THE LIBRARY - THE UNIVERSITY OF JORDAN

דבר

הסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
דבר
עתון פועלי ארץ ישראל
מייסדו ועורכו הראשון ברל כצנלסון ז"ל
מאוחד עם [illegible]

יום ו', י"ב באלול תשל"ד, 30 באוגוסט 1974 • גליון 15076

היום 24 עמודים וכן המוספים „משא" ו„דבר השבוע" • המחיר —2.— ל"י

היום ב„דבר":

• ד. בלוך על החריגים בחיינו • חנה זמר על מלחמת ההשפרצה • א. מגד כותב לדייויד קיסינג'ר • ח. גורי: „מה אומרים" • דן פתיר מראיין את המזכ"ל החדש של „עבודה" • נ. ברנע על חידושים בפרשת הרכבת האווירית • ד. הורוביץ וי. נוימן על ועידת „פרו ורבו" • י. דר על עיסוקים לא־דתיים של אנשי כמורה • ועוד רשימות ומאמרים • מוסף „משא" לספרות • מאגאזין „דבר השבוע" • מדורי שחמט ובולים

טעם החיים

קיסינג'ר יצטמצם בביקורו בסיכום ההכנות למו"מ

סעודיה וסוריה מבקשות קדימה למו"מ על נסיגה מהגדה: ארה"ב הבהירה - בתשובה על פניית שגרירות ישראל - שלא דובר על לוח זמנים

מאת נחום ברנע, סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון, (מיוחד ל„דבר"). — שרי החוץ של סוריה וסעודיה אמרו בשי־חותיהם בוואשינגטון, שהם מעדיפים מו"מ על נסיגה ישראלית מיהודה ושומרון בשלב הבא של המו"מ ה־מזרח תיכוני.

שר החוץ הסעודי עומר סאקאף, שפתח אמש בשיחותיו בוואשינג־טון, תומך בשיתוף אש"פ בשיחות אלה, לפחות מאחורי הקלעים.

פקידים אמריקאים טענו אתמול, כי הממשל עדיין לא החליט על השלב הבא והוא ממתין להחלטה מוסכמת של מדינות ערב, בשי־חות שיתקיימו בקאהיר, ולשיחות עם ראש הממשלה יצחק רבין ב־וואשינגטון. עם זאת נראה, שה־ממשל היה מברך על החלטה כל־ערבית בעד פתיחת השלב הבא בין ישראל למצרים. הפקידים הו־סיפו, שאם לא תושג החלטה כזאת, אין הם מוציאים מכלל אפ־שרות נסיון לקיים מו"מ בו־זמני, אם ישראל תרצה בכך.

בסיום שיחתו עם שר החוץ הסעודי אמר שר החוץ האמריקאי, שהוא סבור כי שיחותיו עם סקאף הבהירו לו את מהות השלבים הבאים במו"מ המזרח תיכוני. „אני חושב שהתקדמנו בכה שניתן להיעשות ובאיזה מירווח זמן", אמר קיסינג'ר.

אמירה זאת הביאה פניה של הציר בשגרירות ישר־אל בוואשינגטון מרדכי שלו לסטייט־דיפרטמנט שבאה על רקע חשש, שדברי קי־סינג'ר הם קביעת לוח זמ־נים למו"מ.

שגרירות ישראל מסרה בעקבות הפניה את ההבהרה הבאה של מחלקת המדינה: „לא נקבע שום לוח זמנים למו"מ כלשהו. לא ייקבע לוח זמנים לפני סיום סי־בוב השיחות הנוכחי, אשר כולל גם ביקור של ראש ממשלת יש־ראל.

עוד נודע, שהנימוק העיקרי שבו השתמש שר החוץ הנרי קי־סינג'ר לשכנוע השרים להמשיך בדרך הדיפלומטית, היה שעל ה־כורים להאמין, שאם תגיע יש־

(המשך בע' 2, טור 7)

מקור מהימן בירושלים:

קיסינג'ר מציע פשרה לגבי הגדה

נסיגה מצומצמת באיזור יריחו ו„הפרדה פונקציונלית" בשאר החלקים

מאת סופר „דבר"

בירושלים נמסר אתמול מ־מקור מהימן כי נראה שהצעת הפשרה אותה מעבד הנרי קי־סינג'ר להסכם חלקי בין יש־ראל לירדן משלבת בתוכה חלק מהצעת הירדנים בדבר נסיגה ישראלית, בקטע אחד, שלאורך הירדן ואת העיקרון הישראלי ב־דבר „הפרדה פונקציונלית" ירדנית בתוך הגדה.

הדבר יהווה, לפיכך, מעין שלב ראשון לביצוע תכנית דוג־מת תכנית אלון, שלפיה יהיה לירדנים קשר „מנהלתי" עם השט־חים שיוחזרו בריכוזים ביהודה וב־שומרון. בהתאם להצעה זו הה־יה נסיגה ישראלית רק בקטע הצר ביותר בבקעת הירדן ודרך מעב־ר זה ייכנסו אנשי רשות ירד־ניים שיפקחו מבחינה מינהלית על מספר שטחים בגב ההר.

ייתכן כי לפי הצעה זו יאפ־שר הסכם חלקי נסיגה מדעית של כוחות צה"ל, ללא כל פגיעה בישובים וכך ניתן יהיה בקלות יחסית לפתוח בשלבים הבאים של ועידת ז'נבה.

מצד אחר לא ברור כלל, אם עשויות הבניות מסוג זה להתקבל על דעת ישראל, שכן כל נסיגה ד־ה"הקמה" כיתוב ביהודה ושומרון כרוכה בהלמה בבחירות.

חוק מס ערך מוסף לאישור הממשלה

הכוונה להשלים החקיקה בנובמבר לקראת ההפעלה באפריל 75; בתחילה יהיה השיעור נמוך

מאת אברהם קושניר, סופר „דבר"

שר האוצר, יהושע רבי־נוביץ, אמור להגיש ביום א' הקרוב לוועדת השרים לעניני כלכלה את תזכיר הצעת החוק להנהגת מס על הערך המוסף, לשם אי־שורו. אם תאשר ועדת השרים לענ־

(המשך בע' 2, טור 1)

טיל „גבריאל" על משגר ספינת־טילים של חיל הים, ה־ערוכת סיורים בים־סוף ובמפרץ אילת.

כל פטורי השירות ייבדקו מחדש

המבצע יקיף רבבות בני 18–54

מאת סופרו הצבאי של „דבר"

מבצע לאיתור גברים בע־לי פטור משירות במהוה, רישומם מחדש וביצוע ברי־קות רפואיות חוזרות להם, יתחיל באוקטובר השנה ויימשך כשנה, במטרה להח־זיר לשירות סדיר, למילו־אים, להג"א או למשמר ה־אזרחי כל הגברים שהם כש־רים לשירות בתחום.

המבצע יקיף רבבות גברים בני 18 עד 54 ופרטים עליו מסר אתמול בפגישה עם הכתבים הצב־איים, אל"מ יצחק רזון, ראש מר־כז גיוס.

בשלב ראשון ייקראו כמה אנ־שים בגילים אלה, לפי צו־זימון שמיים. בשלב מאוחר יותר יוזמנו על פי צו־פוקד כללי. בתום המב־צע, כעבור שנה, תבוטל תעודת הפטור הקיימת ותוחלף בתעודה אחרת, חדשה, שתינתן לאלה ש־יהיו פטורים משירות בתחום מטעמי בריאות וטעמים אחרים, לפי חוק שירות בטחון.

הכשרים ישרתו 36 חודשים

אל"מ רזון אמר, כי גברים אשר קיבלו בעבר פטור ויימצאו עתה כשרים לשירות, יקבלו צו־גיוס לשירות סדיר או הצבה ליחידת מילואים. גברים עד גיל 23, אשר יימצאו כשרים לשירות, יידרשו לשרת את מלוא תקופת השירות שהיא 36 חודש, או, אם הם הפ־סיקו את שירותם לפני תום תקופה זאת, יידרשו להשלים את כל 36 החודשים. בגילים עד 24—29 יקר־או לשירות סדיר של חצי שנה. אלה שיימצאו מתאימים לשירות בכל גיל 30 עד גיל 54 יוצבו ליחידות מילואים או המשמר האז־רחי בהתאם למצב בריאותם.

לשכת גיוס ארצית תיפתח ב„תל השומר"

ראש מרכז הגיוס אמר, כי תוקם

(המשך בע' 2, טור 2)

זכרון־דברים לחיסול הסכסוך ב„סיבי דימונה"

(קרא בעמוד 3)

נחשף „בנק פרטי" שעסק במסחר לא־חוקי במטבע זר

נעצר „בעליו" י. צוייגנבוים; הוחרמו רבבות דולרים;

מאת סופרת „דבר" לענייני משטרה

עשרות אנשים נעצרו, עם חשיפת „בנק פרטי" שעסק במסחר בלתי חוקי במטבע זר בבית דירות ברחוב של־... רבבות הדולרים הוחרמו ד־

מה הולך בתל אביב, על מבצע זה של המשטרה ה־שבוע הוטל איפול, כדי ל־אפשר תפיסת כמויות גדו־לות של דולרים שעמדו להי־ות מובאות לבנק.

לפני השופט התורן בתל אביב הובא אתמול בעל המקום החשוד בניהול העסקות הבלתי חוקיות, יצחק (המכונה איצילה) צוייגנ־בוים, בן 50, והוצאה נגדו פקודת מעצר ל־15 יום.

חוקר המטה הארצי, רס"ר ראו־בן בוכמן, אמר כי המשטרה חשפה את ה„בנק" הבלתי חוקי בעקבות מידע סודי. היא ערכה תצפיות ועיקובים וביום ג' הש־בוע נערך חיפוש פתע בדירה. כל הלקוחות שהיו בדירה נעצרו לחקירה ובמקביל המשיך צוות חוקרים בתצפית במקום ועצר גם אתמול אנשים שבאו למקום כדי לעשות עיסקות במטבע זר. עם מעצרו של צוייגנבוים שוחררו העצורים האחרים בערבות בתום חקירתם.

לדעת החוקרים פעל החשוד ב־ניהול ה„בנק" הבלתי חוקי זה 4 שנים — בוצעו בו עיסקות במיליוני לירות. המשטרה סבורה, כי החשוד קשור עם סוחרים של מטבע זר בשוק השחור ב־רחוב לילינבלום בתל אביב, אשר פרנסתם נעשתה באחרונה קשה בעקבות פשיטות הסדירות של אנשי המשטרה. בימים האחרונים ערכה המשטרה חיפושים בקרב סוחרי מטבע זר האחרים, שהיו קשורים עם החשוד.

(המשך בע' 2 טור 2)

הבעת תודה

למנהל המחלקה הקונסולרית במשרד החוץ מר רענן סיון עבור הטיפול המהיר והמסור בהעברת אשתי מרומניה לישראל אחרי מחלה.
והלוואי שירבו כמוהו הרבה פקידים במשרדי הממשלה.
י. ב.

חשש לפיגוע יפני־פלשתיני במשחקי טהרן

טוקיו, (פ"ת). — משטרת טוקיו חוששת, כי מחבלים פלשתינאיים, בעזרת טרו־ריסטים יפאניים, ינסו לפ־גוע בספורטאים המשתת־פים במשחקי אסיה, שייפת־חו מחרתיים בטהראן.

בעקבות חקירה, שנפתחה לגבי פתק בכתב־צופן שנתגלה אצל צעיר יפאני שנעצר בחודש שעבר בפאריס, סבורה המשטרה כי ייתכן שמדובר בהוראה של הצלמה פוסאקו שיגנובו, קיצונית יפאנית המקיימת קשרים עם המחבלים ה־פלשתינאים, לכנס בדחיפות ישי־בה של קיצוניים יפאניים בפאריס כדי להחליט על „אסטרטגיה".

הפתק מצווה על חמישה „אנשי קומאנדו" פלשתינאיים או פרו־פלשתינאיים להימצא במקום „מסו־יים" באירופה לשיחות אסטרטגי־ות מוקדמות כדי להשתתף ב־מיבצעים, שיבוצעו במשותף על־ידי „הצבא האדום היפאני" ו„החז־ית העממית לשחרור פלשתין".

שיגנובו אף ביקשה ממנהיגים יפאניים בפאריס לבוא במגע עימה באמצעות יפאני ששמו לא נמסר, המתגורר ב„דירה" או ב„בניין" בביירות.

הפתק הוחרם, לדברי המשטרה היפאנית, אצל צעיר יפאני ש־נמסר לכאורה „יוקי פורוקי", אשר נעצר זה לא כבר בנמל־התעופה אורלי בפאריס. ברשותו נמצאו דרכונים מזוייפים ו־10,000 דולר בשטרות מזוייפים.

שלטונות איראן הפקידו שמירה

(המשך בע' 2, טור 1)

מ. גלדניקוף ביטלה בקשת החנינה

אוסלו, (יופ"י). — מרי־יאנה גלאדניקוף, ילידת ש־וודיה, המרצה עתה תקופת מאסר של שנתיים וחצי ב־קשר עם רצח אחמד בושיקי בלילהאמר ב־1973, ביט־לה את בקשת החנינה שלה.

פרקליטה, יונאס מיהרה, ציין כי נודע לו, שהשלטונות הנור־וגיים אינם מתכוונים להתייחס בחיוב לבקשה ועל כן החליטה גלאדניקוף להסיר את בקשתה.

דן ארבל, יליד דניה, אחד משלושת היהודים האחרים הנו־צים עדיין תקופת מאסר על השתתפותם ברצח, הגיש בקשה לחנינה.

לעומת זאת לא הגישו בקשות לחנינה סילביה רפאל, ילידת דרום אפריקה ואברהם גמר, ש־היה דיפלומט ישראלי בפאריס. שניהם נדונו לתקופות מאסר של חמש וחצי שנה כל אחד.

חוסיין תובע מסאדאת הכרעה בינו לאש"ף

מאיים, שאם לא תתקבל עמדתו תהיה ירדן משוחררת ממעורבות בעימות ולא תלך לז'נווה

מאת אהוד יערי, סופר „דבר" לעניינים ערביים

המלך חוסיין דרש אתמול מן הנשיא סאדאת ויתר ה־מנהיגים הערביים לקבל הכרעה ברורה בשאלה מי מייצג את ענין הנסיגה מ־הגדה המערבית — ממש־לת ירדן או „ארגון השח־רור הפלשתינאי".

בראיון מפורט ל„אל־חיאאת" הבי־רותי הציג חוסיין תביעה זו, ב־מגמה לדרבן את סאדאת להגדיר במדוייק את עמדותיו הדו־משמ־עיות בנושא הפלשתינאי.

חוסיין איים בניסוחים חריפים, כי אם לא תתקבל עמדתו — תראה עצמה ירדן משוחררת מכל מעורבות בסיכסוך עם יש־ראל ותנהג קו בדלני כ„מדינה ערבית מן השורה".

„לא נכפה על העם בגדה ה־מערבית הנהגה או קבוצה מסוי־מת", אמר ברמז לאש"ף והו־סיף, כי ירדן אינה מוכנה לשמש „שליחה של אש"ף".

תשובה מעורפלת

בעניין ההשתתפות במלחמה בתשובה לשאלה האם תצטרף ירדן למלחמה נוספת נגד יש־ראל, נתן חוסיין תשובה מעורפ־לת־במכוון, כאשר הוא מדגיש דווקא את השיקולים, המחייבים זהירות בענין זה. חוסיין אמר: „מידת נכונותנו למלחמה ולשלום — מותנית במציאות. אנו מתכ־ננים תמיד לכל אפשרות ובונים עצמנו, כפי שיכולנו ובהתאם ל־עזרה שקיבלנו. אם יש פגמים ב־כוננות שלנו הרי אלה תוצאה של (מגבלות) התמיכה שאנו מקבלים מיתר מדינות ערב. יש גם חסרו־נות הנובעים מאורך החזית שלנו עם ישראל ומן העומק האסטרטגי הצר שלנו. אם תהיה התבוסתנות בחזית שלנו — וייווצר איום ישרא־לי רציני על חצי האי ערב, יר־דן לא תתבייש למלא את חוב־תה (במקרה של מלחמה), במס־גרת אחריותנו לדורות הבאים, ב־צורה הגיונית וסבירה".

כאשר נשאל לגבי רמת הכו־ננות הצבאית של ירדן אמר חוסיין, כי אין הוא שבע רצון לגבי מקצב ההימוש של צב־א ההגרישה, כי זו אשמת מדי־נות ערב האחרות, שאינן מק־ציבות לירדן סכומים מספיקים.

באשר להפרדת הכוחות חזר חו־סיין והציג נסיגה ישראלית מקו הפסקת האש במורה כתנאי להש־תתפות ירדן בוועידת ז'נווה ואף ציין, כי ההפרדה צריכה להיות במתכונת דומה לזו של ההסכמים שנים דבמצאו.

הוא אף דרש, שנסיגה ישראלית „למרחק מקובל על הדעת" תתב־צע לא רק לכל אורך בקעת ה־ירדן, אלא גם לחוף ים המלח. כלומר: במורדות הר חברון עד לנקודת המפגש של „הקו הירוק" ים המלח. הוא לא הזכיר כלל את התנגדות ישראל להסדר מעין זה.

חוסיין הציג בבהירות את עמ־דתו בנושא הייצוג הפלשתינאי בז'נווה. הוא מכיר באש"ף כ־„נציג חוקי" — אך לא בלעדי — של העם הפלשתינאי, אך ורק ל־צורך דיון בזכויות הפלשתינאים ה־הלכות כהחלטת איים ההחו־גות מתוכה כבחלבת של ירדן. כלומר: למעט שאלת הגדה ה־מערבית.

המלך הסביר, כי ירדן היא ש־„הצילה" את הגדה המערבית מידי ישראל ב־1948 וסיפחה לירדן בע־שה תוך מימוש עקרון ההגדרה העצמית של תושביה. עתה חייבת לבוא החלטה כל־ערבית מפורשת — „האם ירדן — כפי שאנחנו חושבים בחו"ל — היא האחר־אית לאדמתה הכבושה — ואז נלך לז'נווה". „לא קיבלנו את ה־גדה המערבית מידי אש"ף", הצה־ריס חוסיין. „יש שם עם חי ויש לו זכות להכריע בגורלו ואנו מו־כנים לאפשר לו לבחור במשאל עם חפשי, בפיקוח בין לאומי, ולא „מקומי", הן את מסגרתו המדי־נית (איחוד, פדרציה, עצמאות) והן

(המשך בע' 2, טור 8)

כהני דת קתולים בישראל מגנים הכרזות מקסימוס

קבוצה של כהני דת קתו־ליים העומדים בראש קהי־לות בישראל, פירסמו את־מול גילוי דעת חריף ביותר נגד הכרזותיו של מקסימוס החמישי נגד מדינת יש־ראל, תוך הגנתו של הבי־שוף קאפוצ'י.

וזה לשון גילוי־הדעת:

„בוכח התגובות המנוגדות ש־עורר מעצרו של הגמון קפוצ'י מבקשים החתומים מטה, כהני דת ובזידים בני הקהילה הדוברת עברית, ישראלים או הגרים ב־ישראל מאז שנים רבות, להביע את צערם העמוק.

אנו מאמינים שראש כנסיה, רו־עה רוחני, ויהיו אשר יהיו עמ־דותיו הפוליטיות, אל לו להת־ערב, בקרוב או מרחוק, בפעי־לות של אלימות המועדת להיות „פורה", אך המביאה למעשה לר־צח נשים וילדים.

אח שמעה נשאר אחינו ואיננו רוצים להוסיף ולהכביד עליו. אך בעת ובעונה אחת אנו מבקשים שמשפט אמת יצא לאור. שום צד לא ימצא ריווח כלשהוא, לא במקח ובממכר־פוליטיים ולא ב־פשרות שמאחורי הקלעים.

הכרזותיו של הוד קדושתו, האב מכסימוס החמישי, אלו שזכו ל־פרסום נרחב בעתונות וברדיו, מעוררות בעתותפים להביע את עמדתם המשותפת:

אנו מוחים בתקיפות כנגד מה שיש לכנות שימוש בלתי נסבל ברשות הדיבור.

במטרה להצדיק את עמדתו של ההגמון קפוצ'י, מזכיר מכסימוס החמישי את עוז רוחם של כהני הדת שהתנגדו לנאציזם. כיצד ני־

(המשך בע' 2, טור 5)

מזג האוויר

מעונן חלקית עם ירידה קלה נוספת בטמפרטורות.

הטמפרטורות הצפויות: ירושלים 17—24 מעלות, נהריה 20—27, צפת 14—23, חיפה 22—27, טבר־יה 20—33, נצרת 18—26, עפו־לה 18—29, שומרון 17—24, תל אביב 17—24, לוד 18—29, עזה 20—27, באר שבע 18—29, אילת 25—36, מפרץ שלמה 26—35.

הלחות תעלה. גובה הגלים יהיה מ־80 עד 140 ס"מ.

VOLVO
1975
ראה פרטים בעמוד 13

חוג רעיוני בין־קבוצי לצעירים בדרום

הפגישה בנושא הפלשתינאי מתקיימת מחר, שבת, 31.8.74 בשעה 13.30 בקיבוץ נגבה.
הרצאת הפתיחה: השר ישראל גלילי
צעיר! ראה זאת כהזמנה אישית. בוא והצטרף!!
מזכירות החוג

תכנית השבוע

יום א' 1.9.74 — בשעה 8.30 בערב — מכת אולר — מרכז ייעוץ להורים.

יום ב' 2.9.74 — בשעה 3 אחה"צ — ביס לבלט, התעמלות וג'ז בהדרכת לילי גבך.
בשעה 4 אחה"צ — סרט לילדים — „סודו של מכסה כריסטי" (הרפתקאות).
בשעה 8 בערב — „המדיטציה הטרנסצנדנטלית כפי ש־כלמד אותה מהרישי מה יוגי".

יום ה' 5.9.74 — בשעה 3 אחה"צ — ביס לבלט, התעמלות וג'ז בהדרכת לילי גבך.

יום ו' 6.9.74 — בשעה 9.30 בערב — „כי מפתח מכה די" — אבישלום דרורי — היפנוזה; פרופסור ביל — טלפתיה. בחצות — „אדום עתיק" — עם ג'יבי לויד ושלישית הג'ז של ריקי ברמן. ערב של שירים מבחנות מוסיקליים. „שירי ג'ורג' גרשווין ספיריטואלס, שירי נשמה ונוד". ברכה להרכבה ולהינוך של ההסתדרות —

מרכז לתרבות ולחינוך של ההסתדרות
המחלקה לתרבות ולנוער במועצת פועלי תל־אביב־יפו

תנועת העבודה הציונית העולמית

ביום שני, 9 בספטמבר 1974, כ"ב אלול תשל"ד, בשעה 7.30 בערב, באולם הישיבות של הועד הפועל של ההסתדרות. (רחוב ארלוזורוב 93, תל־אביב)
תתקיים עצרת
לציון 50 שנה לפטירתו של
נחמן סירקין
מאבות הציונות הסוציאליסטית.
דברים:
גולדה מאיר. פנחס ספיר — יו"ר ההנהלה הציונית העולמית. אהרן ידלין — שר החינוך והתרבות. שלמה דרך. יצחק קורן.
קריאה מכתביו של נחמן סירקין — אריה אורגד
הזמנות לקבל במזכירות תנועת העבודה הציונית רחוב מנדלי 9, תל־אביב.

טיולי בית־ברנר לחודש ספטמבר

פכים קטנים בירושלים הנהדרה — בהדרכת גבי ברקאי (ארכיאולוג) — ליום אחד 31.8.1974 (המחיר 25 ל"י). פסגות ותצפיות בעמק ובגליל התחתון ליום אחד — 7.9.74 (המחיר 30 ל"י). קרבות הגולן ליום אחד — 14.9.74 (המחיר 35 ל"י). למנזר סנטה קתרינה — לשלושה ימים — דרך זהב ואדי נבק — (המחיר 250 ל"י) כולל לינה בסנטה ובשארם וכן שלוש ארוחות. ההרשמה נסגרת ביום ב' 16.9.74. ויא־דולורוזה — ליום אחד — 21.9.74 (המחיר 25 ל"י). ההרשמה לטיולי ספטמבר החל מה־20 באוגוסט בבית ברנר, חדר 7, טל. 282211.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של
אשתי, אמנו וסבתנו היקרה
ברטל שרף ז"ל
הלויה תצא היום יום ששי י"ב אלול תשל"ד 30.8.74 בשעה 11.00 לפנה"צ מבית העם בגבעת חן לבית העלמין ברעננה.
המשפחה
ומושב גבעת חן

هكذا من الاصل

בקבלת פנים מטעם הוועדה המרכזת

רבין: המדינה במאבק בטחוני חמור; דרוש שינוי ערכים נורמות ואורח־חיים

חברי הוועדה המרכזת תובעים שיתוף יתר של ההסתדרות בטיפול בבעיות משקיות

ראש הממשלה יצחק רבין אמר אתמול כי המדינה נתונה באחת התקופות החמורות במאבק הבטחוני. הדבר מחייב התעצמות כמעט ללא תקדים בתולדות המדינה, וכן נתונה המדינה במאבק כלכלי קשה.

תוך כדי כך — אמר — חייבים אנו לבנות תשתית כלכלית השונה לצרכי העם. כי בלעדי זאת גם נושאי הבטחון וגם הנושאים המדיניים לא ייעשו על בסיס איתן. רבין, שהיה אורח הוועדה המרכזת של ההסתדרות, קרא להחדיר בתקופה הקרובה את יצירת שינוי ערכים, שינוי מושגים, נורמות־חיים ואורח חיים, כי בלי שינוי זה יקשה מאד לעמוד בכל המאבקים. ראש הממשלה, הטעים, כי אם ינוצל כוח האדם כדרוש והעוגה תחולק בצורה צודקת, ישתנה גם היחס לעבודה ויועלה פריון העבודה — דברים שהם בידינו — נוכל להתגבר על כל הקשיים.

יצחק רבין וירוחם משל בקבלת הפנים שערכה הוועדה המרכזת לראש הממשלה.

החזר לתחושת האיכפתיות

ראש הממשלה קרא להסתדרות להחדיר תודעה זו בכל פרט כי החלטות לצמים לא יפתרו את הבעיה. יש להחזיר לתחושת האיכפתיות ואת ניתן להשיג רק בהבנה הדדית ובשיתוף פעולה ולא לראות את ההסתדרות נגד הממשלה ולא את הממשלה נגד הציבור העובד.

הבעיה — אמר רבין — היא איך להחדיר את המכנה המשותף. ככל שרבה להידבר מתוך מגמה לפתור את הבעיות, ייווצר הבסיס אשר יקדם את הפתרון וייתן למדינה את הכלים האיתן לעמוד במאבקים.

ההסתדרות רוצה להיות מעורבת בצמיחת המשק

בקבלת פנים שנערכה לכבוד רה"מ מטעם הוועדה המרכזת של ההסתדרות בירך אותו המזכ"ל ירוחם משל והביע הוקרה על כך שראש הממשלה ניאות לקבל את הזמנת ההסתדרות לחילופי דברים ולחילופי השקפות. משל ציין שעל ממשלת ישראל לדעת שההסתדרות ערה לבעיות היסוד של המדינה, עומדת מאחורי הממשלה בנושאי הבטחון ובמאבק על השלום. הוא ציין עם זאת, כי חוסנה הכלכלי של המדינה חשובה לא פחות מהתעצמותנו המדינית. ההסתדרות רגישה לנורמות חברתיות ורוצה לראות במדינה יותר שוויון והלוקה צודקת של העול. משל אמר כי ההסתדרות ערה לעובדה שלא ניתן לקיים רמת חיים הוגנת במשק לא מפותח, ולכן היא רוצה להיות מעורבת בצמיחת המשק, בהגדלת פריון הייצור, בשיתוף עובדים ברווחים. בהתאמת האדם למקצוע ובשילוב הניהול של המפעל עם אינטרס העובד.

משל הודיע, כי הוועדה המרכזת סיכמה, שההסתדרות לא תסכים כי הממשלה תקבע תנאי עבודה לעובדים בשירותים החיוניים ובמקביל לכך לא תשלים עם כך, שקבוצת עובדים בשירותים חיוניים תראה עצמה רשאית לקבוע לעצמה תנאי עבודה. משל הציע שהממשלה לא תנקוט צעדים בנוגע לסכסוכי עבודה אלא רק במקרה שההסתדרות הסיר חסותה מעובדים שלא יקבלו מרותה.

חברי הוועדה המרכזת אשר הצילו את הצורך ביחסים מתוקנים בין הממשלה לבין ההסתדרות קבלו על כך שהממשלה אינה משתפת את ההסתדרות בעניינים משקיים הנוגעים לציבור העובדים ואף לא בקביעת סדרי העדיפויות במיגזר החברתי, בעוד ההסתדרות מנהלת פעולה מקיפה בתחום הסוציאלי. כן התריעו על כך שהממשלה אינה שמה דגש מספיק, במדיניות הכלכלית החדשה, בצדדים החברתיים ובסדרי עדיפויות.

ראש הממשלה, בהשיבו לדברי חברי הוועדה המרכזת, אמר כי פתרון הבעיה אינה רק מודעות לבעיות אלא כרוכה גם באמצעים כספיים ניכרים, אשר יש להקדישם עתה בעיקר לצרכי הבטחון. הוא הביע את נכונותה של הממשלה לשתף פעולה עם ההסתדרות בתוכנית לצמצום הפער החברתי שעיקריה: יתר פיקוח על המחיר; ניצול נכון של משק כח האדם, תוך הגדלת הייצור על השירותים והעלאת פריון עבודה. בפגישה, שארכה למעלה כשלוש שעות, השתתפו כמעט כל חברי הוועדה המרכזת.

הכתבים הורחקו מפגישת רבין עם הוועדה המרכזת

מאת סופר „דבר"

העתונאים לענייני עבודה שהוזמנו אתמול לסיקור ראש הממשלה בישיבת הוועדה המרכזת, הורחקו ממנה לאחר החלק המקסי של קבלת־הפנים, בטענה כי ראש הממשלה מבקש לקיים „דיון פנימי" בנושאי משק וחברה.

העתונאים הוזמנו לפגישה שבוע מראש בכתב ובעל־פה — פעם, פעמיים ושלוש...

במכתב ההזמנה נאמר כי הם מוזמנים להשתתף בקבלת הפנים ובשיחה שתתקיים לאחר מכן. אך באופן בלתי צפוי, הם סולקו לאחר החלק הטקסי. בתגובה על מעשה חסר־תקדים זה שיגרו כל הכתבים לענייני עבודה מכתב מחאה חריף לוועד אגודת העתונאים על הבזיון שנגרם להם. היום יתקיים בירור בעניין זה בוועד האגודה.

מכתב התנצלות של דובר ההסתדרות

אתמול שיגר דובר ההסתדרות מכתב התנצלות דחוף על מה שאירע ובו הוא טוען כי נמסרה, כביכול, הודעה מוקדמת על השינוי בתכנית ממש לפני פתיחת הישיבה כאשר הכל כבר נכחו במקום.

וזה נוסח מכתבו של דובר ההסתדרות: „בתשובה למכתבכם מהיום לאגודת העתונאים בת"א בעניין הזמנתכם לסיקור הפגישה של ראש־הממשלה י. רבין עם חברי הועדה המרכזת הנני להבהיר כלהלן:

„הזמנת העתונאים לאירוע נעשתה כמקובל ובמועד. תוך הנחה ברורה שפגישת רה"מ עם הנהגת ההסתדרות ראויה בהחלט לסיקור עיתונאי בלתי אמצעי.

„ביום שני 26.8.74 התקשר עמי דובר משרד ראש־הממשלה מר מירון מדזיני ואישר סידור זה.

„ביום רביעי 28.8.74 נתבקשתי ע"י לשכת רה"מ לחלק את האירוע לשניים: פומבי, בנוכחות העתונאים, ופנימי בהשתתפות חברי הועדה המרכזת בלבד.

„הודעה על כך נמסרה לרובכם לפני פתיחת הישיבה. וכן בהודעה טלפונית לרבים מכם ערב קודם.

„איש מכם לא מחה על כך. שכן הסברתי מראש שהודעה מלשכת רה"מ על הסידור הזה נתקבלה במאוחר. ואיש לא היה מעוניין שהלשון הראשון של הדיון — מה שאתם מכנים החלק הטיקסי — לא יסוקר.

„הודעתי על הסידור גם לרה"מ עם בואו לבית הוועה"פ, והוא אמר שאת שיש לו לומר לציבור הרחב ולעתונאים יגיד בחלק הראשון של ההתכנסות".

„עם זאת אני מתנצל על מה שקרה — ולא באשמתנו — ומה זה שנעשה על ידינו נעשה בתום לב וכיבוד מלא של העתונאים שאנו קשורים עמכם בכל ימות השנה.

„גם מר מירון מדזיני, שנפגש את העתונאים בנוכחותי מיד לאחר קבלת מכתב המחאה, התנצל בפניכם בשם לשכת ראש־הממשלה. והסביר את רצונו של רה"מ בנושא זה."

ממשלת מקסיקו הצהירה כי היא מסרבת לנהל מו"מ עם חוטפי של התנגו בן ה־83 של נשיא המדינה לואיס אצ'ווריה. עם זאת הודיע בנו של האיש שנחטף, כי יהיה מוכן לנהל מו"מ פרטי עם החוטפים.

ד. צמיר אתפטר מראשות מחלקת ההסברה ב„עבודה"

יו"ר מחלקת ההסברה במפלגת העבודה, דב צמיר, הודיע למזכ"ל העבודה, כי הוא עומד להתפטר מתפקידו.

דב צמיר נפגש השבוע עם המזכ"ל החדש (מאיר זרמי) ומסר לו, כי לאחר שלוש שנות עבודה בתפקידו הוא מבקש לסיים תפקידו ולחזור לקיבוצו ברוחמה. בכוונתו לצאת זאת ב־1 באוקטובר. מאיר זרמי קיבל את בקשתו.

חוק מס ערך מוסף

(המשך מעמוד 1)

ועדת שרים לענייני כלכלה את תזכיר הצעת החוק. יגבה התזכיר לתקופה של שבועיים בפני הממשלה. אם בפרק זמן זה לא תוגש הסתייגות מצד כל שר שהוא בממשלה, יוגש תזכיר הצעת החוק על מס ערך מוסף בפני הכנסת. עם פתיחת המושב. זאת, מתוך כוונה להשלים את תהליך החקיקה לקראת סוף חודש נובמבר. כך יותר פרק זמן של כארבעה חודשים בתום החקיקה ועד מועד הפעלת החוק המתוכנן לראשית אפריל 1975. פרק זמן זה נחוץ, להערכת מינהל הכנסות המדינה. כדי להשלים את ההכנות המינהליות וההסברתיות הדרושות לשם הפעלת החוק, ללא תקלות.

ההסתייגות במשרד החקלאות

ההסתייגות העיקרית שהוגשה ביחס לתזכיר הצעת החוק, שהוגשה לפני כשלושה חודשים, היתה של משרד החקלאות. ההצעה שהמס על הערך המוסף לא יוטל בצורה שווה על כל המוצרים במשק, וכי למוצרי החקלאות יונהג שיעור מס נמוך יותר מזה שיונהג על שאר המוצרים במשק. הסתייגות זו תידון בועדת שרים לענייני כלכלה. שכל ישיבתה ביום א' יוקדש לנושא זה. קרוב לוודאי ששר האוצר לא יבהיר בישיבה את שיעור המס על הערך המוסף שייקבע להפעלה בחודש אפריל. השיעור ייקבע רק סמוך להפעלת המס ובהתאם למצב הכלכלי שישרור אז.

הנחיה — שיעור מס קטן

יחד עם זאת נודע לסופר „דבר" כי יש נטיה לקבוע שיעור מס נמוך יחסית, של כמה אחוזים בודדים בלבד, כדי לבנות נסיון להמשך מתשלום מס זה. ההכרה המקובלת היא, כאם ייקבע שיעור מס נמוך על הערך המוסף תהיה נכונות לשלם מס זה. בשלב מאוחר יותר. כאשר ישלמו הנישומים האינטגרטיביים הקשורים בהפעלת המס, יועלו שיעורי המס, בהתאם לצרכי המשק.

שר האוצר יבהיר כי הנהגת המס על הערך המוסף תהיה קשורה לרפורמה במיסים הישירים. המס על הערך המוסף יבוא גם במקום חלק ניכר של המיסים העקיפים הנהוגים כיום.

חשש לפיגוע

(המשך מעמוד 1)

60 הספורטאים הישראליים. הנבחרת להתחרות במשחקי אסיה. נציגים ישראליים הגדירו אמצעים אלה כחיוניים.

המאמן הישראלי טוביה סוקולסקי אמר לכתב „היינט": „האיראנים נקטו את כל אמצעי הבטחון הדרושים ואנו מרגישים בטוחים מאוד". סוקולסקי, שניצל בהתקפת המחבלים במינכן, אמר שלמשלחת הישראלית גם נכבו במינכן בילה בתוך המחנה. אך היא כיויב להרהיב את הדיבור.

„אחרים כן הספורטאים שלנו, כולל אנוכי, חשים קצת עצבנות. אולם האיראנים סייעו לנו להרגיש כאן יותר בטוחים" — אמר. „בכלות הכל, מינכן היתה רק לפני שנתיים" — הוסיף.

בינתיים אישרה הפדרציה של משחקי אסיה את קבלתן של לבנון והמשלחות הערביות המאוחדות בחברות.

כצפוי, ששתי המדינות יטלו חלק במשחקים ב־1978. בינתיים אמרו כאן הספורטאים הסיניים, המשתתפים לראשונה במשחקים, כי הם זכו בקבלת־פנים חמה מרבית הספורטאים האחרים בכפר האולימפי.

דבר
DAVAR

העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר המערכת אליהו אגרס
מנהל כללי גדעון נאמן

המו"ל — „דבר" בע"מ
בדפוס „דבר" בע"מ

המערכת והמנהלה: תל־אביב, רחוב שינקין 45, ת.ד. 199, טלפונים 286141 (6 קווים).

סניפים:
תל־אביב, בית „דבר", רחוב שינקין 45, טלפון 286141.
ירושלים, מערכת ומנהלה, רח' הלל 16, טלפונים 3־231251.
חיפה, רחוב הנביאים 27, טלפונים 3—2—642111.

כל פטורי השירות

(המשך מעמוד 1)

למתגייסים ארצית מיוחדת לביצוע האיתור המיון והתוכל לקלוט כ־500 איש ביום. הלשכה תמוקם במחנה „תל השומר" והיא תכלול צוות מינהלי, צוות רפואי, ועדות רפואיות לבדיקת האנשים הנקראים למבצע הרישום והמיון. כן תהיה מעבדה רפואית. הוא הדגיש, כי עריכת המבצע מתאפשרת לאחר שהושלם תהליך החקיקה המתאים בעניין זה. בתשובה לשאלה אמר אל"מ רווה, כי המספר רב של הפטורים במשך 27 שנות קיומו של צה"ל. וההנחה היא, שבהם המבצע יתוסף כוח אדם רציני לשירות הבטחון, דבר שיקל את המעמסה באלה הנושאים בעולה כיום.

אורחים פונים ומבקשים להתגייס

בשלב ראשון ייקראו לרישום ובדיקות כל אלה שקיבלו פטור משירות צבאי מסיבות מינהליות. בשלב שני ייקראו כל אלה שקיבלו את הפטור מסיבות רפואיות. ובשלב שלישי כל אלה שלא נקראו כלל לשירות מסיבה כלשהי. ראש מרכז הגיוס הדגיש, כי מאז מלחמת יום הכיפורים יש פניות רבות של אורחים, שקיבלו פטור משירות, המבקשים לחזור לשירות בצה"ל בסדיר או במילואים.

בשיחה נמסר, כי בעקבות לקחי מלחמת יום הכיפורים, ובמסגרת הפעולות הנעשות למיצוי מלא ככל האפשר של כוח האדם בצה"ל, נקבעה באגף כוח אדם במטכ"ל, בתיאום עם מפקדת קצין רפואה ראשי, שיטה המגדירה מחדש את המערך הקדמי ואת המערך העורפי. השיטה החדשה נועדה להגביר את המערך הקדמי בלי לפגוע בכושר אוחז של החייל.

האישום נגד קפוצ'י יוגש היום לפרקליטו

מאת סופר „דבר" בירושלים

פרקליט המדינה ג. בך ימסור הבוקר לעוה"ד עזיז שהאדה מראמאללה את פרטי כתב האישום שהוכן נגד הבישוף הילארין קפוצ'י.

בפגישה בין השניים יידונו הסעיפים השונים של כתב האישום שהוכנו בפרקליטות המדינה הסתימה. עוה"ד שהאדה הינו עו"ד של העדה היוונית־קתולית, והוא יגן על קפוצ'י במשפט.

ביום א' הקרוב תסתיים תקופת המעצר בת ה־15 היום שנקבעה לבישוף קפוצ'י, ונראה כי המשטרה תבקש להאריך את מעצרו עד תום הגשתו לדין בתוך זמן קצר.

שמירת חירום ברכבת רומא מפני חבלות

רומא, (יופ"ע). — 700 שוטרים, מצויידים בתת־מקלעים ובמכשירים לגילוי מתכת, שמרו אתמול על תחנת הרכבת המרכזית של רומא מחשש לפיצוץ. הודעו שלשום מאוחר בלילה, לחדי מצד טרוריסטים קיצוניים. המשטרה מסרה, כי השוטרים אחזו ע"י „מקור מוסמך" שהזהיר, כי יתכן שבקרוב ייעשה נסיון לפגוע ברכבת. 300 רכבות יוצאות מדי יום ביומו מתחנות הרכבת של רומא.

„בנק פרטי"

(המשך מעמוד 1)

החשוד בהתייבבויות, חבוש מגבעת לראשו, אמר לפני השופט שאין לו כל קשר עם כל מה שנטען נגדו ושהוא מלווה בריבית ולא יותר.

כתב עת"ם מוסר, כי צפויים מעצרים נוספים וגילויים חדשים בפרשת ה„בנק". המשטרה מיחסת לבצע הפיכות גדולות על מטבע זר נוהג, כעל קיבנו דווח לה מבקורת סודיים. בשוק המזהה של המטבע הזר ברחוב ליליינבלום עלו אתמול המחירים.

גלילי: יש להבטיח לצמיתות מעמדנו בגולן

מאת סופר „דבר"

הכרח לאומי ממעלה ראשונה הוא להבטיח לצמיתות את מעמדנו ברמת הגולן, ללא עקירה — אמר אמש השר ישראל גלילי לשאלת סופר „דבר". בתגובה על פירסומים בעתונים בעקבות דבריו שלשום בכנס מועצת מחוז מפלגת העבודה בירושלים בנושא זה.

השר גלילי, אשר שלל את הפירסומים שיוחסו לו כמסולפים וכטפים, הדגיש אמש כי בממשלת ישראל אין שום חילוקי דעות לגבי מעמדנו ברמת הגולן. הוא הוסיף, כי המאבק על רמת הגולן תלוי במידה רבה באיתנותם של היישובים. השר גלילי הוסיף והבהיר כי „כל מתיישב נוסף מחזק את כוח עמידתנו וסיכויינו, וצה"ל והמתיישבים אכן יבטיחו את עתידה של הרמה."

הממשלה לא נחלקה לקבוצות בעניין המו"מ המדיני

בתשובה על שאלה אחרת אישר השר גלילי כי אכן סיפר לחברי מועצת מחוז מפלגת העבודה בירושלים, בישיבתה שלשום, כי ראש הממשלה יצחק רבין הזים בממשלה את הידיעות כאילו ממשלת ישראל נחלקה לכתי קבוצות כדים. כשהאחת מצדדת בהסדר ביניים עם מצרים והאחרת מו"מ עם ירדן והשנית מו"מ עם מצרים. לדברי השר, ראש הממשלה אמר כי הממשלה לא קבעה עמדה בנושא. וכי שר החוץ י. אלון, במגעים שקיים במסעו האחרון בוואשינגטון, הציג את שתי האפשרויות, ולא אחת בלבד.

קיסינג'ר

(המשך מעמוד 1)

ראל להסכם נוסף עם מצרים ועם ירדן, הגלה ארה"ב אהדה רבה יותר להכבות על נסיגה נוספת בגולן.

אולם בתשובה על שאלה, אם יש לארה"ב רעיון כלשהו שיאפשר הסכם ישראלי־סורי נוסף, השיבו הפקידים בשלילה.

הפקידים טענו עוד, שמסעו של קיסינג'ר למזרח התיכון, שיתקיים כנראה בראשית אוקטובר, לא יהיה במתכונת המסעות שהביאו להפסקת האש ולביצוע ההפרדה.

קיסינג'ר סבור כרגע, שאחת המטרות העיקריות של המסע תהיה להאריך את המנדאט של כוח או"ם בגולן ובסיני. אף כי הדאם אסד בביקורו בוואשינגטון, שממשלתו נוטה לכך, סיכום הדיון בעניין ידרש ביקור של קיסינג'ר בדמשק.

קיסינג'ר לא יבקר, על פי לוח־הזמנים המקובל כרגע על המיכמל, את תוזלת המו"מ המעשי על השלב הבא, אלא יסכם את ההכנות למו"מ. לפני המסע ייפגש קיסינג'ר עם שרי החוץ הבכירים הרוכזים בעצרת או"ם.

„ארה"ב מבינה את הבדלי הגישה בינה לבין ממשלת ישראל בשאלת קצב המו"מ — אמרו הפקידים. „אך ישראל חייבת להבין את הבעיות שלפניהן עומדת ארה"ב: סכנת חידוש האש וחידוש אמברגו הנפט. לכעטה, אלה גם בעיותיה של ישראל."

ההפרדה בהודעת פורד־חוסיין — משגה

בתשובה על שאלה הודו הפקידים, שהכללת המושג „הפרדה" בהודעת פורד־חוסיין היתה משגה, אף כי הדגישו שאין לכך כל משמעות ולא השתנה דבר בעמדת ארה"ב מאז שיחות אלון בוואשינגטון. הם הוסיפו, שצורת הזמנת יצחק רבין היתה גם כן משגה, אך טענו, בתגובה על הסערה בישראל, ש„הנימוס האמריקאי אינו בקייבליסטי". בישראל יש, לדבריהם, „עודף רגישות".

סעודיה — גורם ממתן

עוד טענו הפקידים, שסעודיה ממלאת תפקיד מתון בעולם הערבי. היא מיתנה את עמדות סאדאת וממתנת עכשיו את עמדות אסד במסגרת שאיפתה להיות כוח מרכזי בגוש הפרו־מערבי בעולם הערבי. אך החזרת מזרח ירושלים ו„פתרון בעיית הפלסטינאים" הן בשבילה ענין אידיאולוגי.

עוד אמרו הפקידים, שארה"ב אינה יודעת, למעשה, איך לפתור את בעיית הפלסטינאים ומבינה את מבוכתה של ישראל בעניין זה. יחד עם זאת ציינו, כי שאלת ייצוג הפלסטינאים היא כרגע בעיה שולית והיא תועלה לדיון רק לאחר כינוסה מחדש של ועידת ג'ינבה.

סילאסוואו נועד עם גנרל טלס

דמשק, (יונייטד). — שר־ההגנה הסורי גנראל טלאס קיים אתמול שיחה עם גנראל אנסיו סילאסוואו מפקד כוח החירום של או"ם.

השיחה נסבה על המשימות של חיל או"ם ברמת הגולן.

נכונות בל"ע לצירוף המפד"ל

מאת סופר „דבר" לענייני המפלגות

בצמרת המפלגה הליברלית העצמאית מסתמן רוב לעמדה המחייבת את צירוף המפד"ל לממשלה על פי נוסחת־פשרה, לפיה יוקפא למשך שנה רישום מתגיירים.

אולם הסיעה המורחבת של ל"ע בכנסת החליטה אמש פה אחד לקבל הצעה נגדית, לפיה יש להסכים להצטרפות המפד"ל על בסיס הקפאת רישום הלאום בכל תעודות־הזהות למשך שנה.

נודע, כי שרי ל"ע בממשלה מ. קול וג. האוזנר וכן יו"ר הסיעה בכנסת ח"כ י. שערי מצדדים בצירוף המפד"ל לממשלה על בסיס הפשרה המוצעת.

נראה, כי גם במפ"ם מתגבשת הערכה שמיטב להסכים לפשרת־ביניים לגבי אי־רישום מתגיירים למשך שנה, אם כי עדיין לא נתקבלו סיכומים מחייבים במוסדות העליונים של מפלגה זו.

יו"ר התנועה לזכויות האזרח, השותפה הזוטרה בקואליציה, השרה שולמית אלוני שוללת כל הסכם עם המפד"ל על בסיס פשרה אי־רישום מתגיירים במשך שנה, אך מחייבת את ההצעה להשמיט את הלאום מרישום בתעודות־זהות במירשם התושבים.

בהתייעצויות קדחתניות בין גורמים שונים בצמרת המפד"ל התחזקה ההערכה, כי להצעת השרים לעבור בורג ורפאל מזכה רוב ניכר בחוגי המפד"ל.

נראה, כי ההתנגדות במפד"ל נובעת בעיקר מסיעת חוגי הצעירים.

כהני דת

(המשך מעמוד 1)

תן להכהות את פעולתם כל אנשים, אשר בסכנת חייהם הם נתנו מחסה ליהודים והצילו אותם ממוות אכזרי. לפעולתו של ראש כנסיה המעורב באופן ישיר בבגידת תרגת הבהאות להרג אזרחים? באכביבום החמישי מאשים את מדינת ישראל שהעלתה לכותרות את פרשת קפוצ'י כדי לסלול את הדרך ל„ייהוד" ירושלים, כדי לכרות את ראשה של קהילה נוצרית חשובה וכדי להפנות את תשומת הלב מבעיית פילישות פנימיות. כיצד ניתן להביא האשמות כה כבדות בלי שום יכולה לבססן על כל מידע אובייקטיבי?

אמת היא, שלמרבה היגון החיים עדיין מרוחקים מהדרך של דברי שלום. אך האם יש להניח לכוהנה הדתית ולשקר להזמיר את הדרוה? ניתן לו לאדם להיות בעל עמדה, להגן עליה בלהט ואפילו מובן אם יתפתה מכהו לשאת חן בפני עבדת הציבור הרחב. אך חטא בל יכופר הוא להגיע בדרך זו עד כדי עיוות האמת.

זכותה הטיבכלית כל מהיהיב היא שלא הפנה כנגדה, ההת בסוות של השוואה. הסוואה המורידה לבצירה עליתה. ניתן לצפות מבאטראיך טיבן על אחיו בתגבונית. אך לא שיפשה כן על השבון האמת."

על החתום:

מיכאל ההודס, כרמליה, ראש הקהילה בירושלים.

אלפרד דלסיי, ראש הקהילה ביפו.

ברכל דיבואה, ראש מכון בית ישעיהו הנביא (ירושלים).

ברגור פאבלובסקי, קהילת רסיבבון (ירושלים).

ביאך להדה, אכבצבורג, ירושלים.

דניאל רופאייק, ראש קהילה היפה.

מה אומרים!

על חוקי המשחק

אני קורא את ההתקפה הנערכת על יגאל אלון מעברים, בנאומים ובמאמרים ומודעה בשולמית — אלון התבוסתן, מוכר המולדת... איני עוסק במחקרים על פתגואים גבוני־פסיכולוגיה העוסקים בשמעו של האיש ב„תסכליר" ו„חלומותיו".

אני חושב שיש בכך משום חוסר־אמת, חוסר־הגינות וחוסר חכמה. יאמרו לי כי אני פסול לעדות בשום שיש בי אהדה טבעית מראש לאיש הזה שהיה מפקד הפלוגה הראשון שלי בפלמ"ח, האיש הזכור לאלפים רבים מבני דורי כמנהיג נערץ ומפקד מהיר.

אני מבקש, כי יאמינו לי, חרף מגבלותי המובנות המצוינות לעיל, כיש בשהו כן האמת בדברי. איני סבור, כי יגאל אלון זקוק להמיכתו של אדם כמוני, אך למקרא ההשמצות בכתב הניתכות מעברים, שלא להזכיר את התורה שבעל־פה. אני חש, כי הסובלת העיקרית מן האורגיה האנטי־אלונית היא הבנתנו השופטת של הציבור הישראלי.

הדברים ידועים. יגאל אלון היה כל השנים לוחם ציוני קשוח וקנאי, בעל עצבים חזקים, הודאג לא פחות ממשמיציו לבטחונה של ישראל. יגאל אלון לא ויתר על „תכנית אלון" הנראית בעיני רבים כתכנית מדינית ריאלית, שיש בה כדי להבטיח את עתידה של ארצנו.

לא נורא. המשיח עשוי לבוא בשתי קפיצות, אם יבוא. עם ישראל חייב להעניק לשלוחיו „חבל" כלשהו על מנת לתמרן בזירה המדינית.

לא בכדי דחו הערבים עד עתה בחריפות יתרה את „תכנית־אלון". שיבת ציון היא בגדר תהליך ממושך ומכאיב שבו אתה צועד לפנים ולאחור ולפנים, מהצצם וקובע עובדות חיים.

אם יראו הערבים בתכנית אלון בסיס להסכם, להסדר, לשלום או להסדר־ביניים ממושכים יהיה בכך הישג מדיני־בטחוני עצום לישראל.

אני רוצה להזכיר למשמיצים לטיבהם כי אילמלא יגאל אלון לא היתה מתקיימת ההתיישבות הרחבה בסיני, בבקעת הירדן ובגולן.

ייתכן שאני עושה לו „שירות דב" בדברי אלה. אלון נאמן למשנה המדינית שהתגבשה במרוצת השנים בתנועת העבודה. לפחות בקרב חלקיה ה„אקטיביסטיים" — חתירה עיקשת לקביעת עובדות־חיים תוך היבצרות מהגדרת „מטרות סופיות" כבליצה מדינית. נכונות לפשרה הוגנת וקשיחות מירבית כאשר אתה משוכנע, כי מדובר בערכי „ייהרג ובל יעבור".

על עם ישראל להכריע בקרוב הכרעה היסטורית ראשונה במעלה, גורלית עד אין שיעור: מהי מדינת ישראל? האם היא מדינה עברית או מדינה דו־לאומית, על כל המשתמע מכך. תכנית־אלון מנסה לתמרן בין הברירות המבעיתות ולהעניק אפשרות תמרון למדינאות הישראלית.

ייתכן, כי זו תידחה תמיד על הסף וכי ניאלץ לעמוד בהתמודדות אכזרית, תרתי משמע.

מחר ומחרתי, „הימין" רואה ב„תכנית־אלון" „הסגרת לבה של ארץ־ישראל". „השמאל" רואה בה תכנית התפשטות וסיפוח „לא־ריאליסטית", שלא תזכה לתמיכה בין־לאומית, תעורר את זעמם של הערבים ותקרב את ההתנגשות.

בעצרו „יונה מתונה" הוא האיש שבירך על קריית־ארבע המעודד את האחיזה הישראלית המעמיקה והולכת בגולן.

אני סבור שאלון צדק בויכוח ההיסטורי עם בן־גוריון בשלהי תש"ח באמרו — „נצחנו במלחמה והפסדנו את השלום". אז היה מן המפרשים לעמקי סיני ולתובעים את כיבוש ירושלים, יהודה ושומרון. עובדות שהוא נקבעו אז, בימים ההם, היו משנות את פני המציאות לדורות.

היום הוא צודק בנסיונו לתמרן בין הברירות תוך נאמנות לאמונות־היסוד שלו כציוני קנאי, כמפקד הפלמ"ח, כאיש הקיבוץ המאוחד ובמציאותן המבוגר, כי מדינאות היא בגדר שילוב החזון וחכמת האפשר.

רבים בקרבנו שייכים ל„חמולות" ולקבוצות התייחסות מסורתיות, חשים „סימפטיה" ו„אנטיפטיה". ניתן לא לאהוב אותו אף שאינני רואה בסביבה הקרובה שר־חוץ טוב ממנו בימים האלה.

אני כותב זאת משום שכאב לי בראותי את השנאה העולה עליו מעברים כמו היה שעיר לעזאזל להסכלות ולהתרדות שהן מנת חלקנו.

אין זה הוגן. אין בכך משום תרומה ענינית למחלוקת הקודשת בימים אלה את דעת־הקהל שלנו.

רצוי לשמור על חוקי משחק הוגנים. את ה„אגרסיות" נשמור להזדמנות־הגנית אחרת.

אין בדברים אלה משום הזדהות עם שר החוץ בכל מקרה. אין זו אלא תגובה הראשונה על נוסח כתיבה מסוים, שיש בו כדי לפגוע בקורא גם מעבר למחלוקת.

ח—גי

חבילות שי לחגים

לעובדים במפעלים ובמוסדות ציבור,
אפשר, וכדאי להזמין עכשיו
בעלית.
מנהלים,
חברי וועדי העובדים
חייגו נא לטלפון 731111
ובקשו את מח' המכירות

הירחון היהודי „קומנטאר"

קיסינג'ר רימה את השגריר דיניץ

בפרשת המאבק על הרכבת האווירית

מאת נחום ברנע, סופר „דבר" בארה"ב

ואשינגטון, (מיוחד ל„דבר"). — מאמר, העומד להתפרסם בירחון היהודי־אמריקאי „קומנטרי", טוען ששגריר ישראל בוואשינגטון שמחה דיניץ רומה על־ידי שר־החוץ האמריקאי הנרי קיסינג'ר בפרשת המאבק על הרכבת האווירית במלחמת יום הכיפורים (במאמר, שנכתב על־ידי ההיסטוריון זאב לאקר והמומחה להיסטוריה צבאית אדוארד לוטווק מובא כמעט במלואו היום ב„דבר").

לטענת הכותבים הצליח קיסינג'ר לנטרל את ממשלת ישראל ואת ידידי ישראל בדעת־הקהל האמריקאית ולקונגרס על־ידי שכנוע דיניץ להסתפק במגעיו עם שר־החוץ האמריקאי.

פירסום המאמר עורר אתמול סערה בשגרירות ישראל בוואשינגטון, בין השאר התקיים על כך דיון בהשתתפות השגריר. עם זאת סירב דובר השגרירות להשיב על האשמות המאמר.

במעגל חוגים בוואשינגטון נאמר, שישראל אינה יכולה לגלות ברבים יוזמות ופעולות חשאיות, שנעשו בעת המלחמה. עוד נאמר, שבימי המאבק על הרכבת האווירית היתה בקונגרס ובארגונים יהודיים פעילות רבה, בין ביוזמת ישראל, בין ביוזמת ידידיה. גם מקורות יהודיים בוואשינגטון ציינו אתמול, שהשגריר והשגרירות הרבו להפעיל השפעתם לזירוז אישור הרכבת האווירית.

חוסיין תובע מסאדאת

(המשך מעמוד 1)

את מנהיגותו. אנו נכבד כל החלטה שתתקבל ונסייע לאחינו".

תיאום עם אש"ף בגבולות העצמה הירדנית

חוסיין חזר והביע נכונות ל„תיאום" עם אש"ף בגבולות העצמה הירדנית, אך הדגיש: „אין אנו מוכנים לפעול כממלאי־מקום מטעם אש"ף, אלא מטעם התושבים אשר להם אנו מבטיחים הגדרה עצמית. לא נוכל לכפות על העם אנשים או קבוצה מסוימת. ואם יחליטו מדינות ערב באופן כיפי, שאש"ף הוא המייצג הלגלי בכנין הגדה המערבית באחריות הפעולה המדינית והלא־מדינית — אנו נכבד על המנהיגים הערביים את האחריות לתוצאות. נותיר ערבית אז השטח ולא נלך לויכוח, אך אם נביא לעמוד — ויופיד ואת אש"ף.

חוסיין הזהיר כי הכרזה לטובת אש"ף צופנת בחובה „סכנות גדולות" והודיע, כי „אנו עומדים עכשו על פרשת הדרכים".

חוסיין, הביע, כי הפסגה הכל־ערבית, העומדת להיערך באוקטובר תקבל החלטה ברורה בענין זה. ירדן מוכנה להשתתף בדיונים מוקדמים עם מצרים, סוריה ואש"ף לשם תיאום מוקדם אבל אם יסכמו מראש את תכניתם לפגוש לפני כן ועידה משולשת, בלי ירדן — יראה זאת חוסיין „פגיעה בכבודנו" ולא ישתתף בועידה המורחבת.

רק אם השיחות המוקדמות יהוו בחזית „התייצבותית" (כלומר: לא תקבע עמדה סומכת משותפת, כשני לכפייה על ירדן) — רק אז אומר חוסיין „אלך ואשתתף בועידה מורחבת".

אי־השלמה עם הדו־פרצופיות של עמדה מצרים

אשר להסכם שלו עם סאדאת מ־18 ביולי באלכסנדריה אמר חוסיין, כי הוא עדיין דבק בו — ומניח שגם סאדאת דבק בו „באופן טבעי" — הוא מתפלא מן הפירושים שנתנו אישים מצריים להסכם.

בדברים אלה הבהיר, למעשה, חוסיין כי אין הוא נכון להשלים עם הדו־פרצופיות של העמדה המצרית, כאשר לאחר חתימת ההסכם סאדאת־חוסיין באה שורשה של הודעות תמיכה באש"ף, לרבות הודעה סאדאת, כי ירשה באש"ף את נציג תושבי הגדה המערבית. חוסיין דרש, איפוא, הכרעה ברורה מצד המצרים — לפרש את הולכו־לשנה של סאדאת לקראת הפיסגה ברבאט. או יקבעו ממגמות משאלה זו. לפני שירדן תיקרא למגע הידיים.

חוסיין הדגיש, כי „המצב הנוכחי אינו יכול להימשך" ויש צורך „לפזר את הערפל" במגמות. הצביע על כך שלא פעם התקבלו בועידות הכל־ערביות החלטות, הסותרות בבת אחת זה על ירדן והן על אש"ף כאחראים לשאלת הגדה המערבית. עתה, קבע, צריכה לבוא הגדרה חד־משמעית וחלוקה ברורה של הסמכויות.

כהרגלו, לא שכח חוסיין, להזכיר, שמעמדם של הפלשתינאים בירדן — טוב ממעמדם בכל ארץ ערבית אחרת. ואף לא שכח להזכיר, כי ירדן איבדה את הגדה המערבית ב־1967. לאחר שצבאה הועמד לפיקוד מצרי.

הסכם לחיסול הסכסוך ב„סיבי דימונה"

אחרי מו"מ לילי ללא תוצאות והדממת אגף שפועליו מצאו שערים נעולים, נדמה היה שמשבר חדש יפרוץ; אולם כניסתו של יו"ר מועצת המנהלים למו"מ הביאה להסדר על פיטורי 220 עובדים, על מציאת תעסוקה לכולם, על גובה הפיצויים ועל מועד התשלום

מאת משולם עד, סופר „דבר"

בתשלובת הטקסטיל „סיבי דימונה" נחתם אתמול לפנות ערב זכרון דברים בין ההנהלה ונציגי ההסתדרות והעובדים, שלפיו הגיע לסיומו הסכסוך הממושך במפעל, שנמשך לסירוגין מתחילת החודש. כאשר נשלחו הודעות הפיטורין ל־345 עובדי האגף לחוטים סינתטיים בתשלובת.

אתמול בבוקר הדמימה ההנהלה את האגף לחוטים סינתטיים והעובדים מצאו את שערי המפעל נעולים, בלי שהוסדרו פיטוריהם. כמה עשרות עובדים פרצו למטוויה שבה מועסקים כ־700 עובדים, מהם כ־145 ערביי השטחים, וניסו להפריע למהלך העבודה במקום. רק הודות להתערבותם של חברי מועצת העובדים שקטו הרוחות, בלי שיופרע מהלך העבודה במטוויה. אולם נציגי העובדים וההסתדרות היו מודעים למצב החמור, ונראה שגם הנהלת „סיבי דימונה" הגיעה למסקנה, כי אין להשאיר מאות המפוטרים מחוץ למפעל, בלי שיידעו מה הסדר הפיצויים לגביהם.

בזכות יו"ר מועצת המנהלים

בשעות הצהרים הגיע לדימונה יו"ר מועצת המנהלים של התשלובת „סיבי דימונה" יעקב שפירא, כדי לנהל את המגעים עם מועצת העובדים ונציגי מועצת פועלי דימונה. בדיון נכח גם מזכיר האיגוד הארצי של פועלי הטריג חנן מאירי.

יו"ר מועצת המנהלים הגיע לדימונה אחרי שהישיבה המרתונית שנמשכה כל הלילה עד לפנות בוקר, לא העלתה כל תוצאות. בישיבה זו ייצג את ההנהלה מנכ"ל המפעל בדימונה איתן צור. נציגי העובדים קבלו על העמדה הקשוחה שהוא מגלה במגעים איתם. ואמנם, בישיבה שנערכה אחרי הצהרים והסתיימה בחתימת זכרון דברים ובחיסול הסכסוך, לא נכח מנכ"ל המפעל. נציגי העובדים העירו ליו"ר מועצת המנהלים: „אילו השתתפת במגעים קודמים, היה הסכסוך נגמר מכבר".

220 מפוטרים

לפי ההסדר יקיפו הפיטורים כ־220 מתוך 345 העובדים, אשר קיבלו את הודעות הפיטורין. כ־100 מהם יעברו לעבודה במטוויה. כן יועסקו במטוויה ששה נכי צה"ל ועוד מספר נשים בהריון ובחופשות לידה ומשרתי מילואים — המוגנים בחוק.

גובה הפיצויים הוסדר לפי „נוסחת הפשרה" שהעביר ראש המחלקה לאיגוד מקצועי אריאל אברהמוביץ' עוד בשעות לילה. כן הוסדר תשלום הפיצויים לגבי העובדים החדשים. בנקודה זו התפוצץ המו"מ בשעות לילה כאשר מנכ"ל המפעל אמר, כי ל־40 העובדים החדשים ישולמו הפיצויים במסגרת הסכם חבילה של כלל העובדים. אולם נציגי העובדים עמדו על דעתם זו כי יש לשלם לעובדים החדשים פיצויים בהתאם לחוזה העבודה ולא במסגרת הסדר הפיצויים לעובדים הוותיקים. ואמנם בישיבה אחרי הצהרים נענתה ההנהלה לדרישה זו.

הפיצויים ישולמו תוך חודש

עם חתימת זכרון הדברים הודיע יו"ר מועצת המנהלים כי ייעשה מאמץ כדי לשלם למפוטרים את הפיצויים תוך חודש ימים לכל היותר. לעובדים ישולמו גם מקדמות ערב החגים.

ראש עיריית דימונה ערמון לירון ומזכיר מועצת הפועלים אלברט אבוטבול ייצאו ביום א' למשרד העבודה בירושלים, כדי להסדיר — כמובטח — את קליטתם של כ־30 קשישים ומוגבלים, שפוטרו מן המפעל. בעבודות שונות שמבצעת עיריית דימונה, יתר המפוטרים ייקלטו במפעלים בדימונה ובסביבה, שיש בהם מחסור בידיים עובדות.

בסכמו את שלבי הסכסוך בתשלובת „סיבי דימונה" אמר מזכיר מועצת הפועלים, כי היה זה מאבק על זכויות העובדים תושבי המקום, שפוטרו אחרי שעבדו שנים רבות במפעל. הוא אמר, כי על ניהול המאבק של העובדים הכבידה המעורבות של פועלים ערבים מהשטחים. מזכיר מועצת פועלי דימונה אמר, כי מלכתחילה היה צריך להתנהל המאבק על עניינים מעשיים להסדר הפיצויים ולהעברם של מספר עובדים גדול ככל שניתן למקומות העבודה האחרים בתשלובת וההתמקדות שהיתה בתחילה בעובדים הערביים, היתה טעות. אף כי לפי הסכם העבודה היה צריך להיות נקוט הכלל „ראשון נכנס — אחרון יוצא". מזכיר מועצת הפועלים אמר, כי ראוי שגם מפעלים אחרים ילמדו מלקח זה.

סוריה מתעניינת בציוד מכ"ם צרפתי

המדינות הערביות מברכות ביטול האמברגו

מאת סופר „דבר" לעניינים ערביים

מדינות ערב קיבלו בברכה את ההחלטה הצרפתית להסיר את האמברגו על משלוחי נשק למדינות העימות והעיתון הלבנוני „ביירות" אף אומר, כי יתכן שסוריה תרכוש בקרוב ציוד מכ"ם צרפתי.

המשותף לתגובות המנהיגים הערביים הוא התקווה המוצהרת, שהספקת הנשק הצרפתית תתנהל לפי הקו הגוליסטי המסורתי תוך העדפת מדינות ערב. מקורות מצריים אף אמרו, כי סאדאת גילה את דבר העברת המיראז'ים הלוביים לצבאו כדי לזרז את הסרת האמברגו.

פאריס, (צ"ע). — משקיפים בפאריס סבורים, כי ביטול האמברגו, שעליו החליטה ממשלת צרפת, יאפשר לתעשיית החימוש הצרפתית למצוא שווקים חדשים במזה"ת, בקרב המדינות באיזור המבקשות לגוון את מקורות האספקה.

המשקיפים מצביעים בהקשר זה על תגובת קאהיר. החלטתה של הממשלה הצרפתית תוארה בבירה המצרית כ„פעולה חיובית". נראה, כי הניתוח הוא רצוי לנשיא סאדאת. המבקש — נוכח מצב יחסיו עם מוסקבה — שלא להיות תלוי אך ורק בהספקה צבאית סובייטית.

עם זאת מצביעים כאן על קשיים מסויימים, שבהם תיתקל מצרים בקשר עם רכישת הספקה צבאית בצרפת. קיימות בעיות טכניות, הנובעות מכך שאנשי הצבא המצרי אינם רגילים לציוד הצרפתי. אין גם לזלזל בשאלות הכספיות. אך יתכן שמצרים תפנה למדינות הערביות העשירות שירכשו את הציוד הדרוש לה ויביאו אותו אליה ללא תשלום.

משקיפים בפאריס העלו את הסברה, שישראל עשויה להיות מעוניינת בחידוש ההספקה הצבאית הצרפתית, מאחר שאין היא רוצה להיות תלויה אך ורק בהספקה האמריקאית.

התעשיה הצבאית הצרפתית מעסיקה 270,000 עובדים, ביניהם כ־50,000, שהעסקתם תלויה בהזמנות מחוץ־לארץ. מכירת נשק מהווה גם מקור חשוב של מטבע זר.

פאריס, (ע"ר). — מקורות של תעשיית המטוסים הצרפתית אמרו אתמול, כי כווית ואקוואדור הן המדינות שמסרו את ההזמנות הראשונות למטוס־התקיפה העל־קולי האנגלו־צרפתי „יגואר". כל אחת משתי המדינות הזמינה 20 מטוסים. וההזמנה בכללותה מסתכמת ב־800 מליון ל"י.

מטוס ה„יגואר" תוכנן, כדי שיוכל לחדור דרך מערכים של טילי סאם־6 וסאם־7 סובייטיים. במטוס ציוד מתוחכם, המאפשר לו לתקוף בגובה נמוך, בלי להאיט את מעופו לצורך זיהוי מטרות.

המטוס כבר נמצא בשירות בצרפת ובבריטניה.

פאיק חדד (מימין) ואקוול אקוול נתמנו אתמול בישופים בטקס שנערך אתמול בכנסיה האנגליקנית „סנט ג'ורג'" במזרח ירושלים, בהשתתפות הארכיבישוף רוברט סטופורד מאנגלה.

סוכנים תוניסיים זוממים לרצוח גולה תוניסי בשווייץ

ברן, (ע"ר). — פוליטיקאי סוציאליסטי שווייצי אמר, כי ארבעה אנשי משטרה תוניסיים נמצאים עתה בשווייץ, ויתכן כי במטרתם לרצוח את שר הכלכלה התוניסי לשעבר אחמד בן־סאלח.

אולם ממשלת שווייץ הודיעה, כי אין בידיה ידיעה על נוכחותו של בן־סאלח בשווייץ, והוסיפה כי ידוע לה רק על נוכחותו של איש משטרה תוניסי אחד, הנמצא בשווייץ לצורכי השתלמות.

את הטענה בדבר נוכחותם של ארבעה אנשי משטרה תוניסיים בשווייץ העלה ז'אן זיגלר. באוגוסט אשתקד אסרה ממשלת שווייץ על שלושה נציגים תוניסיים להיכנס למדינה, בנימוק כי הם מנסים להיכנס שלא כחוק במטרה לגלות את מקום הימצאו של בן־סאלח.

בן־סאלח עבר לאירופה לאחר שנמלט מכלא בתוניס, מחופש כאשה, בפברואר 1973. הוא היה נחשב ליורשו האפשרי של הנשיא בורגיבה, אך נדון ב־1970 לעשר שנות עבודת פרך בעוון בגידה במדינה וניהול לקוי של הכלכלה התוניסית.

„סויוז 15" נחתה כנראה בגלל תקלה

מוסקווה, 29 (יופ"י). — משקיפים מערביים הביעו את ההשערה כי ההחלטה הסובייטית להחזיר את החללית „סויוז 15" עם שני הקוסמונאוטים אל כדור־הארץ בשעות הלילה, נתקבלה בשל תקלה בחללית.

בטאון הממשלה „איזבסטיה" מסר אמש פרטים נוספים על הנחיתה, שבוצעה לאחר חצות על־ידי הקוסמונאוטים גנאדי סאראפאנוב, בן 32, ולב דמין, בן 48. העתון מציין, כי מצבם של שני הקוסמונאוטים הוא טוב.

לדברי כתב העתון ב. קונובאלוב, שהיה במרכז הבקרה, משתמע, שהנחיתה לא נועדה להתקיים בשעות החשיכה. „נחיתות בשעות הלילה הן חשובות ביותר" — מציין הכתב ומוסיף: „נחיתות אלו עלולות להיות דרושות במקרה של מצב חירום".

„איזבסטיה" מציין, כי בעת הנחיתה ירד גשם. תוך 55 שניות מהנחיתה זיהוה מסוק, כי הבחין ב„סויוז 15".

השלטונות הסובייטיים לא הסבירו, מדוע ניסו שני הקוסמונאוטים כמה פעמים להתקרב לתחנת החלל „סאליוט 3", במהלך טיסתם שנמשכה 48 שעות ו־12 דקות, אך לא התחברו אליה.

ברה"מ שיגרה אתמול לחלל לוויין בלתי־מאויש נוסף „קוסמוס 674".

מדוע אוקראיני בשביתת רעב מזה חדשיים

מוסקווה, (ע"ר). — ראיסה מורוס, רעייתו של ההיסטוריון האוקראיני ולנטין מורוס, שנכלא על ידי השלטונות הסובייטיים, אמרה אתמול, כי היא משוכנעת שבעלה ממשיך בשביתת הרעב שבה התחיל לפני קרוב לחדשיים.

ראיסה מורוס, בת 37, אמרה לעתונאים מערביים, כי יצאה לבית הסוהר ולאדימיר השוכן ליד מוסקווה בתחילת שבוע זה כדי לנסות ולהיפגש עם בעלה בן ה־38 ולברר את מצב בריאותו בעקבות שביתת הרעב.

כאשר שאלה מה מצבו של מורוס, לאחר שהוא שובת רעב זה חדשיים, אמר לה מנהל בית הסוהר: „אנו עושים כל מה שדרוש".

מורוס היה מרצה להיסטוריה בעיר איבאנו־פרנקובסק ונדון ל־14 שנות מאסר ב־1970 בשל פעילות אנטי־סובייטית והטפה ללאומנות אוקראינית.

זכו בפיס

בהגרלת מפעל הפיס מס' 35/74 שהתקיימה ביום 29.8.74 זכו הכרטיסים הבאים: בסך — 250,000 ל"י זכו המספרים: 584573, ובלי ספח בסך — 150,000 356349 ל"י. בסך — 50,000 ל"י זכה המספר: 600622. בסך — 12,500 ל"י זכו המספרים: 232161, 544855. בסך — 6,250 ל"י זכו המספרים: 544721, 212942, 598548, 587650.

בסך — 600 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־08681, 16571, 18135, 20241, 52970, 60856, 60856, 67822, 75165, 90347, 94945.

בסך — 250 לירות זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־01065, 10911, 11613, 25686, 26696, 31127, 33384, 36266, 36279, 36641, 38814, 42399, 44461, 47783, 49749, 50635, 53548, 59674, 62111, 71769, 78606, 80651, 94611, 97007, 98296.

בסך — 100 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־1922, 2306, 2591, 5434, 5977, 7530, 9260. בסך — 50 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0367, 0513, 0788, 0852, 0972, 1418, 1806, 1893, 1906, 2204, 2244, 2793, 3251, 3298, 3466, 3974, 4288, 4416, 4722, 5250, 5291, 5444, 6280, 6587, 6866, 7131, 7278, 7526, 7766, 7818, 8346, 8503, 8546, 9240, 9285, 9382, 9403, 9467, 9666.

בסך — 6 ל"י זכו כל הכרטיסים עם ספח שמספריהם מסתיימים בספרה: 2. ובלי ספח בסך — 4 ל"י.

בסך — 1,250 לירות זכו הכרטיסים הבאים: 016798, 040605, 045874, 051476, 071040, 103182, 114581, 144490, 171059, 267524, 298926, 315420, 332790, 377988, 531668, 548239, 576562, 602284, 718386, 770477, 777437.

הגרלת הספחים — בסך — 5,000 ל"י זכו כל הכרטיסים עם הספחים שמספריהם מסתיימים ב־10423, 14828, 82535, 86850, 89922.

בסך — 1,000 ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0393, 4868, 5373, 8547, 8959.

הגרלת זוטא מסדרה 35/74: בסך — 30 ל"י יזכה כל כרטיס זוטא שמספרו מסתיים ב־308, 562. בסך — 10 ל"י יזכה כל כרטיס זוטא שמספרו מסתיים ב־186, 733. בסך — 8 ל"י יזכה כל כרטיס זוטא שמספרו מסתיים ב־33, 41. בסך — 4 ל"י יזכה כל כרטיס זוטא שמספרו מסתיים ב־04, 05, 06, 09, 11, 12, 15, 17, 22, 23, 28, 35, 50, 56, 64, 65, 75, 82, 83, 97, 99.

כל כרטיס זוטא שמספרו מסתיים ב־733 זכה בסך — 10 ל"י ובסך — 8 ל"י, סה"כ — 18 ל"י.

הממשלה תעניק עזרה סלקטיבית לענפי היצוא

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

הממשלה תתן סיוע חד־פעמי לענפים או מפעלים שיצואם הוא יותר מ־50% של ייצורם ושנפגעו בשל המצב בשוק הבין־לאומי — הודיע אמש שר המסחר והתעשיה, חיים בר־לב, בפגישה שקיים עם נציגי מכון היצוא והתאחדות התעשיינים.

סיוע סלקטיבי זה יינתן בצורת תמריצי היצוא ב־4%, כלומר תוספת של 25 אגורות לכל דולר. כדי להימנע מחזרה לשיטת שערי־חליפין לכל ענף יצוא, בחר בר־לב ללכת בשיטה סלקטיבית שאינה כרוכה בהעלאה ישירה של התמריצים. הסיוע החד־פעמי יינתן בתור הלוואה שתומרה לשנת 1974, בשביל היצוא של 1973.

בר־לב דחה את תביעת היצואנים להגדיל את שיעור התמריץ הישיר. כן התנגד להגדלה סלקטיבית של תמריצי היצוא לפי ענפים.

מוסדות התאחדות התעשיינים ומכון היצוא ידונו בהצעת בר־לב בשבוע הבא ויגבשו עמדתם.

לפי בדיקה ראשונית נראה, שעיקר הסיוע החד־פעמי יינתן למפעלים בענפי הטקסטיל ושמורי ההדרים המייצאים חלק ניכר מתוצרתם, ואשר נפגעו כתוצאה מהמשבר בשווקים בחו"ל. כן עשויים ליהנות מהסיוע גם מפעלי בדים ואלקטרוניקה.

רבין יבוא לכנס עולי ברה"מ מליטא

ראש הממשלה יצחק רבין יפגש עם עולי ברה"מ מליטא בכינוס השנתי שעורכת זה השנה השניה מחלקת הקליטה במפלגת העבודה.

הכנס, הראשון בסידרת כנסים מסוג זה שתערוך המחלקה בזמן הקרוב יתקיים בבית־ברל, מחר בצהרים.

לאחר פגישת רעים, ישא ראש הממשלה את דברו לציבור הנאספים.

ידלין: גורמי הבטחון יפעלו במשולב לאבטחת בתי־הספר

במוסדות בתי־הספר, העומדים להיפתח ביום א', ישתתפו בו במשולב כל גורמי הבטחון — צה"ל, המשטרה, שירותי המודיעין ומערכת אבטחה של מוסדות החינוך — כל אחד בתחום תפקידו — אמר שר החינוך והתרבות א. ידלין, בסקירתו אתמול בועדת החינוך והתרבות של הכנסת.

מאנשי מערכת החינוך, אמר השר, יהיו מקרב התלמידים, המורים, סגל המוסדות וההורים. הוא כבר חתם על תקנות לשעת חירום המקנות סמכות לאחראי על הבטחון במוסדות החינוך להטיל חובת התנדבות של 10 שעות לשבוע. במקרה הצורך ישמרו הגדנ"עים, בני 17—18, על גני־ילדים ובתי"ס של החינוך המיוחד. אשר לגדרות־הבטחון סביב בתי־הספר מסר השר, כי הממשלה החליטה על סולם עדיפות, לפיה יגודרו תחילה מוסדות באזורים רגישים.

התמוטטות יחידת המחשב

בין השאר התעכב השר על בעיית המשכורות למורים והביא לידיעת הועדה, כי יחידת המחשב של משרדו התמוטטה ולא עמדה בעומס העבודה. שיקומה יימשך חודשים רבים ולשם כך כבר הוכנס לשימוש מחשב חדש ומשוכלל יותר. מכל מקום משרד־החינוך מתארגן בשיטות ארעיות ויעשה כמיטב יכולתו שהמורים יקבלו משכורותיהם במועד.

הפטור לקיבוצים משכר הלימוד

אשר לפטור המלא, או להנחה של שני שלישים משכר־הלימוד, שניתנו לקיבוצים מבוססים, הבהיר, כי הפטור ניתן, עקרונית לכל היישובים — קיבוצים, מושבים ועיירות פיתוח — הנמצאים בצפון הרחוק או מדרום לבאר־שבע בנגב ובערבה מבלי להתחשב במצבם הכלכלי.

תכנית לצמצום הפער בחינוך

השר הביא גם לידיעת הועדה תכנית לצמצום הפערים בחינוך שהוא עומד להגישה לממשלה, לפיה יופעלו כל מסגרות הטיפוח באזורי המצוקה אשר יתרכזו ב־3 נושאים קריטיים: עליית בני 3—4, הוראה לתלמידים נושרים בני 12—16 לבתיה"ס ועריכת קורסים אקדמאים לבני עדות־המזרח לעידוד כניסתם לאוניברסיטאות.

התשלומים לסגל האוניברסיטאות יופחתו מהתקציב

בסוף דבריו הודיע השר בקשר להסכמים בין האוניברסיטאות לסגל הבכיר, כי הממשלה אינה מכירה בהסכמים אלה והיא תפחית מהשתתפותה בתקציבי המוסדות את הסכומים החריגים.

ג. יעקובי נועד עם עמיתו הצרפתי

אחר שנים — פגישה ראשונה בדרג ממשלתי

פאריס, (צספ"א). — לראשונה זה שש שנים התקיימה אתמול בפאריס פגישה בין שר ישראלי ושר צרפתי, כאשר שר־התחבורה גד יעקובי נפגש עם עמיתו הצרפתי מארסל קאוואי. שיחתם של שני השרים נסבה על שיתוף־פעולה טכני בין שתי המדינות.

אף שהשיחה תוארה כ„מכוונת להלוסיף ונטולת כל משמעויות מדיניות, אמרו מקורות צרפתיים בירושלים, כי פגישה כזאת לא יכלה להתקיים לפני שלושה חדשים — לפני בחירתו של ז'יסקאר־ד'אסטן לנשיא צרפת. מקור ישראלי בכיר אמר: „בזמנו של פומפידו אי־אפשר היה להעלות על הדעת קיום פגישה כזאת — לעולם לא היינו מסכימים לקיימה והוא הדין לגבי הצרפתים".

ארגון נמלי התעופה

השר יעקובי דן עם עמיתו באפשרות לשלוח משלחת צרפתית לישראל כדי לייעץ בארגונה־מחדש של רשות נמלי התעופה. יעקובי אמר, כי הוא מצא את הצרפתים „מוכנים לשיתוף־פעולה ומעוניינים לעזור".

במהלך ביקורו של השר אירעה תקלה טכנית קלה, כאשר מעלית שבה נמצאו הישראלים עם מארחיהם נתקעה למשך 20 דקות בעת ביקורו של יעקובי בנמל־התעופה החדש על שם דה־גול. אולם השר קיבל את הדבר ברוח טובה והעיר בחיוך, כי „זה שייך לבדיחת־היום".

הגיע לבריטניה

אתמול אחר הצהרים הגיע שר התחבורה ללונדון לביקור של ימים אחדים. שעה קלה לאחר הגיעו נתקבל יעקובי על ידי לורד רוטשילד, ראש סגל סקירת המדיניות בלשכת ראש הממשלה הבריטי.

יחזה בתצוגת פארנבורו

יעקובי עומד להיפגש גם עם אנתוני קרוסלנד, מזכיר המדינה לעניני הסביבה; רוברט שלדון, השר לשירות אוצרי במשרד האוצר; רוברט מארש, יו"ר מועצת הרכבות בבריטניה; סר מרקוס זיו וד"ר דיוויד פיס, יו"ר מועצת לונדון רבתי. השר יעקובי יחזה גם בתצוגה האווירית בפארנבורו.

רעידת־אדמה תת־קרקעית חזקה נרשמה אתמול בנובאיה זמליה שבצפון ברה"מ. עוצמת הרעש היתה 6.6 לפי סולם ריכטר.

חסידי חב"ד מבקשים לקלוט בארה"ב יהודים מברה"מ בכספים שהוקצבו לקליטה בישראל

מאת נחום ברנע, סופר „דבר" בארה"ב

ואשינגטון, (מיוחד ל„דבר"). — חסידי חב"ד וקבוצות חרדיות אחרות בארה"ב לוחצים על הממשל לתת אשרות למספר רב של מהגרים יהודים מברה"מ וכן להעביר להם כסף שהוקצב על ידי הקונגרס לקליטת עולי ברה"מ בישראל.

בשנת 1973 הפריש משרד החוץ האמריקאי קרוב למליון דולאר מההקצבה שיועדה לישראל לקליטת 3,200 יהודים שנשרו בוינה והיגרו לארה"ב. השנה יגיע כנראה הסכום ל־1.5 מליון דולאר. ההסדר שהושג בלחץ חוגים יהודיים לאומיים הוא שכל מהגר מקבל 300 דולאר במזומן מהאוצר האמריקאי. ההערכה היא שמספר המהגרים השנה יעלה על 4,000. בקונגרס הפילה הציר ג'ונתן בינגהם בניו־יורק הצעה להפסיק את ההסדר הזה ולהפנות את כל הכספים לישראל.

בית הנבחרים אישר למען ההגירה הקצבת סכום של 40 מיליון דולאר לקליטת יהודי ברה"מ ב־1974. עדיין לא ברור אם יועבר כל הסכום לישראל.

מאחר שהסנאט אישר סכום של 50 מיליון דולאר לאותה מטרה, צפויה פשרה בין שני הבתים על 45 מיליון. אך לרגל הסיכויים להגברת העליה כתוצאה מההסכם הצפוי על תיקון ג'קסון, מבקשים תומכי ישראל לאשר סכום של 50 מיליון.

מכספי המגבית

נוסף להקצבת הקונגרס, מוציאות הקהילות היהודיות בארה"ב סכומים גדולים לקליטת מהגרים מברה"מ, הנלקחים לעתים קרובות בכספי המגבית לישראל. גם ארגון „היאס" המסייע לקליטת יהודי ברה"מ מחוץ לישראל נהנה מאותם מקורות.

KENWOOD מערכות יוקרה סטריאופוניות

SPECIFICATIONS:
FM USABLE SENSITIVITY: 1.9 μV.
TOTAL HARMONIC DISTORTION: 0.8% (AT RATED POWER INTO 8 OHMS).
POWER BANDWIDTH: 15-45.000 Hz.

DYNAMIC POWER OUTPUT (IHF 8 Ω 4-CHANNEL): 180 W.
R.M.S. POWER OUTPUT (8 Ω 20-20.000 Hz): 4-CHANNEL DRIVEN: 4 × 20 W.
2-CHANNEL DRIVEN: 2 × 55 W.
SIGNAL TO NOISE RATIO: 63 DB AT 1MV INPUT/FM, 45 DB AT 1MV INPUT/AM.

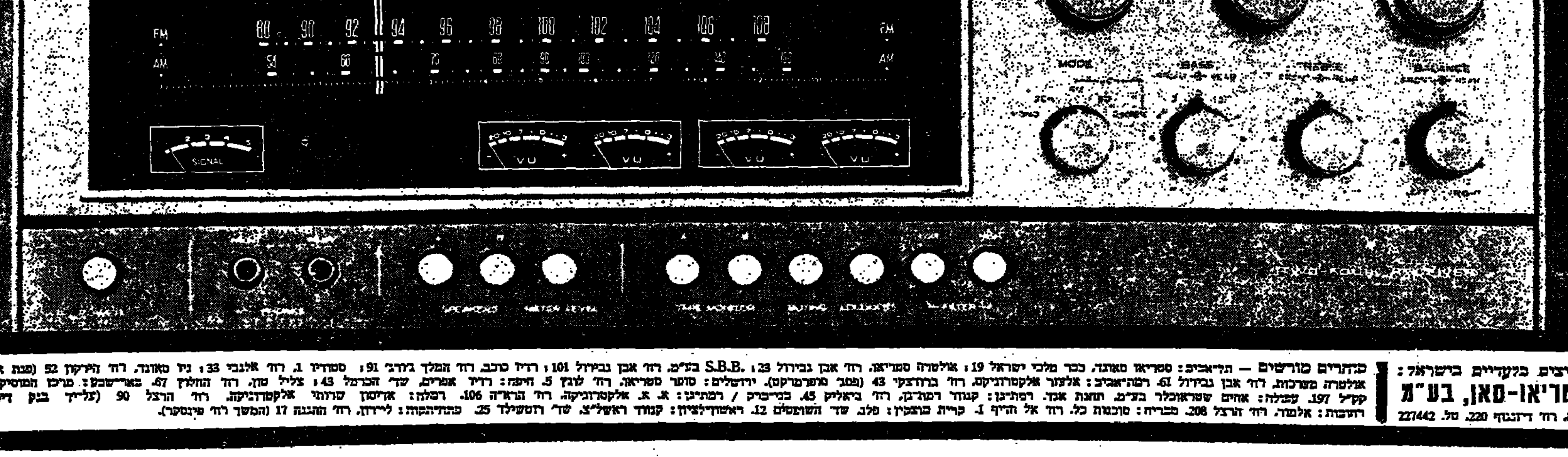

מפיצים בלעדיים בישראל: סטריאו־סאן, בע"מ ת"א, רח' דיזנגוף 220, טל. 227442

מרכזים מורשים — תל־אביב: סטריאו סאונד, כיכר מלכי ישראל 19; אולטרה סטריאו, רח' אבן גבירול 23; S.B.B. בע"מ, רח' אבן גבירול 101; רדיו כוכב, רח' המלך ג'ורג' 91; סטודיו 1, רח' אלנבי 33; ניו סאונד, רח' הירקון 52 (פנת אלנבי); אולטרה מערכות, רח' אבן גבירול 61. רמת־אביב: אלקטרוניקס, רח' ברודצקי 43 (מול סופרמרקט). ירושלים: סופר סטריאו, רח' לונץ 5. חיפה: רדיו אמרים, שד' הכרמל 43; צליל טון, רח' החלוץ 67. באר־שבע: מרכז המוסיקה, רח' קק"ל 197. עפולה: אחים שטראוכלר בע"מ. תוצרת אנד. רמת־גן: קנוז רמת־גן, רח' ביאליק 45. בני־ברק / רמת־גן: א. א. אלקטרוניקה, רח' הרא"ה 106. רמלה: אדיסון שרותי אלקטרוניקה, רח' הרצל 90 (על־יד בנק דיסקונט). רחובות: אלמור, רח' הרצל 208. טבריה: סוכנות כל, רח' אל הדיף 1. קרית מוצקין: פלג, שד' השופטים 12. ראשון־לציון: קנוזר ראשל"צ, שד' רוטשילד 25. פתח־תקוה: ליידון, רח' ההגנה 17 (המשך רח' פינסקר).

פרסום צימט

דני נוריאל, חייל בצה"ל, המציא משחק שש־בש לשלושה או ארבעה משחקים. (צילום: "י.פ.א.")

נכה מלחמה מבקש טלפון

סימון צבוטרו מבאר־שבע, שי־נפצע במלחמת־יום־הכיפורים ב־רמת־הגולן בחתי רגליו, המאושי־פז עדיין בבית־החולים הממשלתי בצפת. התלונן שכל בקשותיו ל־התקנת טלפון בבית הוריו בב־אר־שבע לא נענו. הוא סיפר ש־אמו חולת־לב ונבצר ממנה לבקרו בבית־החולים ומאחר שאין טלפון בביתה, אין היא יכולה לשאול לשלומו. הבקשה להתקנת הטלפון הוגשה בחודש פברואר.

גם התערבות ארגון נכי מלח־מת השיחרור וצה"ל לא הועילה — אמר. (צ)

מחלקת הארגון בהסת' תטפל בבעיות מוניציפליות

יו"ר מחלקת הארגון בהסתד־רות א. הראל הודיע אתמול ב־ישיבת המחלקה, כי בהתאם ל־החלטות הוועדה המרכזת תטפל מחלקת הארגון בבעיות מוניצי־פליות ובבעיות בין מועצות ה־פועלים לרשויות המקומיות, וכי בקרוב תוקצב מליאת המחלקה עם המרכז לשלטון מקומי לק־ביעת פורום לליבון הבעיות.

הראל סקר את תכנית הפעולה של מחלקת הארגון בהסתדרות ל־שנים הבאות ואמר, כי הפעילות תתמקד בחמישה תחומים: שיפורים במפה הארגונית על־ידי איחוד מר־עצות פועלים והקמת מועצות בש־נה; משיכת כוח אדם מעולה למו־עצות הפועלים; ארגון מפעלים ב־הסתדרות; שירותים צריפים לא־זורי פיתוח; הגברת הקשר בין מועצות הפועלים ובין ההתיישבות העובדת.

מחלקת הארגון אישרה ברוב גדול את הרכב מזכירות המחל־קה: אהרון הראל (יו"ר) אושרי חיים, אמיר פרץ, בן שושן נסים, גרמוני יחזקאל, גלילי יעקב, שלום היכלפרב, דק דוד, כרמי יוסף, מאיר דרורה, רצבי נתן, שוהלב שלמה, שרעבי מנשה, שושני יצחק, שטיין יהודה, שמיל אברהם, לוז שלמה (מברך); חדד שמעון ("ה־עובד הדתי"), ליבנה פנחס, רזיז יוסף (ל"ע).

כן אישרה המליאה את הרכב ועדת המפה, אשר תבחן ותציע ארגון מחדש של מבנה מועצות הפועלים, איחוד מועצות והקמת מועצות כנגה, שינוי תחום טיפול האיגוד המקצועי ושירותי ארגו־ניים במגזר הערבי.

קמפריה ומרכז קניות ב־קירותיים הושלמו בכלון "דן כרמל" בחיפה, בהשקעה של 2 מיליון ל"י.

משמרת תהנות זבולון עצ־רה צעירים, החשודים בכך ש־ביצעו ביומים האחרונים תשע הת־פרצויות לחנויות ולבתי מגורים באיזור הקריות.

ירושלים.

מועצת פועלי ירושלים
המחלקה לתרבות ולחינוך
מבחר מעולות השבוע

בשבת ב־11 לפנה"צ, באולם ה־הסתדרות בקרית משה, הרצאת שלמה דינור: בעיית הנוער ה־יהודי בתפוצות ● ביום ב' (2.9) יום עיון לעובדי נתיב בהשתתפות פריאור — קלנר ונפתלי שמרט. ● ביום ג' (3.9) בשעה 6 בער־ב, בבית הפנסיונרים בקרית מיכה, הרצאת ד"ר יוסף ליפשיץ על הדיאטה לחולי לב. ● ביום ד' (4.9) יום עיון לעובדי בנק הפועלים בהשתתפות הח' פרת — מנכ"ל קרן הגימלאות, דרוקמן ונפתלי שמרט. ● במוצאי שב־תות, בבית העם ההסתדרות בקט־מונים, מיפגש צעירים, בתכנית — שירה וריקודים.

תל־אביב

אזכרה לקדושי פרגי והסביבה

תתקיים ביום שני ט"ו אלול (2.9) באולם מפעל הפיס, רחוב הסמטה 3 בשעה 8 בערב. פגישת רעים בשעה 6.

מניות ושערים

מגמה מעורבת בבורסה

תנודות ההחות באגרות־החוב הצמודות נבלמו אתמול, לאחר הי־רידות הרצופות ביומיים האחרו־נים. מגמת שערים מעורבת של־טה בסוק המניות ואילו הנהג"ד המשיך לרדת.

בשוק צמודי־מדד, לעליות הי־לות ביותר זכו אחדות מסדרות הקליטה של המנים 65—66—67 אשר עלו עד 6 נק'. גם בסדרות הפיתוח ברירה היו עליות של ב־3 נק' בסדרות ספרינו תוך שני־היום־שלה ואילו עליות מתונות יותר בסדרות האחרונות. בסדרות הבטחון 68—69 היתה מגמה ממוי־רבת יותר ועיקר העליות היו ב־סדרות הבנקאים. בסדרות הבט־חון 6.5% נמשכו הירידות. אבל הן לא עלו על נקודה אחת במר־בית המקרים. מחזורים גדולים נר־שמו בסדרות ל־6 ו־10 שנים, תוך הנהגות לעליות בשערים הפעילות ערה של בנק ישראל בגבוה להור־ריד את התנודות והעלות את ה־שערים לפתוח בכל שערי ההנפקה (100).

המחזור בשוק אג"ח הסתכם ב־9.17 מיליון ל"י. כתוך זה בסדרות בירה פיתוח 3.42 מיליון ל"י.

בשוק המניות היתה פעילות מר־משה ללא התפתחויות מיוחדות. מגמת השערים היתה מעורבת. פה ושם נרשמו עליות או ירידות קלות הוך מחזורים מצומצמים. מבחינת הפעילות היו מניות הבנקים יצי־בות, בעוד שבמניות חברות הבי־טוח נרשמו עליות הזות במניות "שהר" ו"אריה". חוסר פעילות היה במרבית מניות הקרקעות. כמב דומה שרר במניות התעשייה וחב־רות ההשקעה.

המחזור בשוק המניות היה 592 אלף לירות, מזה בשלב בשתנים 188 אלף ל"י.

הנתע"ד ירד ל־4.53 ל"י

היצע של 170,000 דולר הוריד את־כיל את מחיר הנתע"ד ב־2 אגורות נוספות. המחיר ירד ל־4.53 ל"י, תוך מחזור הקרוב להיצע ההתחל־תי.

מוסדות מימון		
אוצר להתיישבות	194	—0.5
ביטוח		
אריה	270	+6.0
הסנה	229.5	+1.5
סהר	336	+14.0
צור	197	—3.0
מסחר ושירותים		
בית הרכב	71	
דלק מ'	134.5	
קירור 10 ב'	150	
ספנות והספקה	145.5	—1.5
מקרקעין ופיתוח		
אזורים	164.5	+2.5
אפריקה 10	262	
הכשר הישוב מ'	134	+1.0
ישפרו	138.5	
ידרים	130.5	-
נאות אביב	79	
רסקו ב'	80	+2.0
תעשיה		
אלקו 2.5	88	+1.0
אלקטרה 5	177	+1.0
אתא ב'	107.5	—0.5
דובק מ'	411	—9.0
כבלים	164	+1.0
כתב ד"ש	880	
מפעלי נייר	251	—3.0
עלית	271	
תעל	209.5	—1.5
חברות השקעה		
אלרן מ'	137.5	—0.5
פועלים ב'	228	
"פז"	90.5	—1.0
ולפסון 10 ב'	79.5	+0.5
דיסקונט ב'	152.5	+2.0
המזרחי	113	
לאומי	174.5	+1.5
כלל השקעות	212	
מילוות קליטה 64		
(138.5) 64	361	+3.0
(110.1) 65	330	+2.0
מילוות קליטה 65		
(110.1) 65	326	+3.0
(118.1) 66	296	+6.0
מילוות קליטה 66		
(118.7) 66	276	+1.0
(116.7) 67	276.5	+3.5
קליטה 67		
	264	+4.0
	258.5	+5.0
מילוות בטחון 68		
א'	146	—1.0
כ"א	132.5	+2.5
מילוות בטחון בנקאי 68		
י"א	149	+0.5
מילוות בטחון 69		
א'	116.5	
ה'	108.5	+1.3
כ"א	104.5	+2.0
מניות		
בנקים מסחריים		
אי.די.בי. ר'	230	
מזרחי ב'	145	
פועלים ב'	260	
לאומי ע"ש	218.5	+1.5
בנקים למשכנתאות		
אפותיקאי ב'	240.5	+0.5
פיתוח ומשכנתאות	241	—3.0
שיכון ב'	150	
כפתות ר'	206	—2.0

בכינוס העולמי להשתלות:

כליית גבר טובה להשתלה מכליית אשה

ניתוחי השתלות של כליות ולב ותפירת צינורות דם עי־ביים בקוטר שאינו עולה על מילימטר אחד, הוצגו לפני מש־תתפי הקונגרס הבין־לאומי ה־חמישי של האגודה למיקרוכירו־רגיה המתקיים בירושלים ב־השתתפות יותר מ־1000 רופ־אים, כנתחים ומדענים מ־32 מדינות.

אחד מאולמי "בנייני האומה" נהפך אתמול לחדר ניתוחים וה־צגות. אחד המנתחים הגדולים ב־עולם, פרופ' א. ר. אובן מאוסטר־ליה, הציג לפני באי־הקונגרס את שיטת ניתוחו, השתלה והתפירה של גידים בלתי נראים לעין בעז־רת חוט מיקרוסקופי. חוט זה עשוי מסיב בודד של משי המופק מתו־לעת משי. ניתוח ההשתלה והתפי־רה נעשים מבעד לעדשת מיקרוס־קופ ההדגמותיו של פרופ' אובן הוקרנו על שלושה מסכי־טלווי־זיה שהוצבו באולם הניתוחים כדי לאפשר לאנשים מסביב לצלוח הניתוחים לראות בצורה מוגדלת את פעולות אצבעותיו.

גילויים מדעיים חשובים

משתתפי הקונגרס ציינו, כי הוא ירשם בתולדות המדע לא רק בזכות הצגת הישגים טכניים של הש־תלות אברים, אלא גם בזכות גילוי־ים מדעיים, היאורטיים ומעשיים המתפרסמים בהלכו לראשונה ב־עולם המדעי.

אחד הגילויים הללו הוא ה־קביעה שכליה השייכת לגבר עדיפה על כליה של אשה לצו־רך השתלה.

עובדה זו נתגלתה במחקריהם של צוות חוקרים בראשות פרופ' י.א. סאקס, מהקולג' הרפואי של בית־החולים של להדון הוצגה בפ־ני הקונגרס. הוברר, כי כליית גבר המושתלת בגופה של אשה נקל־טת טוב יותר מכליית אשה.

גילוי אחר הוא "השתלה סב־עית" אשר באה לידי ביטוי בתה־ליך ההריון. מנקודת מבט מדעית העובר הוא "גוף זר" בגופה של האם, אך בניגוד לתופעת התדחה הידועה של גוף מושתל, מתפתח העובר בלי שגוף אמו ידחה או־תו, אלא בתום תשעה חדשים, בז־צורת לידה. בחקר תופעה זו גי־לה צוות חוקרים, בראשות ר. א. בילינגהאם, מאוניברסיטת דאלאס בטקסאס, כי העובר ניזון ברחם אמו לא על ידי צינורית הזנה, אלא על־ידי תאים שהאם משחילה בו. גם בעת ההנקה "משחילה" האם תאי דם לבנים (לויקוציטים) בתינוק והם אינם עוברים תה־ליך של עיכול בקיבתו, אלא הוד־רים ישירות אל כלי דמו.

גילוי מדעי זה מוכיח, כי השי־תלה אברים גדולים יותר סיכויי ההצלחה, אם בקורם בקרובי משי־קים יותר מאשר אם ושברה. מהח, עכן אין קרוב־משפחה הדו־

לא הותרה בניית מבנים לחטיבות הביניים

מאת סופרו הכלכלי של "דבר"

מחלוקת פרצה בין ועדת המומ־חים להקפאת הבנייה לבין משרד החינוך בקשר למתן היתרים לב־נייתם של מבני חטיבות הביניים. "ועדת אורוך" הסתייגה אתמול מכ־מה בקשות שהובאו לפניה להתיר בניית מבני חטיבות־ביניים.

באחת מישיבותיה הקודמות הח־ליטה הועדה להתיר בנייתם של ה־מבנים המיועדים בשביל חוק חי־נוך חובה, משרד החינוך סבור, שהחלטה זו יש להחיל אותה גם על חטיבת הביניים ונשום כך צרי־כה הועדה לתת את ההיתרים לב־נייה. הועדה החליטה אתמול, כי עד להבהרת סוגיה זו לא התיר בנייה המבנים המבוקשים.

הועדה דנה גם בהמשך בניית "מרכז השלום" ליד בורסת היה־לומים ברמת גן. יזם הפרויקט הבהיר, שמלבד המרכז המסחרי שי־ימצא בקומות התחתונות, מיועדות הקומות האחרות בבנין לבתי־בלאו־כה ללימוד יהלומים. בעקבות הס־ברים אלה החליטה הועדה להתיר את המשך הבנייה.

כן החליטה הועדה להפסיק בניית פרוייקטים אלה: מרכז מסחרי ומ־ריכת־טורה של המרכבה הבורסתית רמת השרון; בנין המשרדים בן 12 הקומות של עיריית חולון. מרם לגמר המה"ש: מרכז החנויות הד־מסחר ברחוב ביידפסר ברמת־אביב, מרכז עיסקי ברחוב שבשבל בחתניה מרס לגמר בימה התכנית התרבותי־מתיירי על ים שיקמה ספיר בכפר סבא. לשנת זאת הת־ירה לא להפסיק את הבנייה ב־פרויקטים אלה: כיתר מיוחד ב־בנייה; בניין מלון דייווי לטולים הודים ברחוב ז'בוטינסקי ברמת־גן; הכרשה "מגדל בנייך"; הוספת קומה לבנין "החברה הבר־כזית" ברחוב ליורא בתל אביב; מרכז עסקים והפרזה על הב־בר־ראשי בחולון.

מוחים על הפסקת בניית מעון למפגרים בדימונה

אקי"ם, אגודה לקידום מפגרים, מחה על החלטתה של הוצדה לפי־סת הבנייה להפסיק את בנייתו של מעון לילדים מפגרים בדימונה. ב־רק על כך שכבר לשר האוצר, ה־שיכון והבריאות. לטענה היתה ההוראה, יו"ר הוצדה לבידרים ב־הנכנס, החכנסת, הלבררים ערי־פים.

במברק נאמר עוד, כי מספר מבק חמור בהשבת מפגרים לשמוכה כטימיה. לפי נתוני משרד הסעד מצויים היום 1000 ילדים בצפי־יה לקבלת מקום במוסדות אלה. לאחר שנרשמו ובדקו. 1000 ילדים נוספים יום אשפוז וגם הם יד־רקו למקומות במוסדה.

נכה תקף את מנהל לשכת הסעד בנתניה

מנהל לשכת הסעד בנתניה, י. גולדרייך, הותקף אתמול בשעה 11 בבוקר על ידי נכה. התוקף הוא שבתאי ג'רבה, כבן 40, הנאבק בנסיון להשיג את גולדרייך בדרישה לתשלום כסף. מנהל הלשכה הועבר לבית החולים "הלל יפה" לאחר טיפול נשלח לביתו. התוקף נעצר.

קורס לוחמה נגד מחבלים למשטרת הגליל

מרחב הגליל של משטרת ישר־אל, הוא של יעזור הגליל המזרחי והמערבי, יזם קורס מיו־חד להכשרת הקצינים והשוטרים של מרחב זה בלוחמה נגד מחבל־לים, בהתחשב במצב המיוחד ה־שורר באזורים אלה.

השוטרים מקבלים בקורס זה אימונים בשימוש בנשק ונסחם במשטרה, והוא של זרועות צבא אחרים, כמו שימוש בנשק חדיש, לחימה בשטח בנוי ושיטות ל־בדיקת חשודים בסריקות ובמחסו־מים.

דובר המרחב, רב־פקד פסח פרל־מן, מסר, שבזמן הקרוב הוצי יעבור כל קציני המרחב ושוטרי את הקורס. הנערך במחזורים של 48 שעות כל אחד. באחת מתחנות המשטרה של המרחב, למפקד ה־קורס מונה רב־פקד פינסו בוגנה. ומורים לידו הקצינים מבשה בור־כן וקאבל פרס, דרוזי שפעל שנים רבות בבשמר הגבול, ורס"ר בב־ימין שלו.

התיאטרון הערבי בחיפה ניתק הקשר עם "בית הגפן"

מאת סופר "דבר"

התיאטרון הערבי, "התיאטרון העולה", ניתק את קשריו עם ה־מרכז היהודי־ערבי "בית הגפן" בחיפה ונעשה לעצמאי.

אנשי התיאטרון הערבי אומ־רים, כי הם ניתקו את קשריהם עם "בית הגפן", כדי שאיש לא יכתיב להם את דרכי פעולתם ו־חוגים המקורבים ל"בית הגפן" אומרים, כי אחדים מפעילי "ה־תיאטרון העולה" התקרבו בשנים האחרונות אל חוגים שמאלניים, שלא טובת התיאטרון עומדת ל־נגד עיניהם.

מדינת ישראל
משרד הבטחון / אגף השקום
המחלקה להנצחת החייל

מועדי הבאת חללי מלחמת יום הכפורים לקבורת קבע

ביום שני ט"ו אלול תשל"ד (2.9.74) יובאו לקבורה

בבית הקברות — אשקלון
רב"ט רון וסרמן פנחס ז"ל בשעה 16.00

בבית הקברות הצבאי — באר שבע
סמל כהן אלי ז"ל בשעה 16.00

בבית הקברות — גשר
סמ"ר קרימר שלמה ז"ל בשעה 16.00

בבית הקברות הצבאי — קרית שאול
רב"ט ברדה יוסף ז"ל בשעה 13.30
רב"ט זורננה משה ז"ל בשעה 15.00
רב"ט יזידיאן אברהם ז"ל בשעה 10.30
רב"ט ירקוני ישי ז"ל בשעה 18.00
רב"ט כהן אורי ז"ל בשעה 12.00
סרן עמיר אילן ז"ל בשעה 18.00
רס"ן פסח דן ז"ל בשעה 13.30
סמל קרשניר דרור ז"ל בשעה 09.00
סמל קפטן גדעון ז"ל בשעה 15.00
סמ"ר רוזנברג מנחם ז"ל בשעה 16.30
סמ"ר שטיין מאיר ז"ל בשעה 16.30
סמל שמחון רחמים ז"ל בשעה 09.00
רב"ט קומה יעקב ז"ל בשעה 12.00

בבית הקברות — רחובות
סמל קרומה גדעון ז"ל בשעה 16.00

תאום ההסעות נעשה בין המשפחות לבין קציני העדים

יקירנו
סגן מולי דגני-פישלר הי"ד
שנפל במלחמת יום הכפורים ברמת־הגולן
יובא למנוחת עולמים בבית הקברות הצבאי בחיפה ביום ג', ט"ו באלול תשל"ד, 3.9.74 בשעה 9.00 בבוקר.
אוטובוסים מיוחדים יוצאים מבית ההורים רח' שאול 38 בשעה 8.00. מרחבה היכל התרבות בתל־אביב בשעה 7.00 בבוקר. מקיבוץ בית קשת (דרך עפולה) בשעה 6.15 בבוקר.
המשפחה

אנו מודיעים בצער רב
על מותו של חברנו היקר
אברהם עוז
נפטר לאחר מחלה ממושכת וקשה.
ההלוויה היום, יום ו', י"ב באלול תשל"ד 30.8.74 בשעה 3.00 אחה"צ.
בית אשדות יעקב
המאוחד
והמשפחה

אנו מודיעים בצער על פטירתו של
בעלי, אבינו וסבנו היקר
נפתלי בר' דוד קצור ז"ל
מראשוני חולון
הלוויה תצא היום, יום שישי, י"ב באלול תשל"ד 30.8.74 בשעה 9.45 לפנה"צ מבית הלוויות העירוני רחוב דפנה 5 תל־אביב, ותעבור בשעה 10.00 לפנה"צ דרך בית המנוח, רחוב ארלוזורוב 39 חולון, ומשם לבית העלמין בחולון.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.
המשפחה המתאבלת

לחברנו יואב עוז
ובני משפחתו
אתך באבלך על מות
האב
כנף ארקיע

למשפחת טוניק
ולעמיתיו בעבודה
תנחומים על מות
עו"ד נח טוניק ז"ל
משאות בע"מ
שלב - תחבורה - יעל

לחן ואילנה
והמשק אשדות יעקב מאוחד
יחכב באבלכם במות האב
אברהם עוז ז"ל
בית מלכיה

למר בנימין ג'בלי
אתך באבלך על מות האב
משה ג'בלי ז"ל
ההנהלה והעובדים
מיצרי נייר ירושלים בע"מ
אופק בע"מ
רציף ירושלים בע"מ
פנטום בע"מ

במלאות שלושים לפטירתה של
הניה דפנא ז"ל
תיערך אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, י"ד באלול תשל"ד, (1.9.74) בשעה 5 אחה"צ בבית העלמין בתל־מונד. תחבורה ממרכז הכפר.
המשפחה
ומושב חרות

על מות
עורך־דין נח טוניק ז"ל
אבל
קיבוץ דורות

אנו משתתפים בצערו של
החי' בנימין ג'בלי
על מות
האב ז"ל
הנהלת המשביר המרכזי

במלאות שנה לפטירתו של יקירנו
אליהו שולמן ז"ל
נעלה לקברו ביום א', י"ד אלול, 1.9.74, בבית העלמין בחולון. נפגשים ליד השער החדש בשעה 5 אחה"צ.
המשפחה

בית ניר אליהו
אבל על מותו של
עו"ד נח טוניק ז"ל
ומביעים תנחומים למשפחה

לחברנו אברהם סקורצקי
משתתפים באבלך הכבד על מות אחיך
זאב ז"ל
עובדי הסנה
מחוז חיפה והצפון

לחברתנו רותי ולמשפחת פרימן
אנו אתכם באבלכם הכבד על מות
האב ז"ל
ומביעים תנחומים
בית רעים

במלאות שלושים לפטירתה של אמנו היקרה
הניה גרשון ז"ל
נעלה לקברה לגילוי המצבה
ביום ראשון י"ד אלול תשל"ד 1.9.74 בשעה 16.30. בבית העלמין בחולון. נפגשים על יד השער החדש.
הבן המתאבל: בנימין ראובני

התאחדות העדה הכורדית בירושלים

אבלה על בניה יקיריה שנפלו במלחמת יום הכפורים בקרבות הבלימה בגולן, ובמערכות החסימה בסיני. ומשתתפת בצערם של המשפחות השכולות, שהביאו את מהבדיהם בימים אלה למנוחות עולמים.

רב"ט אבו רחמים הי"ד
רב"ט אלה שלמה הי"ד
סמל בכבוד מרד הי"ד
סמל בראשי יגאל הי"ד
סמ"ר בראשי יצחק הי"ד
סמ"ר גבאי שמואל הי"ד
סמ"ר זקן מצליח הי"ד
סמל יהושע משה הי"ד
סמל ימיני מאיר הי"ד
סמל מועלם אברהם הי"ד
רס"ל מזרחי דניאל הי"ד
רב"ט מזרחי שמואל הי"ד
סמל מצלאוי צדוק הי"ד
סמל מצליח ציון הי"ד
רב"ט מרדכי נדיב הי"ד
רב"ט נחום עובדיה הי"ד
רב"ט סלמן זאב הי"ד
סמל עובדיה מצליח הי"ד
רב"ט עמדי יורם הי"ד
סמ"ר צדיק בן ציון הי"ד
רב"ט קימה עובדיה הי"ד
סמל זקן שמשון הי"ד
סמל יצק מרדכי הי"ד
רב"ט לוי עזיז הי"ד
רב"ט קונדו דוד הי"ד
סמל דניאל הרצל הי"ד
סמ"ר יהודה ציון הי"ד
סמל יצחק יהודה הי"ד
רב"ט מזרחי יוסף הי"ד
סמל דוד נפתלי הי"ד

יהי זכרם ברוך, אמן

הלוח החדש

דבר

דחף

• יום ו', י"ב באלול תשל"ד, 30 באוגוסט 1974

מסתמן שפל במכירת דירות חדשות

סימנים ברורים של שפל במכירת דירות חדשות מסתמן מאז תחילת חודש אוגוסט. אין קבלנים מצליחים למכור דירות באותו היקף ובתנאים שהכתיבו בעבר. הלקוחות נעשו יותר ברונים ודורשים הנחות גדולות על המחירים המבוקשים ע"י הקבלנים.

טרם ניתן לאמוד את היקף הירידה במכירת דירות. אבל יש חוגים בענף הבנייה הטוענים שלמעשה חל קפאון במכירת דירות ובכמה מקרים לא הצליחו קבלנים לבצע מכירת דירה במשך החודש הזה. ואילו במקרים, לא מעטים, היו מוכנים הקבלנים להוריד מהמחירים המבוקשים כדי לבוא לקראת הלקוחות ובלבד שלא להפסידם. המדובר בעיקר בדירות גדולות ויקרות.

חלק מן הקבלנים חוששים שמגמת הירידה במכירת דירות תגרום לכך שיהיו תקועים עם הדירות האלה, כפי שהיה בתקופת המיתון של 1965—1967. הם עושים הכל כדי שלא להיקלע למצב דומה.

מכיוון שגוברת ההשקפה בקרב הקבלנים שאנו נמצאים על סף מיתון בענף הבנייה, חלה ירידה הלולה במספר התחלות הבנייה של דירות חדשות. קבלנים לא מעטים שהתכוונו להתחיל בבניית דירות חדשות בגוש דן, הקפיאו תכניות אלה. חלק מההקפאה מיוחסת גם לצו להקפאת הבנייה האוסר על בניית דירות בשטח שמעל ל־110 מ"ר. אבל היו מקרים שקבלנים הזדרזו להתחיל בבנייה לפני כניסתו של הצו לתוקף, כדי שיוכלו לעמוד בהתחייבויות כלפי לקוחות שרכשו דירות „על הנייר".

נוכח מצב זה בשוק הדירות, מייעצים לאנשים המתעניינים ברכישת דירות: המחירים של הדירות המוצעים ע"י הקבלנים אינם סופיים. מוטב לעמוד על המקח ולהביא להורדת המחיר הסופי של הדירה. קביעת המחיר הסופי של הדירה תלויה בכח המיקוח של הקונה ובמצבו הכספי של הקבלן.

ירידה במכירות של מוצרי חשמל ומכוניות

בולמוס הקניות שהיה בחודשים האחרונים נבלם למעשה בשבועות החולפים. מסתמנת ירידה במכירות של מוצרי חשמל יקרים ואף של מכוניות יקרות. ציבור הלקוחות הפך לסלקטיבי יותר בקניותיו והסוחרים חוששים לירידה ניכרת במכירות בחודשים הקרובים עקב הצטמקות ההכנסה הפנויה וההחמרה בקבלת אשראי.

נתונים שרוכזו ע"י הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה על המחצית הראשונה של 1974 משקפים את תנופת הקניות המוגברת של מוצרים בני־קיימא. במוצרים המבוקשים ביותר היתה תנופת הקניות כדלקמן:

במחצית הראשונה של 1974 סופקו לשוק המקומי 52,200 מקלטי טלוויזיה, גידול של 10 אחוזים בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד: 57,800 מכונות כביסה ביתיות, עליה של 25 אחוז; 40,500 מקררים חשמליים ביתיים, גידול של 7 אחוזים; 20,200 מכוניות נוסעים חדשות, ירידה של 10 אחוזים.

מבחינת המשקל של הייצור המקומי באספקת מוצרים אלה מסתבר שחלו כמה תמורות מעניינות: משקל המכוניות מתוצרת מקומית ירד מ־10 ל־7 אחוזים; ואילו משקל מכונות הכביסה בייצור מקומי ירד מ־23 ל־14 אחוז. לעומת זאת, משקל הייצור המקומי של מקלטי טלוויזיה גדל מ־63 ל־66 אחוז. ואילו משקלם של המקררים החשמליים גדל מ־93 אחוז ל־94 אחוז.

גידול במכירות של מוצרי טקסטיל וכלי בית

לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה היקף בולמוס הקניות גם קבוצות מוצרים נוספות שפדיונן גדל במחצית הראשונה של השנה, לעומת התקופה המקבילה אשתקד: בטקסטיל והלבשה — 13 אחוז במחירים קבועים; כלי בית ומטבח — 14 אחוז; מזון — אחוז אחד. ואילו בדלק ומוצריו היתה ירידה של 4 אחוזים ובשימוש ביתי של גז ירידה של 7 אחוזים.

נסיונות להקטין פער התיווך במכירת ירקות ופירות

*

תחזית: מדד המחירים באוגוסט 1—1.5 אחוז

מכוניות למכירה

● סוסיתא בתוספת — קנה רק במקור. רק אצלנו תקבל סוסיתא כשר חדשה, כי אצלנו השירות זה העיקר. אנו לשירותך בכל עת. ח.ל.מ. רח' בן־שמן 10 ת"א (ימינה מגשר נהלת־יצחק) טל. 251980. מוסך סוסיתא קרית־אריה, אימוד התצוגה, פתח־תקוה רחוב אריה שנקר 3, טל. 914725.

● חיפושית 1300, שנת ייצור 1972, במצב מצויין, למכירה לרגל נסיעה להו"ל. טל. 737743 957181

● בהזדמנות סוסיתא מנוע פורד שנת 65 טסט ל־8 חודשים. לפנות לשמואל ורון, רח' הגאונים 25/2 בסי כקן, חולון.

● דחוף! פיג'ו 404, 65, בבית: 443136, בעבודה: 223025.

● קורטינה 64, 1200 + רדיו במצב טוב. טל. 823169.

● פרינץ 4, 67 אוברול טסט + רדיו. 766955 — 768971.

● אופל מסחרי 1900 אוטומטי, 1973 מצב מצויין טל. 947330.

● אודי 100 אל. אס. 1971 אוטומטית יד ראשונה רדיו טסט לחצי שנה — 28,000. טל. 249098.

● פיג'ו 403 סטיישן 1961 9 מקומות טל. 781673.

● פולקסוגן סטיישן 1500 1964 9 חודשים טסט טל. 38069 בעבודה 865650 בבית.

● דודג' דארט 1969 אוטומטי מנוע משופץ טסט + רדיו טל. מס' 739280.

● למכירה פיאט 125 שנת 1968 במצב טוב. טל. 55042.

● סימקה 1000 ג'י. אל. אס. 1969 טסט מרץ. טל. 951805.

● סוברו סטיישן 1100 1970 מצויינת טל. 863611 מ־17.30.

● קומט 1964 במצב חדיש 16,500 ל"י. טל. 458329.

● אופל קומודור 69 במצב טוב. טל. 911880.

● סוסיתא מסחרית פורד במצב טוב. 1965 לפנות בעבודה 290263 בבית 053־96469.

● פרינץ 4 70. 443971—448183 לאברהם בבית 744962.

● שברולט שבל 69 אוטומטית פאוורסטירינג פאוורברקס. טל. מס' 235617 מ־13—8.

● לרגל נסיעה! ב.מ.וו. 520 1973 + טסט ואביזרים משוכללים 65,000.— ל"י 21,000 ק"מ טל. 36974.

● דארט 1969 אוטומטית. עם כל השכלולים. טל. 798253 בערב.

● פורד פלקון 1964 טסט לשנה. מצב טוב. טל. 201670.

● פיאט 600, 1965. טל. 823371 רעגן 8, ת"א. ששון.

● מיני קופר 73 (לרגל נסיעה) מצויינת. טסט לשנה. טל. 754522.

● סימקה 1000 ג'י. אל. אס. 67, מצב טוב. טל. 201432.

● קונסטה 1300/4, 66, למהיר החלטה. טל. 729973.

● דודג' דארט 71, 100,000 ק"מ. יד ראשונה, טל. 237107.

● סימקה 1100 מודל 1971 במצב מצויין. טל. 232562.

● קורטינה 1968 במצב מצויין. טל. 229531 מ־15—8.

● פיג'ו 404 1974 מתייר בלי או עם מיסים טל. 257766, 269756.

● סוסיתא מסחרית 1967, מצב טוב. 35120, כל היום.

● סימקה 1000 1964, מצויינת אוברול + טסט. טלפון 280859.

● שבי'טו אוטומטי 1965 מצב מצויין. בעבודה — 788707.

● סימקה 1100 מסחרית 1970. טל. 855154 בין 08.00—16.00, בצלאל.

● לאריק 1963 מנוע אחרי אוברול 33,000 ק"מ במצב טוב יד ראשונה. טל. 251917.

● פולקסוגן סטיישן ואריאנט 69 85,000 במצב טוב. 845982.

● מרצדס 230 אוטומטית 1970, מערכת סטריאו, מצב נהדר, 55,000 לירות. 230653, 612067.

● בהזדמנות וולוו 73, 60,000 ק"מ במצב מצויין. 938522.

● פולקסואגן חיפושית 1200, 68. טסט לשנה. 754723, 750058.

● פיאט 128 1970, 49,000 ק"מ. טסט לשנה. 30697.

● הילמן קומר 1965 במצב טוב לרגל נסיעה. 953347.

● ב.מ.וו. 2000 אוטומטי 1970 יד ראשונה במצב חדש. 947783.

● למכירה סימקה 1000 מודל 64 אחרי אוברול. 417533.

● למכירה פולקסואגן 1303 לוקסוס 73. 12,500 ק"מ. 283791.

● פיג'ו 404 מודל 1971 עם רדיו. טלפון 729426.

● פורד אנגליה 1956 שנה טסט אחרי אוברול. בבית 443771 ובעבודה 59959.

● מכונית פיאט 69/124 טסט ד' רדיו שמורה היטב. —19,000. טל. 764726.

● פיג'ו 404 סטיישן 1971 50,000 ק"מ — 34,000 ל"י. 720720.

● בהזדמנות מפרטי, פיאט 124, 1973. יד ראשונה, 16,000 ק"מ, מצב מצויין, רדיו, אביזרים. טלפון: 478526.

● טנדר דודג' 71 במצב טוב. בעבודה — 57349, בערב — 245978.

● בהזדמנות רנו 4 במצב טוב. לפנות טל. 822908.

● סימקה 1000 66 במצב טוב 9,500.— ל"י. 448269.

● אלפא־רומיאו אלפסה 1974 — 7000 ק"מ. טל. 233214.

● סובארו סטיישן 1972 במצב מצויין. 451551 14.00—16.00.

● חייבת להימכר! פיג'ו 404 1967 טסט שנה. 878811.

● חיפושית מהודרת 63 במצב מצויין. כולל רדיו. 958489.

● שברולט שבל 1969 אוטומטית פאוורסטירינג פאוורברקס. 238446.

● דודג'־דרט 65 מיזוג אוויר אוטומטית. יד ראשונה. 242806.

● הרשבו מודל 63 מנוע גדול. 3,250.— טל. 753799.

● שברולט שבל 1969 אוטומטית פאורסטירינג, פאורברקס. 238446.

● ב.מ.וו. ל.ס. 700 1964 טסט + רדיו. טל. 440826.

● פורד קומט 1962 מנוע 1967 + טסט. 449849, 281633.

● שבי 2 63 במצב טוב. טל. 12,500 ל"י. 242884.

● בהזדמנות ב.מ.וו 520 מודל 73, לרגל נסיעה. 984068.

● חיפושית 1300 שנת 66 שמורה ומצויינת. טל. 753267.

● ב.מ.וו. 1600 1970 יד ראשונה 130,000 ק"מ. 737640.

● אנגליה מסחרית 1966 10250 לירות מצויינת רדיו. טל. 793937.

● משאית וולבו 86 אחרי אוברול. טסט לשנה טל. 474428.

● סרינוס 73 מנוע 20 חדש 24,000 ל"י טל. 02־417363.

● סוברו 1300, 1972 במצב טוב לרגל נסיעה. טל. 723431 — שישי ושבת 21—15.

● אופל רקורד 1700 אוטומטית 50000 ק"מ 1972. טל. 03־787617.

● ב.מ.וו. 1600 מודל 71 במצב טוב. טל. 720278.

● פרינץ 1000 בהזדמנות מצב מצויין. טל. 452259.

● פיאט 125 ספיישל אוטומטי 1972 מושלמת טל. 055־21979, 055־24453.

● כרמל 1969, במצב טוב טל. מס' 741527, בבית 253131/206 בעבודה.

● פורד פלקון 1969 + טסט + רדיו, אוטומטית + פאורברקס. 03־788775.

● פלקון 1962 במצב טוב מאד + רדיו. —9,500. טל. 254682.

● פרינץ 4, 68, מצויינת, מיידי, לרגל נסיעה. טל. 03־412305.

● פיאט 600 1965. טל. 782707 פרדס כץ 178, כרמלה ששון.

● פרינץ 4 69 נהדרת + צבע וטסט — 8,000. טל. 793841.

● חיפושית 1300 71 + רדיו. יד ראשונה טל. 222221.

● חיפושית 1970 במצב טוב יד ראשונה טל. 446692.

● פיאט 124 ריאל 1973 34,000 ק"מ מצב מצויין טל. 446321 מיום א'.

● פיג'ו 304 1970 70000 ק"מ טל. 220643.

● זכות לאסקורט 1000/4 לספטמבר אוקטובר 500. טל. 826109, 449412.

● חיפושית 62, בהזדמנות. גבעת אויה 46, ע"י מלון „אויה".

● פולקסואגן דבל קבינה 1972 מנוע חדש, במצב מצויין. טל. מס' 796824.

● אופל רקורד סטיישן 1965 בהזדמנות. טל. 240912.

● פרינץ 4 1972. יד ראשונה 39500 ק"מ. טל. 470507.

● אופל רקורד 62 מצב כללי מצויין, 4 דלתות + רדיו. טל. מס' 03־222512.

● חיפושית 1500, 1969, דגם אמריקאי, מ־17—20 טל. 418315.

● שברולט מהליבו 1969 פול אוטומט 32,000.— + טסט. טל. מס' 734514.

● פורש־פולקסוגן 71 25,000 ק"מ. במצב מצויין. טל. 230339.

● אופל רקורד 62 מצב כללי מצויין 4 דלתות + רדיו. טל. מס' 03־222512.

● אלפא רומיאו 1300 ג'י. טי. 71 במצב חדש. טל. 263522.

● אופל רקורד 1700 1970 יד ראשונה + רדיו. בעבודה — טל. 256602 בבית 414530.

● טנדר וויליס —2500. טלפון 73, ת"א טל. 267748 לגדאו.

● טנדר בדפורד 1970 (סרבוים) ארגז גדול טנדר טל. 787897.

● משאית דודג' 300, 1971 (בלוק מנוע שבור) טל. 88393־065, לבקש את דוד לוי או יוידל אבי.

● סוסיתא, טנדר, 1966, טסט, 7500 ל"י טל. 03־241791.

● כמעט בהזדמנות סובארו 1973 ג'י. אל. + תוספות. טל. מס' 03־284178 היום.

● פולקסואגן 1300 מודל 66 במצב טוב מצויין. טל. 740569.

● טאונוס 17 64 מנוע, ריפוד, מצבר וצמיגים רדיאליים. טל. 852829.

● פורד קורסייר 1965 טסט 10 חודשים. מצב מצויין טל. מס' 907228.

● למכירה קונסטה 1966, 8,000 ל"י טל. 866938 מ־17.

● פיאט 127, 1973, טסט לשנה. טל. 473602, 415253 מיום ראשון בעבודה 31028.

● למכירה בהזדמנות סוסיתא 1966 מסחרית במצב טוב. טל. 03־915979.

● פיג'ו 504, 1972, אוטומטי טל. 33235.

● בהזדמנות סובארו דגם 73 ג'י. אל. טל. 247898 — 452598.

● לרגל נסיעה אודי איקס. אל אוטומטי 71 צמיגים חדשים + רדיו במצב מצויין. טל. 39693, ד' 733650.

● פיג'ו 304 שנת 1972 יד ראשונה במצב מצויין 32000 ק"מ + רדיו + מגן שמש 29500 ל"י. לפנות טל. 297211, הול מיום א' בבוקר.

● אופל רקורד אוטומטית 73 + תוספות. הזדמנות לא רגילה. 14,000 ק"מ. — 50,000. טל. 03־755853.

● פיאט 127 שנת 73 סטיישן 20,000 ק"מ. טל. 758897.

● למכירה קורטינה סופר 1600 מודל 1970 אוטומטית טל. 231308.

● אופל 1700 מסחרי 74 18,000 ק"מ. שמור היטב — 40,500. טל. 063־24042. שישי עד 14 ומיום א'.

● למכירה פג'ו 504 1969 77000 ק"מ —27000. טל. 949870.

● לאריק 63 מצב מכני מצויין טל. 887518.

● אאודי 100 אל. אס. אוטומטית 71 יד ראשונה — 28,000. טל. מס' 415015.

● פולקסוגן ק"ד 70 1972 במצב טוב טל. 449298.

● חיפושית 1964 במצב טוב. שחור. 38788 מ־21—18.

● פולקסוגן 1600 קופה אוטומטי 1968 מנוע חדש במצב מצויין. אפשרות להחליף לקטנה. טל. 724904.

● פורד אנגליה 64 סופר במצב מצויין. טל. 732293 בשבת 860327.

● למכירה פולקסוגן 70־א מודל 72. טל. 941313.

● פרינץ 4 1970, 448183 — 443971 לאברהם, בבית 744962.

● פג'ו 404 רגילה מאי 1972 — 42,000 ק"מ. טלפון 744844.

● פורד אסקורט 1100 1971 4 דלתות רדיו אופקה כביינית. טל. 951055.

● אופל רקורד סטיישן 73 אוטומטית, במצב טוב. 746389.

● פולקסואגן מודל 70, 1500, במצב טוב. טל. 878456.

● אופל רקורד 1957 לפנות קצב, דובנוב־סקי 89 רמת־גן.

● דחוף! מיני מיינור 1966 צבע צמיגים וטסט. 447797.

● חיפושית 1965 מנוע 71 בהזדמנות —12,500. טלפון 903265.

● בהזדמנות טריומף סטיישן 62 מנוע, ריפוד וצבע חדשים טסט אפריל. 737074.

ביקוש מכוניות

● דרושות 2 משאיות מק עם קיר־בר ואקרגום נפתחים. לפנות סוכנות קרית־גת, טלפון 051—91661.

אופנועים וקטנועים

● בהזדמנות אופנוע בי.אס.אי. 65, 3½ כ"ס. טל. 39982.

● וספה סופר 70, במצב מצויין, ולקוביץ. 827368.

● למכירה הונדה 50 סי. די. במצב טוב, להתקשר טל. 751736 מ־5—4.

● לרציניים בלבד ב. ס. א. 500 1962 במצב מצויין —8500. כדאי לראות טל. 239720 מיקי מ־15—8.

● למכירה קטנוע 62, במצב נהדר רק —1000. 35547.

● בהזדמנות וספה סופר 150 69. טלפון 763117 בערב.

● בהזדמנות טילון 73 במצב מצויין. טל. 739197 רונן.

● סצילם 3½ כ"ס מצב מצויין, טל. 452259.

● מיד ראשונה בהזדמנות! טילון סוף 71. טלפון 459344.

● למכירה ספרינט + סירה 1969 יד ראשונה מצויינת. 756592.

● למכירה טריומף 5 כ"ס במצב מצויין. 479823 אחה"צ.

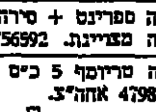

דירות למכירה

● למכירה דירות מפוארות 4 חדרים, זאנטקרן ובניין בע"מ ראשון לציון. ז'בוטינסקי 7, טלפון 941844.

● 2 חדרים + הול לוקסוס בת"א רח' גאולה 41 דירה 7, טלפון 51185 מ־7—4 ליוה.

● 3 חדרים ק"ד בלי עמודים —100,000. קפלן 3/29 אחד, שלימוביץ.

● דירת לוקסוס, 2 חדרים + פ"א, בצפון. 238830 אחה"צ.

● ברמת השרון 3 בהודרת + פינת אוכל. ארון קיר. טפטים. טל. 476881.

● ברחובות. למכירה דירת 3½ חדרים. טלפון 953504.

● 3½ חדרים ברח' וולפסון 9 חולון, ק"ד. גבע. אחה"צ.

● בקיראון 4 חדרים, הסקה וגז מרכזי. ארונות, מטבח גדול. — 225,000. 759394.

● בבת־ים 2¼ ק"ד חזית + חדר שינה מרוהט. 877881.

● בצפון ת"א 4 חדרים בדר משפחתי + הסקה, ברגי וגינה. טלפון 456475.

● דירת 3 חדרים בבת־ים בר־אילן ק"א 165,000. 875545.

● במרכז ראשל"צ 2½ מתאימה גם לקליניקה, למשרד. 170,000. טלפון 942476.

● בהזדמנות 3 חדרים בבת־ים רחוב שקט מטבח חדש. חדר שינה טל. 868155.

● בחולון 3½ ק"ב מהודרת בבית 4 דירות טל. 857927.

● בפ"ת 3 + פ"א, 3 כיווני־אויר. ארונות. טל. 907948.

● בקיראון 3 פינתית ע"ג + פ"א 3 כוונים. טל. 758291.

● בבת ים בהזדמנות 3 128,000 חזית לבן. הדרי 3 פינוי מיידי, טל. 876877.

● במרכז בת־ים 2½ + תוספות 3 כיווני אויר טל. 888650.

● בבת־ים, דירת פאר, 3 חדרים ק"ב. חדש. מיידי. טל. 879584.

● הזדמנות. בבת ים 2½ משוכללת + —30,000. משכנתא. טל. 870100 מ־19—16.

● דירת 3 חדרים בהזדמנות + מעלית בחולון טל. 52708.

● בראשל"צ 3 + פינת אוכל ק"ד שרעבי, גורדאו 30.

● מתאימה לזוג מבוגר 1½ מרווחת בצפון ת"א. טל. 453805.

● ברמת השרון דירה 2½ חדרים עם גינה כניסה מיידית. טל. מס' 472308.

● 2 חדרים לוקסוס, מרוהטת בבנין חדש ברמת גן. טל. 788624.

● למכירה בהזדמנות סלון + 4 עם רהיטים בפרישמן תל־אביב טל. 03־455434. מ־17—19.

● ברחובות 3, 80 מ"ר, ק"ה, פנוי מיידי טל. 953182.

● בצפון 3½, ארונות קיר 2 מזגנים —239,000 ל"י, טל. 238278 מ־19.30—21.30.

● בראשון־לציון, במרכז הפיר 4, חזית, 3 כ"א, כניסה תוך שנה. 941884

● 2½ + הול ק"ב מרכז גבעתיים כצנלסון 32, קואז. 255669.

● בהרצליה 3 + ארונות קיר ומטבח. 985227, כל היום.

● בבת־ים 2 משוכללים + הול + ריהוט + טלפון —125,000. 865289.

● בקרית־שלום 3 הול באוורר. בלי מתווכים. 827312 2.00—6.00.

● 3 חדרים 94 מ"ר ק"ג ברמת הנשיא בת ים. 878935.

● בחולון 3 + פ"א, לרציניים בלבד. אהרונוביץ 49. 853874 לא בשבת.

● 2½ פני־הגבעה —148,000. 3 מעלה־הצופים —180,000. רמת־גן. 723314.

● בגבעתיים דירת חדר + מרפסת סגורה 80,000. טלפון 258986.

● 2 חדרים בצפון ת"א כניסה מיידית. טלפון 477043.

● בגבעתיים מרכז דירת 2 חדרים חזית לוקסוס. 202115.

● בצפון דירת 3 יפה 120 מ"ר 290,000. טל. 238211.

● למכירה 2½ הדר + פ"א רח' אוסישקין. טל. 441378.

● למכירה דירה יפה במרכז רמת השרון במקום שקט. 3 חדרים 105 מ"ר. טל. 477026 בשעות הערב.

● למכירה בהרצליה הצעירה דירות 3, 4 חדרים, כניסה מיידית. טלפון 267742 בין השעות 12—8.

● בפ"ת 2 חדרים + אפשרות ל־½ נוסף, מרוהטת + טלפון + ארון קיר, פינוי מיידי. 416320.

● בבת־ים חדשה 2½ למסירה מיידית, במקום שקט. 827857.

● דירה למכירה בבית רב קומות. לטלפן 475278. ללא מתווכים.

● בבת־ים 4 + פ"א מפוארת חדשה חזית + רהיטי חוץ. טל. 888310 — 867993.

● בצפון בביירון 2 חדרים גדולים ק"ג ע"צ 170,000. 457446.

● 3 גדולים, מסודרים, במרכז ת"א ק"ב —150,000. 58027.

● 3, חדשה, ק"ג, 3 כיווני־אוויר, מקום גבוה ונוף. —190,000. הר עבל 27, סביבות קולנוע ר"ג. הלרמן.

● ביד אליהו 2 גדולים, מרפסות. 125,000 03—33514 02—232997.

● בהזדמנות, בבת־ים, 4 + פ"א + מעלית. 857380, סכסת הצור 3/19.

● פתח־תקוה, דירת 3 חדרים ברחוב הרב כץ 62 צ"י גזה צה. לפנות אחה"צ.

● אגנת צעירים!!! החלה ההרשמה לדירות בנות 3 חדרים לקרקע פרטית סטנדרט גבוה 125,000. „דולינגר" בע"מ בית הפועלים 6 רחובות.

● בחולון 3 לוקסוס בבית 4 דיירים. בבניה. 955323.

● בגמהאות 4 חדרים למכירה ברחוב בוגרשוב ק"ד בלי מעלית. 2 מקלחות נוחיות כפולה ארון קיר, —300,000. טל. 281320 פרט לשבת.

● ברמת־גן 2 + ½ גדולה, 3 כ"א, ארונות, מרפסות סגורות. מיידי. 787225.

● ברמת־אביב 3 חדרים ק"ד זוגות צעירים 175,000. פינוי מיידי. 414734.

● בבת־ים 3 חדרים לוקסוס + טלפון. טל. 865376.

● למכירה דירת 3 חדרים בצפון ת"א. טלפון 475278.

● 3 חדרים במרכז רחובות למסירה מיידית. 957433 בערב.

● ברמת־השרון 4 חדרים מפוארת. כניסה מיידית. 477043.

● במרכז ראשל"צ למכירה 3 חדרים קומה ד', טל. 948630.

● ברחובות 2½ + פ"א במקולוב. „דולינגר" בע"מ בית הפועלים 6.

● ברמת אביב 3 חדרים + פ"א 97 מ"ר תוספות ושכלולים במחיר 330,000. טל. 415684.

● דירה בהודרת בת 3 חדרים + פינת אוכל 2 מרפסות 3 כיווני אויר ק"ב מעל עמודים חזית הבנין בשלבי סיום 168,000 במקום, רחוב שטמפפר 5 פתח־תקוה. פרטים נוספים טל. 236431.

● דירת 3½ חדרים גדולה, בית חדש ברמת גן + טלפון וחניה 02־418579, 03־730717 מ־18, לא בשבת.

● בבני ברק דירת 3½ קומה ב' חזית, מאוורדת. טל. 03־233767.

● 2½ מסודרת להפליא, 78 מ"ר + הרבה תוספות. טל. 780623.

● בחולון 3, דו־קומתית, מסודרת, ק"ב. אילת 69/4, דסיבן סזי.

● דירת פאר ליד כ"ט נובמבר 4½ חדרים 149 מ"ר עמודים בחזית, חניה הסקה מעלית בן מרכזי, ארונות, במחיר 525,000 ל"י טל. 241308, 459568.

● בני־ברק רמת־גן, 2½ + חצי, מוהליבר 3, ק"ב, נצמתי, טל. 479275.

● בגוש־רסקו רמת־השרון 4 חדרים 145 מ"ר בבניה. טל. 418966.

● דירת 3 חדרים + פינת עבודה כ"ט בנובמבר 11 45 בת־ים גימל־מן טל. 892105 אחרי 16.

● 4 מפוארת, חדשה, במאגור שירותים כפולים + טלפון. בבוקר — 611461 אחה"צ 457923.

● בבת־ים בהזדמנות דחופה 3 חדשה בר יהודה 42 מוטב.

● בצפון ת"א 3, חזית שקטה, סביבה נהדרת טל. 453779.

● בחולון מיוחדת 3 חדרים מיידי תנקין 7 מילר.

● ברמת אביב 3 + פ"א 220,000 85 מ"ר טל. 413544.

● 1½ פרטי ברמת גן למכירה בהזדמנות. טל. 852355 בערב.

● ברמת הנשיא בת ים דירה 4 חדרים + פ"א בהזדמנות. אפשרות למשכנתא עד 40,000 ל"י. טל. 856245, 863165.

● בחולון 3½ ק"ב מהודרת בבית 4 דירות טל. 857927.

● במרכז חולון פינוי מיידי בהזדמנות 1½ + הול ארונות קיר 119,000 טל. 853088.

● בגבעתיים מרכזי ושקט 2 יפים + פ"א 3 מרפסות סגורות, טל. 202073.

● בבני דן 14 דירה 15 סלון וחדר שינה. 17—21 טל. 448455.

● 4 חדרים פאר — חדש מוכן לכניסה בהוד השרון בהזדמנות. טל. 452259.

● בבבלי דירת 3 חדרים מרווחת בביהוד פינת אוכל מרפסות ק"ד. טל. 445730.

● ברמת השרון מוכרים למכור דחוף 3½, ק"ב, טל. 479745.

● בהרצליה מרכז רחוב שקט דירת 3 חדרים תנאי תשלום נוחים. טל. 471906.

● בהזדמנות דירה בשלבי בניה 3½ חדרים ברגע אשקלון. טלפון 03־257135 עד 16, בערב 03־780301 פרט לשבת.

● למהיר החלטה! בצפון 2 + הול 2 מרפסות. טל. 442182.

● בנתניה 3½ חדשה 120 מ"ר כולל תוספות, טל. 03־739630.

● דירת 3 מפוארת מטבח דגאר, ארון קיר —195,000. ק"ב. שוסטר, רחוב יהודית 19 רמת־גן.

● ברחובות במרכז, דירת 4 חדשה, כניסה באוקטובר. טל. מס' 266462 בעבודה, 39188 בבית אליצור.

● ברמת גן 3 חדרים + הול מפוארת —195,000. טל. 799433.

● בצפון 2 + ½ פ"א 225,0000 טל. 449652.

● ברמת השרון 2½ יפים. ק"ג, ארונות קיר. טל. 281965 בשעות היום.

● דירת 4 חדרים + חימום + מרפסת לשתי מכוניות. מעלית. טל. מס' 247410.

● בצפון 3, ארונות קיר מזגני אויר טל. 238278 מ־21.20—19.30.

● בקיראון בהזדמנות לרגל נסיעה 3 על עמודים. טל. 02־263498.

● דירת 2 חדרים + מטבח גדול באור יהודה, שרת 9, צור.

● בבת־ים 2½ חדרים + חצי חדר ק"א וארונות טל. 870922.

● בתל־גנים גבעתיים 3 חדרים 225,000 טל. 744010 ששי מ־13 ואר"י 5 דירה 6, אחה"צ.

● ברמת גן 4 מפוארת חדשה פ"א 120 מ"ר כל השכלולים ותוספות ושבת.

● „כוכבי" בהזדמנות דירת 3 חדרים טל. 615360 לויבסקי 73.

● —150,000 צפון. שני חדרים גדולים, ארונות קיר, ק"ב טל. 444677.

● בקיראון, 3 + פ"א, ק"ג, במרחב חיד —135,000. דרך לוי אשכול 139 גרין.

● בצפון 3 + הול, 2 מרפסות סגורות, ק"ב, מיידי. 457201.

● 2½ + חדר שינה, סמולנסקין 4/14 ראשל"צ. מ־7—5 בערב.

● ברמת יוסף 2, מסודרת, טל. 860926 מ־16—20 בעבודה 35515.

● ברמת השרון רח' אילת, 3 חדרים טל. 473095 (לא בשבת). 19—15.

● חדשה, 4 ברוגוזין, קומה 10 חזית ולים מידי בלי מתווכים. טל. 03—615821 מיום א'.

● בת"א 4 + סלון גדול + הול גדול. טל. 454124, 257095.

● דירת 2 חדרים, קומה ב' בת"א טל. 265587 אברהמי.

● בהרצליה ב', 4 חדרים, לוקסוס. טל. 437871.

● בחולון 2½ אוסישקין 2 ק"ב. —185,000 פינוי שנה. טל. מס' 849375.

● ברמת גן, הרוא 50, 3 חדרים מרוהטים, חזית + הול ומרפסות סגורות. טל. 797824 לנסים.

● בפ"ת 3 + פ"א 3 כווני אויר ארונות. טל. 907948.

● בקיראון, כדאי! 3 פינתית, ע"ג, + פ"א. 3 כוונים. טל. 758291.

● בנווה־מגן, קוטג', 4 חדרים. 300,000. כניסה מיידית. טלפון 03—471643.

● במרכז רמת־גן שקט 2 חדרים גדולים + הול. 734988.

● ברמת השרון 3 חדרים + פ"א ארון קיר, טפטים. 175,000. טל. 476881.

דירות להשכרה

● 4 חדרים ברמת אילן + טלפון, גז והסקה מרכזית. טלפונים — 03—448519 או 02—524571.

● בגבעתיים דירה חדשה, 4 חדרים, הסקה מרכזית וחניה צמודה. טל. 733506.

● בנאות אפקה דירה 4 חדרים + הסקה מרכזית, גז, מים חמים. 03—840172.

● ברעננה 4 חדרים ק"א, על עמודים, במרכז. 03—921897.

● ברמת־אביב, יהודה הנשיא, 4 חדרים, בלי ריהוט ותיווך. טל. 288508.

● רמת־השרון 3 חדרים פ"א ארון קיר ק"ג שכונה יפה ושקטה. כניסה מיידית. להתקשר טל. 471187.

● בארלוזורוב 2 פרטר גבוה: טלפון. 750 ל"י לחודש. טלפונים 03—239098, 04—252005.

● בראשון־לציון 3½ לשנה שנתיים חדשה ארונות קיר —550. 751425 מ־5 בערב.

● דירת 1½ + טלפון למשרד או למגורים. טל. 282463.

● דירת פאר 4 חדרים + טלפון בשכ"ת. 03—221789 מ־16.00.

● 3 בצפון ע"צ חזית מרווחת מהודרת, מרפסות סגורות, מטבח גדול — גם למשרדים. 231133, 235345.

● ב' — 450.— בחולון 2 חדשה + ארון קיר. 443186 מ־19.00.

● 2½ חדרים, גז, מקרר, טלפון בארלוזורוב. טל. 226459.

● דירת לוקסוס בהולה 4 חדרים, כניסה מיידית. 984068.

● 3, ריקה, בשכ"ה חדשה, ביילינסון פ"ת. 289631, 284402.

● בשכ"ה ברמת־גן, 3 + טלפון, בסביבה טובה. ע"צ. 723875.

● 4 חדרים מרוהטים בית ערבי במרפסה יווניה לשנה ויותר. 5—7. 02—37006.

● בקיראון 3 חדרים ק"ב במרכז מסחרי. טלפון 754065.

● 2 + הול. סלמה 123 תל־אביב. טלפון 958426, 942979.

● 3 חדרים דו־משפחתי חדשה בחולון. טלפון 53387.

● באפקה דירת 3 חדשה, גז ר' חימום מרכזי, ק"ד. 287971 17.00—19.00.

● 3½ ברמת־גן ריקה, מעלית + חניה. טלפון 734741 אחה"צ.

● בגבעתיים, לדתיים, 3 חדרים + טלפון וארונות־קיר. 762705.

● בהזדמנות: דמ"פ 2 חדרים 1½ במרכז העיר. טל. 241163, 254748.

● בגבעתיים 3 חדרים, מרוהטת חלקי + טלפון להתקשר טל. מס' 201651.

● ברמת אביב 3 חדרים + טלפון לפנות 475917.

● דירת 3 חדרים בפתח תקוה 90 מ"ר בבית חדש. ע"צ. טל. מס' 230267 — 21—16.

● ברמת אביב 5 חדרים + טלפון, מעלית, הסקה. טל. 417526.

● בשכ"ה, 4, חדשה, ריקה, לוקסוס. חניה והסקה. פנקס 65. טל. 450055.

● חולון, 3 חדרים, חדשה. טל. 615139 7.00—9.00 בערב.

● דירת 2 חדרים + פינת אוכל בבת־ים. כניסה מיידית. 872595 מ־18.00.

● 2 מרוהטים + פ"א + טלפון ברחוב דרך חיפה ת"א. 625440.

● להשכיר דירה חדשה בת 3 חדרים קומה ד' במרכז רחובות. טלפון 954117.

● דירת 3 חדרים חדשה קומה א' ראשל"צ טל. 946992.

● ברמת אביב בשכ"ה 3 ריקים, טל. 473688 7—5 בערב.

● בגבעתיים בסירקין, 4 לוקסוס. טלפון, הסקה, מעלית טל. מס' 788064.

● בראשל"צ 2 חדרים טלפון, מקרר, ריהוט חלקי טל. 417967.

● 3 בבת ים לוקסוס ק"ב חזית באזור אקסלוסיבי טל. 875648.

● 3½ חדרים בבנין חדש בקרבת מכון ויצמן, טל. 958536.

● ברמת גן, בדמ"פ דירת חדר ק"ק, חדירה 2½, ק"ד. טל. 284410 מ־20—16. לא תיווך.

● 3 ברמת הנשיא ארונות קיר, דוד שמש טל. 863062 אחה"צ.

● מבנה גג 1½, 40 מ"ר + גג. 25,000 טל. 878607.

● 3, ק"ב, אפשרות שימוש בטלפון, מונטיפיורי 46, גילוני 18—8.

● בחולון דירת 4 חדרים, לוקסוס, שלום עליכם 12. טל. 957691.

● בת"א 2 דירות: חדר קטן בגל, וחדר ומטבח ונוחיות — מתאים גם לעבודה. טל. 239457, 825882.

● בנוה אביבים, 3 חדרים, ריקים, לוקסוס + טלפון. 736719 מ־15.

● בדמ"פ 2 חדרים מרוהטים + טלפון בצפון ת"א. 224372.

● בת"א 2, ק"ב + טלפון. 57849 מ־4—6 אחה"צ.

● בדמ"פ 3 ע"צ לכל מטרה דיזנגוף — קק"ל. 232139.

● 3 חדרים + ארונות קיר ברחובות ליד מכון ויצמן. טלפון 03—958616 בשבת.

● דירת 3½ בחולון + גן ופרי מידי. 824157 13—16.30.

דבר מגיע מדי יום לציבור קוראים, המונה למעלה ממאתיים אלף איש, הכולל את כל שכבות הישוב בעיר ובכפר, בתעשיה, במסחר ובמערכת הבטחון. מחצית מקוראי העתון אינם קוראים עתון יומי נוסף ורק באמצעות "דבר" תגיע אליהם.

תדפיס מיוחד של הלוח החדש מופץ בכל יום שישי באלפי עותקים במשרדים, במפעלים, בבתי־קפה, במקומות ציבוריים ובכל סוכנויות „דחף".

פרסם בלוח החדש

هكذا من الاصل

هكذا من الاول

הלוח החדש — דחף

דירות מרוהטות

● בגבעה הצרפתית קוטג', 5 חדרים ופינת אוכל מרוהטים לשנה. טלפון 2315 או 528635.
● ברחובות דירה חדשה 3 או 4 חדרים, מרוהטת + טלפון. טלפון: 737743, 957181.
● בשכ"ה הדר ברחוש להבחורה. רצוי סטודנטית. בצפון ת"א. טל. 449871 אחה"צ.
● נוה אביבים דירה יוקרתית מרוהטת 3 חדרים טלפון ויהוב מרכזי הניה קומה 9 מבט ים. טלפון 419895.
● במרכז העיר 3 + ריהוט כלא, ספסים, הילסקן 9, אברמוב.
● בשכ"ה, בסביבות ידאליאה. במקום שקט. 2½, ק"ב. 32496.
● ברמת-גן 2 מרוהטים — גז + פריג'ידר נוחות בחצר. טל. 727912.
● סטודנטית מחפשת שותפה להיפרש דירה בת"א. טל. 292814 רחל.
● דירת 2 חדרים דיזנגוף 286 —600. טל. 287605 733060.
● מידי! דרושה שותפה לדירה גג ובו בצפון טל. 320913.
● 2 חדרים בצפון תל-אביב. טל. 247868 בלי מתווכים.
● מחפשת שותפה שקטה לדירה 3 מרוהטת + טלפון בצפון טל. 447993.
● שותפה לדירת גג בצפון חדר — שותפות בחדר מגורים ופינת עבודה טל. 236519.
● בשכ"ת ע"י צירית ת"א 2 חדרים + רהוט כלא + בצפון לזוג בלבד —850. ל"י. טל. 265469 מ-17—19.
● בצפון ת"א 3 חדרים + טלפון, ק"ב מיידי. טל. 456238.
● 2 חדרים מרוהטים בצפון תל-אביב, כניסה מיידית טל. 454605.
● בצפון אביב דירה 3 מרוהטת + טלפון מטודית. טל. 285743, 261451.
● שותפה לדירה 2 חדרים ברחובות + טלפון טל. 03-226382 בעבודה.
● בצפון, 3 חדרים. הסקה כללית טלפון, הניה טל. 226165.
● בבתים 3½ + טלפון + הניה והחדים קומפלט טל. 829027—864951.
● בפתח תקוה הדר להבחורה. כניסה נפרדת עבור בשכונה. טלפון 904237.
● להשכרה דירת חדר וחצי ברוחמת בסביבת דיזנגוף לבודדת —750. ל"י לפנות טל. 247018 בשעות 17—19.
● מחפשת שותפה לדירת 3 בצפון, רצוי/ה קיבוצניק/ית סטודנט/ית. 244948.
● 3 בדירה הדכה רח' פינסקר ת"א. 292814 293130.
● לצבה דירה מרוהטת 4 חדרים ע"י הילטון. 244825.
● ברחובות ע"י מכון ויצמן דירה מרוהטת טלפון — 2 ל-3 חדשים החל מ-1.9.74 טלפון 444028 בשעות הערב.
● 2 חדרים + פ"א — טלפון בשכ"ה ע"י היכל התרבות. לטלפון 457588, 283100 ובערב: 295830.
● לתיירים, דירת פאר 4 חדרים ליד "הילטון" מ-16.9—1.11. ערבית. 230329.
● 2½ חדרים מרוהטים + טלפון ברמת-גן מרינין — סבירה. 281121.
● דירה 2 חדרים בלי טלפון. איינשטיין 102. 239284.
● 3 חדרים יפים ברמת-אביב + טלפון. 250963.
● 2 חדרים ריהוט כלא + טלפון — טלוויזיה —800 ל"י. מבדל שבע 6 מ-16.00. 230456.
● 3 חדרים ע"י ככר דיזנגוף ק"ב + טלפון, גם למשרד. טל. 446535.
● בשכ"ה 3 מרוהטים + דוד שמש. —450. טל. 225223.
● בצהלה בשכ"ה 4 חדרים מרוהטים לוקסוס חדשה —800 ל"י. טל. 443913.
● בדירה ברמת אביב ע"י האוניברסיטה להשכרה 2 חדרים טל. 411699, 415334.
● שותפה לדירת גג בצפון חדר — שותפה בחדר מגורים ופינת עבודה טל. 236519.
● בהולון 3 חדרים + טלפון הסקה. כניסה מיידית. טלפון 878971, 886117.
● 3 חדרים מרוהטים קומפלט + טלפון, קומה שניה אבן גבירול טל. 295006.
● בצפון להשכרה דירת 3 חדרים מרוהטים — השכלולים. טל. מס' 937526.
● ברמת אביב להשכרה 3 חדרים לאחר צימוד + טלפון. אפשרות לריהוט חלקי. טל. 418018.
● דירת הדר מרוהטת קומפלט ע"י הילטון בצפון טל. 453625.
● 2½ חדרים מרוהטים בצפון תל-אביב. טל. 244616.

● בבה"ים, 2 חדרים מרוהטים קומפלט, גז, מקרר, טלפון רח' הנביאים 45. טל. 03-245650.
● 2 חדרים, רחוב גוטליב, מרוהט חלקי. ק"א. טל. 234358.
● דירת 3 + טלפון מרוהטת יפה בצפון ת"א. טל. 446692.
● בפתח תקוה דירה מרוהטת חדשה 3 חדרים טל. 220374.
● בנוה אביבים, דירה 3, לוקסוס, ריהוט חלקי, קומה הכירית. טל. 414289.
● דירת 2 חדרים בלי טלפון איינשטיין 102 טל. 239284.
● דירת 2 חדרים + טלפון, בצפון טל. 287533.
● דירת 2½ מרוהטת קומפלט בדיזנגוף. —850 ל"י. טל. 733324, 233028.
● בגבעתיים. קפלנסקי. להשכיר 3 חדרים יפים + טלפון. טל. מס' 02-531794.
● בשכ"ה דירת 2 חדרים גאולה 34 טל. 55891 בבוקר.
● להשכרה דירה מרוהטת 3 חדרים, ירושלים, רח' היכלון. פתח טוריאנו, לפנות בבקום בימים ו', שבת וא', לאחר מכן טלפון: 847814 חולון.
● בצפון 2 חדרים מרוהטים. טלפון, גז, ומקרר. טל. 440547.
● דרושה שותפה לדירה + טלפון וליד רכבת צפון. טל. 732841.
● 2 חדרים בצפון ת"א לחודשיים החודשיים מספטמבר. 734745.
● שותפה לדירת 3 חדרים במקום יפה בצהלה. 8—16 טלפון 794294 איציק.
● 4 חדרים + ריהוט כלא בסביבה שקטה ברמת-גן. 756281.

חדרים מרוהטים

● חדר מרוהט. יפה. לבחור רציני. דיזנגוף טל. 235870 מ-16.
● חדר + טלפון בצפון. כניסה מיידית. טל. 247528 מ-14—19.
● בהדריקה 202/4 חדר מרוהט ומרפסת סגורה וטלפון. לפנות 17—19.
● חדר מרוהט יפה לגבר. לפנות: דיזנגוף 169 כץ.
● ברמת-גן חדר מרוהט שקט בסביבה. מרפסת. לבחורה. 763383.
● חדר מרוהט — בית הכיס + פריג'ידר ותיירותים מפותחים. טל. 827117.
● חדר מרוהט לבחור ברחוב בן יהודה 248 ברוקס טל. 456736.
● חדר מרוהט. כניסה נפרדת בסביבת איכילוב. טל. 227437 ומ-14 — טל. 220736.
● חדר יפה לתיירים בצפון + שירות במסבה. טל. 247521.
● בצפון חדר מרוהט לוקסוס להשכיר לבחורה. טל. 453412.
● בצפון חדר נאה ונפרד ליחידה, לזוג. טל. 238711.

דירות להחלפה

● למסירה 3 חדרים ע"י אוניברסיטת רמת-אביב תמורת דירה בצפון תל-אביב. 413120.

ביקוש דירות

● דרושה בשכ"ה או בדמ"פ דירה 4—5 חדרים במרכז או צפון ת"א — טלפון. להתקשר בשעות הצהריים טל. 295266.

קבלני בנין

● ברעננה מציעה חברת ש. י. י. בע"מ דירת פאר בת 4 חדרים. שירותים כפולים. הסקה מרכזית. גם גג מרוצף צמוד בשטח כולל של 270 מ"ר נגמר — ביולי 75. וכן דירות פאר בנות 3½—4 חדרים גמר יוני 76. טלפונים 765062, 786723 15—19.
● 1. במודיעין לייך 3 חדרים כניסה מיידית הרצל 74 ראשל"צ. 2. במודיעין לייך 3½ חדרים בבנין של 8 דירות. הרצל 74 ראשל"צ. 3. במודיעין לייך 4 חדרים בבנין של 8 דירות הרצל 74 ראשל"צ. 4. למודיעין לייך נכנסת — דירה רצויה לך השנה. בכל הגדלים ובתנאי תשלום נוחים.

וילות ובתים

● בשכ"ה להיבה הרץ קוטג' 5 חדרים ריקים בהרצליה פתוח לפרצית טלפון 51482.
● ברמת השרון קוטג' מיוחד במינו, אדמה פרטית + נוף. 375 מ"ר בניה. בשעות המשרד — טל. 983242 —1.100.000.
● ברמת השרון להשכיר לשנה וילה מפוארת, מרוהטת. 4 חדרי שינה. לפנות טל. 03—472320.
● קוטג' 5 חדרים לוקסוס בשלב בניה בסביון. 739990.
● להשכרה קוטג' חדש 5 חדרים ברעננה טל. 475264.
● להשכרה קוטג' חדש 5 חדרים ברעננה טל. 475264.

קבלת מודעות בטלפון
סניף מוגרבי
בן יהודה 7 ת-א
טל.
58427.56120

● להשכרה בנוקיים בית 2 חדרים מרוהט חלקית, גינה טל. 235201, 269666.
● בהרצליה פיתוח להשכרה בית מרוהט 3 חדרי שינה, גינה, טל. 03-938544.
● ברמת אביב בית יפה מאוד, מרוהט כלא, 4 לוקסוס, גינה, מוסך, מזגן והסקה. להשכרה לתקופה קצרה/ארוכה, מופשבורג — טל. מס' 03-415537, במשך השבת 20472 067 03-419627.
● בהרצליה (נוה-עמל) בית דו משפחתי 3/4 + דונם גינה + גרד + מחסן. —240.000. טל. 981815.
● ברחובות בוילת משפחתי 3½ חדרים + גינה דונם. 955323.
● להשכרה קוטג' דו-משפחתי ברמת-חן עם ריהוט מלא + טלפון. 612099 — 612225.

הצעות עבודה

● חרט, מסגר ופקיד טכני לעבודה בנין מכונות. בקיבוץ 18 טל. 825887.
● לאורה ברמת השרון דרושה מטפלת לילדה בגן. מ-7.30—12.30 טל. 736856.
● דרוש עובד לכבשים אקצנטרים, ייצור עבודות מתכת טל. מס' 821329.
● למשרד בטוח דרושה פקידה. לפנות טל. 221964 244530 עד 13.30.
● דרושה ספרית אך בעלת נסיון, מתקדמת והלמידה לסלון הסרוקות. „פלומה" דיזנגוף 187, ט. 237761.
● דחוף! מטפלת שגרה ברמת אביב לשעתיים וחצי בצהריים. ט. 418761.
● דרושה אשה מטפלת לתינוקת בת 9 חדשים ברמת השרון. טל. 444790.
● דרושה תופרת מנוסה לתפירת הולכות קונפקציה + עובדת לאריזה ולוקאות. „ליי" (הרטמן) ירחן הסנהדר 18. ת"א טל. 287489.
● בהולון דרושה אשה לעזרה בעבודת בית וטיפול בילד בגן. להתקשר אחה"צ 239493.
● דרושה מטפלת בפתח תקוה לתאומה בשכורת טובה. ט. 905368.
● דרושה מטפלת בבני ברק לשני ילדים בשעות 11.30—16. טלפון 788616 בערב.
● דרושה מוכרת לחנות כלי בית ומתנות ברמת אביב לאחה"צ טל. 411699.
● דרושות תופרות לזינגר ואוברלוק לעבודה יד ומתלמדות 5 ימים בשבוע. פוסקס. החרושה 12 טל. 36864.
● לחברת „צבילות מכס" דרושה פקידת רשום בעלת נסיון לפנות: ת. ד. 2820 טל. 03-56477 וטל. מס' 03-50945.
● דרושות פועלות לקפל ולאוברלוק ולאריזה. „סריגי צפת" עפר 10 תל-אביב. טל. 59278.
● דרוש נער שליח בחנות עבודה קלה טל. 39693.
● דרושות פועלות לעבודת יד לחליפות, שמלות ומעילים. תנאים טובים. „אגרי מחל" בצלאל יפה 11 תל-אביב פינת שד' רוטשילד.
● דרושה תופרה מנוסה לתפירת חזיות. טל. 853531 בשעות הערב.
● גרפיקאית היודעת לצייר כתב לרוני למכירה חלקית טל. 57816 ר 264798 בערב.
● בסביבות ר"ג. דרושה עוזרת לגננת. טל. 758969.
● דרושה קסלרין זינגר לעבודות יד ביהיר לסריגה „קידמה" נחלת בנימין 105.
● תופרה באוברלוק, תנאים טובים. כפר גלעדי 33 טל. 239457, 825882.
● דרוש עובד לחנות צבעים לפני הצהרים טל. 56786 ת"א.
● למשרד עו"ד פקידה כללית ההדפסה לא מפוצל טל. 611461.
● דרושה מוכרת ליום שלם, ומלצרית לחצי יום. למסעדת אס הרצל 13 ת"א. תנאים טובים.
● דרושים מדפיסים לטקסטיל על מולדנות. תנאים טובים טל. מס' 878333.
● עובדת נקיון דרושים למלון בריסטול ת"א בן-יהודה 75.
● למפעל בפ"ת דרושות תופרות לאיברליק ולי"ב החטים. טל. מס' 908094.
● דרושים נהגים מכונאים בעלי הוק בבקא כבד או מעורבל בטוך להכשרה במפעלים במשאבות בטון. רצויים מפ"ת. להתקשר מ-8 בערב. טל. 910996.
● דרושות פועלות לא בקצפיות לביהיד לטקסטיל במרכז תל-אביב לפנות „במפקנים" שונצינו 3 טל. 31172.
● למשרד עו"ד דרושה מזכירה כתבנית לעבודה של חצי יום טל. 57956 בין 13—8.
● חרט וכרסם, בצרים/ות למכניקה עדינה. טל. 852330.
● פקידה מזכירה אחרי צבא, לעבודה בחנות רהיטים פרטים מס' 286163 לאביבה.
● בחולון דרושה מטפלת לחצי יום רצוי עם עבודות בית קלות. טל. 850383 בערב.
● מחפש נהג שותף לסקניה הירבר. אוהלאי הוירספלד 3 ראשון לציון.
● דרושה ספרית טובה לסלון דודה בן יהודה 100. טל. 229382.
● מוכר לחנות חמרי חשמל. ספרים, אלנבי 138. 612524.
● לבית קפה וקונדיטוריה עורכת, מנוסה לשעות 17.00—22.00. 790024.
● דרושות תופרות לראיות למכונת זינגר וכפתורים. טל. 624062.
● מטפלת לתינוקת + נקיון לחצי יום, אצל מורה בבת-ים. טל. 865664.

● דרושים סורגים למכונות עמרלות. טלפון 788623 מ-8—12.
● לבית"ר למבכשים דרושה פועלת לאוברלוק. תנאים טובים. טל. 882404.
● מטפלת + משק בית + המלצות. בפתח תקוה בימים ב'-ו'. 294532, אהרון.
● דרושה נערה שליחה למשרד עו"ד. טלפון 50256
● דרוש סוכן לחברה ארצית בענף מכשירי כתיבה המכיר הלקוחות + צרכויות. הכנסה ניכרת לאיש מוכשר. נענה רק לפניה עם קורות חיים ופרטים מלאים. לפנות ת.ד. 2575 ת"א.
● דרושה עוזרת לגננת עם נקיון. 234137 13—14 ומ-17.
● דרושה בחורה דתית למשק בית + טיפול בילד. רצוי + לינה. 456728
● מטפלת + משק בית + המלצות בפתח תקוה בימים ב'—ו' ליום שלם. 294532, אהרון.

המשך הצעות עבודה בעמוד הדרושים

ביקוש עבודה

● מדפיסה עברית כל סוגי עבודות בבית טל. 454844.
● בית-מלאכה ללולאות מחפש עבודה. טל. 414616.

משרדים

● משרדים + טלפונים — הניה מבעל הבית בשכ"ה מיידי. טל. 222064.
● בשכ"ה משרד, טלפון, שידוד הים, ארונות, פינת בטבה, טלפון 225569.
● בשכ"ת 1½ מרוהטים פאר בצפון ת"א + טלפון גז. מקרר. —550 תשלום לשנה מראש. טל. 456405.
● משרד יוקרה מרוהט במלון — טלפונים וכרתוך בשכ"ה טל. מס' 222064.
● משרד 4 חדרים רח' ביתריה 520 מ"ר, רמת-השרון 1½ דונם. 222981.
● דירת 2 חדרים לדירה הדר במכ"ה. דיזנגוף 219. 246489.
● בשכ"ה 2 חדרים — טלפון. רח' דוב הוז 13 ת"א. טל. 238263.
● להשכרה משרד גדול או אולם 64 מ"ר בבנין משרדים — בעלות קיה במרכז פ"ת. טל. 446805.
● בדיזנגוף הדר נפרד ללא גרזיות + מרפסת. בשכ"ה. טלפון 286557.
● בשכ"ת משרד 25 מ' עם טלפון בעלמה המלך. 232139.

חנויות

● ברמת-גן חנות + גלריה בשכ"ה בז'בוטינסקי ע"י דנ"ש אינטריורס. 727912.
● בהזדמנות למסירה חנות בדמ"פ ברחוב בן-יהודה 49 בפסגו. טל. 853431 בערב.
● למסירה בדמ"פ חנות בנחלת בנימין 128, 32 מ"ר + גלריה.
● למסור הזדמנות חנות 25 מ"ר ליד דיזנגוף סנטר לפנות טל. מס' 450143, 228393.
● למכירה חנות 29 מ"ר בתחנה מרכזית החדשה תל-אביב. טל. מס' 04-725966.
● באלנבי 113 להשכרה חנות 24 מ'. 10—13.
● ברחובות 45 מ"ר במרכז רחוב הרצל. „דרלינג" ביתהפרצלים 6.
● בשכ"ה חנות חדשה מרווחת ברחו' בלפור בת-ים. 225223.
● בשכ"ה חנות בדיזנגוף 219 טלפון 246489 לפנות סוסטר.
● חנות 40 מ"ר בדמ"פ. רח' הירקון. בהזדמנות. 55935.

עסקים

● חדר 16 מ"ר מתאים לקונפקציה, יצור כליים, ארגזים, נחלת לבנון 7. טל. 766925.
● דרושים מפעלים / משווקים / משקיעים, לייצור ושיווק המצאות לארצות רבות, (בקשות פטנטים). לפנות — מקספורט בע"מ טל. 03/937114.
● מכבסה למסירה בדמ"פ. עובדת יפה מאד. במקום מרכזי בת"א. 856869 בצהריים.
● עסקים. שותפויות. אולמות לתעשיה ולאחסנה. דירות. מגרשים: לבניה ולהשקעה. פרדסים. קרקעות ומשקים. קניה — מכירה — השכרה. 625629.
● שני אחים צעירים בעלי כושר שיכנוע והופעה מעוניינים בהצעות לניהול עסק / חנות. טלפון 852980.
● נציג בכירות להנדסת הבנין, עושה הזמנות וגביה. בענין בהצעות. ת.ד. 1334 ד/14123 ת"א.
● סוכנויות בלעדיות מכל העולם למסירה בידיה. השקעה קטנה. ט. 446902.
● בדיזנגוף 38 מ"ר קומת קרקע למסרה מסחרית, בדמי מפתח. טל. 239964.
● מספרה בשכ"ה בצפון ת"א. שלומציון המלכה 75 טל. 441468.
● מכונאי + הסמכה + מוסך בשלבי בניה מחפש שותף מכונאי + השקעה —160.000. ת. ד. 33374 ת"א.
● במרכז גבעתיים למכירה עסק המכניס רווחים גבוהים. 253295 בערב ובשבת.
● מחפשת שותף להשקעה לבית אבות, רשיונות והמגרש קיימים. 238660

● בעל דירת 4 חדרים ברח' דיזנגוף ע"י רח' פרישמן + טלפון, רכב והון — מוכן לקבל הצעות לעסק. 286977 אחה"צ.
● שותף פעיל, צעיר ובעל ידע בעיבוד נתונים ותכנות למחשבים. השקעה דרושה —80.000 — —150.000. ללא מתווכים. לפנות, תוך צירוף קורות חיים לת.ד. 1334 ד/14125 ת"א.
● דחוף! בית מלון בדמ"פ + כספים והכרה בר —250.000 במזומן. אחד רוטשילד 5 תל-אביב. טל. 55773.
● מכבסה למסירה בדמ"פ במקום מרכזי בת"א. עובדת בצורה. 856869 בבוקר.
● למכירה בית מלאכה ליצוא צפוי ניקה. רבנו חננאל 4 ת"א. בערב טל. 734427.
● קיוסק בהילת להשכרה או למכירה. טל. 760521 מ-14.
● מעונין בשותף פעיל ליבוא רהיטים מיוחדים טל. 03-285061 מנהלני.
● להשכיר מספרה מרוהטת כבר פתוח. שלומציון המלכה 75 ת"א. טל. 441468.
● תיכל נסיעה למסירה בשכ"ה בוטיק מרוהט מ-16 טל. 239330.
● בית קפה קונדיטוריה למסור בדמ"פ, במרכז ת"א. טל. 287416 מ-17—20.
● לחברה לעבודה עפר דרוש צ"ל כותף למחפר ג'י. סי. בי. חדש טל. 03-417693 גם בשבת.
● בהזדמנות למסירה מבעל כבר + דירת + גלריה חדשה באלנבי 47.
● גלריה למסירה בדמ"פ עם כלי צ"ע ויטאריה, פירנאיקה טל. 450883—448556.

לידיעתך
הקפאת האשראי
מורגשת בענפי המשק
★
נמשך הקפאון במסחר במטבעות

פרסם
בלוח החדש

מגרשים

● להשכרה 1½ דונם ע"י רח' המסגר. 281664 — 55586.
● בבכמורת ליד מלון בידמר בל מחילות בפיתוח וסלילה ככר מים — בריספון + תפנינה בורדן מבל באזור פיתוח —6.000 „סופר" 237553.
● למכירה מגרש בירושלים — 40.000 דונם. 03—860853 בשעות הערב.
● 262 כבר ליתדי קוטות ברחוב בבלוק שביהודה בבבי על יד גן ירקון. במקום אקסקלוסיבי אידיאלי. 38448 בלילה 411148.
● לבקיפרי הוץ (פרטים) ברחוב הרצל בית — 390 מ"ר ניתן לבנות הטרית הדירה. טל. 04—968215.
● מגרש בקרית-אתא בהזדמנות 45.000 השקעה בטוחה רצוי... 03—534275.
● למכירה מגרש 30122 חלקה 115116. טל. 03—623708 9—13 15.00—17.30.

שרותים

● מבצע עבודות הרסימה, קרקיה התיקונים. טלפון 763235 או 760285.
● היקן לניקוי, היפוי והדברה בביתך, ספרציג, מיזוג. 223619.
● אבכטויה! הודים אמיל ביתך גם בצבעים, בכל הארץ. 223619, 235321.
● הנרית מרצאות לדירות. מדרים ראולבות ונקיון יסודי. טל. 751556.
● מבצעים עבודות זיפות גג עם זפת ופיברגלס. 904762.
● „ברק" ת"א בלטשים ומבריקים רצפות —200. נקיון יסודי במטבחות ובאהריות. 761833.
● הכן ביתך לחורף! „רימון" מתקן גגות יבשים וחדשים. לפנות לת.ד. 829 פ"ת.
● התקן לניקום בפיקות בימאי ר באהריות. 827021 16—18.

מכירות

● 1) ארגז אורגינלי של באאית „מאק" 230—26. בקיבוץ בחמד הנגב. 2) גנרטור ואלטרנטור ה. ב. 75 קילוואט במצב עבודה. 3) מנוף דיזל ג. ב. 50 כ"ס לא במצב עבודה. בקיבוץ בבכר הנגב.
● 6 כורסאות בלונים במצב מצויין 2500 ל"י. 33861.
● 3 שטיחים פרסיים בהזדמנות. טל. 458921.
● מכשירי מבורות שונים, הדליום ושר בארגזים). טל. 03—888823.
● 900 בלוקים איטונג בהזדמנות 30X40X33 לפנות: 924141.
● טלוויזיה הדיראן לבנה טלוגים במצב מצויין 1.500 ל"י עוליל 12 א' הרצליה. שבוע.

● בהזדמנות רהיט גרונדיג סיונר אמפליפייר + פטיפון טל. 261920.
● היטול התכונות של בעל גלריה א. ב. הם די"ל. בן יהודה 60 ת"א בחצר מ-16—19.
● ציור שמן מקורי בהזדמנות טל. 410587 ת"א.
● טרנזיסטור גרונדיג משובח תנור בן 5 להבות „ארתורמרטירי" גיטרה, כלי בית טל. 250543.
● לבעלי טעם שטיחים פרסיים. קאשן 310X200 בהיר ורוב קטנים בצבעים כהים. טל. 03-622072.
● שטיח פרסי הדר 12½ מ"ר —21.000. טל. 729298.
● סרטים 8 מ"מ, 16 מ"מ בכל נושא, בעיקר נושאים היסטוריים. בכל מצב. 622739.
● מכונת חישוב אלקטרונית חדשה „ברודר" + זכרון, אחוזים וכפל. —900. 03—251153 מ-16.00.
● בחרות שאיבלין הדכה בארגז + אביזרים. טל. 876841 בערב.
● למכירה מכונת כביסה „חובר" במצב מצוין. טל. 720015.
● רמקולים הרפיזל. איציק ינקלביץ, הסליה 13 ת"א. 249133.
● למכירה זכות ל„רנו"-4 1975. מיידי. 230284 בערב.
● כסוך קבה הרבר בקצרי „טופמסטר". שולחן ט"אים בהקפל. 228282—03.
● למכירה באוסף פרטי. פסלי ברונזה ושטיחים עתיקים טל. מס' 262863.
● בהזדמנות מערכת סטריאו דידאל מינר. אמפליפייר ירכבולים טל. 03-915979.

● היכל ההכרות של בעל גלריה א. ב. הם די"ל. בן-יהודה 60 ת"א בחצר מ-16—19.
● בהזדמנות למכירה מכבר גרמני. מקרר „אבכדי", תנור אפיה „והר". טל. 740032 מ-8—13 ומ-16—19.
● מגברים מינר אמפליפייר 2500 ל"י. טל. 936600. בעבודה — טל. 824244 בערב.
● עגלת טובה לתינוק „מגי" במצב חדש. לפנות 914584.
● מכונת כתיבה חדשה 3000 הדפה אנגלית בערב 03-229884.
● —500 — —800 פחות!!! טלויזיה בק, אבקור יפני בכמות גדולה ובל מוצרי חשמל. שלמה בן ת"א. טלה 12.
● רדיוגרם קשטה גרונדיג בהזדמנות. במצב מצויין. טל. מס' 624744.
● בהזדמנות למכירה בהרחבה 2 מ' —9000 ושירותה —4000 בכר 1¼ טל. בעבודה 823891 בבית טל. 724956.
● להגל נבינה מים פיליפס, מכרה ובכירה מוסר 8 מ"מ אמפליפייר 30 וי. פ"ש קסטה. טל. 730174.
● גנרטור בניין 2.400 ואם 74 3500 ל"י טל. 947804.
● למכירה בהרחה מיכנית 2 כבר מופר בית טל. 828493, צריה 23 יפו.
● המכרת על בק יציחים בארכב פרטי לרגל נסיעה. טל. 418158 מ-12.15.
● עגלת תינוק „מגי" במצב מצוין. מיכה תינוק אילקרה + אביזרים טובים טל. 242326.
● לרגל נסיעה מערכת סטריאו „פיליפס" במערכת סטריאו (רהיט) טלויזיה חדיה „פיליפס" ובמיבש כיבור טל. 242326.
● איתל קבבינג, צידניה, בלנדר „ונילס", „בבילול" ובי הדיעים כיריה. טל. 242326.
● למכירת כדיים בו זמביר + בוילר חשמלי לפנות 823891.
● מבנים 500 ע"ג במירה קבלת בהזדמנות 04—922655.

טלויזיות

● היקן ראשון הבירה ב... „אלקטרוליל" טל. 82207.
● טלויזיה ניידת 14", חדשה עם אחריות ביאאה —2200 ל"י. בשעירה הבבירה טל. 259133.
● טלויזיה ניידת בו אינץ' במרוזה — המבל בהזדמנות. טל. 862529.
● טלויזיה הדיראן לבנה במצב נת. הגליל 12 א' הרצליה. שבוע — בערב.

מקררים

● למכירה מקרר אבקור 15 במצב טוב. טל. 233793.
● למכירה פרידמן 11 במצב מצויין. 750 ל"י. 741094.
● מקרר 11 תוצרת חוץ 8 שנים טל. בעבודה 294601.
● „אמקור 13 אוטומטי כמעט חדש + במה טל. 456042 מ-18.
● וסטינגהאוז 15 קוב כולל 69 במחיר הזדמנותי. 25443—055.
● אמקור 7½ כמעט חדש. כולל ביטוח. טלפון 36525.
● פרידמן 13 חצי-אוטומטי —1.300 ל"י. טל. 798996.

בתי מלאכה

● דרוש בתל-אביב וסביבותיה מבנה כ-500 מ"ר לבית מלאכה ומשרד. לפנות טרות ישראל פישן אקספורט בע"מ. גורדון 71 ת"א. טל. 243659 בין השעות 16—8.

אולמות

● למכירה אולם 245 מ"ר בבתים תעשיה. 862290, בערב 452863.
● בהזדמנות בשכ"ת אולם 100 מטר + טלפון + כוח. ידפת 4 (כבבנה) פינת דיזנגוף 192.

רהיטים

● ייצור ושיפוץ שולחנות כתיבה. שולחן 79 ומרכז מסחרי, נליק.
● שולחן מהגוני עגול —2.300. מזנון —2.230. רצוי. שישבת בלפור 3—130/2 בת-ים.
● מזנון + ספריה גדול ורהיטים שונים למכירה. כיום ראשון 226186 — בבוקר. 246949 — אחה"צ.

מכונות כביסה

● קר באטיק הובר אוטומטית. בהזדמנות. 443505.
● מכונת כביסה הובר חצי אוטומטית במחיר הזדמנותי. 948553.

צילום

● ציור וקירוך על יד צייר — המכבה צבעוניות גם מצילום. טל. 788865.
● לבד צילום שחור-לבן- צבעוני הגדלות עד ב-15 ציפורים. פרזיקולור, קק"ל 26.
● מכונת הגדלה „פוביי" 99% חדשה. 1000 ל"י. 03—226081.

טרקטורים

● למכירה פומפלזור H955 עזר בו במצב מצויין. טל. 03—280795.

סירות

● סירה מתפצלת מנוע 4 כ"ס + דיגיק, בהזדמנות. 844286.
● בפרינית גלית מצב חדש בהזדמנות. 452259.
● גלית בת שנה למכירה. להתקשר 4—7. 235993.

חיות בית

● למכירה גורי רועה גרמני בני חודשיים + תעודות. 416434.
● לבעלי רועה גרמני! מחר אחר הצהרים יתקיים דיגום חברים לבעלון לקורסי אילוף, מתחת לגשר הירקון (כביש חיפה) ע"י תחנת הדלק.
● מחר אחה"צ יערוך האה"ל ת. ד. 96 כבלון דיגום חברים הרשמה למינונים מתחת לגשר הירקון (כביש חיפה) ע"י תחנת הדלק.

מסג'ים

● מסג'יסטית בדיפלומה מקבלות באופן פרטי. 261094.
● מסג'יסטית, פרץ 10 דירה 6, תל-אביב מ-10—17.

מטבעות ומדליות

● מעוניין למכור זכות למטבע בן-גוריון. 746679 (לא בשבת).
● מטבעות זהב וכסף בן גוריון, בשבבות כסף ובולים. טל. מס' 445442.
● מכירת זכות למטבע בן-גוריון (הצבוה ציש הורכבה). 411917 מ-17.00.
● מוכר זכויות לבן-גוריון זהב. 910269.
● למכירה זכות למדליות בן-גוריון. טל. 862422 או 787906.
● מטבעות בן-גוריון זהב וכסף, מטבעות כסף ובולים. 445442.

כלי נגינה

● תף מדיום „לדוויג" —1500. יוסף. ויצמן 18. שפיצר.
● בגור למכירה. טל. 472308.
● אקורדיון איטלקי 80 בס כמעט חדש. טל. 863611 מ-17.30.
● אורגן בהזדמנות ובתשלומים „צלילית" ביאליק 10 ראשל"צ. 949229 אחה"צ.
● בהזדמנות פסנתר „רייבש" גרמני —8500 במצב מצויין. 256634.
● מעוניין לקנות פסנתר משומש. טל. 614069 גם בשבת.
● פסנתר מצויין למכירה. נהרדעא 11. דירה 3. גם בשבת.
● למבינים אורגן ואמפליפייר אירלקי חדש ומצויין. טל. 284175.
● בהזדמנות, גיטרה מיבמו חדשה. תוף אלקטרוני משוכלל. טל. 863678.

שעורים

● צריך ללמוד בקיץ? למד באוירה נעימה, אקדמאים צעירים, כל המקצועות. —25 לשעה. טל. 456139 440519.
● צרפתית, אקדמאית מנוסה. תגרים גרוזים. טל. 238611.
● שעורים במתמטיקה פיסיקה וחשמל בצפון ת"א. טל. 455634.
● מתמטיקה לבגרות באחריות — חזרה וסיכום ב-20 ל"י לשיעור —

חקלאות

● למכירה בצלצלי אורי ו... לבצל ירוק וחצי יבש. יקנעם טל. 04—993026.
● מקבלים, זקני, זנים חדשים ומומלצים לגידולים מרפיים: חצילים. חצלי בלאים. אסתרות — פרח מלא. חדיר. משמר-השבעה, טל. 944230.
● מפחי אוויר לחממות פרוזים ובבבל לול "48 — "24 "12 בהספקי אוויר גבוהים. כלן בע"מ. ת"א דוד המלך 1. 268065; חיפה. הר עצמאות 51. טלפון 644413.
● למשק מגנן מיכאל דרושים: א) מיכלית להובלת 15.000—20.000 ליטר מים ממחלבת „הגובה" בחיפה לקיבוץ. ב) מיכלים לשפירת 10.000—15.000 ליטר מים בקיבוץ. הצעות נא להתקשר למרכז המשק 063—99611/2.
● במושב בית-לחם הגלילית למכירה משק חקלאי. פרטים: במזכירות (עבור משק 7). טלפון 8.00—13.00 04—931937.
● פרגסון 130 במצב טוב. טל. 03—444791 בשעות 13.00—18.00.
● מעוניין לקנות מפזרת זבל אורגני. 751711—03, 751826—03 גולדברג.

חוגים

● חוג חובבי האבקות נשים מעוניין להתקשר עם כל המעוניינים. סודיות מובטחת. לפנות ת. ד. 4089 חיפה.
● אם גם אתה סבורה שהסברה המוסדית בארץ ובחו"ל אינה אפקטיבית והנך מוכן לתרום מזמנך, מרצך, מדמיונך ומכשרך להסברה פעילה לטובת מדינתנו ועמנו, נא לשלוח מעטפה מבוילת שרשומים עליה פרטיך כמעטפה בתוך מעטפה אחרת לל הפנויה להנן ת. ד. 6196 ת"א עד 9.9.1974. כל גיל טוב למטרה זו. תשובה מובטחת תוך זמן קצר.
● הערב ומחר לרוקדות 25 + ריקודים סמי. קרן קיימת 26.
● מעוניינים להכיר זוג למשחקי ברידג' ובילוי. ת.ד. 39131 ת"א.

● „כוכבה" מגלה עתידות ברמה בינלאומית. שחרור משתח ומדכי אך נפשי. 615360.
● במבצע מיוחד סמי מזמינכם לרקוד ולהתבדר. קק"ל 36.
● חוג חובבי האבקות נשים מעוניין להתקשר עם כל המעוניינים/ות. סודיות מובטחת. לפנות ת.ד. 4089 חיפה.
● הערב ומחר לרווקים/ות + 25 ריקודים. סמי, קק"ל 26.
● אירופאי מתחיל בצרפתית מעוניין לקבל שיעורים. „פרסי" תל אביב ת.ה. 2484.

שידוכים

● למושבניקים וקיבוצניקים ב„רעים" הצעות לנישואין מתאימות לכם בכל הארץ, תל-אביב, בן יהודה 58א' 282932, חיפה ירושלים 16. 667348.
● למעדיפים חיי כפר! ל„רעים" קשרים הדוקים עם התנועה הקיבוצית המושבית. הצעות רבות מכל הגילים ומכל הארץ. „רעים" ת"א בן-יהודה 58א' 282932, חיפה, ירושלים 16, 667348.
● למבוגרים/ות המעוניינים/ות בנישואין עם רציניים/ות למבוסס/ות. הצעות רבות ב„רעים" ת"א טל. 282932 חיפה 66738.
● פרטי! אלמנה נהדרת 50 בלי ילדים מעוניינת להכיר אירופאי עד 58. היפקד למטרה רצינית. ת.ד. 17123 ת"א. רצוי מס' טלפון.
● פרטי רווק 37/162 משכיל צבר הגון רציני מעוניין בתאומה. ת.ד. 37340 ת"א.
● עיוור בן 39 קבוע בעבודה ומשתכר היטב. ת.ד. 4496 חיפה לבסי 52553.
● פרטי. גבר נאה מאד 24/180 מעוניין בידידות עם אשה נאה מאד. סודיות. ת.ד. 30829 תל-אביב.
● צעירה מחפשת להכיר בחור 26—30. אמצעים כלכליים לא חשובים. ת.ד. 4598 חיפה.
● רווק 46/185 מבנאי מבוגה מעוניין להכיר מתאימה, רצינית למטרת נשואין. ת.ד. 4440 חיפה. פרטי.
● גרוש 46 במוצא אשכנזי עדין נפש מעוניין באשה טובה ורצינית על מנת להקים בית מחדש, רצוי אלמנה. מלחמה. נא לפנות לת.ד. 294 נהריה.
● פרטי, אשה יפה 44/166 תמירה. תופעה נאה, אמצעים, ממשפחה אירופאית, מעוניינת בתאום. חיפה ת.ד. 5289.
● סטודנט 23/190 ישר וכן מעוניין בבנדרים אצל אשת ללא הבדלים. הגיל אינו משנה. ת.ד. 3127 בת-ים.
● הנדסאית רווקה יפהפיה 32 מעוניינת באקדמאי לנשואין עד 35. ת.ד. 408 פתח-תקווה.
● מורה (38), (ילדה 10). נשית ואוהבת משפחה מעוניינת במבוסס לנשואין. ת.ד. 21063 ת"א.
● (פרטי) רווקה 29/1.65 מסמבתת. להכיר גבר לנשואין. ת.ד. 11234 ת"א.
● רווק 29/164 מופש בזורה נאה מסביבת ת"א. ת.ד. 3628 רמת-גן.
● „יופי" 220868 דיזנגוף 212 מציג רופאים, מהנדסים, דתיים. טבנאים. פתוח 09.00—19.00.
● נבים מתחתנים בהצלחה. „יופי" 220868. דיזנגוף 212. פתוח 09.00—19.00.
● אלמנה כ-60 מסודרת דתיה מעוניינת להתחתן. לצלצל 451978 18.00—20.00.
● אקדמאי 35/172 רכב ודירה. מעוניין במשכילה למטרת ידידות. ת.ד. 820 פתח-תקווה.
● הנדסאי — 32/167 רציני מעוניין בנחמדה עד 24. ת.ד. 129 חולון — מבי (הודפסה בטעות ת.ד. 192 לפני כן).
● שידוכים לכל הגילים! תיירים, אקדמאים, פורטונה, אידלסון 20 טל. 291004.
● שתי חברות טובות, אקדמאיות 26/162 מחפשות חברים טובים, מבוגנים, רגישים, אוהבי טבע ואקדמאים. פרטי: ת. ד. 4496 לבסי 52591.

אבידות

● אבד בת"א תיק שחור, בתוכו ניירות מסחריים, רשמר מס' 3866 ע"ס 4,000 ל"י. ת.פ. 20.9.74 בחותמת מרכב אדירים לפקודת יוסף אליעזר. המוצא מתבקש להחזיר לשוביבץ חיים, רח' שמריבצק עשר לה, ויבוא על שכרו. כמו כן השטר הנ"ל בטל ומבוטל.
● אבדה פוליסת בטוח חיים „הסנה" מס' 409722 ע"ש אלכסנדר תרזה.

פרסום
דחף
חברת הפרסום
מס. 1 בישראל
סניפים בתל-אביב:
סניף מרכזי: רח' אלנבי 123 טל. 611806
"דחף צפון": רח' דיזנגוף 116 טל. 239952 (פתוח עד חצות)
"דחף בן-יהודה": רח' בן-יהודה 7 טל. 56120

הלוח החדש כל דחף חיפה והצפון

מכוניות למכירה

● כרמל־דוכס 1971 במצב מצוין. 719014 — לא בשבת.

● הזדמנות אפל־ רקורד מסחרי 1700 1965 מנוע 1973 — תוספות. טל. בעבודה 538285, בערב — 725201.

● פג'ו 404 סטיישן 66 טסט יוני 75. לפנות גהלל 66278—065.

● בהדרת, קונסטה 1300 67, רדיו, צבע, 10.000 710086—04.

● למכירה פיאט 600, 64, טסט במרץ. 5.500 532272.

● חיפושית 63 במצב מצוין + אוברול. בעבודה 34743, בערב — 231896. לא בשבת.

● אפל רקורד 1300 אוטומטית, 1970 + רדיו במצב מצוין. טל. 253127—04.

● אפל רקורד 1700, 1964, יד ראשונה, במצב מצוין. 231880 ב־16.00—19.00.

● וקסהול ויוה 73, 27.000 ק"מ במצב מצוין. 223601.

● טריומף 1500 70, מנוע 73 + רדיו בסט יפה במצב מצוין. 710942.

● פג'ו 404 1973 31.000 ק"מ 34.000 ל"י. 530490.

● פולקסוגן סטיישן 64 + טסט + רדיו + כיסויים. טל. 715000.

● מיני מיינור 1000 70 בהזדמנות. 245269—04.

● חיפושית 1300, 70. רדיו. בהזדמנות. 245551—04.

● בהזדמנות סאב 66 מסחרי + רדיו. 11.000 ל"י. 537217.

● קדט 1000 64 דה לוקס + בגוף הדב 13.000. 87943.

● פולקסוגן דבל קבינה 74. 4.000 ק"מ. טלפון 722479 בשעות העבודה.

● פולקסוגן מיניבוס פרטי 1964 יד ראשונה במצב טוב טל. 221988.

● פיאט 1100 סטיישן 1964 טל. 221134.

● רנו 4 1968 טלפון בבית מס' 54991־065 בעבודה 56622־065.

● טריומף 1300/70 יד ראשונה 80.000 ק"מ + רדיו. 13.000 טל. 932603־04.

● פיג'ו 404 1972 להתקשר לד"ר יוסף שפרעם טל. 720483 בין 7—5.

● אוסטין קמברידג' 62 מצוינת מנוע 69 טל. 723449 בערב.

● חיפושית 1963 מנוע 1971 מצב מצוין טל. 244174־04.

● קטר — שבר 57 מנוע משופץ טסט פברואר טל. 235575.

● קרייזלר 160/71 במצב מצוין טסט 9 חודשים טל. 221860 בערב.

● טריומף 1500 הזדמנות שנת 1968 מחיר 6.500 טל. 726300.

● פולקסוגן דבל קבינה 73 מצב מצוין טל. 71447 אחה"צ.

● לרגל נסיעה, למכירה קורטינה איקס. אל. 74 10000 ק"מ + הר בה תוספות טל. 921384־04.

● פיאט סטיישן 1500/64 חמש דלתות. כדאי לראות. 531815.

● סוברו 1300/73 במצב מצוין. 32.000 ק"מ. 24.500 לירות. טל. 235725.

● פורד טאונוס 12 אם דגם 1966 טסט במרץ. טלפון 86396—04.

● פיאט 125 ספיישל 1969 60.000 ק"מ. 668359 מ־16.00.

● סוסיתא סטיישן 12 מנוע פורד חדש 1966. 714315.

● פולקסוגן מיניבוס מנוע 74 מצב מצוין. טל. 910191—04.

● למכירה אפל קדט 1964 במצב מצוין. טלפון 243275—04.

● סובארו קופה 73, מצב טוב. 40.000 ק"מ. 89063.

● טריומף 1300, 1970, במצב טוב + רדיו, טסט. 730621.

● מוריס 1100/1966, 666287 ב־9.00—13.00 : מ־16.00—18.00, וב־ שבת 224460.

● חיפושית 71, 57.000 ק"מ, טסט לשנה, במצב מצוין, 33.000, ב־17.00 255378.

● הזדמנות. טאונוס 12 מסחרית 66 + אוברול. 9.000 529540.

● חיפושית 1302/72 מפרטי. כמו חדשה + אביזרים. 243151.

● אסקורט 72, 1100, במצב מצוין, טסט לשנה. 931293—04.

● פג'ו 204/66 טסט לשנה. שמורה, רדיו. 244177—04.

● סימקה 1000, 64 + רדיו, ב־ הזדמנות. מיוחדת. טל. 527793.

● חיפושית 64, מצב מצוין. טל. 225651.

● בהזדמנות מיני מיינור 1964. מזל. בעבודה 643121 ; בבית — 661300.

● טנדר פג'ו מודל 74 + הד־ פסות למכירה. טל. 641342.

● סימקה 1000 66, 10.000, רדיו. 86091, רוזנברג.

● פיאט 850 1971 יד ראשונה ב־ מצב מצוין. 245922.

● פג'ו 304 שנת 1970 מצב טוב. טלפון 82989—04.

● פורד טאונוס 12 63 במצב מצוין לרגל נסיעה. רדיו וטסט. 721250.

דירות למכירה

● ברוממה הישנה 75 מ"ר חדשה. טל. 86501 ללא מתווכים.

● בכרמל רחוב שמשון דירת 3 חדרים + פ"א. 251354.

● ברוממה ברח' הפרחים 3 חד־ רים מטבח שירותים מרפסות מסודרת יפה. 244029.

● למכירה ברמז דירה 3 הדרים. טל. 254976.

● 5 חדרים 141 מ"ר בבניה 340.000 87968 בערב.

● דירה 2 חדרים והול בקרית־ אליהו, סביבה דתית. 717012.

● דירה חדשה ברמז 3 חדרים 153.000. טל. 81539.

● בקרית־אתא 108 + מחסן ב־ סביבה טובה. חדשה. מדצמבר. 724609.

● 2½ בדרך צרפת, ק"ג, נוחה. נקיה ומיידית. 528596.

● ביזרעאליה 3 חדרים + פינת אוכל — תוספות. טל. 223186.

● דירת 3 חדרים + 3 מרפסות סגורות, ברח' חניתה, נוה־שאנן. 231252.

● 2 + מרפסת סגורה קומה א', משופצת. מ־13.30 — 530878.

● דירת 3 חדרים בקרית־אתא, ברח' חנקין. טלפון 669659.

● נצרת עילית דירה 3 חדרים. טלפון 925189—04.

● ברמת שאול 3 חדרים 78 מ"ר מיידית. טל. 244696—04.

● בקרית ביאליק דירה חדשה 3½ חדרים 108 מ"ר ק"א על עמו־ דים למסירה מיידית. טל. מס' 661033־04.

● בעבאס 3 חדרים ארונות + מחסן + גוף טל. 87837.

● מול הטכניון דירה 3½ חדרים במצב מצוין. מתקנית תוך 4—8 חודשים. טל. 221741.

● בסביניה 3½ חדרים, 108 מ"ר, 170.000 טל. 712668.

● מיידית דירת 3, 70 מ"ר 135.000 בכרמל הצרפתי טל. מס' 533439־04.

● דירה 2 + הול + מרפסת סגורה בנוה שאנן טל. 254557.

● דירת חדר + כל השרותים בקרית מוצקין, מיידית טל. מס' 720757 אחה"צ.

● מיידי ברמת שאול 2½, אוורירית מוארת, גוף שיפוצים טל. מס' 537593.

● 3½ גדולים ופינת אוכל משופ־ צת מחדש במרכז הדר. טל. מס' 526522.

● בקרית מוצקין הזדמנות לא נורמלית למהיר הולמה 3 + פ"א קומה ד'. במצב מצוין. טל. מס' 717918.

● מיידית דירת 3, 70 מ"ר 135.000 בכרמל הצרפתי טל. מס' 533439־04.

● דירה 2 חדרים + הול גדול + שיפוצים בקרית אליעזר. טל. 535843, קומה ב'.

● בקרית אתא דירת 2 + פינת אוכל מרוהטת מיידית טל. 724530.

● בקרית אתא דירת 2 + פינת אוכל מרוהטת מיידית טל. מס' 724530.

● בקרית מוצקין שדרות ויצמן אוורירית 2 + הול 110.000 טל. 711071.

● דירה 3 חדרים + שפורים, 110.000 מסירה מיידית. קריית־ חיים זרובבל 21, בן אפרים.

● בקרית ביאליק, 3 חדרים + פ"א + תוספות, מסירה מיידית. טל. 726235.

● 3 חדרים + פ"א שער העליה 46/11 קרית שפרינצק טל. מס' 533484.

● בסביניה ליד סביון 3½ + ארונות קיר טל. 713548, 721596.

● דירה 3 חדרים + פ"א, ארו־ נות קיר קומפלט. אדמונד פלג 40, כרמל צרפתי. 526768.

● 3 חדרים + שיפוצים, ארונות קיר. מסודרת להפליא. 712235—04.

● בנוה־שאנן דירת 2 חדרים קומ־ פלט, קומה ב'. 231750 משעה 17.

● בטבעון למכירה דירה חדשה 2½ — 3 חדרים לבניה בקרבה. 932603—04. לא בשבת.

● 4½ חדרים. חדשה. שירותים כפולים. הרצל 251649 אחה"צ.

● ברוממה אורן 13 35 פינתית 3 הדרים ומרפסת סגורה. נוף. 172.000 טלפון 253916.

● דירה למכירה 2½ הדרים קומה א'. טל. 221727.

● למכירה במיידית דירה בשכו־ נת 3 בקרבת קריות. טלפון בערב 710105.

● בכרמל מרכזי רקפת, 2 חד־ רים גדולים ותוספות, מיידי — 81895 245794.

● 3 חדרים — ארונות קיר ומר־ פסת סגורה. ברח' אהוה. 551369.

וילות ובתים

בדניה א' בבניה קוטג'ים דו־ משפחתיים בסטנדרט גבוה. פרטים טל. 86351.

דירות להשכרה

● דירה חדשה במרכז קריית־ ביאליק בשכ"ה. להתקשר טלפון 54253—065 בין 16.00—22.00.

● למסירה מיידית בשכירות די־ רה 3 הדרים + טלפון. להתקשר 533055.

● בנהריה מרכז 4½ + טלפון + ריהוט + חניה. 241063—04. 922080.

● להשכיר חדר עם נוחיות לר־ ווקיה ברחוב הלל. טל. 532541.

● דירת שלושה הדרים, חדשה מוצקין. צפון טל. 715063. 4½ הדרים + שפורים 27180 גת

● דירה בקרית חיים מזרחית 4½ הדרים + שפורים פנויה מאוק־ טובר טל. 232075.

● דירת 4 חדרים חדשה בקרית־ ים א. (גליה), טל. 721940.

● 4½ הדרים, חדשה בשכ"ה מ־ אוקטובר. ל־10 חודשים. בקרית־ אתא. טלפון 729240 (לא בשבת).

● בדמ"פ 3 הדרים + הול + 2 מרפסות ברחוב השוכר 12. טלפון 669374.

● דירה 4½ חדרים + טלפון. חצי מרוהטה ביזרעאליה. 84120.

● דירה להשכרה בנוה־שאנן 4½ חדרים. טלפון 521225, 221531.

● אחוזה — 3, ארונות, חימום, גוף. לשנה מיידית + טלפון — 245228.

● ברמז — דירת 2½ מאוקטובר. בערב טלפון 233553.

● באחוזה בדמי מפתח 2 חדרים ונוחיות. 84349 בערב.

● במרכז קרית־שמואל ליד הי־ פה 2 חדרים להשכרה + כל הנ־ וחיות. 419041—02 הרשקוביץ. לד־ דתיים, פרט לשבת.

● בדמ"פ 2 חדרים 2 מרפסות, ק"א. יל"ג 17, הרשקוביץ.

● מצמים "הצפייתי" חדש מתאים לטרקטור 70 כ"ס. 922633—04, ב־ ערב.

דירות מרוהטות

● חדר לבחור/ה מרוהט ב־ יזרעאליה. להתקשר : 228282—03 בן־צבי אפרים.

● 3 חדרים, מרוהטת, בבת־גלים, טלפון + פריג'ידר + גז. טל. 716686.

● חדר מרוהט כניסה נפרדת אפר־ צ'ינסקי, אחד העם 11 כניסה 4.

● פוליסה מספר 600536 צ"ש אביאסף שלוש של מגדל בבין בע"מ אבדה.

● דירת חדר מרוהטת לזוג אחרי רמונם. טלפון 538133.

● דירת 3 חדרים מרוהטת + חימום מרכזי + טלפון, לזוג בל־ בד. 222002—04 בערב.

● 2½ הדרים ברח' פאר מרוהטת + טלפון. 550 ל"י. 235725.

● דירת חדר במרכז נוה־שאנן, מרוהטת. טלפון 224885 אחה"צ.

● דירת 2 חדרים, מרוהטת קומ־ פלט ברמות־רמז. 255378 מ־17.00.

● להשכרה 2 חדרים, טלפון, חי־ מום, קירור, קרית־ביאליק. טלפון 527076.

● דרושה דירה 1½—2 בקריות לתקופת 3—4 עם טלפון. לפנות 16.00 עד 85875.

● בכרמל דירת 2 חדרים מרוהטת לזוג, מיידי. טל. 254550.

● 2 חדרים עם רהיטים ברחוב עקיבא כניסה מיידית טל. 511995.

● דירת חדר בנוה יוסף עם רי־ הוט, כניסה מיידית. טל. 225595.

● מטפלת מקבלת לטיפול ילד או שניים. לשעות העבודה. 524561.

● להשכרה חדר בווהם יפה מר־ כז הכרמל. טלפון 81177.

הצעות עבודה

● סיפרברקט סילבר מחפש קו־ פאית. להתקשר 221790.

● דרוש/ה צעיר/ה לשליחויות ו־ עבודות משרדיות. בשעות העבודה מ־8.00 עד 15.00. טל. 662157.

● דרושים מוברים בעלי נסיון לאבטחה, שכר לירות לשעה. טל. 715993.

● אינסטלטור. רצוי בעל ידע בעבודות הסקה. בשעות העבודה: 81072, בערב: 89136.

● דרושה עוזרת לגננת באחוזה. טלפון 241388 כל יום.

● דרושים מסגרים רתכים בעלי מקצוע בשכר גבוה. 725760. הד־ בסולל.

● דרושה מטפלת לגוננה לתינוק (3 חודשים) ברוממה. טלפון : 255306.

● דרושות תופרת ומוכרת מק־ צועית ליום עבודה מפוצל. אפנת היפה. הרצל 20, 667388.

● דרושה אשה לטיפול בילדים וניהול משק בית. 241304, בערב.

● מטפלת ל־4 שעות בצהריים מ־12.00 על הכרמל. שתי בנות 7, 10. טל. 82194.

● מחפשים קצב לסופרמרקט. אפשרויות טובות לאדם המתאים. 221790.

● דרושה ספרית או מתקדמת למספרה על הכרמל. אפשרות לי חצי יום. טל. 82051.

● דרושה מטפלת בנוה־שאנן ל־ 3 ימים בשבוע. 231252.

● למשק בית וילדים לחצי יום. תנאים טובים. 251376 אחה"צ.

● מטפלת לילדים בתנאים נוחים + עבודות בית. טלפון 251824.

● פקידה להדפסות לצו"ד, מספר ימים בשבוע לצה"ב. טל. 89318.

● דרושה מטפלת באחוזה 4 ימים לבן שנה טל. 243080.

● דרושות מסג'יסטיות בעלות הופעה נאה לעבודה בחיפה טל. 913026־04 בשעות 16—20.

● פקיד קבלה לשעות הלילה צעיר בגילים 35—55. כהן צדק, סבריונה לוין 8.

● דרושה מטפלת + עבודות בית למורה באחוזה. דחוף. טל. מס' 82358.

● דרושה מטפלת לילד קטן באחוזה. 6 שעות טל. 254554.

● למשרד עו"ד דרושה פקידה כתבנית לשעות עבודה מפוצלות. טל. 661816, 716763.

● אשה למשק בית + ילדים בנן ובניים, 4 פעמים בשבוע. טל. מס' 80713.

● דרושה עוזרת בית. תנאים טו־ בים ונוחים. טל. 570833.

● להברה לפיתוח תעשיית בע"מ דרושה כתבנית לעבודה בשעות אחה"צ 14—19. המעוניינות תת־ קשרנה טלפונית 244411־04 לדי־ נה.

● למשרד תכנון בבישום דרושים שרטטים, נצרת שליוואות. לפ־ נות טל. 663588.

● למשרד עו"ד דרושה פקידה כתבנית ליום מפוצל. למועמדת המתאימה תנאים טובים. טל. מס' 669295.

● למשרד להנהלת חשבונות דרו־ שה כתבנית עברית זריזה לעבודה בשעות רצופות. לפנות אישית סב־ סן בע"מ רח' ביאליק 17.

● דרוש עו"ד צעיר בעל ותק של שנתיים לפחות. תנאים טובים. טל. 641719 שגיא את שיפמן.

● דחוף דרושה ספרית טובה. תנאים טובים. נוה־שאנן. 222638.

● דרושה אשה אחראית פעמיים עד שלוש בשבוע לעבודות בית עם המלצות. טלפון 539514.

● ברמז שדרות הל"ה דרושה מטפלת ל־8 שעות. 232392.

● למשרד עו"ד דרושה פקידה כתבנית ליום מפוצל. למועמדת ה־ מתאימה תנאים טובים. טל. 669295.

● דרושה מטפלת + עבודה בית למשרה מלאה. אפשרות לינה. טל. 418164.

● מטפלת 12.00—15.00, 5 ימים ב־ שבוע. בסביבות בית בירם. טל. 244078.

● דרוש מוכר/ת לחנות גלנטריה ופריקוטז' בסיטונאות. טל. 642256.

ביקוש עבודה

● צעיר + פולקסוגן מסחרי גמור מחפש עבודה בשעות היום והלילה. 712951.

● קונדיטור באוסטריה, 24, מע־ וניין בהצעות בחיפה והסביבה. ת. ד. 15 קריתיים.

● צעיר, 30, בעל נסיון. מעוניין במשרה באיזור חיפה. אחראי בס־ הון ושונות, בעל רשיון ג'. לפ־ נות : ירושלמסקי. אלי כהן 3/8 קריתיים ב'.

אופנועים וקטנועים

● וספה סיפר 150 מודל 1969 ב־ מצב טוב. טל. 932216.

● סילק במצב נהדר למכירה ד־ גם 72 טל. 715242.

● ב.ס.א. 1956 אחרי אוברול. ב־ מצב מצוין + סירה. 724761.

עסקים

● הנה בכולת למכירה. טלפון 80203, מ־19—22.

● קיבוץ בצפון מחפש מפעל תע־ שייתי. בהצעות בכתב לפנות ל־ בגנון שרותים, עפולה.

● מזנון שוב בתוך קולנוע למסי־ רה. 534976 מ־10—13.

● בהזדמנות למסירה חנות נע־ ליים. החלוץ 49. לפנות בבקום.

חנויות

● בשכ"ה חנות במרכז הדר. טל. 661231 פרט לשבת.

● למכירה חנות בשטח של 32 מ"ר בשדר' ורבורג 13 קריתיים. לפנות בשעות הבוקר לטלפון : 660947.

● חנות למכירה בשלבי בניה ב־ מרכז מסחרי ברמת־שאול. 525843.

● למכירה חנות במרכז נוה־שאנן (דין). טלפון בעבודה 231035.

● חנות כלים למכירה. הרצל 78, 665833 אחה"צ, לא בשבת.

מגרשים

● דרוש מגרש בסביבות חיפה בין 2—4 דונם עם אפשרות גישה מהכביש. לפנות בהצעות ת. ד. 1903, חיפה.

● דרוש מגרש בסביבות חיפה בן 2—4 דונם עם אפשרות גישה מהכביש, לפנות בהצעות ת. ד. 1903, חיפה.

● מגרש בסביבות מרכז הכרמל. דונם ורבע. טלפון 520684.

מכירות

● סלון תלק, תנור בישול חש־ מלי + אפיה. 87942.

● ארון 4 דלתות במצב מצוין בהזדמנות. בקריצבי 729766.

● למכירה ציוד לגן. טל. 720292.

● מכונה להדחת כלים, מכסחת מקסר "קטוס", סטריאו, קולטר אדים. שטיח טל. 224534.

● 4 חדרים, חדשה, מרוהטת הל־ קית. בכרמל. טל. 245934.

● למכירה מצלמה "קנון" רפלקס. פטיפון סטריאו "לנקרי". 84785.

● שולחן שרמט + כס"ד עור מוס "בנוטסיל" תוצרת איטליה. 700 לירות. 253240.

● מערכת סטריאו פטיפון אקאי + מגבר 90 ואט + רמקולים פיר נייר חדשים לגמרי. 720137, אריאל.

● תנור בישול ואפיה וגריל. 3 להבות. במצב מצוין. 82125.

● שטיח פרסי קאשאן 225X135 סוג א.א. 6.750. 531815.

● למכירה שמלת חופה, חדשה מס' 38. טלפון 244288.

רהיטים

● בהזדמנות מיטה עגולה במצב מצוין. טלפון 528838.

מקררים

● מקרר פרידמן 11 במצב טוב 750 לירה. טל. 85914.

כלי נגינה

● בהזדמנות למכירה פסנתר כנף גרטני. טל. 710151.

מטבעות ומדליות

● למכירה .זכות להזמנת. מטבע בן־גוריון. להתקשר 244069—04.

אבידות

● אבדה פוליסה לביטוח חיים מספר 60601 פרץ — המוצא מת־ בקש להתקשר 56544—065.

הלוח החדש כל דחף ירושלים והדרום

מכוניות למכירה

● חיפושית 1200 מודל 1970 + רדיו. במצב מצוין טל. 526374.

● פרינץ 1000, 1970 במצב מצוין. טל. 227041 238 521111 בעבודה.

● סימקה 1000, 1965 במצב מצוין. טל. 525894 לא בשבת.

● בהזדמנות פולקסוגן מסחרית גבוהה, 1970, 10.500 ל"י. טל. מס' 412910.

● מיני 1000 1971 טסט לשנה. 40.000 ק"מ, 13.250 ל"י. טל. מס' 31008, 36670 בבוקר.

● ב.מ.וו. 1800 אוטומטי, 1972. 52.000 ק"מ, 28000 ל"י. טל. מס' 285728־02.

● חיפושית 1200, מודל 1970 + רדיו. במצב מצוין. טל. 526374.

● פולקסוגן מודל 1973, מצב מ־ צוין. טל. 522624 אחה"צ.

● ווקסהול ויוה 1964 במנוע מחודש. טסט אפריל רדיו. טל. 37512־02.

● בהזדמנות פיאט ב"600 טל. מס' 37746.

● פולקסוגן לימוזין 1965 טל. מס' 524224.

● פרינץ 4, 1970 במצב מצוין. טלפון 535323.

● אסקורט 1970, שתי דלתות בע־ לות ראשונה, מצב מצוין. 261637.

● בהזדמנות קורטינה 1967. ב־ עבודה : 525980. בבית : 33862.

● פולקסוגן, חיפושית 1200, 71 במצב מצוין. 50.000 ק"מ. 532595.

● טאונוס 12 אם מסחרית 1500 נפח מודל 1968 במצב טוב 17.000. ל־223190 כהן. פרט לשבת.

● פיאט 124, 1967, 77.000 ק"מ. 17.000 ל"י. 262383—02, ממוצאי שבת.

● סאאב מסחרית 1966, מנוע 70. במצב מצוין. טל. 534155. פרט לשבת.

● פרינץ 4, 1966, שמורה טוב. 4.250 ל"י. טל. 62253—02.

● חיפושית 1969, מצוינת. 84.000 ק"מ. 20.000 ל"י. 532312 — אחר הצהרים.

● בהזדמנות חיפושית 1963 + אוברול + צבע וריפוד. 535100. יוסי.

● סוברו ג'י.אם.אר. 1400, 1973. 25.000 ל"י. בהזדמנות. 534889.

● קונסטה 1965 — 900 טסט ינואר. מצב מצוין. 521404.

● פרינץ 4, 1966, שמורה טוב. 120.000 ק"מ. 261911.

● חיפושית 1300 במצב מצוין 72 טסט ותוספות. 36643.

● אסקורט מסחרית 1973 יד ראשונה 36.000 ק"מ, טסט לשנה + רדיו. 523634 פרט לשבת.

● סטיישן — סוסיתא 1970/12 + אוברול. בעבודה 233121 יעקב ביץ. — 13.300.

דירות למכירה

● בירושלים, דירת חדר קומפלט, גדולה ומרווחת, במחיר הזדמנותי ! מאה שערים, רחוב זכריה הרופא מס' 29. טלפון 555־418.

● בסביבות גאולה דירת 3 חדרים + מרפסות וגן ק. ק. טל. 285718 אחה"צ.

● בגאולה דירת 3 חדרים + מרפ־ סות וגן טל. 285718 אחה"צ.

● מיידי! בבקעה 3, ק"ב — 164.000. "צימוקי" טל. 228258 בשעות הע־ בודה.

● בקרית יובל — 3 + פ"א. ברזיל 28/26, שכון רסקו. בן סימון. טל. 417303־02.

● בקרית משה, דירת 2 גדולים + מרפסות רייכס 8/ד' כהן.

● ברמת־אשכול, מיידי! 4 חדרים + פ"א 320.000 לירות טל. 284062.

● דירת 3 + הסקה ומעלית + ארונות מטבח ומרפסת סגורה ב־ פייר־קניג טל. 262499.

● במרכז 3 חדרים (גם למשרד). בהזדמנות. טל. 35923 מ־21.

● מיידית ! בקרית מנחם, 3 חדרים יפים + פ"א. טל. 417757.

● במרכז, דירת 2 חדרים + הול ק"ב. מתאים גם למשרד. טל. מס' 528775.

● בבית הכרם 3½ + הסקה ומח־ סן ק"ב. פינוי באפריל טל. 524627.

● בקרית משה 2½ גדולים + הול ק"ב, 3 מרפסות. הסקה. טל. 532317.

● בית הכרם 3 חדרים + הסקה מרכזית. בנין שקט מוקף גינה למכירה מהירה 240.000 ל"י. "ישראמרוסט" טל. 222488.

● במרכז 4 חדרים והול גדול. גם למשרד ומוסד. טל. 231990.

● 4 חדרים חדשים ליד הפלמ"ח. 290.000 ר"א ליד קרית משה + בס־ בת עקבי — 255.000. "ישראמ־ רוסט" טל. 222488.

● בהזדמנות 2 הדרים חדשים 135.000 ושלושה הדרים במושבה הגרמנית 240.000. "ישראמרוסט" טל. 222488.

● בית וגן 3 חדרים + מחסן, כני־ סה מיידית 235.000 "ישראמרוסט" טל. 222488.

● בקרית מנחם, 3 מרוהטת קומ־ פלט רח' איסלנד. טל. 419033.

● דירת 3 חדרים ברמת שרת, מר־ פסת חיצונית 225.000 ל"י. טל. מס' 412910.

● בתלפיות 3 הדרים אזור יפה ו־ שקט — 230.000. טל. 363484.

● בסן מרטין 6, 3 הדרים 155.000 ל"י. טל. 60622.

● בנוה יעקב, דירת 4 חדרים + הסקה ומעלית. 521318 — הראל.

● בקרית משה, דירת 2½ + הול והסקה דירתית. טל. 523769.

● ליד פלמ"ח 3 חדרים ומטבח גדול נוף מקסים ק.ב. 63685 — 227665.

● 3 חדרים ק.ד. ומרפסת + הס־ קה. דרך בית־לחם. 34845.

● דירת 3½ + הסקה קומה ד' קרית יובל הארים 3, בשעות 14.00—20.00. קדר.

● בבית־הכרם, 3½ + הסקה ו־ מחסן. ק"ב. פנוי מאפריל. טלפון 524627.

● בהזדמנות! בסן־מרטין 6, 3 הדרים. טלפון 60622.

● 3 חדרים, 185.000 בבית־הכרם. הארזים. 412062, פרט לשבת.

● דירת 2 חדרים בקרית־מנחם. אפשרות השכרה. טל. 411619.

● 5 חדרים לוקסוס ברחביה ב־ שלב בניה. כניסה 1976, למכירה במחיר של עכשיו. טל. 523492.

● בקרית־שמואל, 2 חדרים גדו־ לים, הול, 3 מרפסות וארונות קיר. 35932.

● 3½ + הסקה ק. ד. קרית־יובל הארים 3 בשעות 14.00—20.00 קדר.

● 3 חדרים + פ"א, הסקה, רחוב שקט, נוף, למסירה בעוד כשנה. 190,000 טלפון 69001 משעה 16.00.

● 2½ חדרים במרכז בית וגן + ארונות בהזדמנות לדתיים. טל. 228803.

● בטשרניחובסקי 5 חדרים, 2 חדרי אמבטיה, מטבח גדול — 295.000 222488 ישראמרוסט.

● דירה בת 3 חדרים, שמרן 24 טל. 415740 — 222486.

● ברמת־אשכול 4 חדרים + הס־ קה ק"ד. טלפון 284408.

דירות להשכרה

● בקרית משה בסביבה דתית. 4½ הדרים + הסקה. ק"א. טל. מס' 285546־02.

● בארמון הנציב חדר מרוהט + הסקה ליחיד־ה זוג. 227241/462 — 13—15 יהודה.

● לזוג 3 חדרים, ריקה, ברחוב הר מ"ג. טל. 286404, 288479.

● דירת 5 חדרים + טלפון והסקה ברחוב יפו 202, פרטים טל. מס' 523760.

● 3 חדרים בקטמון. בשבת טל. 30425. במוצאי שבת ובחול טל. 238280.

● להשכרה 4 חדרים מרוהטת ק"ב + הסקה + מעלית בגבעת שאול. טל. 532040 בערב.

● בקרית משה, דירת 2 מרוהטת 500 לירות טל. 527471.

● דירת 4 חדשה מרוהטת + הס־ קה בהרב ברלין טל. 37415.

● דירת 4, ריקה, במזרח תלפיות. + הסקה להתקשר 31749.

● לזוג דירת 3 ברוממה. מיידי. 500 ל"י. טל. 286404, 288479.

● בדמ"פ, במרכז, 3, ק"ג גם ל־ משרד. טל. 234419, בעבודה — 233720.

● מוסדרה — שני חדרים קטנים. לפנות בבוקר או אחה"צ. משפחת בן־ציגי רח' שבטי ישראל 18.

● למכירה מחסן + יחידת קירור נפרדת. גישה נוחה לרכב. טל. מס' 224536.

● דירת 4 קומה ב' ב', נוף באזור בית הכרם. ברזים. טל. 62435, לא בשבת.

● דרושות דירות לקניה גם בדמ"פ לקונים רציניים. "צימוקי" טל. מס' 228258 בשעות העבודה.

● בדמ"פ במרכז — דירת 3 ק.א. טלפון 234509 17.00—19.00.

● בבית־הכרם, דירת 3½ מרו־ הטת + טלפון והסקה לשנתיים. 532743.

● שותפה לדירת 3 הדרים + הסקה, 220 לירות. בפלמ"ח 40, בעבודה: 60875 ב־ליים ; בבית : 234032.

● ברמת־דניה קוטג' חדש, 6 חדרים ריקים, גן והסקה מרכזית. 288029.

● בגבעה הצרפתית דירת 3 חד־ רים + הסקה, טלפון, מכונת כבי־ סה ומייבש. 232924.

● דירת 3 בשמואל הנביא, 600 ל"י. פרטים 280122 בין 9.00—12.00, 6.00—8.30 לא בשבת.

● בתלפיות 4 הדרים מרוהט חל־ קי + טלפון והסקה וארונות. מיי־ די. לסטודנטים / משפחה. טלפון 65537, 261781.

● בקרית יובל, דירת 2½ מרו־ הטת + טלפון ופסנתר. טל. 417608.

● 2 הדרים בראילין ליד "אפי־ ריון". 287947 אחרי 14.00.

● דירה חדשה 4½ חדרים בנוה־ גרנות להשכיר לשנה. לפנות ב־ 4.9.74 טל. 531410—02.

דירות מרוהטות

● דירת 3 מרוהטת + הסקה וט־ לפון ברמת אשכול. טל. 222186.

● בבית הכרם 2½ חדרים מרוהטים לשנה אחה"צ טל. 283718 לסטודנ־ טיות.

● דירת 2 הדרים מרוהטת, טל־ פון, קרית יובל. להתקשר 417277.

● 4 מרוהטת, ק"ב + הסקה, מע־ לית, טלפון. לדתיים בלבד ! בגבעת שאול. טל. 532040 בערב.

● דירת 3 חדרים מרוהטת + טל־ פון בקרית יובל בודוכוב טל. מס' 262018.

● דירת 4 חדרים בשמעוני + הס־ קה. לשנה מרוהטת טל. 523834.

● דירת 1½ קומפלט, קיק בקרית יובל. רק לזוג. —400. התשלומים מראש. טל. 419459־02, 880096־03.

● דירת 1½ קומפלט, קיק בקרית יובל. רק לזוג. —400. התשלומים מראש. טל. 419459־02, 880096־03.

● להשכרה ברמת־אשכול דירת 4½. טלפון, הסקה מרכזית. טל. 282240—02.

● בגבעת מרדכי החדשה 3 חד־ רים + פ.א. ריהוט מלא הסקה. 69338.

● בבית־הכרם, מרוהטת 3 חדרים + מטבח גדול, הסקה, גן. 750 ל"י. 531640 — 531679.

● בתלפיות, בשיכון צמוד 2½ מרוהטת + טלפון לתקופה ארוכה. 261056.

● בקרית־שמואל דירה יפה 2 חדרים הול. מיידי. 223971.

● להשכרה דירת חדר מרוהטת, טלפון 283015 בשעות אחה"צ.

● דירת 4 חדרים בגבעה ה־ צרפתית, מרוהטת חלקי + טלפון. 234384 בערב.

● מיידית 3½, מרוהטת + הס־ קה וטלפון, בסן־סימון. טל. 61534.

● בטשרניחובסקי דירת 4 חדרים + הסקה וטלפון. למשפחה. 37338.

● מצלות־דפנה 4 חדרים + טל־ פון הסקה. 289180 פרט לשבת.

● 2 חדרים מרוהטים לזוג דתי. הר"ן 8. 61572 בבוקר.

● בפלמ"ח 3 חדרים מרוהט קומ־ פלט + טלפון והסקה. 30928.

● בבית־הכרם 3 חדרים, טלפון, הסקה. מעלית. 231403, ובערב 62625.

● בעוזיאל 4 חדרים, טלפון ו־ הסקה. 232676 ובערב 62625.

● דחוף ! לסטודנט/ית חדר ל־ ספטמבר—אוקטובר. טלפון + הסקה, בפלמ"ח. 33604.

ביקוש דירות

● תייר מעוניין לרכוש דירת 3½ חדר בקרבת אוניברסיטת הר־הצו־ פים. לכתוב : גדעון מרגלית, בלוך 7 תל־אביב.

● דרושה בהיפות דירה ריקה 3 חדרים + טלפון הסקה לתקופה ארוכה במקום שקט ובדרכוי + מעלית או קומה נמוכה לאשה בודדת. 459231—03.

הצעות עבודה

● מטפלת לתינוקת לחצי יום עם/ בלי עבודות בית. טל. 532376.

● למשרד עו"ד דרושה מזכירה ה־ יודעת להדפיס בעברית. טל. מס' 233291 בין 8—12, למנה"צ.

● דרושה אשה לטפל בילדים וני־ הול משק בית. טל. 526097 בערב.

● דרושות בנות לבבצע. לפנות א. ג. ת. המלך ג'ורג' 23 9—13.

● דרושה מטפלת לילדה חמודה + עבודות קלות. טל. 221526 ב־ בוקר.

● דרושה מטפלת + עבודות בית. מ־11.00—15.00. טל. 418380.

● פיליגור ב־1975!!! התחל ה־ יום כדי להגיע לפסגה. תוכנית מיוחדת למתעניינים בנושאי כס־ פים, השקעות וביטוח, ומוכנים לעבוד הבשרה כיועצים לתכנון פיננסי. פניות בכתב בציון פרטים אישיים ת.ד. 1206, ירושלים.

● מטפלת ל־8 שעות + עבודות בבית בבית־הכרם. טל. 522238.

● אשה למשק־בית כל יום ב־ 9.30—15.00. 522881.

ביקוש עבודה

● כתבניות מקבלות הדפסות במכו־ נות כתיבה חשמליות אי. בי. אם. כדורית הדפס עם אותיות פרופור־ ציוניות. דפוס טל. מס' 272303.

● מחפש עבודת הובלות בפולק־ סווגן מסחרית סגורה חדשה טל. 254592.

● גננות : אחזקה, ביצוע, ריצוף, גידור באחריות. טל. 34841.

● בשוד להנהלת חשבונות מק־ בל עבודות בהנה"ח והכנת מש־ כורות. 225808.

● דרושה מטפלת לילד ומשק בית. 7 שעות. 32463 בערב.

מכירות

● למכירה מערכת סטריאופונית מ־ שוכללת "סוני", באריזה טל. מס' 533624 פרט לשבת.

● מקרר טוב + שולחן כתיבה טיק במצב מצוין. טל. 261205.

● לרגל נסיעה בהזדמנות ! מכשירי חשמל ביתיים ועוד. טל. 533862.

● מצלמת ספורטמטיק + פילט־ רים + עדשת־סלה + תיק, תלת־ רגל ועוד. ומערכת סטריאו אפור־ קניה. 69680—03.

עסקים

● להשכיר וילה בבית הכרם. מת־ אים לגן ילדים. מוסד טל. 532047.

אולמות

● באיזור עטרות אולם להעסקה 500 מטר. חשמל במקום. מתאים לנגריה. אפשרי להשכרה. טלפון 286807.

משרדים

● דירת 3 חדרים מרוהטים ע"ג חניה בשד' ישראל פינת יפו. טל. 222593 — בבוקר, 231463 — אחה"צ — צבי.

● במרכז בשכ"ה 4 חדרים, ק.ד. מגורים / משרד. 288606, 228555.

טלויזיות

● למכירה טלויזיה "טלפונקן" במצב מצוין. טל. 533624 פרט לשבת.

● דירת 4 חדרים במרכז העיר ל־ משרד. טל. 232625 פרט לשבת.

מקררים

● אמקור 10, 900 ל"י, להתקשר 225737 כל היום.

● אחד/שני חדרים. כניסות נפ־ רדות. לסטודנטים/מורות. קרית מנחם טל. 418570.

רהיטים

● מיטת נוער עם מגירה במצב טוב. טלפון 535323.

● ספה + 2 כורסאות ושולחן מעץ אלון. טלפון 531058.

● בהזדמנות אורגן חשמלי ר־ ההיטים. בית־יעקב 11 מחנה־יהו־ דה 9.00—13.00, 16.00—19.00.

תנורי בישול ואפיה

● תנור אפיה + גריל + כיריים גז נפרדות. שטייבנדב. 62225.

כלי נגינה

● אקורדיון 80 בס במצב מצוין. 1500 לירות. טל. 286847־02.

● גיטרה חשמלית אמריקאית, נ־ מרות ספרדיות, כינור ואורגן. טל. 261584.

פרסם מודעתך באמצעות סניפי דחף ברחבי הארץ

תל־אביב	ההנהלה, בית דחף, סמטת בית השואבה 8, 622547. הסניף הראשי, אלנבי 123, 615626, 611806. דיזנגוף 116, 239952. ש. רץ, בן יהודה 7, 58427, 56120. י. רודריג, יהודה המכבי 13, 441908
יפו	י. ברנשטיין, היסוד 1, 826612
ירושלים	הסניף הראשי, יפו 43, 02־233941, 02־226335
חיפה	הסניף הראשי, הרצל 11, 04־667809. משרד דאקא, דרך־הים 4, 04־87888
אשקלון	י. הירש, רח' הרצל, 051־2583
בת־ים	מ' דיש, רוטשילד 36; 866239
גבעתיים	ד. מאייק, רמבם 28, 259586. ז. לנציצקי, כצנלסון 149/קרן, 738645
חולון	ב. טליטרניק, סוקולוב 59, 843210. ע. ברויש, נאות־רחל, אילת 36, 851024
יהוד	ק. לב, קבוץ גלויות 31, 759789, 756894
לוד	י. בן־ציון, הרצל 87, 964374
מעוז אביב	י. לנדאו, מרכז חנויות, 777973
נהריה	ד. גרינבלט, שד' הגעתון 10, 04־920330
נס ציונה	א. גרינר, נורדאו 3, 950200
עפולה	ר. גרומברג, כבר העצמאות, 065־22882
ערד	א. זיו מרכז מסחרי, 057־97027
צפת	"צמרת" בע"מ, ירושלים 35, 067־31128
קרית־גת	ד. הטואל, מרכז מסחרי, 051־91212
קרית־מוצקין	א. סגל, שד' ויצמן 10, 04־712389
קרית־שמונה	ש. בן־עמי, מרכז מסחרי, 067־40359
רמת־גן/בורסה	י. טננבאום, בנין הבורסה, 253757
עין	ק. הגוש, דבוטינסקי 88, 736257
רמת־יצחק	מסדה, עוזיאל 96, 746159
ראשון־לציון	צ. שולמן, הרצל 78, 941328
רחובות	ד. ליבוביץ, הפועלים 4, 953712
רמת־השרון	אודין־דינו, סוקולוב 44, 770187
רמלה	ג. ברוטצייב, הרצל 102, 961466
טבריה	בנין רסקו

הלוח החדש דרושים

רשת עמל — משרד העבודה

דרושים

לבי"ס עמל תיכונים קרית שמונה
1) יועץ חינוכי — חצי משרה
2) מדריך לשרברבות — חצי משרה
3) מדריך לנגרות — חצי משרה
4) מדריך למכונאות רכב — משרה מלאה

על המעוניינים לפנות להנהלת בי"ס — טלפון 065—23305.

לבי"ס עמל תיכונים באשדוד
1) מורה לנגרות — משרה חלקית
2) מדריך להשמל — משרה מלאה
3) מורה לעברית וחברה — משרה מלאה
4) מורה לפקידות — משרה מלאה

על המעוניינים לפנות להנהלת בי"ס — טלפון 055—23510.

לבי"ס עמל תיכונים רחובות
1) מדריך למכונאות רכב — משרה חלקית.
2) מורה / מדריך לשרטוט טכני — 1/3 משרה.

על המעוניינים לפנות להנהלת בית הספר טלפון 954685.

מנהל חשבונות
סוג 2-1

עם נסיון של שנתיים לפחות.

עדיפות תינתן לבעלי נסיון בהכנת שכר עבודה.

נא לפנות בכתב יד ובצירוף תולדות חיים לת.ד. 1371 חיפה, מיקוד 31,000.

אתא

דרוש מנהל מחלקת אחזקה

הכישורים הדרושים: מהנדס מכונות בעל נסיון של 8 שנים לפחות, מהם לפחות 3 שנים בתעשיה בתפקידי ניהול בהפעלת צוות עובדים. [illegible]

תתקבל גם מועמדות של בעל נסיון של 10 שנים לפחות בניהול בפועל מחלקת אחזקה במפעל תעשייתי גדול.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד הכולל תיאור מפורט של השכלתם, הפירוט הנדרש לפי הכתובת: בית"ר אתא, חברה לטקסטיל בע"מ, ת.ד. 83, קרית אתא ולציין על המעטפה „לידי מנהל כח אדם אישי — עבור — מנהל אחזקה".

— סודיות מובטחת —

מבשירי תנועה בע"מ תל־אביב

מחפשים:-

1. מחסנאים לחלפי רכב
לאחר שרות צבאי בעלי נסיון בענף של שנה או יותר.

2. מחסנאים לחלפי רכב
לאחר שירות צבאי ללא נסיון קודם המעוניינים ללמוד את המקצוע.

3. אנשים מבוגרים
(עד גיל 60) המעוניינים בעבודה חלקית במחסני חלפי רכב (בעלי נסיון קודם בהחסנת ציוד טכני).

4. פקידות טכניות למחסני החלפים
(בעלות נסיון קודם בפקידות כללית).

כישורים נדרשים: —
א. השכלה תיכונית ו/או מקצועית
ב. שליטה בשפה העברית
ג. ידיעת השפה האנגלית.

רק מועמדים העונים בתנאים הנ"ל מתבקשים לפנות ל: — אגף החלפים בכתב יד ובצירוף קורות חיים לת.ד. 20205 תל־אביב.

דרושים מתפרות
לתפירת
ז'קטים ושמלות ונערות לשילוב

*

לפנות לרטקס בע"מ איזור התעשיה, בת־ים בכניסה לקרית באבוב.

אוטובוס 85, טל. 887501.

אורט ישראל

ל„אורט" עפולה

דרושים
1. מורה לאנגלית
במשרה מלאה.
2. מהנדס / הנדסאי אלקטרוניקה
להפקיד ריכוז הוראה.

נא לפנות לביה"ס, רחוב הצפצפות 1, עפולה, טלפון 065-22262.

דרוש
מנהל עבודה כללי

נסיון 5 שנים לפחות כמנהל עבודה במפעל מתכת.

תנאים טובים בהתאם לכישורים!

סודיות מובטחת!

הידקו הידראוליקה ומכונות בע"מ
קרית גת, אזור התעשיה, ת.ד 214 טל. 051-91050

המועצה המקומית גבעת שמואל

הודעה על משרות פנויות לפי סעיף 13 לצו המועצות המקומיות

1. מכרז פומבי 11/73
עובד סוציאלי כשיר לטיפול בילד ובנוער.
שעור המשרה: 1.0.
דרגת המשרה: 1 בדירוג העובדים הסוציאליים או דרגה מקבילה בדירוג המח"ר.
תאור התפקידים: טיפול מונע בילד ובנוער / קיום קשר עם מוסדות מקומיים ומוסדות חוץ. קיום מעקב אישי אחר נזקקים לשרות. ייזום פעולות בתחום התפקיד.
דרישות המשרה: עובד סוציאלי כשיר או עובד סוציאלי כשיר אקדמאי. כושר הבעה בכתב ובעל פה. ידיעת שפות.
הערה: מועסק עובד ארעי במשרה זו.

2. מכרז פומבי 8/74
רכז גביה
שעור המשרה: 1.0.
דרגת המשרה: י"ב בדירוג האחיד.
תיאור התפקידים: אחראי לניהול השבונות הכספים והמים באמצעות מחשב. אחראי לביצוע פעולות גביית כסים, אגרות, היטלים. השתתפות בצלים התחייבויות של יחידים למועצה כולל פיגורים. קבלת קהל וקיום מגע עם מוסדות ויחידים.
דרישות המשרה: השכלה תיכונית. בעל סוג 2 לפחות בהנהלת חשבונות. נסיון בגביה. כושר הבעה בכתב ובעל פה וכושר לקיים מגע עם קהל ולמהל משא ומתן. ידיעת השפה העברית ושפות אחרות.

בקשות למשרות הנ"ל יש להגיש עד כ"ז אלול תשל"ד 13.9.74 שעה 12.00 במשרדי המועצה על גבי שאלון אישי שאפשר להשיג במשרדי המועצה ובבית הלים המחוזיים והנפתיים של משרד הפנים.

אברהם בכר
ראש המועצה

למפעל בירושלים

דרוש/ה פקיד/ה
למשרד הנדסת ייצור

נדרשת השכלה של 11 שנות לימוד.
בא בחשבון מנהל/ת חשבונות.
גובה השכר בהתאם לכישורים.
סיכויים טובים לקידום.
למעוניינים קיימת אפשרות לכיסוי הוצאות שכ"ל בקורס טכנאי ייצור.
לפנות בכתב יד בציון פרטים מלאים לת. ד. 8405 ירושלים.

מוסד וייצמן לפרסומים במדעי הטבע ובטכנולוגיה
רחוב המלך ג'ורג' 33 ירושלים

דרושה
כתבנית מעולה
בשפה העברית עם ידיעה בשפה האנגלית

הדרגה תיקבע בהתאם לכישורים.

• המעוניינים יתקשרו: לטלפון 02/227375 בין השעות 8.00 עד 15.00.

לארגון ציבורי דרוש

מנהל חשבונות עצמאי

כישורים: נסיון של 5 שנים לפחות.
שליטה מלאה בעברית וידיעת האנגלית.
כושר ארגון, ידע בסיסי בחוקי מסים.

לפנות טלפון 296046 תל־אביב.

לחברת בניין בחיפה

דרושים באופן דחוף

1) קבוצות קבלניות לעבודות טיח.
2) קבוצות קבלניות לעבודות שלד.

לפנות בשעות אחר הצהרים אל גברת צילה טל. 04-668161.

למלון שארם באופירה

דרושים
* פקידות קבלה
* מלצרים
* חדרניות

מגורים ואוכל במקום.

בדבר פרטים וקביעת ראיון נא לפנות לנאות־אופיר בתי בע"מ, רח' הירקון 123 ת"א, טלפונים 233842 או 232484.

למפעל טכסטיל העוסק ביצוא

א. דרושה מזכירה בכירה
אנגלית — עברית
על בוריין
רצוי גם גרמנית.

ב. דרושות תופרות מתלמדות לאוברלוק

נא לפנות טל. 986836, 983822.

למשרד נסיעות ותיירות

דרושה מרכזנית-פקידה

דרושה שליטה בסיסית בשפה האנגלית.
שעות העבודה 8.00—13.00
ומ־15.30—18.30.

נא לפנות: טלפון 5—227134 תל־אביב.

דרושים
לאזור תל־אביב והדרום בלבד
1. נהגי אוטובוסים
2. נהגי משא
(שיוכשרו כנהגי אוטובוסים).

בדבר פרטים יש לפנות לבית הספר לנהיגה של „אגד", בית „אגד", דרך פ"ת 142 תל־אביב, ביום שני, 2.9.74 בשעה 13.00 בדיוק. נא להצטייד בתעודות אישיות ובכלי כתיבה.

ארקיע
קוי תעופה בישראל בע"מ

דרושים
1. חשמלאי / מכונאי
להחזקת ציוד קרקע.
רצוי עם ידע במערכות קירור.
2. אפסנאי תעופתי
עדיפות תינתן ליוצא ח"א.

לפנות בכתב לת.ד. 834 תל־אביב, 61000.

רשות הנמלים בישראל

הודעה על משרה פנויה

תואר המשרה:
פקיד נכסים

מכרז מס': 46.
הדרגה: ז—י"א בדירוג המינהלי של רשות הנמלים (שכר יסודי התחלתי: — בדרגה ז' מינהלי — 615.— ל"י; בדרגה י"א מינהלי — 734.— ל"י).
היחידה: המשרד הראשי.
מקום העבודה: תל־אביב.
הערות: 1. קיימת אפשרות העברה למקום אחר, לפי דרישת הרשות.
2. במסגרת מועסק עובד עפ"י חוזה אישי מיוחד.
הבקשות למשרה זו יש להגיש למשרד הראשי של רשות הנמלים בתל־אביב, לא יאוחר מיום 12.9.74.
בדבר פרטים נוספים וטופסי בקשה, יש לפנות, בעל־פה או בכתב, למדור — רשות הנמלים, דרך פתח־תקוה 74 (בית מפ"א), ת.ד. 20121, תל־אביב 67215.

למפעל גדול בדרום

דרוש
מנהל כח-אדם

בעל נסיון בניהול כח־אדם במפעל תעשייתי.

מועמדים בעלי כישורים דלעיל, יפנו בכתב בציון קורות חיים מלאים לת.ד. 7164 ת"א, ולציין על־גבי המעטפה „עבור מנהל כח־אדם".

— סודיות מובטחת —

הערה: פניות ללא פרטים מלאים לא תיענינה.

מועצה אזורית לכיש נהורה

בי"ס חטיבת ביניים נהורה (ליד אשקלון)

לבי"ס דרושים המורים הבאים לשנת הלימודים תשל"ה:

1. מורה [illegible] — משרה מלאה.
2. מורה לכיתה טיפולית — משרה מלאה.
3. מורה לציור — חצי משרה.

המועמדים מתבקשים להתקשר טלפונית בשעות העבודה: 051—4890 ובשעות הערב 03־735530.

דרוש
מסגר - מכונאי

למכונות חקלאיות וטרקטורים

לחוה צליד קרית גת.

לפנות למנהל החוה הזרע, חוות מבחור, ד.נ. שדה גת
טלפון 051—91229

דרושים
סוכנים

בכל חלקי הארץ
בעלי רכב

להפצת מוצר חשמלי ביתי.

תנאים טובים

03—846108 ,04—932495

לחברה גדולה בת"א

דרוש מנהל חשבונות

למחלקת השבונות.

נא לפנות בכתב לת.ד. 26121 תל־אביב.

בציון קורות חיים, נסיון בעבודה ומשכורת נדרשת.

— סודיות מובטחת —

דרושה
מנהלת חשבונות

ליום עבודה רצוף. סיכויים טובים להתקדמות

דרוש נסיון של 3—2 שנים לפחות.

נא להתקשר ל־31586, 31565.

דרושה פקידה

הדפסה עברית רצוי גם אנגלית.
לפנות 249710
6—227155.

בפנסיון קטן ע"י דיזנגוף ל־3 איש ב־3 חדרים נפרדים בהפנה חדר ב־4.9.74 לגבר/אשה בוגרים פנסיון מלא ובישול לפי הצורך. טל. 296891.

למשרד אדריכלים בת"א דרושה

טכנאית-פקידה

לשרטוט בעיקר. טל. 281370 בין השעות 8.00—13.00 לפנה"צ.

דרושים עובדים

[illegible]

לא רק

בעלי חיים וכלי נגינה תוכל למצוא בעזרת הלוח החדש

משרות • דירות • מכוניות • שידוכים

דבר

המשך לוח תל־אביב — כללי

הצעות עבודה

• להוצאת ירחונים דרושה מזכירה—כתבנית בעלת נסיון. הר שעות 8.30—14.00. ת.ד. 1199 תל אביב.

• להוצאת ירחונים דרושה מזכירה—כתבנית בעלת נסיון. השעות 8.30—14.00. ת.ד. 1199 תל אביב.

• יהלומים!!! דרושים תלמידים ללימוד יהלומי גל־אור, בצלאל 6 ע"י הבורסה.

• דרושות מטבייסטיות צעירות חרוציות לעבודה מעניינת ומכניסה. ת.ד. 16, קרית אונו.

• דרושה זמרת לתזמורת מוסיקה לריקודים עדיפות ליוצאת צבא. טלפון 866186.

• דרושה מטפלת ל־2 ילדים מ־3.30 אחה"צ, בהל השומר. להתקשר בערב — 756639.

• דרושה עוזרת/מטפלת מ־8—12. תנאים טובים. 440133.

• דרושה עובדת לגן ילדים עם נקיון. להתקשר 869301.

• דרושה אשה לעבודות בית + 2 ילדים 7—4 5 ימים בשבוע. טלפון 752261.

• דרושים פועלים לעבודה במשמרות יום ולילה לפנות רח' שטיבל 6 או שונצינו 8 „האטום".

• דרושה תופרת לאוברלוק, טל. 822557 בכל שעות היום.

• דרושה אשה להשגחה על ילד בצפון ת"א, משעה 12.30 עד 14.00. 441216.

• פקידה לטלפון + הדפסה בעברית ליום שלם. טל. 820503.

• דרושה שותפה לדירה בצפון תל־אביב + טלפון, 456064 — 16.00—20.00.

• בשכ"ת בת"א 2 בגורדון + טלפון, 230813 מ־11.00—13.00.

• מוסכים ובקשות עבודה לחשמלאי רכב, זגגות רכב, מכון קרבורטורים, מכון דיזל וכו' להשכרה במבנה מוסכים המוקם ברחובות. לפנות ת.ד. 192 רחובות.

• דרושה עוזרת בית, 4 פעמים בשבוע רק עם המלצות. טל. 254552.

• דרושה מוכרת לקונדיטוריה ל־5 שעות ליום. בן־יהודה 82.

• למשרד הנדסי דרושות: פקידה לאחר שרות צבאי, עברית על בוריה, הדפסה טובה. אפשרות להשתלם בשרטוט. שרטטת — עברית טובה. נסיון שנתיים לפחות בשטח טכני או שרטוט. טל. 235574 בשעות 8.00—14.00.

• למורה דתית בקריאן דרושה מטפלת להינוקת ל־5 ימים 756151 פרט לשבת.

• דרושה מנהלת חשבונות בעלת נסיון של שנה. טל. 766525.

• דרושה מנהלת חשבונות בעלת דיפ. קבע. אחה"צ בת"א. 452428.

• עוזרת־בית פעמים בשבוע בבני־ברק. 798611 (חוץ משבת).

• דרושה פקידה אחרי שרות צבאי, למשרד טכני. 235757.

• דרושות פועלות למכונות אוברלוק ולעבודת יד לפנות טל. 825972.

• דרושות תופרות למכנסיים קונפקציה קדוש גחלת בנימין 8 טל. 55317.

• דרושות תופרות וגמר לעבודת יד לקונפקציה לגברות. אופנת עם טוב רמב"ם 18.

• דרושה עוזרת בית ברמת אפעל לחצי יום לעבודה קבועה לפנות ללילי טלפון 759710.

• להברה מסחרית בחיפה דרושה מזכירה וכתבנית בעברית ואנגלית. שעות העבודה 07.30—15.30. לפנות לחברת הקדם בע"מ טל. 533111.

• דרושה בחורה לעבודות משרדיות לפקידויות. לפנות: „מגדרה", עמק יזרעאל 60.

• דרושות תופרות מעולות לאוברלוק ועבודת יד. לפנות: חיים פוחל, בגדי ילדים, הקישון 20.

• להתפרת „עפר" דרושים: תופרות חדישים מעולים לעבודה במקום בתפירת בגדי נשים. המספר 62 קומה ד'.

• מטפלת להינוק בראשל"צ קרלנטר 5 פריים או לטלפון 760832.

• דרושות עובדות לקפטריה בית אבוקה, שדרות שאול המלך 35 ת"א. שעות עבודה 7.00—16.00 לפנות במקום.

• דרושים עוזרים ברמתיים, כפר סבא ורעננה להבי לשמירת מתקנים. ז'בוטינסקי 61, רמת־גן.

• דרושים: בחור בוגר בי"ס מקצועי לחברת טכנית ופקידה בוגרה למפעל „גומטרי". טלפון 842818.

• ספרית טובה ותלמידה. היפה!!! סלון „דוד" לואי מרשל 5, ת"א.

• דרושים מוצבים, עוזרות גוזרות, תלמידות, בודקת, תופרות וגבר ואוברלוק לסריגים. לפנות: פינקס — רח' אילת 52 ת"א.

• מטפלת ל־2 בגן + עבודות בית ליד בר אילן טל. 716976.

• למפעל אריזות והדפסות בפ"ת דרושים פועלים למכונות. אפשרות קידום טל. 911613.

• בת"א דרושה מטפלת עם אפשרות לינה לטלפן 245861.

• דרושים נהגים מכונאים [illegible] טל. 910996.

• דרושה בחורה למשק בית, 8 שעות בכל יום. לטלפון 223637.

• דרושות תופרות לאוברלוק, 3 מחטים, מכונות גומי, ומתלמדות. לפנות רחובות לבנדה 36 ק"ג.

• בגבעתיים דרושה עובדת משק בית לשעות 12—16. תנאים טובים. טל. 202716.

• בראשל"צ דרושה עוזרת משק בית + ילדה בגן. כל יום מ־10—14. טל. 941089.

• למשרד אדריכלים דרושות מזכירה מנוסה ושרטטת מנוסה טל. 243746.

• דרוש נהג לבריירה. טל. מס' 913992.

• דרושה מטפלת לילד 10 חדשים מ־7.30—14 טל. 415834 בערב.

• דרוש אדם מסור לעבודה אחראית (אפשרי פנסיונר) לשעות 17—22 קפטריה „פרק" דיזנגוף 131.

• ברמת השרון, עובדת משק־בית 6 שעות ליום. טלפון 38359.

• דרושות תופרות לוינגר „בלה" לוינסקי 73 טל. 625557.

• דחוף, דרושה תופרת מומחית לשמלות כלה + תלמידה לעבודות גמר. טל. 223342.

• אשה לעבודות בית + טיפול בילדה טל. 285913 תל־אביב, במרכז.

• דרוש פועלת לנקניק „מוצרי רמי" דיזנגוף 106 טל. 239831.

• דרושים גברים ונערים באיזור התעשיה חולון רח' הגר 4 טל. 825808.

• לאופנת „אברסט" אופנה לצעירות דרושה מודליסטית (תדמית) בעלת נסיון לעבודה מעניינת ומלאת סיפוק „אברסט" הרצל 41 טל. 823855.

• דרושות תופרות משלות לוינגר ולאוברלוק, וגהצנית. „אברסט" הרצל 41 טל. 823855.

• דרושה תופרת מעולה לבוטיק, ליום או חצי, מתמצאת במכירה לצלצל אחרי 20. טל. 220070.

• תופרת למכונת אוברלוק ולעבודת יד. סטאר־מודל גורדון 42.

• דרושה עובדת לנקיון בנק אחה"צ בגבעתיים בקבלנות משנה. אפשרות לבעל ואשה. טל. 287963.

• דרושה פקידה מדפיסה למשרד עורכי דין. למועמדת המתאימה ינתנו תנאים טובים. שעות עבודה מפוצלות (3 פעמים אחה"צ). טל. 846322, 841938.

• דרוש/ה מנהל/ת חשבונות ל־משרה חלקית. אפשרי פנסיונר. טל. 230123.

• דרוש/ה מנהל/ת חשבונות עצמאית (הכנה למיכון) בבימ"ס בת"א טל. 824132, 821038.

• דרושה מטפלת מנוסה לטיפול בתינוק + ילדה במעון ל־8 שעות במרכז ר"ג. טל. 795653.

• לחברת יבוא דרושה מזכירה. מדפיסה באנגלית טל. 624324 14—9.

• למשרד עו"ד דרושה מרכזנית לשעות אחה"צ 4 פעמים בשבוע לפנות טלפון 51482.

• דרוש כרסם מנוסה ומתחיל בעל ריסיות למכביקה עדינה טל. מס' 852330.

• בחגוריה לטיפול בכבת צעיר תנאים טובים לרציניים בלבד. עדיפות לקיבוצניקים טל. 472125.

• דרושים/ות עובדי/ות נקיון למסעדת „המרגו". לפנות בן־יהודה 21 א' ת"א בין 13—15.

• דרוש מסגר ופועלי מתכת. גילון, רח' 48 מס' 3 יפו. 823356.

• מטפלת בקרית־קריניצי רמת־גן 4 פעמים בשבוע. 763607, פלה.

• דרושה אשה למשק בית + בישול ברמת־גן מ־9—15. 739492 13—9.

• משכורת גבוהה מאד בצפון ת"א לאשה רצינית לעבודות־בית קלות ובישול לילדים (ושנה צרורת לעבודות הקשות יותר). כל יום מ־8.00—16.00. כשהמורים אינם. טל. 03—454924.

• דרושות נערות לגמירה, בטקסטיל, אפשרי מבוגרות. תנאי עבודה ושכר — טובים. „אריה" הקישון 6.

• לסוכנות ביטוח דרושה פקידה 4 פעמים בשבוע. תנאים ומשכורת טובים. יוסף אליהו, טל. 625456. לבונטין 12, תל־אביב.

• טבח/ית דרוש/ה למסעדה חלבית. לפנות במקום רח' פרישמן 14 ת"א (לבנין).

• דרושה עוזרה בת"א. בשעות 8—14. 299856 — לפנה"צ, 227651 — אחה"צ.

• פועלות דרושות לעבודה קבועה בביזיהר למוצרי קרטון. פרץ, רח' בר־יוחאי 13 בני־ברק (מאחורי קוקה־קולה).

• הגאים, סיפונאים, מכונאים ימיים, קצינים סיפון שני או שלישי דרושים לעבודה קבועה באשקלון ובסיני. ההגאים בעלי תעודת משיט לסירה עד 500 כ"ס או 100 טון. טלפון 03—478397.

• דרושה שוטפת כלים למסעדה. תנאים טובים. טלפון 261084, בערב 738756.

• דרוש חשמלאי רכב. בחור צעיר אחרי צבא. טלפון ביום 253667 בערב 737476.

• יהלומים!!! דרושים פוצלי קצוות למטה. פבליונים. פטמה. טל. 721340.

• דרושה אשה לעבודות קלות בבית החולים. ילדה מוגמן בבצהריים. שעות עבודה 10.00—13.30. 743215.

• דרושות תופרות למכונות אוברלוק להלאות. סריגת רגילת בע"מ, רח' בורוך 5 גבעתיים, טל. 760413.

• דרושה עוזרת וטיפול בילד ל־4 ימים. 730048 גבעתיים.

• ספרית מתלמדת מניקוריסטית. תנאים טובים. ככר המדינה 8, ת"א.

• דרושות תופרות מקצועיות לקונפקציה. טלפון 226970 מ־9—1.

• בהדר־יוסף (ליד גני התערוכה) מטפלת לילדה מ־15—7. 256451 בן־אדי אהי.

• נער לעבודה בחנות ספרים. „ספרי גבע", ארלוזורוב 188, ת"א.

• דרושות עובדות לא מקצועיות ללימוד על מכונות ליטוש יהלומים אוטומטיות בתנאי יומית ב־משמרת יום או משמרת ערב. לפרטים „יהלומי לן", רח' בתל־יצחק 20 ת"א. טלפון 250790.

• יהלומים!!! דרושים פועלים לכל החלקים. טלפון 723815.

• דרושה עוזרת למנהל חשבונות. טלפון 828838 — 795126 ת"א.

• דרוש/ה שליח/ה לגביה ולעבודות משרדיות. לפנות: עתון צרפתי ז'ורנל דישראל, רח' הגר"א 26, תל־אביב.

• דרוש שליח משרה מלאה. תנאים טובים. רצוי בעל רכב קטנוע. על המעוניינים להתקשר טלפונית בין השעות 8—12 442193 — 452627 לבקש את אחיל או לאה.

• דרושה נערה לפני צבא כשומרת לגננת. 32815 ת"א.

• דרוש/ה סוכן/ת מודעות לעתון המקומי בגבעתיים. נגב חלקי. 203381 בערב.

• דרוש סורג למכונת 5 וקטליית. לפנות 832412.

• דרושה פקידה מתחילה לאחר שירות צבאי. ידיעת הדפסה עברית. תנאים טובים. טל. 234027 242725.

• דרושה עוזרת לגננת עם נקיון 234137 7—8 בבוקר ומ־17.00.

• מטפלת לתינוק עם לינה ומשק בית 614621 — 611493 מ־8.00 — 15.00.

• תופרות אוברלוק משלות „סריג־אביב", התחיה 14 יפו. מול בלומפילד.

• דרוש שליח עם קטנוע, גלדיבנסקי, רח' מרכז בעלי מלאכה 12/א, ת"א.

• למורה דרושה מטפלת לעזרה וטיפול חלקי ב־2 ילדים, בבוקר ובגן. 860443.

• לקונפקציה לנשים דרושות פועלות לוינגר למתאימות. תנאים טובים. שול אשר, שנקין 39. טל. 283291, כניסה דרך החצר.

• חרט או כרסם, צעירים/ות למכביקה עדינה. טל. 852330.

• נקניק! דרוש פועל מקצועי בביזהר לנקניק. לטלפן 788254.

• דרוש נער ומתלמד למכונאות. דחוף! 451473.

• דרושים סוכנים למכירת מכשירי חשמל. טלפון 844024 17.00—19.00.

• ספרית, מתלמדת, המקצועית דרושות לסלון „מדי", שמלות הר פה אלנבי 31 טל. 296830 483100 ת"א.

• משפחה מחפשת אשה לשהות בית לכל יום בשעות או חדשית אפשרי גם לינה. 937996 הרצליה פיתוח. לצלצל בשעות הערב בין 9—7.

• יהלומים!!! דרושים פוצלי ברלנדירן למעלה ולמטה. תנאים טובים. טלפון 826010.

• דרושה אשה / בחורה לעזרה במשק בית עם ילדים. שעות עבודה 8—14. תנאים טובים. טלפון 201810.

• דרושה פקידה לביזהר ליהלומים בגבעתיים. טלפון 743866.

• יהלומים!!! דרושות מלטמה וכן חותך. טלפון 723614.

• לסלון רפי דחוף דרושה מוקדמת היודעת מניקור + פן. 284572.

• דרושה אשה מטפלת לתינוק בת 9 חודשים. ברמת השרון. 444790.

• תופרות למכונת אוברלוק ועבודות יד. „סטארמודל" 35148 גורדון 42.

• סוכן מקצועי צעיר לביזהר מעולה קונפקציה נשים. 35148 סטארמודל, גורדון 42.

• דרושה מוכרת לשעות הערב. „מגמנה" 739027.

• דרושה בחורה צעירה עם לינה. תנאים נוחים. 446622.

• דרוש חשמלאי בבנין. טלפונים: 753625. 904842. רצוי בערב.

• דרוש נער לעבודות במשרד שליחויות מ־8.00—14.00. 612607, 613618.

• דרושה מתקדמת למספרה. תנאים טובים. ארלוזורוב 188.

• לבדמן אוברזון דרושה עוזרת, צללית וקונפקציה. להתקשר 282687. ימים א'—ה' 8.00—14.00.

• דרושה פקידה עצמאית בעלת ידע בהדפסה. שעות העבודה 8.00—12.00 לפנות לת.ד. 29223 ולציין פרטים אישיים ונסיון בעבודה.

• למשרד להנהלת דרושה מנהלת לאוליבסטי. טלפון 224407.

• דרושה אשה מטפלת לנכה + לינה המלונית. 201520.

• דרוש נהג פרטי לצלצל 15.30—17.30 אחה"צ 228364.

• דרושות נשים בגיל 50— לטיפול בחולים בהסכמת הבית. מועמדות המתאימות תינתן הכשרה בקבוצה. לפנות ל„מכבי", רח' 60 ת"א 09.00—19.00.

• בגבעתיים דרושה אשה לעבודות בית 4 פעמים בשבוע 4 שעות ביום טל. 267829.

• דרושה דחוף ספרית והתקדמות לסלון „לילי" ת"א, הרקונט 27 טל. 447574.

• בחורות מתמחות בקונפקציה. אפל מורל, מרכולת 18, ת"א.

צו ממשלתי יסדיר גובה דמי השימוש לסוגי אריזה של פירות וירקות

הועד הארצי של הענף קורא לקמעונאים שלא להשבית המימכר

מאת סופר „דבר" לענייני הקלאות

משרד החקלאות יפרסם צו שיסדיר את גובה דמי הפיקדון על ארגזים וקרטונים שישמשו קמעונאי הפירות והירקות יתקבלו דמי שימוש מקיפים המותרים לגבייה לכל סוגי האריזה וכן תיקבע האחריות להחזרה דמי הפיקדון.

על כך סוכם בפגישה שנערכה אתמול אתמיל בין משרד החקלאות, התאחדות הסוחרים הכללית והגורמים האחראים לכלי האריזה של התנובה.

מזכיר הועד הארצי של ענף הירקות והפירות ליד התאחדות הסוחרים הכללית אליהו בלומנטל פנה בעקבות זאת לקמעונאי הירקות והפירות בכל הארץ וקרא להם שלא להענות להחלטת רצד הפעולה בירושלים שקרא להשבית את המכירה בחנויות החל במוצאי שבת ולהמשיך לשרת את הצרכנים כרגיל.

בלומנטל מסר שהוקמה גם ועדה משותפת לכל הגורמים אשר תדון ותסכם בכל בעיות דמי אריזה שנותרו פתוחות.

94 מיליון לירות – רווחי „כור" ב־1973

גידול ניכר בפעילות והוצאות מימון גבוהות

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

קונצרן „כור" סיים את שנת 1973 ברווחה תיפעוליים בסך 94.5 מיליון ל"י, לעומת 63 מיליון ל"י בשנת 1972, גידול בכ־50 אחוז. לאחר הפרשות למס־הכנסה (38 מיליון ל"י) ותשלום דיווידנדים חלקם של השותפים, הרווח הנקי הוא 20 מיליון ל"י — מתברר מבדיקי המאזן המאוחד של „כור" שנמסרו אתמול לפרסום עם פרסום מאזן „כור־תעשיות" המקיף חלק מפעילות הקונצרן.

סך כל המאזן המאוחד של 1973 הסתכם ב־2.45 מיליארד ל"י, לעומת 1.87 מיליארד ל"י ב־1972, גידול של 31 אחוז. אחוז הריווח התפעולי (לפני מס) מההכנסות גדל ב־0.7 אחוז מ־4.5 אחוזים ב־1972 ל־5.2 אחוזים ב־1973.

מחזור המכירות של „כור", בלי חטיבת המזון, מסתכם ב־1.8 מיליארד ל"י, לעומת כ־1.4 מיליארד ל"י ב־1972, גידול של כ־30 אחוז. עלות מכירות גדל ב־25.4 אחוז, בעוד הוצאות המכירה וההנהלה גדלו ב־34.5 אחוז.

הוצאות המימון מכבידות

ההון העצמי של „כור" גדל בשנה החולפת ב־64 מיליון ל"י. גידול זה ממקורות אלה: 35 מיליון לירות יתרת הרווחות הבלתי מחולקת; 29 מיליון ל"י גידול בהקצבות על חשבון מניות וקרנות הון. על אף הגידול בהון העצמי, ירד חלקו בסך כל המאזן מ־13.4 אחוז ב־1972 ל־12.8 אחוז. כתוצאה מכך גדלו הוצאות המימון ל־165 מיליון ל"י, לעומת 110 מיליון ל"י בשנה הקודמת, גידול של 49.5 אחוז. הוצאות המימון בהוות 9.2 אחוזים מכלל המחזור, לעומת 7.9 אחוזים ב־1972. הנהלת „כור" מסבירה, שהגידול הניכר בהוצאות המימון מבטא בצורה חד־משמעית את העליה בשיעורי הריבית ובהיקף המינימאלי של מלאי וחייבים. הגובה מצליחות המחירים של חמרי גלם ומההתייקרויות הכבד. מכאן שאת הגידול ברווחיות יש לייחס, בין היתר, לכך, שבפעולות הכבירות נרשמו הפרשי־תגלם לפי צלר תם ההיסטורית, בעוד אשר חלק ניכר מהמכירות נרשמים במחירים השוטפים.

התסוך וההתייעלות

בדברי הקדמתו למאזן, מציין מנכ"ל „כור", מאיר עמית, שבמלחמת אוקטובר היו מגויסים כ־25 אחוז מכלל פועלי „כור". כתוצאה מכך נפגמה הפעילות הסדירה של מפעלי „כור" בשלושי השנה. אולם עקב מאמץ מגובש של כל ציבור העובדים וההנהלה הצליחה „כור" לבצע כמעט במלואה את תכנית העבודה.

בשנה שעברה, מציין עמית, הרחיבה את עצמה המדיניות של גיוון סל המוצרים שננקטה על־ידי הנהלת „כור" בחומש האחרון. העברת מרכזי הכובד לענפי הכימיה, המתכת והאלקטרוניקה, מנעה זעזועים ואיפשרה ל„כור" להתרכז במוצרי־בטחון ויצוא. עם זאת כמה מהיחידות של מאזן 1973 מוספצים בצמיחה גדולה מתהליך האינפלציה אשר פקד את המדינה.

בהתייחסו לשנת 1974, מדגיש עמית, שהשפעות האינפלציה, אשר בישמה, הולך וגובר יותר ויותר, מחייב את „כור" להמשיך במאמציו לחסכון והתייעלות כדי לשמור על היציבות.

ברחובות הערים החלו במכירת כרטיסי ברכה לראש השנה (צילום: רמי הרצשטרק („סטארפורטס")

ילדי יפו חוטפים מקלחת בבריכה עירונית

מחסום רכבת חדש הופעל בכביש אשדוד

בהשתתפות אוטומטיים הופעלו אתמול בק"מ ה־133.5 של מסילת הרכבת לאשקלון, בצומת כביש הכניסה לאשדוד. דובר הרכבת ציין, כי כביש זה הורחב על ידי המחלקה לעבודות ציבוריות לדו־מסלולי, עתה התקנו, נוסף לרמזור שהיה קיים עד עכשיו, גם זרועות מחסום אוטומטיות, ההוסמות את הצד הימני בלבד של הכביש, בכיוון הנסיעה — משני צדי המסילה. עם התקרב הרכבת למרחק של כ־1200 מטר מהצומת, מתחילים הרמזורים האדומים להבהב וזרועות המחסום — יורדות. נהג הרכב חייבים תמיד לוודא לפני הצית המסילה — שאין רכבת בתקרבת. רכב בעל 7 מקומות ישיבה או יותר — חייב לעצור לפני המפגש.

הנהלת הרכבת פונה לנהג הרכב שנראה לו, כי המתקן אינו פועל כסדרו — להודיע על כך לתחנת הרכבת או למשטרה.

תובע לשכה מיוחדת לרישום זוגות בהרצליה

ראש עיריית הרצליה יוסף נבו, שלח אתמול מברק לשר השיכון, עם העתק לידיד המרכז לשלטון המקומי ובו תביעה שהמשרד יפתח בהרצליה לשכה מיוחדת לרישום זוגות צעירים לשיכון, במקום להפנותם לרישום במשרדי העירייה אשר נסגרו לפני חודש.

זה כמה ימים מפרסם משרד השיכון בהודעות על מבצע הרשמה לשיכת זוגות צעירים ובפנה אותם לרישום בעיריות. עיריית הרצליה הודיעה, עוד לפני חודש, כבתוך למשרד השיכון, על סגירת המחלקה לשיכון עקב אי־שיתופה של העירייה באחריות ובהכמכות לפתרון בעיות השיכון. (ס)

הלימודים בביה"ס סוקולוב בבת־ים יתחילו רק ביום ג'

מאת סופר „דבר" בבת־ים

הורי תלמידי כיתות א' בבית־הספר ע"ש סוקולוב בבת־ים, הופעתו לקבל הודעה מהנהלת ביה"ס, לפיה ייפתחו הלימודים בכיתות א' רק ביום ג', 3 בספטמבר, ולא ביום א' יחד עם כל התלמידים.

ההורים פנו אל משרד החינוך ואל מחלקת החינוך בעירייה וביקשו התערבות מהירה לפתיחת הלימודים במועד שנקבע. מהנהלת בית הספר השיבו, כי ביה"ס אינו מוכן עדיין לקליטת התלמידים החדשים ביום א'.

ההסתדרות תקיים „ימי יהדות" לפועלי ישראל

ארבעה „ימי יהדות לפועלי ישראל" ייערכו ביכים 2 עד 5 בספטמבר על־ידי רב ההסתדרות הרה"ג מנחם הכהן, ואנשי המחלקה לסיפוק צרכי דת בהסתדרות, ביישובי הגליל־העליון והגליל־המערבי.

„יום יהדות" כפי שגובש על־ידי המחלקה לסיפוק צרכי דת, נועד להנחלת מורשת היהדות והסברת ערכיה לציבור העובדים והפועלים, והוא נערך בעיקר לפני החגים. ייערכו פגישות עם פועלים במקומות־העבודה, עם חברי מועצות הפועלים המקומיות ועם מתפללי בתי־הכנסת. כנסים בבאים לקראת הימים הנוראים וכן יחולק שי ההסתדרות לבתי־הכנסת. כן ייערכו חגיגות בר־מצווה קבוצתיות וטקסי הכנסת ספרי תורה לבתי־הכנסת מטעם המחלקה.

עיקרו של המבצע מופנה לעיירות פיתוח, יישובי ספר ומקומות מרוחקים ממרכז הארץ.

46,000 ילמדו השנה במוסדות ובקורסים של „אורט"

בית ספר להנדסאות – הראשון בישראל

בשנת הלימודים תשל"ה תקיף רשת „אורט־ישראל" מספר שיא של לומדים, הן בבתי־הספר המקצועיים והן בקורסים השתלמויות קצרים, כ־30,000 תלמידים ילמדו השנה בבתי־הספר המקצועיים־תיכוניים, העל־תיכוניים לצעירים ולמבוגרים, 18,000 לומדים נוספים יקבלו הכשרה והשתלמות בקורסים קצרים, במשך השנה כולה. פרטים אלה מסר מנכ"ל „אורט־ישראל" יוסף הרמן.

השנה ייפתח, לראשונה בישראל, בית־ספר להנדסאות הסביבה. לרגל העניין הרב שעורר הנושא נרשמו מועמדים מעל לצפוי וכנראה שיופעלו שתי כיתות במקום אחת, כפי שתוכנן תחילה. כן ייפתח בית־ספר להנדסה רפואית.

עקב הדרישה הגדולה של מערכת הבטחון להנדסאים וטכנאים בתחומי המכונאות, החשמל והאלקטרוניקה, תגבר פעילות „אורט" בתחומים אלה. לכן הוגדל מספר כיתות ההמשך לצעירים ששירותם נדחה עד לאחר סיום הלימודים. במספר מפעלי מתכת, חשמל ואלקטרוניקה ייפתחו כיתות תעשייתיות בהן ילמדו החניכים בבתי"ס סמוכים של „אורט" ובמקביל יעבדו במפעלים. כן ייפתח בית־ספר תעשייתי נוסף, בשיתוף עם החברה הישראלית לטרקטורים, המייצגת את חברת „קטרפילר".

הרמז הדגיש, כי רשת „אורט" תמשיך גם השנה בפעולות מיוחדות בקרב העולים החדשים. בשיתוף עם משרדי הבריאות והעבודה ייערך קורס הסבה לעולים אקדמאים ללימוד טכנולוגיית המזון. כן ייערכו לימודי הסבה בהנהלת חשבונות.

המערכת למבוגרים של „אורט" גם היא מתרחבת השנה עם פתיחתם של סניפים חדשים בעיקר בישובי עולים ועיירות פיתוח. בכפר הדרוזי ג'וליס נפתחו קורסים לבנות בכתבנות עברית. בגזירה ותפירה. עם פתיחת שנת הלימודים, יופעלו בבערכת למבוגרים כ־240 קורסים והשתלמויות, שהוא מספר שיא בתולדות הגוסד.

בקורסים של המכון להשתלמות לומדים עתה כ־2,000 חיילים משוחררים, במקצועות רבים ומגוונים.

חוסל הסכסוך עם המורות לריתמיקה

הסתדרות המורים הסירה אתמול את איום השבתת גני הילדים בקשר למצמצום של המורות לריתמיקה בגנים.

בפגישה אתמול בין נציגי מרכז השלטון המקומי, משרד החינוך והתרבות והסתדרות המורים הושג הסכם, לפיו ייכנסו המורות לריתמיקה למסגרת עובדי ההוראה בעוד שנה, היינו החל משנת הלימודים תשל"ו. עד אז יימצאו הסדרים כספיים בשביל המורות לריתמיקה. בעקבות הסכם ייפתחו כל גני הילדים ביום א' במועדם והמורות לריתמיקה ישתלבו בעבודה.

פסלון הליניסטי מן התקופה הפרתית שנמצא בסלווקיה על החידקל

הכינוס לידיעת הארץ ייערך בסוכות בירושלים

מאת צבי איק, סופר „דבר"

הכנס הארצי השנתי לידיעת הארץ, מטעם החברה לחקירת ארץ־ישראל, ייערך בירושלים בימים 2–3 באוקטובר, א'–ב' דחול המועד סוכות. הוא יימשך יומיים בלבד ויתחיל ביום של הרצאות שיכלול מושב לזכרו של פרופ' מיכאל אבי־יונה. ההרצאות יהיו על החפירות בקיץ זה בארץ מפי מנהלי החפירות. לימחרת ייערכו סיורים באתרי־החפירות בירושלים ובסיום תיערך עצרת חגיגית על מדרגות שערי חולדה. מדרגות אלה נחשפו בחפירות הצפוניות בדרום להר־הבית בהנהלת פרופ' ב. מזר, מטעם החברה. תכנית הכנס דומה בחלקה לתכנית הכנס שנועד להתקיים בסוכות אשתקד ובוטל מחמת המלחמה.

11,000 עולים נקלטו ביישובי הצפון ובכרמיאל

כ־11,444 עולים, הקהווים כ־32 אחוז מכלל העולים שהגיעו אשתקד לארץ, הופנו ליישובי הצפון.

מתוך דו"ח של משרד הקליטה הובהר, כי אחוז ניכר מן העולים הללו הופנו לנצרת־עלית, קרית־ים וקרית־ביאליק. הופנו עולים גם לכרמיאל. לעומת זאת לא נקלטו עולים במעלות, בית־שאן ושלומי. עתה נעשה מאמץ להפנות עולים גם לשלושת הישובים האלה.

צלמית יסוד בדמות אל האוחז יתד ממקדש שבנה גודאה מושל העיר לגש לפני 4200 שנה בארם נהריים. שלהם ממתנות יאן מיטשל — בתערוכה החדשת במוזיאון ישראל.

100,000 עובדים נפגעו בעבודה ובדרכים ב־1973/74

למעלה מ־4 מיליון ימי עבודה הלכו לאיבוד ב־1973–74 כתוצאה מהפגעתם של 100,000 עובדים בעבודה ובתאונות דרכים למעלה מ־100 מקרי מוות מכלל 180 מקרי מוות באותה תקופה היו כתוצאה מתאונות דרכים ולא מתאונות עבודה, הנזקים הישירים והעקיפים מתאונות אלה נאמדים ב־300 מיליון ל"י.

פרטים אלה מסר שר העבודה, משה ברעם, במסיבת עתונאים שנערכה אתמול בבית סוקולוב בתל־אביב, במסגרת חודש בטיחות בעבודה 1974.

ברעם אמר, כי 15 אחוז מ־100,000 התאונות היו תאונות דרכים.

90 אחוז מהנפגעים נפגעו באורח קל. ב־40 אחוז מהמקרים חזרו הנפגעים לעבודה תוך פחות משבוע, 25 אחוז חזרו כעבור שבוע עד שבועיים, 25 אחוז חזרו כעבור 4–2 שבועות, פחות מ־10 אחוזים מהנפגעים נעדרו יותר מ־4 שבועות, רק שליש מהנעדרים בעבודה למעלה מ־4 עבר עזה נפגעו. חלק מהם בכוקם הוחזר לעבודה פרודוקטיבית.

שר העבודה אמר, כי מצב הבטיחות טוב יותר מאשר לפני 10 שנים.

94 פקחי הבטיחות בכל הארץ הם בעלי רכב או בעלי אפשרות להגיע למפעלים, כדי לבדוק את הבטיחות. המוסד לבטיחות ולגיהות דואג שמפקח יבקר 3–4 פעמים בשנה בעיקר במפעלים בסיכויים.

לפי החוק מוקמת ועדת בטיחות בכל מפעל שמספר עובדיו מגיע ל־25 איש. שר העבודה אמר, שכל מפעל שבו מועסקים 150 איש, צריך למנות קצין בטיחות.

שר העבודה הוסיף, כי יינתנו תמריצים לכל מי שישמור על חוקי הבטיחות. הוא הביא לדוגמה את התעשיה האווירית, אשר קיבלה החזר של 800 אלף ל"י מהמוסד לביטוח לאומי לפי המכלת המוסד לבטיחות וגיהות, בעד שמירה על חוקי הבטיחות. הכספים יחולקו חציים להנהלה וחציים לוועדה לבטיחות של המפעל. (ע)

חסידי גור מקימים קריה בחצור הגלילית: 600 יחידות־דיור ל־4,000 איש תוך 5 שנים

במעמד שר השיכון אברהם עופר, הונחה אתמול אבן פינה לקריה של חסידי גור בעיירה חצור־הגלילית, שבגליל העליון.

בקריה ייבנו 600 יחידות דיור. בהשקעה של 120 מיליון ל"י במימון המשתכנים והממשלה. לפי המתוכנן, תסתיים הבניה תוך חמש שנים, ואז יתגוררו בקריה כ־4,000 נפש. בשלב ראשון ייבנו 68 יחידות דיור, וכן מוסדות ציבור וחינוך ומבני תעשיה בענפי היהלומים והטקסטיל, מתפרה, מחרטה, ומפעל שימורי בשר.

אבן־הפינה הונחה על־ידי הרב אשר ניתוח מבני־ברק שציין, כי זהו תקדים במורך של יציאת חסידים ממרכזי הארץ לעיירות הפיתוח. בפנותו לתושבי חצור אמר הרב, כי חסידי גור מבקשים לפתח בי כוונת משותפים את העיירה. „אתנו יוצאי צפון־אפריקה שלאור רבניכם אנו הולכים — אמר המדבר — הבה נקדם בחוכות משותפים את העיירה.

דברי ברכה ועידוד אמרו גם הרב פנחס מנחם אלתר, ראש ישיבת „שפת אמת" — בירושלים והרב בצה זאב פלדמן, ראש ישיבת „גור" בבני־ברק, מחברי הועדה להקמת הקריה, ראש מועצת חצור, יצחק זרוקן, בירך גם הוא.

שר השיכון אברהם עופר אמר, כי קיימת סכנה כי היהודים יהוו מיעוט בגליל. הוא ציין, כי בערי הפיתוח ברחבי הארץ חיים כיום חצי מיליון יהודים ואילו בגליל כיום רק רבע מיליון יהודים. לדבריו, עושה הממשלה מאמץ מליון לגליל. במגמה להכפיל את האוכלוסיה היהודית בו תוך עשר שנים.

הטקס, שנפתח בתפילת מנחה בציבור, באתר הבניה, נסתיים בהקראת מגילת היסוד מפי הר"כ י. מ. אברהמזביק. בטקס נכחו רבנים, ראשי ישיבות, זקני חסידי גור, משפחות החסידים על בשותיהם וטפם, רבים, ופקידים בכירים. בקבלת פנים על ידי המועצה המקומית ומיפגש עם תושבי העיירה ליד שולחנות ערוכים במרכז הקהילתי הקומי.

נשי חב"ד יערכו אלף מבצעים

נשי חב"ד בארץ החליטו אתמול בערב לקיים בשנה הקרובה אלף מבצעים ברחבי הארץ. ההחלטה התקבלה בכנס ארצי שנתי של הנשים, שנערך בכפר חב"ד.

על צריכת אלף המבצעים החליטו המשתתפים בכנס, לאור שהוקרא מכתבו של מנהיג חב"ד הרבי מלובביץ' בו באמר בין היתר „כי טובה פעולה אחת מאלף אנחות ועל אחת כמה וכמה אם נעשות אלף פעולות".

בכנס בו השתתפו למעלה מ־2,000 נשים, נמסרו דו"חות על פעולות נשי חב"ד בארץ בשנה האחרונה. נציגות של נשי חב"ד בארצות הברית ובאירופה מסרו גם הן על הפעולות בארצותיהן. (ע)

פועלי „וולקן מצברים" שובתים

דורשים לעבוד פחות מ־7 שעות ההסתדרות לא אישרה השביתה

מאת סופר „דבר" בחיפה

120 פועלי „וולקן מצברים" שובתים זה היום השלישי במחאה על שהנהלת המפעל תובעת מהם לעבוד 7 שעות ביום, עד כה נהגו הפועלים לעבוד פחות מ־7 שעות, בזמן זה הצליחו הפועלים להגיע לפרמיות של יותר מ־100% והם תובעים להמשיך לעבוד לפי ההסדר הקיים.

מועצת פועלי חיפה לא אישרה את השביתה ותבעה מהפועלים להיענות לדרישת ההנהלה. מזכיר מועצת פועלי חיפה, אליעזר מולק, אמר, כי המועצה בדקה את התנאים שההנהלה תובעת להנהיג במפעל והוברר לה, כי אינם חורגים מהתנאים המקובלים במקומות עבודה אחרים. הוא הדגיש, כי זכותה של ההנהלה לקבוע את נוהלי־העבודה וזכותה של מפ"ח להיאבק על שכר הוגן בתנאים הולמים. אך במקרה זה אין הצדקה לצעדים שבהם נקטו פועלי „וולקן מצברים". לפיכך סירב מזכיר מפ"ח לקבל אתמול לשיחה את נציגי הפועלים עד שישובו לעבודה תקינה.

המטויות הקטינו קניית הכותנה המקומית

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

מטוויות־הכותנה החליטו לצמצם השנה את קניית הכותנה הגלמית המקומית, בעקבות ההאטה הבסתמנות בביקוש למוצרי טקסטיל. המטוויות החליטו להקטין את קניית הכותנה המקומית מ־25 אלף טון ל־22 אלף טון.

בגלל הקטנת הקנייה המקומית של כותנה מתכוונים להגדיל את יצוא הכותנה הגלמית ל־50 אחוז מהיקף היבול, לעומת 30 אחוז בשנה שעברה. על פי הערכה יסתכמו ההכנסות מיצוא הכותנה ב־30 מיליון דולר, לעומת 16 מיליון דולר בשנה שעברה.

עדיין לא הושג הסכם על מחיר הכותנה הגלמית שתימכר למטוויות בארץ. יש פער בין דרישת מגדלי הכותנה לקבוע מחיר של 8.50 ל"י לק"ג, לעומת 7 ל"י לק"ג שמציעות המטוויות. נראה, כי אם לא יצליחו להתגבר על חילוקי הדעות, תעבור ההכרעה לדרג ממשלתי בכיר.

נפרץ משרד נסיעות בת"א בשיטת „הפריצה הכפולה"

משרד נסיעות בתל אביב נפרץ אור ליום אתמול בשיטה המכונה „הפריצה הכפולה".

תחילה חדרו הפורצים לביתו של בעל המשרד, ישראל גינצבורג, ברחוב וייצמן בת"א וגנבו מכיס מכנסיו 4000 לירות ואת מפתחות המשרד. לאחר מכן נסעו אל משרד הנסיעות ברחוב בן־יהודה פתחו בעזרת המפתחות את הדלת, פרצו את הכספת וגנבו 3000 לירות, 550 דולר ונייירות ערך. (ע)

כנס ארצי של איגוד הגדנים ברשויות המקומיות יתקיים בסוף השבוע הבא בחוף הירוק בנתניה.

הנערה שושנה הדכה מצפת שעברה ניתוח לב פתוח בבית החולים האוניברסיטאי בניו יורק תחזור ב־10 בספטמבר לצפת.

במכונית פרטית ללשכה הסוציאלית

במכונית פרטית חדשה, מדגם „פג'ו" הסיע אתמול בעל את אשתו ללשכה הסוציאלית של עירית תל אביב כדי לתבוע סיוע כספי.

זמן קצר לאחר מכן נעצרה האשה, בת 37, על־ידי משטרת מרחוב הירקון כחשודה בהתפרעות. האשה חשודה בכך, שהתקפה בפראות לא רק עובדת של הלשכה, אלא גם שוהרים שהוזעקו למקום על־ידי העובדים.

בחקירה התברר, כי האשה ובני משפחתה נהנים מכספי העזרה הסוציאלית העירונית זה שנים רבות, אף על פי שהתברר כי הם בעלי אמצעים ורכוש התבסס היטב בתקופה האחרונה.

נגד בעלה של החשודה הוצא לא מכבר צו בבית משפט השלום בתל אביב, האוסר עליו להיכנס ללשכה, לאחר שהתפרע בה בעבר בעקבות המדתו כמי שאינו זכאי לסיוע כספי. מסתבר, כי האיש החליט עתה להפעיל את אשתו במקומו. אתמול בבוקר הסיע את אשתו ללשכה ברחוב בית השואבה בתל אביב למטרה זו. (ע)

פוצצה מסעדה ביפו בעקבות סכסוך שכנים

התפוצצות אירעה אתמול לפנות בוקר במסעדה ברחוב יפת 129 ביפו. ההתפוצצות, שנשמעה סמוך לשעה 3.30 אחר חצות הרעידה את תושבי הסביבה שרבים מהם טילפנו למשטרה.

החוקרים שהגיעו למקום קבעו, כי אלמוני החדיר רימון מבעד לחלון השייך למסעדה של מוסלה תורק. נגרם נזק למסעדה ולפועל ערבי, בן 20, אשר לן במקום נפצע קל מרסיסים. הוא הועבר לטיפול בבי"ח „איכילוב". סבורים, שהפיצוץ נעשה בעקבות סכסוך בין בעל המסעדה לבין שכנו. (ע)

ישראל תייצא 750,000 ביצים לחודש לצבא ארה"ב בתורכיה

מנכ"ל מועצת הלול יעקב דדרון מסר אתמול כי המלאי של מועצת הלול כיום הוא 57 מיליון ביצי מאכל. בחודשי השפל בהטלה — ספטמבר־אוקטובר־נובמבר — ישתמשו ב־40–45 מיליון מתוך המלאי ואילו העודף יהיה ליצוא. הלול מחודש זה תספק ישראל כל חודש 750,000 ביצים לצבא ארה"ב בתורכיה. הדמים על משלוח עשרה מיליון ביצים לקפריסין לא סוכם עדיין, כל עוד לא ברור מי יהיה אחראי לתשלום. בכל אופן, יצוא זה, אם יתבצע, ייעשה מתוך המלאי שבקירור ואין השנה כל חשש למחסור בביצי מאכל, כמו שהיה אשתקד.

15 מיליון ל"י – השקיעה „אזורים" ב„פאן־לון"

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

חברת „אזורים" של קונצרן „כלל" התחייבה להשקיע בחברת „פאן־לון" 7.5 מיליון ל"י בהון מניות החברה המורת מניות בערך נקוב של 7.5 מיליון לירות, המהווה 75 אחוז בהון המניות של „פאן־לון" — מתברר מפרטים שמסרה אתמול „כלל" לבורסה.

נוסף על כך התחייבה „אזורים" לתת ל„פאן־לון" הלוואה לזמן ארוך של 7.5 מיליון ל"י. הרכישה מתבססת על מאזן בלתי מבוקר של „פאן־לון" לסוף מרס 1974.

הודעת „כלל" כציינת שכל ההסדרים מובטחים על־ידי החברה האנגלית „ווילסטר", שהחזיקה את המניות, וכן על־ידי הלוואות הבעלים הכביצה לחברה האנגלית ב„פאן־לון".

הודעת „כלל" אינה כוללת נתונים על היקף הפסדי „פאן־לון".

הודעה זו נשלחה לבורסה לאחר ש„כלל" נדרשה כבפר פעמים על־ידי הנהלת הבורסה הרשות לניירות ערך למסור נתונים יותר מלאים על עיסקה רכישת „פאן־לון". כתוצאה מאי מסירת הפרטים, לא יכלה חברת „אזורים" להנפיק אג"ח של אגרות חוב ומניות.

שטחי הבוטנים גדלו ב־6,000 דונם לעומת אשתקד

שטחי הבוטנים בהחורפים בעונה זו על 48.000 דונם, לעומת 42.500 דונם בשנת 1973.

סיכום כללי של שטחי מגדלי הבוטנים כראה, כי בעונה שבקיבוצים קטן השטח, בהשוואה לאשתקד, באלפיים דונם, הרי במושבים גדל השטח בכשבעת אלפים דונם. כן הל גידול בסקטור הפרטי — 1000 דונם אצל הערבים ו־500 דונם אצל היהודים.

משלחת כוצצת הבוטנים, בהרכב י. הררי וי. וולפסברגר, שוהה בימים אלה מסיור מכירות בחו"ל, מכרה שם מיבול העונה הזאת יותר מ־7000 טונות, מתוך תחזית־יצוא של 10.000 טונות לפחות. בעונה שעברה יוצאו ישראל 8,200 טונות בוטנים, בהכנסה של 4.7 מיליון דולר, והשנה מצפים להכנסה של יותר משני מיליון דולר. אסיף הבוטנים יתחיל בשבועות הקרובים.

20 כובלי במיעות בגרעניה המערבית הגיעו אתמול לישראל כאורחי קונצרן „קופל".

כמוצאי שבת יתקיים טקס הכרזת גרעין גינת י"א של ינרעת הנוער הדתי העובד והלומד.

סנטור פיטר ז' כמיאל מפנסילווניה, שהינו חקלאי במקצועו התנדב לעבוד ימים אחדים בקיבוץ ונראה כאן בעת קטיף אגסים במטע של כפר בלום. צילום: מ' אדלר

ישופרו שירותי קופת־חולים בכפרי המשולש

א. בקר, יו"ר הועד המפקח של קופת־חולים, בלווית ס. גראיק מברכז קופת־חולים, יעקב כהן, יו"ר המחלקה הערבית בהסתדרות, ומנהלי המחוז כמעט קופת חולים המחלקה הערבית, ביקרו בכפרים טירה, טייבה ואום אל־פחם שבמשולש.

הם ביקרו גם במרפאות שבכפרים הנ"ל, ונפגשו עם פעילי ההסתדרות במועדונים והסתדרות ודנו עמם על שירותי קופת־חולים. הבטיחו לפעילי ההסתדרות במשולש לשפר את השירותים על ידי שיפור מצב בבני המרפאות, להוסיף רופאים ולהנהיג הקלות בכתן תרופות בישובים.

כן הבטיח א. בקר להגביר את נציגות החברים הערבים בועד המפקח של קופת חולים.

ילד נפל לבאר ונהרג

נאפז אל־עסולי, ילד בן 5 מהכפר שעיר שליד הברון, נהרג אתמול כאשר מעד ונפל לתוך באר המים של הכפר.

הוא נבשה מן המים, אך כבר היה ללא רוח חיים. המשטרה פתחה בחקירה. (ע)

מופעלים צוותי חשיבה לקידום האשה בעבודה

המדור לעובדת השכירה בהסתדרות מפעיל צוותי־חשיבה מהחוגים שונים של נשים עובדות כדי לבחון, לסקור ולהמליץ על דרכי פעולה יותר אפקטיביות לקידום מעמדה של האשה בעבודה.

בקבוצת צוות־החשיבה, שהתקיימה אתמול, השתתפו חברות אשר עיסוקן הוא ברובו המקרים אקדמאי והמודעות להפליית נשים בכל מיגזרי המשק, בכל המקצועות ובכל העיסוקים.

אף־על־פי שקיימים גופים אחרים העוסקים באחריות בנושא, ברור, שבאמצעות הכלים העומדים לרשות ההסתדרות הכללית והאיגוד המקצועי ניתן לקדם אפשרויותיהן והזדמנויותיהן של נשים עובדות.

יו"ר המדור לעובדת השכירה, עליזה תמיר, מסרה סקירה על עבודת המדור, ועל ההישגים של השנים האחרונות כמו קידום מקצועי בסולם התפקידים — (משפט דיילות „אל־על"); המערכה לשכר שווה — (שביתת „עלית"); זכות הורשה לשאירי העובדת (הסכם עם קרנות הפנסיה על תשלום זכויות האשה העובדת במוסדות ההסתדרות לבני משפחתה); מאבק הנשים העובדות במוסדות מס הכנסה בנושא הכרה בהוצאות תחליפיות לטיפול בילדים לשם יצירת הכנסה, ועוד.

בדיון הביעו החברות רצונן לפעול בקבוצות־עבודה מצומצמות לפי נושאים קונקרטיים ולהציע דרכי פעולה. הן גם הביעו שביעות רצון מהמגמה המסתמנת להרחיב את פעילות המדור ואת רשת המדורים במועצות הפועלים. כידוע, קיימים קיום רק בכ־20 מועצות הפועלים מדורי העובדת השכירה.

דרוש מחלק עתונים

בשעות הבוקר המוקדמות בבהים ברחובות

לפנות טל. 953798, סניף „דבר", רח' הרצל 168

„המועצה המקומית ג'ת"

המועצה המקומית ג'ת במשולש מעוניינת בקבלת הצעות לסלילת כבישים פנימיים בכפר באורך של ק"מ אחד.
תוכניות וטפסים אפשר לקבל במשרד המועצה בשעות העבודה הרגילות תמורת 50.— ל"י שלא יוחזרו.
את ההצעה יש להגיש לפי התנאים כדלקמן: —
1. יש לצרף להצעה ערבות בנקאית בשיעור של 10% מערך ההצעה.
2. את ההצעה יש לשלוח במעטפה סגורה ובדואר רשום לפי הכתובת „המועצה המקומית ג'ת — וצדת המכרזים — מכרז כבישים".
3. המועד האחרון לקבלת ההצעות שתם שתים אחה"צ ביום ראשון 15.9.1974.
4. המועצה לא תדון בהצעה שלא תשא בכל התנאים הנ"ל.
5. המועצה אינה חייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

עדנאן ותיך
ראש המועצה המקומית ג'ת

מרכז זלמן שזר
להעמקת התודעה ההיסטורית היהודית
עיריית ירושלים המחלקה לתרבות

החלה ההרשמה לסמינריונים בתולדות עם ישראל

בסוף חודש אוקטובר 1974 יפתחו בירושלים שני סמינריונים בנושאים הבאים:
א. „תפישת ההיסטוריה במחשבה היהודית" — בעברית.
המרצה: מר אביעזר רביצקי, האוניברסיטה העברית,
בימי שני בשבוע בשעה 8.00 בערב.
ב. "JEWISH LEADERSHIP DURING THE SECOND TEMPLE, MISHNA AND TALMUD" — in English.
Instructor: Mr. Yeshayahu Gafni, Hebrew University.
Every Tuseday evening at 8.00 p.m.
הסמינריונים יתקיימו במרכז זלמן שזר בירושלים, רחוב חובבי ציון 4.
פרטים, הרשמה ותכנית הסמינריונים אפשר לקבל במרכז זלמן שזר, ירושלים, טלפון: 37171, 30841.
ההרשמה תסתיים ביום ראשון, 29.9.74. מספר המקומות מוגבל.

דבר ספורט

הישראלים הגבירו אימוניהם לאחר ההתאקלמות בטהרן

פסחוב עשויה להגיע ביום א'. — אירן הבטיחה לדחות שעות משחקי הגמר בכדורסל ובכדורגל אם ישראל תופיע בהם כדי לאפשר שידור ישיר בטלוויזיה. — בטקס הנעילה נופיע רק עם 15 ספורטאים

מאת ברוך שיינברג, שליחנו למשחקי אסיה

טהראן, (שירות „דבר"). — ספורטאי ישראל הגבירו ביומם השני בטהראן את קצב אימוניהם וכל המאמנים שבעי רצון מהתקדמות חניכיהם.

הכדורגלנים הסתפקו אתמול בבוקר באימון בכפר במקום לקיימו במגרש ליד האיצטדיון, כפי שתוכנן כראש. המאמן שווייצר המשיך להעביד את חניכיו בפרך כדי להכשירם בהירות לתנאי האקלים. כושר גופני ועמידה בפני תיקולים ופגיעות. בשבת עומד המאמן לפתוח בשלב של תירגול טאקטי ובבעיטות ממצבים שונים לשער.

אף כי מוקדם עדיין לקבוע בודאות סופי את ההרכב הפותח במשחק נגד מאלזיה ביום שלישי, מסתמן ההרכב הבא:

ויסוקר; נימני, רוזה, שוזנר, בלו; שום, שווייצר, לזונסל; דמתי, פיינגבוים, ספיארי.

המטרה היא לפתוח את המשחק בתנופה ולהשתדל להבקיע שער כבר בדקות הראשונות. אתמול לפנות ערב קיימו הכדורגלנים אימון נוסף, הפעם במגרש שליד האיצטדיון.

השחיינים נכנסו ראשונים לבריכה וסיימו את האימונים עם התחלת המשחק האימון בכדורמים בין איראן וסינגפור, שנוהל ע"י יצחק פיטסינגר.

הסייפים התאמנו עם עמיתיהם מיפאן והקלעים בנפרד מהסינים. הגרלת הטניס תהיה הבוקר. אין עדיין שיבוצים למקצי השחיה והאתלטיקה.

הגיעה הגעף של בלו...

הטניסאית פאולינה פסחוב, המשתתפת בטורניר פורסט־היל, עשויה לבוא ביום ראשון. בצלו השמאלית של בלו הגיעה אתמול מן הארץ עם שודר הרדיו עמי פוזל.

מזכ"ל הוועדה המארגנת, חסן ראסולי, הבטיח ללקין, כי אם ישראל תופיע בגמר הכדורגל או הכדורסל יוחש על דחיה קלה במועד התחלת המשחקים כדי לאפשר לטלוויזיה הישראלית להעביר את כל מהלך המשחקים בשידור ישיר. סוכם גם, כי ישראל תיוצג בנעילה ע"י קבוצה של 15 ספורטאים, משום שהאחרים כבר יהיו בישראל.

ניקנו פירות שחסרו

מנהל המשלחת הישראלית, שמואל ללקין, מסר אתמול, כי קצב האימונים של כל הספורטאים משביע רצון. גם התנאים בכפר משתפרים מדי יום. האוכל טוב, נוסף משקאות קלים וניקנו פירות שחסרו. המגורים הם ממוזגי־אוויר ועולים על אלה של מינכן.

הערבים, הסינים והצפון קוריאנים מתעלמים מהישראלים

פגישות בוקר של ראשי המשלחות בכפר תורמות ליצירת אווירה טובה. נציגי המדינות הערביות נמנעים מכל קשר עם ללקין. הישראלים קשרו יחסי רעות טובים עם ספורטאי כל המדינות, פרט לסינים ולצפון־קוריאנים.

מקומות הבידור בכפר מוגבלים ונשקלת האפשרות להוציא את הכדורגלנים והכדורסלנים ערב אחד למקום בידור מחוץ לכפר. ברור, כי דבר זה עשוי להיתקל בקשיים ובבעיות בטחוניות. ללא אישור בטחוני לא ייעשה דבר.

חיילי קומנדו איראנים מנסים למנוע, באמצעות סימני ידיים, מלצלם כמה מחברי המשלחת הישראלית בדרכם להנפת הדגל במרכז הספורט „אריאמייר" בטהרן (צילום רדיו של „אי־פי־")

יתכן שיבוץ חדש של נבחרת הכדורסל ל־2 בתים

מאת ברוך שיינברג, שליחנו למשחקי אסיה

טהראן, (שירות „דבר"). — התעלומה סביב הגרלת הכדורסל — נמשכת. בפרוטוקול האחרון של הוועדה המארגנת עומדת ההגרלה הראשונה בעינה, כלומר ישראל, הודו (שהודיעה על פרישתה) והפיליפינים כלולים בבית אחד, שממנו יעלו לשלב הבא שתי נבחרות.

בכל מקום, לפי התכנית המקורית, שסדרם נוגעת, נתמודד ביום שני נגד הפיליפינים.

סברה אחרת אומרת, כי יהיה שיבוץ חדש ולפיו יהיו שני בתים. האחד עם חמש נבחרות ובו נבחרת ישראל, והשני עם שש נבחרות ובו שלוש מדינות ערב: באחריין, כוויית ועיראק.

נבחרת הכדורסל התאמנה בבוקר ובערב, שעתיים בכל אימון. ארואסטי החלים מפציעה קלה בידו ושותף.

המאמן הרומני של איראן, גורגי ערלה, קיבל מהארץ מידע על ההגנה האזורית הלוחצת שלנו והעבירו גם ליותר ירינותינו. הסינים הסכימו להצטלם עם הכדורסלנים שלנו, אך הם חזרו בהם.

שוער איראן שבר יד

הכדורגל האיראני ספג אתמול מהלומה גדולה כאשר יואלץ לוותר על שירותו של השוער הראשון בנבחרה, נאסר היגאזי, לפחות בני המשחקים הראשונים של הטורניר.

הפרפר עבר באימון את פרק ידו השמאלית ורופאיו אסרו עליו פעילות במשך 10 ימים.

מחר חזרה על טקס פתיחת המשחקים

מחר בבוקר תיערך חזרה של הפתיחה. מזכ"ל ההתאחדות הבינלאומית בהרמת־משקולות, אוסקר סטייט, אמר אתמול, כי האיראנים מכינים ליפאנים הפתעה במשחקים ויצליחו להשתוות אליהם במספר מדליות הזהב במשקולות.

בבאנגקוק ב־1970 זכו היפאנים ב־4 מדליות זהב והאיראנים, ב־שתיים.

הסיאן הפרלמי במשקל זבוב, האיראני מוחמד נאסירי, סיפר בראיון שבו שיאי עולם.

2,600 ספורטאים כבר הגיעו לטהראן

עד כה הגיעו לכפר בטהראן קרוב ל־2,600 ספורטאים. רק המשלחות מכוויית, אפגניסטן ולאוס לא באו למשחקים.

הוועדה המארגנת קיימה מסיבת עיתונאים והפריכה את השמועות כאילו מסלול רוכבי האופניים כלא התאים. „יתכן שהמתלוננים אינם רגילים למסלול כזה. אנו בדקנו אותו מחדש ולא מצאנו בו ליקויים", אמר אדריבל אירואני.

אנשי הוועדה הדגישו, כי המסלול נבדק ואושר ע"י הפדרציה הבינלאומית לאופניים ונציגיה. כי הרוכב האיטלקי דומיניקו דניליד השיג על המסלול, לפני שלושה חודשים, מהירות של 83 קמ"ש.

באשר לטענה, כי הבריכה ארוכה ב־3 ס"מ מן המקובל, ציינו המארגנים, כי הדבר נעשה כדי להבטיח מקום למודדי הזמן.

כוויית הציעה להכניס לתכנית משחקי אסיה גם את ענף הכדוריד. הוחלט לקבל עקרונית הצעה זו, אולם דיון מעשי בנושא יתקיים רק ב־1976, בקונגרס בבגדאד.

מיליון וחצי ביצים יוטסו מישראל לטהראן

מיליון וחצי ביצים יוטסו היום בכשה בכוון לטהראן, על פי הזמנת ממשלת איראן. הן מתכונות להאכיל בהן את אלפי הספורטאים והאורחים במשך הכינוסים של משחקי אסיה.

מעניין יהיה לראות אם משלחות הספורט של ערב, שהחליטו לא להתמודד עם הישראלים, יחליטו גם להחרים את המזון שיוגש לספורטאים.

לבנון וסוריה צורפו לפדרציית משחקי אסיה

טהראן, (שירות „דבר"). — המדינות הערביות בפדרציית משחקי אסיה קיבלו אתמול הבטחה כוח רצונית, לאחר שהקונגרס של הפדרציה אישר אתמול, ללא הצבעה, אלא בהסכמה שתיקתית, את חברותן של לבנון וסוריה מהיום בכפר.

צירופן של השתיים הביא לחברותן של חמש מדינות ערביות בפדרציה והמלולות להיות לכך הבסיס בעתיד לגבי ישראל. זאת על אף שהשתיים מילאו וחתמו על השאלונים המקובלים בהקפד להתחייבות למלא אחר התקנון, שלא להפלות שום חברה בפדרציה משל דת, גזע, לאום ופוליטיקה.

פאקיסטן תארח ב־1978

פאקיסטן נקבעה לארח ב־1978 בעיר איסלאמאבד את האלימפיאדה השביעית, לאחר שהביעה התחייבות כמפלתית לכבד את התקנון ולהזמין למשחקים את כל החברות בפדרציה.

מאלק מירזא האלה, נשיא הוועד האולימפי של פאקיסטן, נבחר לכנס הפדרציה על משחקי 1978 ולתפקיד המזכיל נבחר הפאקיסטני זאפר עלי. הבחירות לחבר הוועדה של הפדרציה נדחו ליום ראשון לפי הצעת יו"ר הוועד האולימפי בישראל, יוסף ענבר.

נודע, כי שיך הבטיחה להעניק לפאקיסטן 25 מיליון דולאר כסיוע לבניית מתקני הספורט.

ספורט בשבת

- שחיה: בספרו ודיגיוס — גבר אליפות ישראל לילדים בגיל 9—12.
- כדורמים: משחקי הליגה הלאומית.
- אופניים: מרוץ לבוגרים, נוער ונערים למרחק 56 ק"מ, מרמלה דרך צומת נחשון בחזרה לרמלה. מרוץ לילדים למרחק 26 ק"מ.
- התעמלות: אליפות הפועל לבוגרים ב„בית באורנר".

שחיין החתירה דן ברנר משיב לשאלות עיתונאים בזמן אימון בבריכת השחיה (צילום רדיו של „אי.פי.")

הפסד רביעי רצוף לטוטנהאם

קבוצת הכדורגל הלונדונית טוטנהאם, ספגה את מפלתה הרביעית ברציפות עם פתיחת הליגה האנגלית ב־17 באוגוסט, כשנוצחה שלשום בלילה במגרשה על־ידי מנצ'סטר־סיטי 2:1. טוטנהאם ניצבת עתה במקום האחרון בטבלה, ללא נקודה.

שער הניצחון הובקע בשניות הסיום על ידי הקשר טומי בות. קודם לכן הבקיע קולין בל ומרטין פיטרס בטוטנהאם השווה במחצית השניה.

אברטון וסטוק סיימו בתיקו 1:1. תוצאה דומה הושגה בין לסטר לברמינגהאם. בוב לצ'פורד העניק יתרון לאברטון, בטרם השווה ג'ון מהוני לסטוק. וסטהאם סיימה בתיקו אפס עם העולה החדשה לוטון.

מנצ'סטר־יונייטד מוסיפה לקצור נצחונות בליגה השניה. היא גברה על פורטסמות 1:2, משעריהם של גראהם דיילי והאירי הצעיר סמי מקאילרוי.

אסטון־וילה הביסה את האל־סיטי 0:6. האירי הבינלאומי סמי מורגאן הבקיע שלושה שערים.

ערב קודם לכן הושגו התוצאות הבאות: איפסוויץ' — ארסנל 0:3; צ'לסי — ברנלי 1:2; מידלסברו — קארלייל 0:1; בנסמר — דרבי 1:1; ליברפול — וולבס 0:2; קווינס — פארק־ריינג'רס — לידס 1:1; שפילד יונייטד — ניוקאסל 1:2.

מחר:

צ'לסי — ליברפול

המשחק המרכזי בשבת צפוי להיות בסטמפורד־ברידג', שם תארח צ'לסי את מחזיקת הגביע, ליברפול, הניצבת במקום השני אחרי איפסוויץ'.

איפסוויץ', היחידה שצברה את מלוא הנקודות (8) מארבעת משחקי הליגה שנערכו עד כה, יוצאת לשפילד, להתמודד עם היונייטד.

בגודיסון־פארק יתקיים מפגש ה„מיליונריות" בין אברטון וארסנל, כשסיכוייה של הראשונה טובים לזכות בנצחון, בעקבות מפלתם של ה„תותחנים" באמצע השבוע באיפסוויץ' (3:0). ייתכן גם שאברטון תכלול את שוקנה החדש דוב דובסון. משחק מעניין עשוי להיערך ב„מיין רוד" כאשר מנצ'סטר־סיטי תארח את האלופה לידס.

קארלייל, שספגה את הפסדה הראשון תשחק בלסטר. העולה השניה מידלסברו, תופיע בסטוק. לוטון, הקבוצה השלישית שעלתה העונה, תארח את קווינס־פארק־ריינג'רס.

יתר המשחקים: בירמינגהאם — וולבס; ברנלי — קובנטרי; ניוקאסל — וסטהאם; טוטנהאם — דרבי.

בליגה השניה, יוצאת מנצ'סטר־יונייטד, הראשונה בטבלה, למשחק חוץ בקרדיף ונוריץ' תארח את שפילד־וונסדי.

פרסום ראשון בעתונות

מאת שליחנו המיוחד

טהראן, (שירות „דבר"). — לראשונה מאז בואה לטהראן זכתה המשלחת הישראלית אתמול לפרסום נאות במקום מרכזי בעמוד הראשון של היומון הפופולארי ביותר בשפה האנגלית „קאיהאן".

הכותרת אומרת: „הישראלים לא איבדו זמן כבר בהתחלה". מתחת לכותרת מופיעה תמונה של השחיינים ברנר ופרג. הרשימה מתייחסת לספורטאים בעצמם לבדדים ומתמקדת סביב האימונים הקשים והתכופים של הישראלים. הכתב מראיין את ללקין ופוקס, המנסים לחזות בראש את סיכוייהם של פסחוב, שחמורות ושווייצר לזכות במדליות.

הסכמים לשיתוף פעולה בתחום החקלאות, ביטול הדדי של אשרות כניסה ועידוד הסחר — נחתמו השבוע במשרד החוץ בירושלים על־ידי שר החוץ של האיטי אדנר ברוטוס וסגן ראש הממשלה ושר החוץ יגאל אלון.

עתיד הלייזרים בתעופה

כינוס בינלאומי למדעי התעופה בחיפה

מאת עמוס כרמלי

הכינוס הי9 של המועצה הבינלאומית למדעי התעופה שנערך השבוע בחיפה עד יום ו' עסק במגוון רחב של נושאים המעסיקים כיום את התעופה העולמית. בחמשת ימי הכינוס האזינו 500 משתתפיו, שבאו מ־15 מדינות, ל־59 הרצאות החובקות נושאים שונים בתעופת מטוסים וחלליות. בין היתר דנו באי הכינוס בשימושים האפשריים בקרני לייזר, במטוסים ובחלליות בהווה ובעתיד, עסקו במחקרים הקשורים בפיתוח „הכנף הסופרקריטית" היא הכנף המסוגלת לשפר את ביצועי המטוסים המודרניים — ויישומה במטוסים המתקרבים למהירות הקול, ואודות למחקרים הקשורים לחידושים באווירודינמיקה ניסויית ועיונית. בהם חמרי מבנה חדשים, קלים וחזקים יותר, לכלי תעופה באטמוספירה ובחלל ומשקיעים עצמם בחיפוש פתרונות לבעיות הרעש של המטוסים המודרניים והגנה בפניהם על איכות הסביבה.

המועצה הבינלאומית למדעי התעופה הוקמה בשנת 1958 על־ידי המדען היהודי תיאודור פון קרמן בכוונה להרחיב את שיתוף הפעולה הבינלאומי באווירונאוטיקה. המועצה מאגדת בתוכה את האגודות למדעי התעופה ב־27 מדינות ועורכת כל שנתיים קונגרס בינלאומי. בקונגרסים אלה משתתפים טובי המדענים והמומחים במדעי ההנדסה האווירונאוטית, הדנים בנושאים מרכזיים המתייחסים לתשתית המדעית [illegible] הן למפעלות התחבורה האווירית. תכנית הכינוס נקבעת מתוך ההצעות המוגשות על־ידי האגודות הלאומיות. כדי לשמור על רמת דיונים גבוהה מוגבל מספר ההרצאות בכל כינוס ל־60 בלבד. בכינוסים אלה משתתפים בדרך כלל 300—600 נציגים, כשהמארחים מהארץ המארחת, ובשנים האחרונות היה בהם דגש רב על קשר הגומלין בין התחבורה האווירית לבין החברה ואיכות החיים.

המארחים הישראלים של הכינוס רואים הישג מיוחד בקיומו כאן בישראל. גלגלים רבים עברו על היזמים הישראליים עד שראו בתחילת השבוע את באות המדענים, נציגי 15 ארצות, מגיעים לחיפה. עוד ב־1966 סוכם בכינוס הדו־שנתי שנערך בלונדון, כי תינתן אפשרות לעריכתו של אחד הכינוסים הבאים בישראל. דובר על הכינוס השמיני שנועד לשנת 1972. בעת הכינוס הבא, שנערך שנתיים אחר כך ברומא, אירעה תקיפת המחבלים בלוד [illegible] והמועצה החליטה לקיים את הכינוס השמיני בהולנד ולא בישראל, בשל הקשיים והתנכלות מחבלים. בכינוס באמסטרדם לפני שנתיים שוב חזר הנושא הישראלי לדיון. ולאחר פעולות שכנוע מרובות נקבע, כי הכינוס הבא אכן ייערך בישראל. אך כאן אירע בלתי צפוי. בעקבות המלחמה [illegible] לגבי קיומו של הכינוס בארץ בגלל המצב המתוח במזרח התיכון. שוב קמו [illegible] בין המדענים שתמכו בעריכת הכינוס בישראל כמתוכנן, אך באה מלחמת יום הכיפורים ואיימה פעם נוספת לשבש את התכניות. כאשר הודיעו נציגי המועצה הבינלאומית בתחילת השנה על ההחלטה לקיים בכל זאת את הכינוס בארץ, נשמו הנציגים הישראליים של הוועדה המארגנת לרווחה. זוהי הפעם הראשונה מאז הקמתה של המועצה הבינלאומית שכינוסה נערך מחוץ לאירופה.

הרצאת הפתיחה של הכינוס ניתנה על־ידי ד"ר ארתור קנטרוביץ ממעבדות „אבקו אברט" במסאצ'וסטס, ארה"ב, על הנושא: השימוש בקרני לייזר בתעופה ובחלל. [illegible]

חלק נכבד של ההרצאות הוקדש לאווירודינמיקה [illegible] ריצ'רד ויטקומב [illegible] שפיתח את „הכנף הסופרקריטית", הירצה על ההתפתחויות [illegible] יעילים ומהירים יותר ב־15 אחוז, אם תותקן בו כנף כזאת. [illegible] במפעלי „בואינג" ובחברות אחרות המתבססים על הכנף הסופרקריטית. [illegible]

[illegible]

מציע רוטציה מקיפה של נציגי חרות בוועדות הכנסת

הח"כ בנהם ידיד, שהוא בסיעת ה„ליכוד" בכנסת, מתכוון להציע רוטציה מקיפה בנציגות הסיעה „חרות" בוועדות הכנסת.

נוסף להצעה להחליף את ד"ר בנימין הלוי בוועדת החוץ והבטחון בחבר הכנסת יצחק שמיר, מציע ב. ידיד, כי ד"ר יוחנן באדר יפנה את מקומו בוועדת הכספים ובוועדה לביקורת המדינה ויעבור לוועדת־החוקה חוק ומשפט. הוא גם מציע, כי את מקומו של באדר כיו"ר ועדת הכספים יתפוס ד"ר הלוי.

כן מציע ידידי, כי יורם ארידור יפנה את מקומו בוועדת העבודה, [illegible] לנדאו את מקומו בוועדת־החוץ והבטחון ובמקומו יבוא פרופסור מ. ארנס. מ. ידיד אמר לסופר „דבר", כי את כל הצעות הוא מעלה על דעת עצמו, ואין כי בכוונתו להעלותן בישיבת הסיעה לכשיתכנסו חברי הכנסת מפגרת הקיץ.

עתון לבנוני: סעודיה מספקת למצרים פאנטומים וסקייהוקים

ביירות, (ע.ה. יו.פ.). — היומון הלבנוני „אל־נהאר" מסר אתמול, כי סעודיה הספקה למצרים מטוסי „פאנטום", „סקייהוק" [illegible]

חבורות קליטה בישראל

בהתאם להחלטות כנס חבורות הקליטה אשר התקיים בקרית־מוריה בירושלים, משפחות המעוניינות להצטרף לחבורות הקליטה ברחבי הארץ, מתבקשות לפנות אל:

חבורות קליטה בישראל
דור ההמשך
רח' רמב"ן 30, ירושלים.

נא לציין פרטים: שם, כתובת וגיל.

אם נושא הקליטה החברתית מעניין אותך — הצטרף אלינו.

ההסתדרות הציונית העולמית

דור ההמשך · האגף לתנועות העליה

מהדורה שניה חדשה ומעודכנת של אטלס כרטא בכרך אחד

יהודה ואלך	מרדכי גיחון	מיכאל אבי־יונה	יוחנן אהרוני
מראשית ההתישבות ועד קום המדינה	מביתר ועד תל־חי היסטוריה צבאית	תקופת בית שני המשנה והתלמוד	תקופת המקרא

מחיר הספר - 92.50 ל"י

תאריך ______

לכבוד
ספרית דבר, ת.ד. 199 ת"א

אבקש לשלוח לביתי „אטלס כרטא בכרך אחד"
רצ"ב שיק/המחאת דאר ע"ס

שם ______
כתובת ______
חתימה ______

ספרית דבר

תאטרון היידי "חוצות היוצר"

יום ב' 2.9
יום ג' 3.9 — „שדים משחת"
יום ד' 4.9
יום ה' 5.9

כדי ערב בשעה 8.30 „חוצות היוצר"

תכנית — במוי: יעקב קאופמן

1. „הערה מקדימה" קומדיה ירושלמית מאת: רחל פריאל. תרגום: פנינה. מוסיקה: ארליך שידלובסקי. מוקדשת לשר התיירות מר משה קול ולראש העיר מר טדי קולק.
2. „ראטאר באפשיאדה" בהקרנת שקופיות. טכסט ותמונות מאת: פריץ שווגלר. מוסיקה: אבל ארליך. המנצח: נועם שריף.
3. „המלכה הלבנה על לוח שחמט" — פנטומימה. טכסט: רחה פריאל. מוסיקה: ליאון שידלובסקי.

תודה לשר התיירות ולראש העיר ולחברה לפיתוח מזרח ירושלים על עזרתם.

נא להצטייד במלבוש חם

360 מעונות־יום למועצת הפועלות

בשנת הלימודים תשל"ה, שתיפתח ביום ראשון הקרוב, מפעילה מועצת הפועלות, באמצעות ארגון אמהות עובדות, 360 כיתות למעונות־יום ברחבי הארץ — מסרה יו"ר המחלקה לפעולה חינוכית סוציאלית בגיל הרך במועצת הפועלות, מאשה לובלסקי. במעונות אלה יתחנכו כ־11 אלף ילדים.

ב־15 ישובים בארץ, בכללם אור־יהודה, קרית־גת, חיפה ובית־שאן נפתחו מחלקות לתינוקות בכל המיבנים המתוכננים ע"י בשיתוף משרד הסעד ומשרד העבודה, קיימת כוונה לתכנן בראש מחלקות לתינוקות במעונות יום.

בשנת הלימודים תשל"ה תפעיל המחלקה החינוכית סוציאלית לגיל הרך מערכת משולבת של חינוך ילדים, הדרכת הורים, בשיתופם של אנשי־חינוך ופסיכולוגים.

מרכז לקידום ילדים בעלי מום יוקם בירושלים

מרכז ראשון מסוגו לקידום ילדים בעלי מום יוקם בירושלים על ידי קרן לעזרת ילדים יהודיים בכל העולם, הפועלת בחסות בית המלוכה הבריטי.

גזבר הקרן, לורד סמנר הירדפלד, מסר אתמול לכתב עתים, כי השיג הסכם עקרוני בעניין זה עם ראש עיריית ירושלים, טדי קולק. המרכז ייקרא „מרכז נורוד לילדים ולהתפתחות המשפחה" והוא יוקם על שטח של 4 דונם שהועמד לרשות הפרוייקט על ידי העיריה, לא הרחק מבניין הכנסת.

הבניה תארך כשנתיים ותעלה 5 מיליון לירות. כיוון שהקרן מוגבלת לעזרת ילדים יהודים בלבד, והעיריה ביקשה שהמרכז ישרת גם ילדים ערבים בעלי מום, נקבע, שהשתתפות הממשלה ב־2 וחצי מיליון לירות, תיזקף על חשבון העזרה לילדים ערבים.

מילגות לציירים נכי צה"ל

שתי מילגות לציירים נכי צה"ל, הוענקו אתמול בטקס שנערך ב„בית הלוחם". מענקה מטעם קרן סוזאן פרגל (פרנקל) בצפת.

הציירים שזכו במילגות הם דוד אריכא ואפרים מרימסקי. הם קיבלו את המילגות מידי נציגת הצייר הגרת יצחק פרגל (פרנקל). המילגות ניתנות במסגרת פעולות איגוד הנוער־הצייר של ארגון נכי צה"ל על־ידי קרן סוזאן פרגל. במלאת שנה לפתיחת הגלריה, נוסף למילגות על סך 1000 לירות כ"א תרם הצייר כסף לקניית הציורים לאוצר־הצייר ב„בית הלוחם". (ע)

משטרת הרצליה הצליחה לעצור חבורת פורצים צעירים, שפעלה בתקופה האחרונה באיזור כפר שמריהו והרצליה. עד כה נעצרו ארבעה חשודים ונתגלו פריטי רכוש גנוב.

מינהל מקרקעי ישראל

בטול מכרז להחכרת מגרש לבנית בית מגורים באבן־יהודה

מכרז מס' ת"א/34/74

מינהל מקרקעי ישראל מודיע בזאת כי המכרז הנ"ל שפורסם בעתונות בתאריך 7.8.1974, בטל ומבוטל.

הודעה לחברי קופת־חולים בקרית־אונו

החל ביום א' 1.9.74 יצורף איזור קרית־אונו למוקד תורנות הרופאים הפועל בתחנה מגן דוד אדום רמת־גן.

במקרה הצורך בעזרה רפואית דחופה, בין השעות 7.00 בערב עד 7.00 בבוקר, (למחרת היום), נא לפנות טלפונית, לתחנת מגן דוד אדום שברחוב הגלגל 42 רמת־גן, טל. 781112.

החזרת התשלום תיעשה ע"י מזכירי מרפאות קופת־חולים בקרית־אונו, על פי ההוראות הקיימות.

הנהלת קופת־חולים
מחוז דן

24 שעות · 24 שעות · 24 שעות · 24 שעות

מבחר

טלוויזיה

יום ששי
* 15.00 — „הקסם השחור״ — „חליבן ביער״.
* 15.25 — „שלום לבוא שבת״ — שבת בכפר הנוער „הדר סיני״.
* 21.10 — „סרט קולנועי״ — „הפרה השבורה״. על פי סיפור מאת ז׳אק אנטואן. קומדיה על הרפתקאותיו של שבוי שבורח ממחנה עבודה, עם פרנדל בתפקיד הראשי.

יום שבת
* 20.00 — „המבדיל״ — הר חזן יוסלה רוזנבלט — שירתו, דמותו וזכרונות עליו.
* 21.00 — „אירונסייד״ — „הרצח אוהב מוסיקת פופ״.
* 21.50 — „מבט ספורט״.

רדיו

יום ששי
* 17.05 — „חיי אדם״ — „פנחס רוטנברג״. מייסד חברת החשמל והאידיאולוג הציוני (צ).
* 18.05 — „לפעמים״ — עם הפנטומימאי והבמאי סמי מולכו (ב).
* 20.05 — „באלה היו הי־מים שהיו״ — קיץ 1914. חיי הישוב היהודי בא״י בפרוץ מל־חמת העולם השניה (בשידור הי־זר) (ג).
* 21.05 — „קונצרט ליל ה־שבת״ — (סטראו). בתכנית: סימפוניה קונצרטית בסול מג׳ור (1739 — 1799) לשני כינורות ו־תזמורת, אופוס 13 מאת שבליה דה סן־ג׳ורג׳; קונצ׳רטו מס. 2 ב־פה מינור לפסנתר ותזמורה אופוס 21 מאת שופן; סימפוניה פנטסטית, אופוס 14 מאת ברליוז (א).
* 23.05 — „בירה ומצב־רוח״ — יעקב אגמון מארח במו־עדון התאטרון (ב).

שבת
* 12.05 — „ראיון החודש״ — מראיין: דניאל בלוך (א).
* 12.05 — „אותי זה מצ־חיק״ — לקט מערכונים וקטעי הומור (ב).
* 13.05 — „שאלות איש־יות״ — יעקב אגמון עם אביבה ליאון — פקידת אימוץ ראשית ב־משרד הסעד, המספרת על שיטות אימוץ בישראל, המגבלות והקשיים בנושא וההשגים בתחום רגיש זה (צ).
* 18.05 — „מחוץ לתחום״ — תכנית חדשה אותה עורך ומג־חה לוי יצחק הירושלמי. תכנית המפגישה שני כדורגלנים אקדמאים עם שני אקדמאים, חובבי כדורגל מושבעים. המשתתפים משוחחים ב־נושאים כמו מקצועות בכדורגל, הקשר בין כדורגל לבין המקצו־עות בהם עוסקים האקדמאים, ועוד. משתתפים: פרופ׳ אלכסנדר פוקס, ד״ר יעקב ארנון, יהודה שהרבני ושמואל דוד (צ).

קולנוע

ירושלים

„צחק אותה סם״ (סמדר) — סרטו של הרברט רוס על בדידותו של חובב קולנוע — אולם לא סתם אחד אלא וודי אלן. העלם על המספר בוגארט. כשהוא עצמו בכלל אינו דומה לו. קומדיה משע־שעת, שיש בה הרבה מאוד על כל אחד מאתנו - מבפנים.

„הדיקטטור הגדול״ (ארנון) — סרטו של צ׳אפלין משנת 1940, שהוא על פני הסטה סרט פוליטי — אנשי היטלר פלוס מוסוליני — סרט אידיאליסטי־תמים. שכבר אז לא היה לו „כיסוי״ אולם באם רואים את היצירה הזו בנקודת־ראות אחרת, שילוב של רציפות אמנות אישית עם הקריאה ההבר־תית להרגת האדם — בלי ספק הסרט בתמוה הסטב־היצב במהלך „פילוסופית צ׳אפלין״.

„חוליית הגרדום״ (הבירה) — סרטו האבסורדי, המזהים ב־קינגוויזה, של פארקו פררי. הר כתאר זוליה למסורת־חיים, כאלי־גוריה של כרת. סרט, שיש בו כל הדופיות של שימוש פסיכולוגי־לגגי בתחום הגנה שהפסידה לתפקיה. אומר פררי: אנו חיים בעולם חולה. עולם נחנק משפע. הרוצח את עצמו כאן התאבדות נהיה פעולה פורצת. ולכן כדיבר מהועמת.

„העוקץ״ (עדן) — קומדיה עסיסית על שני רמאים בתחילת שנות השלושים. כדי־איריה נבורן וקנטעצט, בלהט־מוהרד קללי, שבשעשוע אפס, אך והנב־את הבנו, בלי ספק בתלת־משקל. „פה דיי״ (אריון), פילאנסקי בני־סה. לא הצליח להיות גאון אינטרנציונאלי־היהודי מלבבים מספרי די־בוניואלי. אולם בתוך הכשלון הזה יש כל כך הרבה עניין. כשרון מקורי, הפתעות מרתקות — שבמחלט בהחלט צריך לראות את הסרט. עדיפה אכזבה גדולה על הנאה שיגרתית.

„ימיו של הדולפין״ (אורנע) — סרטו היוצא־דופן של מייק ניקולס על דולפינים שלמחל ידי־בר עפת־אנוש — אליגוריה עצו־בה לחברה המודרנית, שאין בה מקום להישלם מהשיגרה אוכלה־כה. פשטני, בלי ספק, אבל גם אם יהיה זה לצורך ראיית ג׳ירג׳־סי. סקול הדולפינים הפלאים — כדאי.

תל־אביב

„שוגארלאנד אקספרס״ (הוד) — סרט מרתק, לצחים ממש מהפנט, של סטיבן שפילברג („דואל״, המתאר, על יסוד מקרה אמיתי, רדיפה מטורפת של התנק אחרי הדרים־עבריינים. הזוהרים מטורפות כדי לקבל בכוח לידי־הם את בנם שנמסר לאימוץ. מעין טראגדיה יוונית־מודרנית עצובה באזה, אך לא בוזמנה משים ש־היא אינטלקטואלית כדי וחסר לה כח יצוגי כתאים. גולדי האון נה־דרת.

„הודיה הגדולה״ (במדיין) — ראה „הבירה״, ירושלים.

„שנה טובה לאוהבים״ (צאר) — סרט קטוני, אך גדוש אוירה, נוסטאלגיה למוסר אישי ו־אי־מוסרי מבחינה ציבורית, של קלוד ללוש, כרוי־מתוק, מבוצע היטב. הוא בכין גלגול של „גבר ואשה״.

שנים אחרי ההצלחה הגדולה ש־לו.

„קיר וקאפידי״ (תל־אביב) — דראמה יוונית של אנשים, החיים כעת ובעבר לזמן הקצוב עלהם. סיפורם של שני שודדים מהמפ־רב הפרוע, שהא השכילו להבין כי המערב הפרוע בה. אוירת עליז־בות נהדרת, אך באילבה. משחק יוצא מן הכלל ותחושה של איך כוצא כול האי־רצח הבייס להד־גים את המאנושה האבזרית. ש־לקראתה הסרט הולך מהרבע הרא־שון בקיצור. סיפורם של שני אנשים שהם „מתים חיים״ — אד לכולם. ביחוד לבמאי ג׳ירג׳ רוי הול — הכל באוד.

„חטים ושעיר״ (סינמה) — „סרט־תיפושות״ על בילי וויילדר — המכול העוקצני קיים. אך הוא נדים לבציב קרובות ת־ית בנכסה של פארסה מוסיקלית פראית. המבוצעה ללא אינוח־סס. אך בבוח כשרונות תוססים על־ידי מאריין מונרו. טוני קאר־טיס וג׳ק למון.

„העוקץ״ (אלנבי) — ראה „עדן״ ים.

„אוהאנבי״ (גת) — קומדיה רומאנטית־ציונית מצויינת של בי־לי וויילדר על „אהבה אנטי־אמרי־קאית״. כלומר בלתי־מוסרית אך יפה ועצילה, בסיטואציה איטלקית צחורה ובלבבת.

„ביל־בשם״ 5״ (הבלה) — סרט אמריקאי של הבמאי ג׳ורג׳ רוי היל („העוקץ״) על פי ספרו של קורט וונגאט הבן המתאר חיים בשלושה מישורים — הגי־בור, שהוא אופטיקאי בהווה, הרהוו בין העבר האלים בדרזדן מחרף בין העבר האלים בדרזדן המופצצת בימי המלחמה לבין חלום פרסולאי על אושר טהור באר דמיוני. שילובים מרתקים ומפתיעים וגילום דמות עשירה עלידי מייקל זיוגס.

„ירח של ניירי״ (חן) — בוגי־דאנוביץ׳ מחיה את שנות הד־שלושים באה״ב, כשהוא הולך עם זוג מתר — שני ימאים מן הפריין — גבר צעיר וילדה בת 9, אוירה, נוסטאלגית, קול־נוע־של־כבש, בידיהו־דעת מוחי־בת — אבל בסך הכל נובלה ש־ג גוה לזווה. סרט באורך בינוני או סדרה טלוויזיונית.

„הדיקטטור הגדול״ (ליסוד) — ראה „ארנון״, ירושלים.

„בני הסערה״ (נורדין) — סיפורים דראסטיים, לא כמם נסים, ביצירתו של גראהאם גרין „אנגי ליה ציבבה אותי״, שיש בהם גם הדים לאיבקוריים של כרסים אחר ים. יחד עם זאת, בגלל יחסים אפל ומרתק ותחושה בלתי־נמנעת של האמן בנוסח האופייני לסופר.

חיפה

„המסך הקרדעי״ (שמיס) — כניסתו „הכלהי הזיקה״ של אל־פרד היצ׳קוק לתוך הפוליטיקה הגדולה — הוא אינו מבין בה הרבה, הוא חכים להפליא, אבל — הוא היצ׳קוק, וזה לא יסולא בפז.

„העוקץ״ (חן) — ראה „עדן״ ירושלים.

„האריזר ובוזי״ (אורלי) — סרט פאראנואקלי בתכנו וסכלי בבשבעותו — סרט על בדידות ו־על חירות. סרט יפהפה על אהבת נער ואשה קשישה, שהופך להימ־נון לחיים.

„אבו־אל־בנת״ (עממי) — סרט ישראלי שהוא במפס טראגי־קומדיה „מזרחית״ — אך לא מגיע לכך בשל שורה של תרגילי־בידור, משעשעים כשלעצמם, אך פוגעים ברצף, של שייקה אופיר. סרט בעל־טעם, שהיא יצירה „מינורית״ כהנה.

ירושלים

זמני הדלקת הנרות
שבת פ׳ תצא

ערב שבת: ירושלים: 6.29, תל־אביב 6.47, חיפה 6.40

מוצאי שבת: ירושלים 7.44, תל־אביב 7.46, חיפה 7.46

האופרה הישראלית

מייסדת ומנהלת: א. דה־פיליפ

הבכורה לחיילי צה״ל חפשית

ההצגה הזוכה לשבחי הקהל והביקורת

ת״א: 7.9 ● 1.9 ● 9.9 ● 11.9 ● (14.9) — הצגת סיום העונה ה־27.
חיפה: 5.9 — „ארמיד״

הרוזנת מריצה

אופרטה מאת קלמן

תל־אביב 2.9
ריגולטו ● ורדי

תל־אביב 31.8 ● 10.9

נסיכת הקרקס

אופרטה מאת קלמן

כרטיסים: אלנבי 1 טל. 57227

עונג שבת
דבר

בתי־מרקחת

ירושלים

ששי 30.8
הרצל, רח׳ יפו 36 225059; תהבגיאן, רובע הנוצרים 283401.
שבת 31.8
ד״ר פרקש, הפלמ״ח 28 36084;
מוצאי שבת 31.8
בית הכרם, בית הכרם 19 521089; בלסם, רח׳ צאלה אריך.

בתל אביב

ששי
פרנקל, רח׳ המלך ג׳ורג׳ 28 טל׳ 223721; שלמה המלך, רח׳ שלמה המלך 78 טל׳ 246461; יאנג, רח׳ יהודה הלוי 67 טל׳ 612474.
שבת
בני, רח׳ דיזנגוף 74 טל׳ 222386; פרנקל, רח׳ המלך ג׳ורג׳ 28 טל׳ 223721; יאנג, רח׳ יהודה הלוי 67 טל׳ 612474; „מעיין חיים״ רח׳ בן־צבי 2 יפו טל׳ 821607.
מוצאי שבת
מושקוביץ רח׳ המלך ג׳ורג׳ 25 טל׳ 282650; צפון, רח׳ יהודה ה־מכבי 33 טל׳ 449995; יאנג, רח׳ יהודה הלוי 67 טל. 612474.

ברמת־גן

ששי 30.8
רמה, רמת־גן רח׳ דבוטינסקי 65.

שבת 31.8
חן, רמת־גן רח׳ ז׳בוטינסקי 99.

בני־ברק

ששי
רמה, ז׳בוטינסקי 65, רמת־גן.
שבת
חן, ז׳בוטינסקי 99, רמת־גן.

בבת־ים

ששי 30.8
גני בת־ים, בת־ים רח׳ הנביאים 3.
שבת 31.8
בלפור, בת־ים רח׳ בלפור 90.

בחולון

ששי 30.8
שיינין, הולנוד־סוקולוב 68.
שבת 31.8
אסותא, חולון רח׳ סולדפלדמ׳ 4.

בנתניה

יום ששי
נתניה
שבת
הרופה

הרצליה כפר שמריהו, רמת השרון, רעננה, כפר סבא רמתיים

ששי—30
ד״ר ברניקר, הרצליה, רחוב סו־קולוב 28.
שבת — 31
גולדשטיין, הרצליה פתוח, ככר בנור.

קופת־חולים של ההסתדרות הכללית
מחוז תל־אביב · לוח התורנויות

א. תורנויות לילה
מתקיימות ערב ערב, כולל שבת וחג, בשעות 8 בערב עד 12 בלילה (פרט להדר יוסף מ־8 עד 11).
1. מרפאת התקוה ב׳ רחוב זיו פינת לח׳ ברכיהו. טלפון 31122 — לחברים סניפי: התקוה א׳ רבי נסקה וכפר שלם.
2. מרפאת הדר יוסף, רחוב קהילת וילנה מספר 10—12. טלפון 478095 — בשעות 8.00 עד 11.00 בלילה, לחברים סניפי: הדר־יוסף, נוה שרת, צהלה, רמת חייל, הלברוך וכן לחברים מהשכונות הקרובות לסניפים הללו.
3. מרפאת נוה שאנן, רחוב יסוד המעלה פינת לוינסקי טל. 33483 — לחברים סניפי: נוה שאנן, רשינגמן ופלורנטין.
4. מרפאת קטוביץ, רחוב עירית קטוביץ 36 פינת יהודה המכבי טל. 444494 — לחברים סניפי: קטוביץ, רביבים ורמת אביב.
5. מרפאת תל־נורדוי, רחוב רב הוז 1. טל. 243233 — לחברים סניפי: תל־נורדוי, אלי תידי באר־ אהרונוב, גלביץ, הנמל והספורט.
6. מרפאה קרית שלום, רחוב ד׳שבסקי 12. טלפון 822715 — לחברים סניפי: קרית שלום וקרית־שלום (שכון צבא קבע).

ב. ביוז מרקחת במרפאת זמנ־הוף, רח׳ זמנהוף 42, טלפון 289221. בין השעות 2.30—5.00 אחה״צ במרפאת מגדלבורג, רח׳ אלנבי 75, טלפון 614467. בין השעות 2.30—5.00 אחה״צ.
2. מעבדות במרפאת זמנהוף רח׳ זמנהוף 34, בין 4—5 אחה״צ.

ג. תורנויות שבת וחג
1. מתקיימות בין השעות 9.00—11.00 לפנה״צ במרפאות:

גלביץ	— טל׳ 242870
התקוה א׳	— טל׳ 32579
רשינגמן	— טל׳ 828180
הדר יוסף	— טל׳ 478095
יד־אליהו	— טל׳ 34218
יונה הנביא	— טל׳ 59979
כפר שלם	— טל׳ 31546
מגדלבורג	— טל׳ 614467
נוה שאנן	— טל׳ 33483
קרית שלום	— טל׳ 822715
קטוביץ	— טל׳ 444494
רמת אביב	— טל׳ 412294
רמת חייל	— טל׳ 471162
תל נורדוי	— טל׳ 243233

משעה 1.00 בצהרים עד 8.00 בערב מתקיימת תורנות במגן דוד אדום, רח׳ מזאה 13, טל׳ 101.

2. רופאים מקצועיים — לכל סניפי המחוז, מרפאת מגדל־בורג, רח׳ אלנבי 75, טל׳ 614467.
א. רופאי א.א. וגרון ורופא עיניים בין השעות 9.30—11.30 לפנה״צ.
ב. רופא כירורג בין השעות 9.00—12.00 לפנה״צ.
3. תורנות מעבדה — לכל סניפי המחוז, במרפאת זמנ־הוף, רח׳ זמנהוף 34, טלפון 284242 בשעות 9—11 לפנה״צ, 4—5 אחה״צ.
בית מרקחת במרפאת מגדל־בורג, רח׳ אלנבי 75, בין השעות 9.30—12.00 לפנה״צ, 4.00—5.00 אחה״צ.

מערה
א. אחרי השעה 12.00 בלילה ועד 7.00 בבוקר מתקיימת תורנות לילה במד״א, רח׳ מזא״ה 13, טל׳ 101.
ב. לחברים סניפי: אילון, יד־אליהו, רמת חן, עממי ג׳, רמת ישראל מנדלבורג, כרי־אור אר־ל־פנס, שבזי יונה הנביא ומונ־טיפיורי — הזוקקים לרופא בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר יפנו למגן דוד אדום, רח׳ מזא״ה 13, טלפון 101.
ג. תורנויות ערב שבת
בימי ששי משעה 2 אחה״צ עד 8 בערב מתקיימת תורנות במגן דוד אדום, רח׳ מזא״ה 13, טלפון 101.

הערה:
בית מרקחת מגדלבורג, רח׳ אלנבי 75, פתוח בימי א׳—ה׳ משעה 8 בבוקר עד 7 בערב ללא הפסקה.

„רפואפון״

שירות מידע על תורנויות רופאים, בתי־מרקחת, מעבדות, בתי־חולים ותורנויות לילה לחברי קופ״ח במחוזות תל־אביב, דן, יפו טל. 229777. פועל בכל ימות השבוע מ־8.00 עד 22.00 בלילה ובימי ו׳ מ־8.00 בבוקר עד 17.00 בערב.

קופת־חולים
מחוז חיפה

תורניות רופאים בקופת־חולים מחוז חיפה

א. שעות התורנות

במרפאות קופת חולים
1. בלילות, לרבות לילות שבת ולילות חג מ־8 בערב עד 12 בחצות.
2. בימי ששי ובערבי חג מ־4 עד 5 אחה״צ.
3. בשבתות ובחגים מ־9 עד 11 לפנה״צ.

ב. תחנות התורנות
1. מרפאת פרישמן, רחוב פרישמן 4, טלפון 662195 ל־חברים מהסניפים: פרישמן, אחוזה הצם, שדי ארים, יבנה, ד״ר גליקר, בודולף, גאולה, תל־עמל, חליסה, וקיבוץ גלו־יות.
2. מרפאת נוה שאנן, גלבוע פסגת טרומפלדור, טלפון 222121 לחברים מהסניפים: נוה שאנן, יזליטבורג, גלבוע ורמות רמז.
3. מרפאת קרית ים א׳, רח׳ ירושלים 3, טלפון 718953 ל־חברים מהסניפים: קרית ים א׳, קרית ים ב׳, קרית ים רס־קו וקרית חיים מערבית.
4. מרפאת עוזיאל קרית אתא טלפון 722384 לחברים מהסניפים: צוהיל, בן־צבי, פינסקר, וקרית־בנימין.
5. מרפאת סירת הכרמל, טלפון 571034 לחברים מהסני־פים: סירת הכרמל וסירה מערב.
ב. במגן דוד אדום — רחוב יצחק שדה, טלפון מספר 101, לחברים מהסניפים: ק. אלי־עזר, קרית אליהו, בת גלים, עין הים, מחנה דוד, קרית שפרינצק, רש — מרכז הכר־מל, בתנן אחוזה, הכרמל ה־צרפתי, רוממה, תל־חנן, נשר, גבעת נשר והדרדור.
1. בימים א׳—ה׳ משעה 13—16 ומשעה 19.00 עד 7.00 בבוקר.
2. בימי ששי וערבי חג משעה 14.00 עד 7.00 בבוקר למחרת השבת או החג.
ד. בשבתות משעה 9—11 ל־פנה״צ — נוסף לתורנות ב־מגן דוד אדום ובבית התור־נות בק. כוזקין, במרפאות: קרית אליעזר, טלפון מספר 535226 מרפאת רש — מרכז הכרמל, טלפון 86868, וקרית חיים מרכז טלפון 727626.
ה. במפרץ חיפה, רחוב הי־שופטים, פינת קרן קיימת (בית התרבות) טלפון מספר 710363, לחברים מהסניפים: קרית חיים מרכז, קרית ביא־ליק, קרית מוצקין, קרית שמואל וצור שלום.
1. בימים א׳—ה׳ משעה 13—16 ומשעה 19.30 עד 7.00 בבוקר.
2. בימי ששי וערבי חג משעה 14.00 עד 7 בבוקר למחרת ה־שבת או החג.
ו. קרית טבעון, קרית עמל ואלרואי, טלפון מספר 932053.
1. בימים א׳—ה׳ משעה 8 בערב עד 7 בבוקר.
2. בימי ששי וערבי חג משעה 14.00 עד 7 בבוקר למחרת ה־שבת או החג.
ז. קרית אתא — מחצות עד 7 בבוקר, טלפון מס׳ 720371.
ח. תורנות למקרים כירורגיים ב־מחלקה הכירורגית רחוב אבן סינא 8.
1. בימי ששי וערבי חג משעה 4 עד 5.30 אחה״צ.
2. בשבתות ובחגים משעה 9 עד 11.30 לפנה״צ.
ט. תורנות מעבדה: במעבדה המחוזית, שדרות ארים, טל־פון מספר 532107 לחברים מ־כל סניפי המחוז משעה 9—11 פנה״צ.
י. בית מרקחת מחוזי, רחוב אבן סינא 7, פתוח בימים א׳—ה׳ משעה 8 בבוקר עד 7 בער־ב ללא הפסקה.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

המוסד ללימודי חוץ

מודיע על פתיחת

לימודי תעודה

אשר יתקיימו בשעות הערב בשנת הלימודים תשל״ה 1974/75 בירושלים, בחיפה בתל־אביב ובבאר־שבע

ניהול
* ניהול עסקי — תעשייתי (בחיפה ובתל־אביב)
* ניהול הייצור (בירושלים, בתל־אביב ובבאר־שבע)
* ניהול הנדסי (בתל־אביב)
* ניהול כח־אדם (בירושלים, בחיפה, בתל־אביב ובבאר־שבע)
* ניהול שיווק (בתל־אביב)
* ניהול שיווק (בתל־אביב)
* ניהול אספקה (בירושלים ובתל־אביב)
* ניהול סחר־חוץ (בירושלים ובתל־אביב)
* ניהול החזקה (בחיפה, בתל־אביב ובבאר־שבע)
* ניהול נכסי מקרקעין (בירושלים ובתל־אביב)
* קורס מתקדם לניהול משרד (בירושלים ובתל־אביב)
* ניהול וארגון רשומות משרדיות (בחיפה)
* מינהל בתי־מלון (בחיפה ובתל־אביב)

כלכלה
* כלכלת מערכות (בתל־אביב)

בקרת איכות
* אבטחת איכות ואמינות (בתל־אביב)

מדעי המחשב
* תכנות למחשבים אלקטרוניים (בחיפה ובתל־אביב)
* מנתחי מערכות למחשבים אלקטרוניים (בחיפה ובתל־אביב)
* הפעלת מערכות מחשבים (בחיפה ובתל־אביב)

הנדסה אזרחית
* פיקוח על הביצוע בבניה (בתל־אביב)

הקשורת
* קורס מתקדם ליחסי ציבור (בירושלים ובתל־אביב)
* קורס מתקדם לפרסומת (בתל־אביב)
* ספרנות טכנית (בחיפה)

הכשרת מורים
* השתלמות לרשיון הוראה למהנדסים (בתל־אביב)

שמאות
* תורת השמאות (בתל־אביב)
* שמאות רכב (בחיפה ובתל־אביב)

תחבורה
* קציני בטיחות בתעבורה (בירושלים, בחיפה, בתל־אביב ובבאר־שבע)
* קורס לתחבורה ולתנועה (בתל־אביב)
* קורס מתקדם בהנדסת דרכים ושדות תעופה (בתל־אביב)

צילום
* צילום טכני מתקדם (בתל־אביב)

עיצוב ושרטוט
* עיצוב פנים וריהוט (בתל־אביב)
* גרפיקה (בחיפה ובתל־אביב)
* שרטוט טכני ותכנון חלקי מכונות (בחיפה ובתל־אביב)
* שרטוט בנין (בחיפה ובתל־אביב)
* שרטוט בנין בהתמחות עיצוב פנים וריהוט (בחיפה)
* שרטוט אלקטרוניקה (בחיפה ובתל־אביב)

חשמל
* חשמלאים מוסמכים (בחיפה)
* חשמלאים ראשיים (בחיפה)

לידיעת החיילים המשוחררים!
חייל משוחרר הזכאי למענק ליכודים, מתבקש להביא עמו בעת ההרשמה תעודה אשור מתאימה.

פרטים והרשמה:
בירושלים: הטכניון, השלוחה בירושלים, בנין העיריה, רחוב יפו 22 טלפון (241) 232251, בימים שני ורביעי בין השעות 17.00—19.00.
בחיפה: הטכניון, בנין ראשי, הדר הכרמל. טלפון 667818, 661151.
בתל־אביב: הטכניון, רחוב ליסין 14. טלפון 268126/7, 266992.
בבאר־שבע: הטכניון, השלוחה בבאר־שבע, בית יציב (ת.ד. 524, באר־שבע) בימים ראשון, שלישי וחמישי בין השעות 17.00—19.00

מועצה אזורית מגידו

מכרז מס׳ 5—74

1. המועצה האזורית מגידו מבקשת הצעה בדבר סלילת כבישים פנימיים באליקים, מדרך עוז ורמות מנשה.
2. אפשר לעיין בתכניות ובפרטים בבית המועצה בכל יום משעה 08.00 עד שעה 14.00 וביום ששי עד שעה 12.00.
3. הצעות בכתב יש להגיש עד יום 8.9.74 בשעה 12.00 למזכיר המועצה האזורית מגידו, ד״נ חבל מגידו.
4. להצעות יש לצרף ערבות בנקאית בסך 10 אחוזים מערך ה־הצעה.
5. אין המועצה האזורית מגידו מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

מיכאל פייד
ראש המועצה

23.8.74

משרד האוצר / אגף החשב הכללי
מינהל הרכב הממשלתי

מכרז מס׳ 12/74

מינהל הרכב הממשלתי מזמין בזה הצעות מהרים מוסמכים

לביצוע תיקונים ברכב ממשלתי בעיר חיפה

מסמכי המכרז ופרטים נוספים אפשר לקבל במינהל הרכב הממשלתי ברחוב יהודה הימית 31, יפו, בתאריך 30.8.74—11.9.74 בין השעות 8—13.

את ההצעות יש להגיש למינהל הרכב לא יאוחר מיום 11.9.74.

מינהל הרכב אינו מתחייב לקבל את ההצעה הזולה ביותר, או הצעה כלשהי.

בולים

צפת, ערבה ואילת – באוקטובר

מאת אריה לינדנבאום

ב־15 באוקטובר צפויה הופ־עתם של שלושה בולים חדשים בהמשך לסידרה הגדולה של נופי־הארץ. השלושה הוקדשו לצפת, ערבה ואילת. בול־צפת מראה נוף טיפוסי של העיר, בול אילת מר־אה את מפרץ־אילת ובול־ערבה מר־אה משטחים נוף הרי־...

שלושת הבולים צוירו בסטו־דיו „רולי״ — רוטשילד את ליפ־מן — שביטסו את ציורם על צי־לומיהם של ברודי ובראון. הע־רכים: צפת — 1.30 ל״י; אילת — 0.80 ל״י וערבה 0.25 ל״י.

יחד עם בולי „מבוזהארץ״ יו־פיעו גם שני בולי בן־גוריון ש־הדפסתם הולה רק עתה. כנראה בשל קשיי הבחירה של ציור הבו־לים. בבולי בן־גוריון היו בציות ספציפיות מעצם הזכות שהמ־דובר בבולי דיוקן, אולם גם מ־שום שההעדות למיניהן שקבעו את הציור הסופי, ובמיוחד ועדת השרים, התקשו בקביעת הדיוקן המתאים לבול. הבול, בציור זהה בשני הערכים, צוייר בידי א. אר־לר. הערכים — 0.25 ל״י ו־1.30 ל״י. בשובל הבולים מופיע סמל־המדינה וכתובת — „ראש הממש־לה ושר הבטחון הראשון״. הבול מודפס עתה בדפוס הממשלה בירושלים.

שני בולים — U.P.U

שני בולים נוספים שנועדו ל־15 באוקטובר הוקדשו לאיגוד הדואר העולמי, במלאות לו 100 שנה. בולים אלה נבחרו בתחרות פומבית לציורי־בולים שהתקיימה עוד ב־1972. לתחרות הוגשו אז 210 ציורים וכל ההצעות הובאו לשיפוט חבר השופטים שכלל את מנהל השירות הבולאי מ. בוזו, מנהל שירותי הדואר שלמה אמרי, הממונה על יצור בולים כ. קרוס, ראש החוג לאומנות באוניברסי־טת תל־אביב א. רונן, ראש המח־לקה לעיצוב גראפי ב„בצלאל״ ב. פלהיים, הצייר זאב דוד ו־נציגי אגודת הגראפיקאים. לתח־רות נקבעו שלושה פרסים בסך 2.000 ל״י: 1.000 ל״י ו־500 ל״י. בפרס ראשון זכה הבול של א. גלזר, שצייר בפעם הראשונה בול־דואר. בפרס השני זכו בני־שוהף דוד פסח ושמעון כתר, מקיבוץ מעברות, ובפרס השלישי זכה ציורו של יורם ורדימון.

השירות הבולאי אינו מתחייב בדרך כלל להשתמש בכל הציו־רים הזוכים בתחרות, אולם הפעם, אחר לבטים, הוחלט להשתמש ב־הצעה שזכתה בפרס הראשון וכן בזו שזכיינה בפרס השני. ב־15 באוקטובר יופיעו, איפוא, שני בולים ל„יו.פי.יו.״ שכתוצאה מ־שינויי התעריפים שחלו מאז שנת 1972 שונו בהם הערכים הנקו־בים.

הבול, פרי מכחולו של א. גלזר, יופיע בערך נקוב של 1.30 ל״י ואילו הבול של פסח וכתר יהיה בערך נקוב של 0.25 ל״י. באח־רון הוכנסו גם כמה שינויים גרא־פיים (הבול המובא בזה זכה ב־פרס ראשון, אולם זהו תצלום ראשון המופיע עדיין בערך נקוב של 0.80 ל״י כפי שהוכנן בשי־צתו).

המוזר מעט בסידרה זו, ששני הבולים יופיעו בפורמט שונה, דבר שאינו מקובל בבולי־ישראל (בול אחד מרובע והאחר מלבני). נראה, שבגלל עובדה זו יופיעו הפעם שתי מעטפות יום ראשון.

בספטמבר מכירה פומבית

ב־11 ו־12 בספטמבר תיערך בתל־אביב מכירה פומבית גדו־לה של בולים וחומר בולאי. ה־מכירה התקיים במועדון האגודה התל־אביבית לבולאות ברחוב הס 16, החל משעה 7 בערב. בעל המכירה, בית־המסחר לבולים „בולי לב״, הוציא השבוע קטלוג מיוחד הכולל יותר מ־1700 פרי־טים מהארץ ומחו״ל — יודאיקה, ארץ־הקודש, בולי־מדינות ובולים לפי נושאים, וכן אוטוגראפים של אישים יהודים, בעיקר מישראל. חלק ניכר מן החומר כולל בולי־ישראל, המנדט הבריטי והתקופה הטבעה. החומר יוצג לפני המכירה בבית־המסחר ברחוב שינקין ב־תל־אביב וב־5 בספטמבר במוע־דון האגודה הבולאית בחיפה, רחוב הרצליה 24.

שפע בולים ליו.פי.יו.

רשימת המדינות שישתתפו ה־שנה במבצע העולמי של הנפקת בולים למלאות 100 שנה לאיגוד הדואר העולמי, הולכת וגדלה. כל שבוע מתוספות מדינות חדשות. ונראה שהמבצע יקיף את כל מדינות העולם החברות בארגון הבינלאומי. מספר הבולים בנו־שא זה יגיע ודאי לכמה מאות. מרבית הבולים נושאים את סמל איגוד הדואר העולמי (גם בולי־ישראל), אולם בהרבה מדינות אין הציורים אופייניים דוקא לארגון ולתולדותיו. בתצלום — אוחדים מבולי־העולם שהוקדשו לאיגוד הדואר העולמי.

שחמט

שחמטאי הצמרת העולמית

בעריכת אליהו שחף

אלופי העולם בכל טיפוסי שמר על מקומו בראש טבלת מדרגות ה־בינלאומית, ליום 1 במאי 1974, שפורסמה לפני זמן על־ידי פיד״א. 18 שחמטאי־הצמרת העולמית הם: פישר 2780, קרפוב 2700, קורצ׳נוי 2670, ספאסקי 2650, פורטיש 2645, פטרוסיאן 2640, טאל 2635, לרסן ופולוגייבסקי 2630, קבלק 2625, הובנר וסקינג 2615, גלר 2610, ליובוייביץ׳ 2605, הורט, קוזמין, סמיקל ו־סמיסלוב 2600 כ״א.

השחמטאים הישראלים המופי־עים ברשימת מד־הכושר הבינ־לאומית הם: ולדימיר ליברזון 2515, יאיר קריידמן 2470, יעקב בליימן 2450, עמיקם בלשן 2435, יצחק רדשקוביץ 2425, משה צ׳ר־ניאק 2410, שמואל פרידמן 2400, אברהם קלדור 2395, שבתאי כגן 2385, מיכאל פרץ 2370, יוסף ריכטר 2370, יוסף פורת 2345, צדוק דומניץ 2335, ישראל גל־פר 2325, עוזי גלר 2310, כאיד רום 2305, יעקב משיאן 2265, אבנר כרס 2260.

בפעם הראשונה כוללת הר־שימה גם שתי שחמטאיות ישר־אליות: לידיה גל 3040, פרידה שהר (רבינוביץ׳) 1830.

אולימפיאדת 1976 בקונ־גרס פיד״א בניצה ביקשה ישראל ותאריך ב־4 חדשים את האופציה שניתנה לה בקונגרס הקודם, ל־ארח את האולימפיאדה הכ״ב בש־נת 1976. אופציות דומות ביקשו גם שוויצריה וארגנטינה. הקונגרס אישר למעשה שלוש האופצי־יות. מזכירות פיד״א תשקול רק את ההצעות הסופיות שיוגשו עד 1 בדצמבר 1974 ותעדיף הצעות שיכללו גם את אולימפיאדת הנ־שים.

אירועים רשמיים של פיד״א שאושרו על־ידי הקונגרס הם: אליפות העולם לנוער 1975 — פורטוריקו; אולימפיאדת הסטו־דנטים 1975 — בצ׳כוסלובקיה (דנן); אליפות אירופה לנוער 1975 — הולנד, מקסיקו, איטליה ושוויצריה הציעו לארח את הדו־קרב לאליפות־העולם בשנת 1975, אולם לא נתקבלה עדיין כל החלטה בנדון.

פניה לפישר

נשיא פיד״א, ד״ר מקס אייווה, פנה במכתב אישי לפישר, בו הוא מבקש ממנו לשקול מחדש את החלטתו לוותר על תואר אלוף העולם ולהסכים להיפגש בדו־קרב על התואר עם המנצח של הדו־קרב קרפוב־קורצ׳נוי (דו־קרב זה, שהוא השלב הסופי של התחרויות המוקדמות לאליפות העולם, ייפ־תח במוסקווה ב־16 בספטמבר). סוכנות „פראנס פרס״, המוסרת על כך מאמסטרדם, לא הודיעה אם פישר שלח תשובה כלשהי לפנייתו של אייווה.

אליפות ישראל לנוער

פתיחת רגלי המלכה
חיים שניידר — יהבל באומן

1. 4ד 4ד 2. ר5ל פ3ד 3. פ3ד 5. רה3 5מ3 ...

1974 ניצה
ספרדית
לומברדי (ארה״ב) — פיליפס (צ׳ילה)

אולימפיאדת הסטודנטים
סיציליאנית
פאולסן (דנמרק) — פיטניק (ברה״מ)

מאוצר התחבולה
גרינשפן — קמינסקי
פוזנאן, 1961

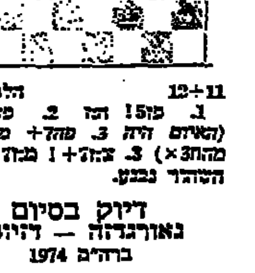

הלבן זוכה
12+11

דיוק בסיום
גאורגדזה — דזיובן
ברה״מ 1974

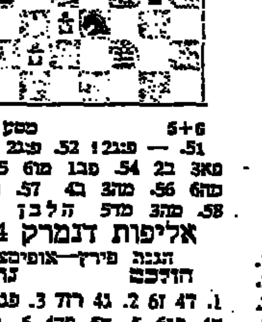

מסע השחור
5+6

אליפות דנמרק 1974
הגנה פירץ—אופיכסב
הולכם — גרבין

קופרייזיק — בוכאל
(ברה״מ) (מערב־גרמניה)

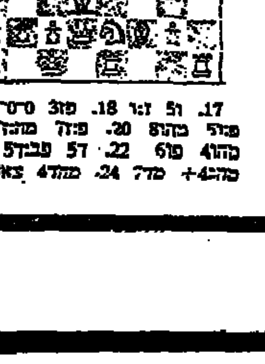

הלבן זוכה

ב. מקלאוד, אנגליה
פרס 1, בב׳מ. 1972/73

מט ב־2 מסעים
11+8

ג. אנופרייב, ברה״מ
פרס 3, „רוויסטה דה שח״, 1971

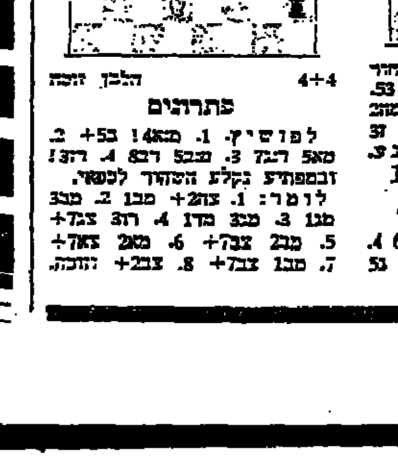

הלבן זוכה
4+4

פתרונים

هكذا من الاصل

המשטרה תפעיל גוף מיוחד לבטחון־פנים

מאת דנקה הרניש, סופרת "דבר" לענייני משטרה

משטרת ישראל תפעיל גוף מיוחד להבטחת בטחון פנים שיורכב מכוחות משטרה רגילים, משמר הגבול, אנשי הג"א ובעיקר ממערכים אזרחיים של "המשמר האזרחי". לסופרת "דבר" נודע, כי בימים האחרונים הוצע למספר אישים לרכז את הפעילות של הגוף הבטחוני החדש. בין היתר מוזכר שמו של ניצב שמואל (מולה) כהן, העומד בראש "המשמר האזרחי". כן נודע, שבתשתית הפיקודית של הגוף החדש ייכללו קצינים בדרגות בכירות.

הצדדים השונים הכרוכים בהפעלת הגוף הבטחוני החדש טרם סוכמו, אך אתמול נמסר על הפעלת, החל משבוע הבא, של לשכות מיוחדות לבטחון פנים. הלשכות יופעלו על־ידי המטה הארצי של המשטרה במטות המרחבים ועליהן יוטל הטיפול בכל הנושאים הקשורים בבעיית פעילות חבלנית בריכוזי האוכלוסיה. באינפורמציה שלא אושרה רשמית נאמר, כי בראש הלשכות יעמדו קציני משמר הגבול בדרגת רב־פקד. ממקורות משטרתיים נמסר לסופרת "דבר", כי הקמת מסגרת מיוחדת לטיפול בבטחון הפנים השוטף כרוכה בריאורגניזציה של המבנה המשטרתי.

המפקח הכללי של משטרת ישראל רב־ניצב שאול רוזוליו אמר אתמול במפגש הסברתי של מועדון "רוטרי" בתל־אביב, כי משטרת ישראל תעבור בימים הקרובים ריאורגניזציה מקפת שתהפוך אותה לגוף דו־תכליתי. מצד אחד תמשיך המשטרה לעסוק ולטפל את תפקידיה הרגילים. היינו הברת יסוד המשטרה, שיכלול כדעי ושכלולים בטיפול באזרח. מצד שני תפעיל המשטרה תשתית פיקודית להבטחת בטחון הפנים השוטף.

המפכ"ל רוזוליו הדגיש, כי יש צורך להתרגל למחשבה שנהייה במציאות של מעשי טרור זמן לא מבוטל. עם זאת אין להסתגר בבתים ולהפסיק מפעלים ציבוריים המוניים. הבעיה היא כיצד להפחית את הסיכונים ונטל זה חייב ליפול על האזרח. אחד היעדים החשובים של הגופים הציבוריים הוא לעורר מחדש את תחושת הצורך של מעורבות אישית והתנדבות. עם זאת שולל רוזוליו, בשלב זה, הצעות שההתנדבות תעוגן בחוק ובצווים.

ארה"ב תגדיל תרומתה למחקר הסרטן בישראל

ההקצבות הכספיות של ממשלת ארה"ב לשם הרחבת המחקר המדעי המנוהל בישראל להדברת הסרטן עשויות לגדול — אמרה אתמול בירבה סאנפורד, נציגת המכון הלאומי לחקר הסרטן שבמרכז הבריאות הלאומי בוואשינגטון. באמצעות מימון זה תומכת ממשלת ארה"ב בחקר הסרטן בישראל בסכום המגיע השנה ליותר מחצי מליון דולר.

סאנפורד, חוקרת מחלת הסרטן, משתתפת בקונגרס הבין־לאומי החמישי של האגודה להשתלת אברים המתקיים בבנייני האומה בירושלים, יחד עם יותר מאלף רופאים, חוקרים ומדענים מ־32 ארצות.

נמשכים השיבושים בטיסות "אל־על"

10 טיסות בלבד של "אל על" יצאו מנמל התעופה בשעות הבוקר המוקדמות ועד לשעת מסירת הידיעה. שש טיסות נוספות עמדו לצאת עד חצות, אך נמסר כי אין בטחון שאמנם ייצאו במועד.

בית הנתיבות של נמל בן־גוריון שהיה כה סוער בימים האחרונים, נרגע אתמול לפנות ערב. אם כי היו עוד נוסעים ממורמרים, ביניהם כאלה שהמתינו משעות הבוקר לטיסות השונות.

טיסת "אל על" לרומא בוטלה והחברה הכרה במקום זאת במטוס של "אליטליה" והעבירה אליו את הנוסעים. גם אחת הטיסות ללונדון בוטלה והנוסעים הועברו למטוס "סוויס איר" שעמד להסיעם עד ציריך. בטיסות לקופנהאגן היה איחור של 3 שעות ובטיסה לפאריס 4 שעות. מטוס ג'מבו של "אל על" בטיסה 15 ללונדון וניו־יורק היה אמור לצאת את נמל התעופה בשעה 6 בערב, אך נרשם לו איחור של 6 שעות.

עובדי התחזוקה המשיכו לעבוד בשיטה שהם מכנים "לפי הספר", דבר הגורם להאטה רבה בעבודתם.

12 מעובדי המשרד הראשי התנדבו לעבוד במשמרת אחר הצהרים ובכך סייעו לעובדי ההנהלה וזאת לאחר סיימם את יום עבודתם שלהם. תשעה אנשים נוספים מהמשרד הראשי התנדבו לעבוד במשמרת זכות. ארבעה אנשים מסניף "אל על" בתל־אביב עבדו באופן רצוף בבית הנתיבות כתגבורת. (צ)

הוחל בגביית מס רכש

מאמץ שהחשבונות יגיעו לנישומים לפני 10 באוקטובר

אף־על־פי שהמועדים שנקבעו בחוק לתשלום מס מימון רכש הם 1.10.74 ו־1.1.75 החלו משרדי מס־רכוש לגבות את מס מימון רכש מבעלי נכסים הרושמים פעולות בספרי־מקרקעין.

גבייה זו נעשית לפי הוראה בחוק, כי נכס שלגביו מבוצעת פעולה בספרי המקרקעין (בטאבו) ישולם המס בעדו מראש עד סוף השנה.

כן החל אגף מס־הכנסה ומס־רכוש בגביית מילוה המלחמה על שבח מקרקעין. תחילת הגבייה היא מיום פרסום חוק מלוות מלחמה בשיעור של 3 אחוזים מהשבח. מילווה זה אינו חל על דירות־יחיד ששוויין אינו עולה על 200 אלף לירות. ביצוע הפעולות בספרי האחוזה מותנה בתשלום המלווה מראש על־ידי המוכר.

דובר מינהל ההכנסות ציין, כי על אף המועד הקצר עושים שלטונות מס־הכנסה את מירב המאמצים כדי שהחשבונות מס מימון רכש יגיעו לנישומים עוד לפני 10.10.74, שהוא המועד לתשלום המחצית הראשונה של המס.

---

12 מפסקי בטיחות לזרם ביתי, שהיו מותקנים ליד מוני החשמל בבתים משותפים בראשון לציון — נגנבו במשך יום אתמול.

מפקד משמרת נתניה, רב־פקד אברהם בייגנברג, יפרוש ב־1 בספטמבר לראש לשכת התנועה במרחב השרון. למפקד משטרת נתניה מונה רב־פקד קלמן גורדקסיין, שהיה לפני כן מפקד משטרת חדרה.

טיסת בכורה של כדור פורח מאוייש בקרית־גת

טיסת בכורה ארצית של כדור פורח מאוייש, תתקיים הבוקר בשעה 10 באיצטדיון העירוני בקרית־גת. תהא זו הפעם הראשונה בארץ שיופרח כדור מאוייש על ידי שני תושבי שווייץ.

דובר מרכז השלטון המקומי, יצחק שולמן מסר, כי הטיסה תהיה במסלול באורך 15 עד 20 ק"מ לכיוון מזרח. גלויות מיוחדות יוצאו לרגל אירוע זה וכל ההכנסות יוקדשו לכפר־הילדים בקרית־יערים וכפר הילדים "ואוייס" בשווייץ.

את הכדור יפריח מנהל כפר הילדים בשווייץ. לפני הטיסה ייערך טקס קצר בהשתתפות ראש העיריה אריה מאיר ואישי ציבור. (ע)

עופר קורא לקבלנים להכריז על מרי כמחאה על ההתיקרות התלולה במחירי הקרקע

משרד השיכון ינהיג תכנית חדשה של בנייה להשכרה

מאת סופרו הכלכלי של "דבר"

בקריאה לקבלנים לצאת למאבק ואף להכריז על מרי נגד ההשתוללות במחירי הקרקע בעשרות אחוזים תוך מספר חדשים, עד כדי הפסקת קניית מגרשים — יצא אתמול שר השיכון אברהם עופר בפגישה עם חברי ארגון הקבלנים והבונים בתל אביב.

עופר סבור, שהמרי שהכריזו הקבלנים נגד תשלום מס מימון רכש הוא בבחינת "צעקה מיותרת". ולמאבקם של הקבלנים חייב להיות מכוון נגד ההתייקרות התלולה של מחירי הקרקעות בעשרות אחוזים. מה שמתרחש בתחום זה הוא בבחינת "השתוללות" ו"שערורייה" הגדיר השר בהוסיפו כי כל סופרלטיב אחר לא היה מוגזם לתאר את המתרחש. יש לעשות הכל כדי לבלום את האמרת מחירי הקרקעות. עופר הציע, שהקבלנים יכריזו על מרי ויפסיקו קניית מגרשים. יש לאסור על הקבלנים לרכוש מגרשים, אם יתברר שמחיר הקרקע יהיה יותר משליש ממחיר הדירה. בענין זה יהיה משרד השיכון מוכן להגיש את כל העזרה.

יופקעו קרקעות

שר השיכון חזר ומסר שמשרדו מתכוון לבנות כ־30,000 דירות ב־5—6 שנים. חלק מהדירות ייבנו ישירות על ידי משרד השיכון, חלק על ידי קבלנים וחברות שיכון לפי יעדי המשרד, וחלקן ייבנו בשביל השוק החפשי. כדי לבצע תכניות אלה, יש צורך להפקיע קרקע שבידיים פרטיות ושוחזקות לצרכים ספקולטיביים. עתה עוסקים בגיבוש תכניות אלה. עופר רמז כי בין היתר המוצע היא לכלול בתכנית זו גם את 5.000 הדונם במרכז חולון שלא ניתן לנצלם בשל הפיצול בבעלות. "לא יהיה מנוס מהפקעת קרקעות אלה כדי שאפשר יהיה לבנות", הדגיש. תכנית מקיפה צריכה גם כן לתרום להורדת מחירי הקרקע.

משרד השיכון יפרסם בקרוב תכנית חדשה לעידוד הבניה לשכירות בשם "שכירות חצי כלכלית". עופר ציין, שבעבר היו לו פקפוקים לגבי הכדאיות של בנייה להשכרה. אבל התברר שקבלנים שהשתכנו ובנו להשכרה לפני שנים אחדות, לא הפסידו מזה. עקב האינפלציה יש לעשות את חשבון הכדאיות לטווח ארוך.

התכנית תעודד בנייה להשכרה של דירות בנות 70 מ"ר שמחירן כ־120,000 ל"י. הקרקע תהיה מסובסדת ותינתן באמצעות משרד השיכון. דירות אלה יושכרו לזוגות צעירים ולקבוצות נזקקות בדמי שכירות שינועו בין 500 ל־600 לירות לחודש. אם תשלום זה יגיע ליותר מ־25 אחוז מהכנסתו של הזוג הצעיר, ייהנה הזוג מסובסידיה ממשלתית משלימה. לאחר 15 שנה של השכרה, תחזור הדירה לבעליה. בוני הדירות על פי תכנית זו ייהנו ממענק של 20 אחוז ממחיר הדירה. עוד 40 אחוז יקבלו בהלוואה בריבית של 9 אחוזים ל־15 שנה. ואילו היתרה של 40 אחוז מההשקעה יצטרך הקבלן להשקיע.

שר השיכון חזר והבהיר, שאין המדיניות הכלכלית החדשה מכוונת להביא למיתון במשק, כי אם לריסון בפעילות וליתר־פיקה הכוונה שמטרתם לשרת את צרכי המבנה והחברה. אין כל הצדקה שיהיו מפעלים וציוד מובטלים. בפנותו לקבלני תל־אביב הזהיר עופר, כי הם עשויים להגיע למשבר אם לא יסתגלו לצרכי המדינה, לעבור לבנייה עממית יותר של דירות בנות 110 מ"ר ולפצל בצפון ובדרום הארץ ובאיזור ירושלים. בשנים האחרונות התרכזה הבנייה יותר מדי במרכז הארץ ויותר מדי בשביל אוכלוסיה מבוססת למדי. כל קבלן שירצה לקבל עבודה בצפון או בדרום יוכל לקבלה ללא עיכובים, אמר.

בקרוב — שינויים בשיעורי המס על חלפים לרכב

בימים אלה עומדים להתפרסם תקנות "רצויות", המשנים את שיעורי המכס ומס־הקנייה על חלקי חילוף לרכב.

שינויים אלה באים בעקבות המלצה של ועדה בין־משרדית, המשותפת למשרדי האוצר, התחבורה ומסחר־ותעשיה שבדקה את הנושא. המלצות הועדה כוללות, בין השאר, הפחתת המכס מ־65 אחוז ל־50 אחוז במסגרת ביצוע מדיניות החשיפה.

כן מומלץ לקבוע שיעור מס־קנייה אחיד בגובה של 20 אחוז במקום שני שיעורים של 15 אחוז ו־40 אחוז הנהוגים כיום. השיעור האחיד יפשט את גביית המס ויקל על חישוב מחיריהם של החלפים לצרכנים.

דובר מינהל ההכנסות ביקש לציין, כי בעקבות שינויים אלה יש לצפות להתייקרות מחיריהם של חלפים לכלי־רכב, כאשר בסוגים מסויימים עלולות לחול הוזלות ובחלפים מסויימים ייתכנו גם התייקרויות מסויימות.

4000 התנדבו למשמר האזרחי בחיפה

מאת סופר "דבר"

מספר המתנדבים למשמר האזרחי בחיפה הוכפל בימים אלה והגיע ל־4000 — על כך הודיע אתמול ראש העיר י. אלמוגי.

נער בן 12 נעצר אתמול כחשוד בביצוע שורה של מעשי כייסות. הנער נלכד בחוף הכרמל בחיפה לאחר שביצע 5 מעשים כאלה תוך שעה אחת.

הסכם סביב פרשת ביה"ס ע"ש פולה בן־גוריון

טעון אישור עיריית ירושלים. אם לא יושג — לא ייפתחו הלימודים ב"רחביה—אוסישקין" ו"אולינה דה־רוטשילד"

מאת סופר "דבר" בירושלים

המחלוקת סביב בית הספר ע"ש פולה בן־גוריון קיבלה אתמול תפנית חדשה.

באסיפת עתונאים בירושלים הודיעו אתמול ועדי ההורים של ביה"ס הממלכתי רחביה — אוסישקין ושל ביה"ס הממלכתי דתי אולינה דהרוטשילד — כי הגיעו להסכם, לפיו יועמד בשנתיים הקרובות ביה"ס ע"ש פולה בן־גוריון לרשות הזרם הדתי. הזרם הממלכתי יקבל תמורת זאת את מיתקני ביה"ס אולינה דהרוטשילד הנמצא בשכנות לבית הספר רחביה — אוסישקין. במידה והעיריה לא תקבל הסכם זה ישבתו שני בתי הספר על 1700 תלמידיהם ביום ראשון הקרוב.

ועדי ההורים מסרו כי בעוד שנתיים עם סיומו של ביה"ס "התאום" ע"ש פולה בן־גוריון תיעשה החלוקה הסופית של הבניינים בין שני הזרמים. נציגי ההורים של שני הזרמים גינו את עיריית ירושלים על "שלא הסכימה להיפגש אתם בענין בית הספר ע"ש פולה בן־גוריון ועל שניסתה ללבות יצרים וליצור מתיחות מיותרת בין חלקי אוכלוסיה שונים באזור".

בתשובה לשאלת כתבנו אמר ראש עיריית ירושלים, טדי קולק: "הענין אינו כל כך פשוט כפי שנראה להורים. בשלב ראשון אנו מטפלים בפתיחה נאותה של שנת הלימודים החדשה. אנו דואגים ש־77,000 תלמידים יפתחו את השנה בצורה מסודרת. הצעתי להורים להיפגש אחרי סוכות. מה האסון אם יחכו חודש? אין ועד ההורים יכול לעשות דין לעצמו. ההורים אינם יודעים את מכלול הבעיות שבהן אנו עוסקים. ביה"ס ע"ש אולינה דהרוטשילד שייך לאגודה אחים בלונדון שמסרבת להעביר אותו לשימוש הזרם החילוני. אם הורים יחליטו שהם רוצים לשבות — שישבתו. אני אישית אצטער על כך מאד". — אמר ראש העיריה.

הוקמה ועדה לניצול כספי הקרן להנצחת ילדי צפת שנפגעו

מאת ישעיהו עשני, סופר "דבר" בצפת

ועדה ציבורית, בת 9 חברים, שתקבע לאיזה מטרות יש לייעד את 200 אלף הלירות שנתרמו לקרן לשיקום ולהנצחת ילדי צפת שנפגעו במעלות, נבחרה ביום ד' בישיבת מועצת עיריית צפת, לפי הצעתו של א. נחמיאס ראש עירית צפת.

בראש הוועדה יעמוד הממונה על מחוז הצפון ישראל קניג. וכחברים בה נציגי הציבור, נציגו של ראש־הממשלה ושני הורים שכולים.

כדי להעניק לוועדה אי־תלות מוחלטת ולמנוע לחצים אפשריים, לא נכלל אף חבר אחד מחברי מועצת עיריית צפת בהרכבה.

שלישיית בנים נולדה בחיפה

שלישיית־בנים נולדה אתמול בבוקר בבית החולים רמב"ם בחיפה לשושנה עשון, בת 32, פקידה בחברת החשמל. הלידה היתה רגילה ולאם ולבנים שלום. לבני הזוג עוד שני ילדים: ילדה בת 9 וילד בן 5.

הבנים נולדו במשקל 1.750 ק"ג, 1.920 ק"ג ו־2.000 ק"ג, והם הועברו לאינקובטורים במחלקת הפגים של בית החולים. מנהל המחלקה, ד"ר מ. זלצר, מסר כי מצבם של התינוקות טוב.

המוסד לבטיחות ולגיהות

המוסד לבטיחות ולגיהות
סניף תל־אביב

עורך במסגרת ארועי חודש הבטיחות **כנס אזורי** לבטיחות ולגיהות בעבודה ביום שני, ט"ו באלול תשל"ד — 2.9.74 ב"בית לסין" — רח' ויצמן 34, תל־אביב.

תכנית יום העיון

08.30—09.00 — הרשמה.
09.00—09.15 — דברי ברכה.
מ. רודה — מנהל המוסד לביטוח לאומי סניף ת"א.
י. ברילובסקי — מפקח עבודה אזורי.
י. כנעני — מועצת פועלי ת"א.
09.15—10.00 — "בטיחות בעידן של הטכנולוגיה מתפתחת" — **ג. עמידן** — מנכ"ל המוסד לבטיחות ולגיהות.
10.00—10.30 — הפסקה וכיבוד קל.
10.30—11.20 — "המכניזם הכללי של ההתנהגות מנקודת ראות של הנדסת אנוש" — **ד"ר א. פרחי**, מנהל המכון להנדסת אנוש.
11.30—12.35 — "סיכוני חשמל במפעל ושיטות הגנה" — **מהנדס ג. פלג** — מהנדס חשמל.
12.40—14.00 — "השינויים הדרושים לקידום הבטיחות — לקחי הועידה הלאומית הראשונה לבטיחות ולגיהות" — **עו"ד ג. בן־ישראל** — חבר הועדה המרכזת, בועד הפועל.
14.00 — ארוחות צהרים.

המנחה: **י. קופר**, מנהל סניף תל־אביב.

לבטיחות ולגיהות

מהדורות חדשות בעם עובד

הזקן והים — ארנסט המינגוי, מהדורה עשרים	6.— ל"י
הכפיל — פ. מ. דוסטויבסקי, מהדורה שניה	6.— ל"י
השועל — ד. ה. לורנס, מהדורה שניה	6.— ל"י
זורבה היוני — ניקוס קאזאנצאקי, מהדורה שתים־עשרה	6.— ל"י
הגות במקרא — קובץ לזכר ישי רון ז"ל, מהדורה שניה	14.— ל"י
מיכאל שלי — עמוס עוז, מהדורה שמינית	6.— ל"י
מסע דניאל — יצחק אורפז, מהדורה שניה	6.— ל"י
כל החלב והדבש — נתן זך, מהדורה רביעית	13.— ל"י
הר הבית בידינו — מוטה גור, מהדורה שניה	30.— ל"י
ערץ־לי־גרץ־לי — אברהם שלונסקי, מהדורה רביעית	14.— ל"י
מיץ פטל — חיה שנהב, מהדורה שלישית	8.— ל"י
חברה עובדת ולומדת — בצלאל שחר, "תרבות וחינוך", מהדורה שניה	14.— ל"י
בשליחות העובד — אהרן בקר, "תרבות וחינוך", מהדורה שניה	24.— ל"י

בהזמנות נא לפנות להוצאת עם עובד, רח' מזא"ה 22 תל־אביב, טל. 611526.

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
המחלקה לסיפוק צרכי דת

לקראת הימים הנוראים תתקיימנה פעולות מיוחדות להעמקת התודעה היהודית במסגרת מבצע מיוחד

ימי יהדות לפועלי ישראל

במסגרת המבצע ייפגש רב ההסתדרות הרב מנחם הכהן עם פועלי ישראל, במועצות פועלים, מפעלי תעשיה ובתי־כנסת, בגליל העליון ובגליל המערבי.

יום ב' ט"ו אלול תשל"ד (2.9.74)

10.00 — מועצת פועלי קרית שמונה — פגישה עם חברי המועצה.
10.30 — ביקור במפעלים ופגישה עם פועלים: במפעל "גיבור" לפלדה. בית אריגה "תפוחי הגליל". "גלילי הורה". קואופרטיב "גליל הצפוני".
2.00 — המועצה המקומית מטולה — פגישה עם חברי המועצה וביקור בבתי הכנסת.
3.30 — בית הכנסת "אור תורה" קרית שמונה — חגיגת בר־מצוה משותפת ל־10 בני מצוה.
4.30 — כנס גבאי קרית שמונה לקראת הימים הנוראים. חלוקה ע"י המחלקה לסיפוק צרכי דת בהסתדרות לבתי הכנסת.
6.30 — הכנסת ספר־תורה לבית הכנסת "רבי שמעון בר־יוחאי" מטעם המחלקה לסיפוק צרכי דת בהסתדרות בהשתתפות רבני העיר, ראש העיריה, מזכיר מועצת הפועלים.

יום ג' ט"ז אלול תשל"ד (3.9.74)

8.00 — מושב ברגלית. שיחה לקראת הימים הנוראים, ש' לבית הכנסת.
10.00 — מושב כפר יובל. שיחה לקראת הימים הנוראים, ש' לבית הכנסת.
12.00 — מועצת פועלי חצור הגלילית — פגישה עם חברי המועצה.
1.00 — ביקור במפעלים ופגישה עם פועלים: עובדי בית ההארחה באיילת השחר. "פרי הגליל". "גבדא" (בור) — הבונים — כפר הנשיא.
3.00 — חגיגת בר־מצוה משותפת ל־12 בני־מצוה.
4.00 — כנס גבאי בתי הכנסת בחצור, ראש פינה ויסוד המעלה לקראת הימים הנוראים; חלוקת ש' ההסתדרות לבתי הכנסת.
5.00 — הכנסת ספר תורה לבית הכנסת "ביהראלי" מטעם המחלקה לסיפוק צרכי דת בהסתדרות.
6.30 — כנס פועלים חקלאים לקראת הימים הנוראים באולם התרבות של מועצת פועלי חצור.

יום ד' י"ז אלול תשל"ד (4.9.74)

8.30 — מועצת פועלי נהריה — פגישה עם חברי המועצה.
9.00 — ביקור במפעלים ופגישה עם פועלים: מחלבת "שטראוס". "מילופיל". "יאכטנבוים". בית בטבחים בקיבוץ.
2.00 — עכו — ביקור במפעלים ופגישה עם פועלים: במפעלי ... מפעלי פלדה ישראליים.
4.00 — מועצת פועלי עכו — פגישה עם חברי המועצה.
4.30 — כנס גבאי בתי הכנסת בעכו לקראת הימים הנוראים. חלוקת ש' ההסתדרות לבתי הכנסת.

יום ה' י"ח אלול תשל"ד (5.9.74)

8.00 — מועצת פועלי כרמיאל — פגישה עם חברי המועצה.
9.00 — ביקור במפעלים ופגישה עם פועלים: בתעשיות ארגא. מפעלי מתכת "עקב". מפעלי מתכת "בראוף". מפעלי פלסטיק "וולכה". "ציקלון".
12.00 — המועצה המקומית מעלות — פגישה עם חברי המועצה וביקור בבתי הכנסת.
1.30 — מועצת פועלי מעלות. פגישה עם חברי המועצה.
2.30 — ביקור במפעלים ופגישה עם פועלים: מפעלי "בתור". "תדיר". "טלרד". "צדיק".
5.00 — כנס גבאי בתי הכנסת במעלות, תרשיחא, כרמיאל ו־פקיעין לקראת הימים הנוראים; חלוקת ש' ההסתדרות לבתי הכנסת.

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
מועצת הפועלות — קרן המילגות

החלה ההרשמה לקבלת מילגות לימודים לשנת תשל"ה — מקרן המילגות של מועצת הפועלות

המילגה מיועדות לנשים לאחר שירות צבאי, חברות ההסתדרות.

הדגש מושם על —
1. במקצועות שאינם שכיחים בין נשים.
2. לימודים גבוהים או השתלמות על־תיכונית.
3. מגורים באזור פיתוח.
4. מצב כלכלי מציאותי המצדיק קבלת מילגה.

לקבלת שאלוני בקשה נא לפנות בכתב אל קרן המילגות, מועצת הפועלות, ת"ד 303, תל־אביב.

המועד האחרון להחזרת השאלונים: 15.10.74. בקשה שתגענה לאחר מועד זה לא יובאו לדיון.

צעדת ירושלים תשל"ה

הצעדה ה־20

צעדת ירושלים תשל"ה תימשך יום אחד בלבד, המאפיין אותה, עליה לרגל לירושלים ב־5 צירים נפרדים. צירי הצעדה יעברו בשטחי יהודה. הצעדה תסתיים במצעד סיום בחוצות ירושלים השלמה.

נשים בגיל 18—35, גברים בגיל 18—45, חיילים וחיילות יצעדו בשני צירים במשותף. נשים מעל גיל 35, גברים מעל גיל 45, וחיילים וחיילות יצעדו יחדיו בציר משותף כ־20 ק"מ, בתאריך י"ז בתשרי (ב' דחוהמ"ס) 3 באוקטובר 1974.

לא יוקמו השנה מחנות צועדים, כל צועד יגיע למרכז הרישום בכוחות עצמו בסיוע שירותי התחבורה אזרחיים.

מפקדת הצעדה לא תרשה לצועדים ללון בנקודות ריכוז לפני יום הצעדה.

קבוצות אזרחיות המונות 10 צועדים ומעלה רשאיות להשתתף בתחרות על מגן נודד לקבוצה המצטיינת. נושאי התחרות: צעידה נאה ועליזה, הופעה מסודרת והתמדה בביצוע הצעדה.

ההרשמה תחל ב־5 ספטמבר 1974 ותסתיים ב־20 ספטמבר בו

טפסי הרשמה ניתן להשיג החל מ־5 בספטמבר 1974 בכל סניפי הדואר וסוכנויותיו בארץ. דמי הרשמה למבוגרים בסך 12 ל"י וגדנ"ע ונוער 7 ל"י, יש לשלם בבנק הדואר לפי חשבון 16006—0. בעת ההרשמה יש להציג את תעודת הזהות של הנרשם. אישור ישלח לכל צועד לאחר תשלום דמי הרישום.

חיילים ושוטרים ירשמו אך ורק דרך יחידותם/נפתם, טפסי הרשמה מיוחדים ניתן להשיג דרך ק. אימון גופני של היחידה, חיילים ושוטרים משוחררים מתשלום דמי הרשמה.

רישום קבוצות יעשה ע"י פניה ישירה בכתב, למפקדת צעדת ירושלים תשל"ה, דואר צבאי 1010 צה"ל, טל. 943109—03.

נוער בגילים 16—18 יצעד רק במסגרת הגדנ"ע כ־15 ק"מ בשני צירים נפרדים. הרשמת הנוער אך ורק באמצעות מפקדת פיקוד הגדנ"ע. דמי הרשמה 7 ל"י.

מצעד סיום הצעדה יתקיים בתאריך י"ז בתשרי תשל"ה 3 באוקטובר 1974, בשעות אחר הצהרים, ויעבור בחוצות ירושלים.

מפקדת הצעדה
ד. צ. 1010

במלאות שלושים לפטירתו של בעלי, אבינו וסבנו היקר

זאב אפשטיין ז"ל

תיערך אזכרה לגילוי המצבה על קברו בבית העלמין החדש בכפר סבא, ביום שני, ט"ו באלול תשל"ד 2.9.74.

אוטובוס מיוחד ייצא בשעה 4.00 אחה"צ מביתו ברחוב סוקולוב 5, כפר־סבא.

המשפחה

לשושנה, שמואל ושמריהו מוסיוב

אתכם אנו באבלכם הכבד עם הבאתו למנוחת עולמים של בנכם

סמ"ר איתן מוסיוב

שנפל במלחמת יום הכיפורים בקרב הבלימה ע"י השריון ברמת הגולן

משפחות:
חולון — רבקה ואהרן מוסיוב

למיכה ודרורה ולבני המשפחה

אתכם באבלכם הכבד על מותו הפתאומי של האב

מקס פריימן ז"ל

בית יראון

ביום השנה לפטירת בעלי אבינו וסבנו היקר

ר' ברוך אברהם אנגל ז"ל

נעלה לקברו לאזכרה, ביום ראשון י"ד באלול תשל"ד 1.9.74, בשעה 5 אחה"צ, בבית העלמין הישן בכפר־סבא.

המשפחה

גורלו של קאפוצ'י

אין ספק, שנימוקי משפט וסדר ציבורי מחייבים להעמיד לדין את הארכיבישוף הילאריון קאפוצ'י. כאשר נמצא חומר ראיות, המחשיד אדם בעבירות חמורות, חייב בית־המשפט לפסוק את דינו. קאפוצ'י איננו נהנה מחסינות דיפלומאטית, למרות מעמדו הרם בכנסייתו. ולכן צריכים לחול לגביו הליכי המשפט הצדק הרגילים.

אך לא רק מבחינה משפטית וציבורית, אלא גם מבחינה פוליטית, אין לוותר על בירור משפטי של האשמות החמורות המיוחסות לקאפוצ'י. אילו גורש הארכיבישוף מהארץ ללא משפט היה הדבר מסייע לאויבינו ליצור רושם, שישראל נטפלה לאיש כנסיה חף־מפשע. הראיה היא, שאפילו לא ניסתה להעמידו לדין. אנו עצמנו נסייע, איפוא, למסע התעמולה העוין, המכוון להלבין את הפשעים המיוחסים לקאפוצ'י.

לדעתנו אין גם לחשוש מפני האפשרות, שהמשפט יתרום להעלאת קרנם של ארגוני הטרור בכך שיוכיח, כי אפילו איש כנסיה הצטרף למאבקם. שהרי גם ללא משפט יוכלו ארגוני הטרור להשתבח בתמיכתו של קאפוצ'י. בעוד שבירור פומבי של האשמות יוכל לבטל כל ספק לגבי אחריותו הפלילית.

עם זאת, אין הכרח שקאפוצ'י יישב במאסר ויש מקום להסדר, שלפיו יגורש מהארץ. שהרי בסופו של דבר ישיג הבירור המשפטי את מטרתו העיקרית: הצדק ייעשה וייראה וישמש גורם מרתיע בעתיד.

אפשר לקוות, כי מקרהו של קאפוצ'י הוא יוצא דופן וכי יימשכו היחסים התקינים בין ישראל ונציגי הכנסיות השונות. יחד עם זאת אנו מניחים, כי הרשויות הנוגעות בדבר יגלו מידה רבה יותר של עירנות לגבי ניצול זכויות־יתר על־ידי אנשי כנסיה בעת חציית גבולות הארץ. כולם ראויים ודאי לכל הכבוד, אבל תוספת של זהירות — רצויה מאוד.

שביתה שהיא התגרות

כבר מזמן לא היתה שביתה אשר גררה תגובות שליליות כל כך כמו זו שעורכים עובדי התחזוקה של „אל־על". יו"ר המחלקה לאגוד מקצועי, שאינו חשוד במיעוט הבנה ונאמנות לעובדים הנאבקים על זכויותיהם, כינה את המעשה כ„חוסר אחריות כלפי המדינה בכלל ושאר עובדי החברה בפרט". ואין פלא, למרות שכל הנוגעים בדבר, לרבות בית־הדין לעבודה, תבעו מהטכנאים לשוב מיד לעבודה, לפגו השובתים לכל הקריאות המשיכו בשלהם.

לא נוכל למצוא אפילו מילת צידוק אחת להתנהגות זו של עובדי התחזוקה. גם אם נניח, שיש צדק בתביעותיהם, לא היה שום מקום לשביתה. ההסכם עליו חתומים הטכנאים קובע, שתביעותיהם יתבררו עד נובמבר השנה. מאחר שלכל הדעות נובמבר טרם הגיע, לא היה מקום להפסקת העבודה ולשיתוק עורק־החיים היחיד המקשר את ישראל עם העולם הרחב. מה עוד שהשביתה נערכה בניגוד לכל נוהל: לא היתה הודעה מראש אלא הפסקה פתאומית של עבודה תוך שימוש בגורם ההפתעה. כאחר שמאז פרוץ השביתה קראו החברה, ההסתדרות ובית הדין לחזור לעבודה, מקבל המשך השביתה — בצורה של האטת העבודה — משמעות חמורה עוד יותר.

אין זו הפעם הראשונה שעובדי התחזוקה נוהגים בניגוד לכל נוהל וסדר. אך כי עד עתה עוד לא נהגו בצורה פראית כמו הפעם. יתכן והרכות וההתחשבות שבהן נהגו כלפי הטכנאים בשביתות קודמות, עשו עליהם רושם של חולשה ואוזלת־יד ולא של מעשה נדירות התחשבות מעבר למגיע להם. אפשרות זו מחייבת את הממונים על סדרי העבודה במדינה, כולל בית־הדין לעבודה, לנהוג הפעם ביד קשה יותר. הסקת מסקנות כלפי העומדים בראש השביתה היא מחוייבת־המציאות וניכוי שכר ימי השביתה מכל העובדים, וקניסת חברי הוועד בסכום משמעותי, היא המינימום שיש לעשות. רק כך ניתן יהיה לחסוך מהציבור והמדינה בזיונות נוספים.

משחקו הכפול של פייסל

בעוד פחות משבועיים מתכנסת בווינה ועידה של ארגון המדינות המפיקות נפט ונראה כי תימצא בה הסכמה כללית בכיוון של שמירה על מחירים גבוהים. על־ידי הגבלת התפוקה בשבועות האחרונים פחתה התקווה ששפע בשוק הנפט הבינלאומי יביא לירידת־מה במחירים. הסיבה — צמצום התפוקה בסעודיה, בשיעור שיש בו כדי לעורר ספקות לגבי כנותו של השייך יאמאני, שר הנפט הסעודי — או השפעתו על מדיניות הנפט של ארצו.

יאמאני הירבה בחדשים האחרונים להשמיע הכרזות בזכות הורדת מחיר הנפט מן השיעור המופרז, שאליו עלה בעקבות האמברגו ואמצעי הסחיטה בעקבות מלחמת יום הכיפורים. לארה"ב ניתנה בנושא זה התחייבות סעודית מפורשת. אך מסתבר כי המלך פייסל משחק משחק כפול.

החודש צומצמה התפוקה בסעודיה מן הממוצע של 8.5 מיליון חביות ליממה ל־7.7 מיליון בלבד. דובר אראמקו טען כי הצמצום נובע מתנאי מזג־האוויר הקשים, בנמל הספינה ראס־טנורה. היו שייחסו את צמצום המשלוחים לכוונת אראמקו לשוב וליצור מחסור־מה, לשם שמירה על רמת־המחירים הגבוהה. אין ספק שאראמקו מסוגלת למעשה מעין זה, בניגוד לרצון ממשלת ארה"ב. אך היא לא היתה מסתכנת בו, בלי אישור השלטונות הסעודיים. מה גם שרוב מניות החברה הערבית־האמריקאית עברו לידיים סעודיות.

אצל יאמאני עצמו נתגלו סתירות בין הודעות פומביות לבין דברים, שאמר וכתב שלא לפירסום. בהם אישר כי סעודיה אינה מעוניינת כיום בהורדת מחיר הנפט.

נראה אם־כן כי ניגוד האינטרסים הקיים בין סעודיה לבין איראן ואלג'יריה, למשל, אינו יסודי עד כדי השכחת האינטרס המשותף המרכזי: לשוב וליצור שוק של מוכרים, שבו אין האספקה מדביקה את מלוא הביקוש ויש על כן בידי הספק להכתיב את המחירים.

החריגים בחיינו

מאת דניאל בלוך

מדי פעם בפעם מפרסמת העתונות על שערוריות וחריגים במוסדות המדינה והציבור. יש והפרסום מתמשך והולך ומגיע עד לסערה ציבורית ויש הפרסומים מעטים, והפרשה נעלמת תוך זמן קצר. כך היה משנות החמישים הראשונות ועד היום. אלא שבשנים האחרונות נעשתה דעת הקהל רגישה יותר, בעיקר בשל התגברות המודעות לבעיית הפער החברתי. בישראל היה תמיד פער בהכנסות וברכוש. אולם היו שנים שפער זה לא הודגש ולא בלט בצורה ראוותנית. שכן האוירה הכללית היתה של פשטות וצנעות. וגם בעל נכסים לא הציגם במעין הלוך־ראווה. בשנים האחרונות עם התגברה וההתעשרות הקלה וצריכת־הראווה, התבלטה העובדה, כי בעוד שרוב הציבור חי מיגיע כפיו, ובקושי מאזן את הכנסותיו והוצאותיו, הרי שכבה מצומצמת חיה חיי מותרות וראווה. חלקה לא כל כך מיגיע כפיה אלא על חשבון הציבור. ביניהם ימצא ספקולנטים, פקידי ממשלה לשעבר שניצלו את קשריהם ועברו לעבוד אצל בעלי הון פרטיים. ובסלונים של ה„גבירים" מצאת מתארחים פקידים, קצינים ואנשי ציבור, כשהם שואפים להגיע לאותה רמת רווחה ועושר. על תופעה „סביבתית" זאת, נוספה הבעיה הישראלית עתיקת היומין, ששורשיה נעוצים בגלות ארוכה. מסורת של חוסר יחס, הגובל בזלזול, בכספי ציבור וברכוש הציבור.

דומה כי המשותף לכל החריגים, הפרשיות והשערוריות שנגלו לנו בשנתיים האחרונות, הוא בתחום של העדר תחושה והכרה בצורך המחייב של כספי ציבור ורכוש הציבור. יחד עם העדר תחושה לגבי הרגישות האסתטית כלפי צורתם החיצונית של דברים. לפני כשנתיים פירסמתי מאמר נגד המכוניות האמריקאיות המפוארות ומנקרות העיניים, שבהן נוסעים שרי ישראל. הסביר לי אחד מאנשי האוצר בחישובים משכנעים, כי בבחינה כלכלית הוצאות האחזקה של מכוניות אלה אינה יקרה יותר משל מכונית אירופית בינונית. השבתי לו, כי השאלה אינה כלכלית אלא אסתטית. וכשאר בישראל מבקר בעיירת־פיתוח או בפרבר־עוני במכוניות המפוארת, אין הדבר מוסיף לאמינותה ולכבודה של הממשלה במאבקה לצמצום הפערים. אחרי מלחמת יום הכיפורים החלו השרים להחליף את מכוניותיהם במכוניות צנועות יותר מבחינת הצורה החיצונית. וטוב מאוחר משלא בא לעולם.

קל מאוד להסיט את הוויכוח ולטעון בכל פרשה וחריג נגד המדליפים ונגד שפיטה על ידי העיתונות ומספי צלב. זוהי דרך קלה להתחמקות, אך דרך בלתי־משכנעת. יש רק דרך אחת להתייצב בפני ביקורת והיא: לחקור. לבדוק ללא משוא פנים ולפרסם את הכל ובהקדם. דרך ההתחמקות, שהיא בגופים ציבוריים רבים תגובה כמעט רפלקסיבית, מגבירה רק את החשדנות. כך, למשל, בפרשת הישראלים שגרו במעונות קליטה. השוואה בין תגובותיו הראשונות של עוזי ברקים, מנכ"ל מחלקת העליה של הסוכנות לבין העובדות כפי שנתבררו, נותנת מקום לחשד שברקים אמנם ידע על הדברים וביקש להסתירם. ככל הנראה חשד זה הוא בלתי מוצדק. אך התנהגותו של ברקים ותגובותיו הראשונות רק הוסיפו שמן על המדורה. לאחר מכן היה דו"ח מבקר הסוכנות שפורסם רק בחלקו. למזלנו דלף הדו"ח המלא ל„מעריב". אין להבין איזה סודות חמורים היו בדו"ח שמנעו את פרסומו המלא מיד. באי־פרסום רק גרמה הנהלת הסוכנות להגברת חרושת השמועות, ובכך פגעה במרבית עובדי מחלקת העליה העושים את עבודתם בנאמנות ללא דופי.

דוגמא בולטת אחרת קשורה בפרשת הטיפול בהתמוטטותו של בנק אי־־בריטיש. חשוב לזכור, כי הרגישות בנושא זה נובעת מכך שהפסדי הבנק יחולו בחלקם הגדול על חשבונו של משלם המסים הישראלי. אזרחי ישראל כבר שילמו מאות מיליוני לירות על חשבון התמוטטותם, או כמעט־התמוטטותם, של בנקים לא מעטים, ואינני יודע, מהו המאזן הסופי של מס ההכנסה ששילמו הבנקים הרווחיים בשנים האחרונות לעומת הפסדי הבנקים על חשבון ממשלת ישראל ועם ישראל. לפיכך זכאי הציבור לדעת, האם באמת נעשה הכל כדי לפקח על הנעשה בבנק אי־־בריטניה. משיבים כי בבנק נעשו עבירות פליליות, שלא היתה אפשרות לדעת עליהן מראש. זו תשובה בלתי־משכנעת, שכן מידת מהימנותם של ראשי הבנק ומנהלו היתה ידועה מכבר, ולפחות זה שלוש שנים, מאז פסק הדין המפורסם של בית־המשפט העליון. שום תירוץ בעניין המפקח של בנק ישראל מאז ועד היום אינו יכול להתקבל על הדעת. בנק ישראל היה חייב להביא לסילוקו של מנהל הבנק, ואם החוק לא הספיק בעניין זה, ניתן היה לתקן במהירות את חוק הבנקאות רק בסעיף זה. אילו נגיד הבנק והמפקח על הבנקים היו מגלים עמדה נחושה בעניין זה, אלא שלא רק שלא נעשה דבר בעניין זה, אלא שאף הופקד מטבע זר יקר של המדינה באותו בנק. אמנם נגיד הבנק הודה בטעותו בעניין זה, אך הוא בבחינת מודה־במקצת בלבד.

אני מכיר את משה זנבר שנים לא מעטות, ואני מוקיר ומעריך אותו כאיש מחשבה והוגה כלכלי, כבעל דעות משקיות נכונות ואמיצות וכאיש רגיש מבחינה חברתית לבעיית הפער והמצוקה של פרטים וקבוצות חברתיות. משום כך התפלאתי על צורת התנהגותו בפרשת בנק אי־־בריטניה, שהניחה הרבה מקום לשאלות ותמיהות. ייתכן מאוד, כי צדק הנגיד בהודלמה על תפיסת הבנק, אך הצורה שבה נעשה הדבר לא היתה מכובדת ומעוררת אמון. הייתי מצפה כי זנבר יקום ויודה, שבפרשת בנק אי־־בריטניה נכשל בנק ישראל מבחינת הפיקוח, ונגרם הנזק וההפסד הרב היה עליו להעמיד את משרתו לרשות הממשלה והכנסת, כדי שאלה יקבעו, אם יש להם עדיין את מלוא האמון בנגיד הבנק ובמפקח על הבנקים. ייתכן מאוד, כי היו מבקשים מן הנגיד ומן המפקח להישאר על כנם, ובמקרה כזה היה מצבם טוב יותר ומכובד יותר.

תמוהה עד למאוד גם התנהגותו של יו"ר ועדת הכספים ישראל קרגמן. כיוון שעקבתי אחרי כל דיוני ועדת הכספים, אין לי ספק שיו"ר הוועדה החליט מראש, ולפני בדיקת העובדות, כי מחובתו להגן על נגיד בנק ישראל. יש להזכיר, ליו"ר ועדת הכספים, כי הוועדה מייצגת בראש ובראשונה את הציבור ולא את הממשלה ואת בנק ישראל, ומשום כך לא היתה הוועדה צריכה לקבל מסקנות, לפני שנבדקה באופן יסודי כל הפרשה, הן על־ידי הוועדה הן על־ידי הצוות המקצועי שהקימה הממשלה. אם כי יש טעם לפגם שבתוך הצוות יושב איש בנק ישראל המעורב

(סוף בעמוד 24)

בעקבות הכותרות הראשיות:

השפריצו עלינו!

מאת חנה זמר

הם השפריצו עלינו. זה לא יכול לעבור סתם ככה. אם נשתוק להם, מחר יזרקו עלינו חול.

לכן צדק שר הבטחון כאשר גילה את דבר ההתקפות הסובייטיות לאחינו פעילי המגבית. ואמת דברו: חיל הים, שאיננו מפחד מאש, לא נבהל ממים. גם אם הם רטובים.

אבל בהבהרות שר הבטחון לא סגי. אנחנו לא גמרי־מיקרופון, ואמנם נקטנו הצבעים הנדרשים להעמיד את העולם על הסכנה החדשה ולצרוך את צה"ל לתשובה הולמת.

בכנס מגבית החוץ של הכנסת דרש ראש האופוזיציה לפעול ללא רתיעה נגד ההתקפה הנפשעת. „שפריץ תחת שפריץ" רעם קולו. „שבעתיים ישפריצו" החזיקה אחריו חברת הכנסת בת סיעתו. שר הבטחון עלה אל הדוכן בצעדים מדודים ושיתף את הממשלה בדאגת הבית. עם זאת דחה את הביקורת על מחדל חדש, וביקש להעביר את הנושא לדיון בוועדת החוץ והבטחון של הכנסת.

הדיון מאחורי הדלתיים הסגורות של ועדת חוץ ובטחון דלף החוצה. הפעם בגלל נזילות הנושא. התברר כי ישראל פנתה לארה"ב בתביעה דחופה לספק לה ציוד התזה ואנטי־התזה מדגם ק־13 וש־24. למרבה הדאגה טרם נענתה פנייה זו בחיוב. אנשי משרד ההגנה טוענים, כי במחסני החירום של הצי האמריקאי יש רק מיתקן אחד של אנטי־התזה, ואילו מיתקן־התזה אין אפילו אחד לרפואה. אמנם, הם נמצאים בקו הייצור, אבל שני המיתקנים הראשונים, שישלמו ב־1975, כבר הובטחו ליוון ולתורכיה.

„הארץ" הביע את החשש, כי הסבר זה אינו אלא מסווה למכשולים המדיניים שמערים ד"ר קיסינג'ר בדרכה של ישראל בהשגת הציוד החיוני לחיל־הים, מתוך הגוזה שהלחץ יקדם את הנכונות הישראלית להגיע להסכם הפרדה עם לבנון. „דבר" לעומת זאת יצא בדעה, כי העיכוב נובע מפחדו הכרוני של שר החוץ לסכן את אוירת הדטאנט עם ברה"מ — וזאת מתוך התעלמות גמורה מן העובדה, כי ההשפרצה במיצר מילן מהווה לא רק פגיעה ברורה בריבונות ישראל במים הטריטוריאליים הנ"ל אלא גם הפרה צינית של רוח ההפשרה הבין־גושית.

ידידי ישראל בקונגרס, הנמצאים בפגרה של מסע בחירות, הוציאו הודעות חד־משמעיות בגנות ליבוי האש במים ובזכות אספקת הציוד הנדרש. אך „מועדון הנשיאים" מילא פיו מים.

דובר משרד החוץ דוחה את הבקורת על מחדלי ההסברה בנושא זה ובאופן בלתי־רשמי — שלא לייחוס — נתן להבין, כי בקורת זו נובעת מתנאי משרד־ההסברה המבקשים להתבחל בשטחים של משרד־החוץ.

ראש הממשלה הבטיח, כי יעלה את בעיית ציוד ההתזה בסעיף ראשון בשיחותיו עם הנשיא פורד. אך יחד עם זאת אמר, שצה"ל בכל מקרה לא ישאיר את ספינות המשמר שלו חשופות למטחי מים. נודע, כי מדעני רפא"ל מצאו תשובת־חירום הולמת לנושא, שאפשר יהיה להפעילה תוך שבועיים.

בינתיים, בתושיה המסורתית של חיילי ישראל, נערכו אנשי הספינות להתזה נגדית בצינורות המקובלים.

על ראשפרצת — אשפרצוך!

אל מר קיסינג'ר הצעיר

דויד קיסינג'ר היקר,

לא הוזמנתי לחגיגת בר־מצווה שלך, שהתקיימה בבית־הכנסת של אוניברסיטת ברנדייס. אבל אין לי טענות. גם אני את אביך לא הזמנתי לחתונת בני. החשבון הזה מאוזן בינינו, פחות־או־יותר.

בכל־זאת, לכל מקרה — שמא אוזמן במפתיע — הכנתי דרשה־ברכה, שאותה רציתי להשמיע בחגיגה, והנה היא כאן לפניך:

בן יקר, קיסינג'ר הצעיר. היום הזה, יום שמחה הוא לך, לאביך, לכולנו. לך — כי נפטרת סוף־סוף מן השיעורים המשעממים והמייגעים בסאנדיי־סקול, תערובת של קצת תנ"ך, קצת מנהגים יהודיים וקצת תולדות־ישראל; ומן השיעורים המשעממים והמייגעים עוד יותר, באותיות העבריות האכזוטיות, לשם קריאת הפרשה וההפטרה. אני בטוח שאתה שמח על כך (צחוק בקהל).

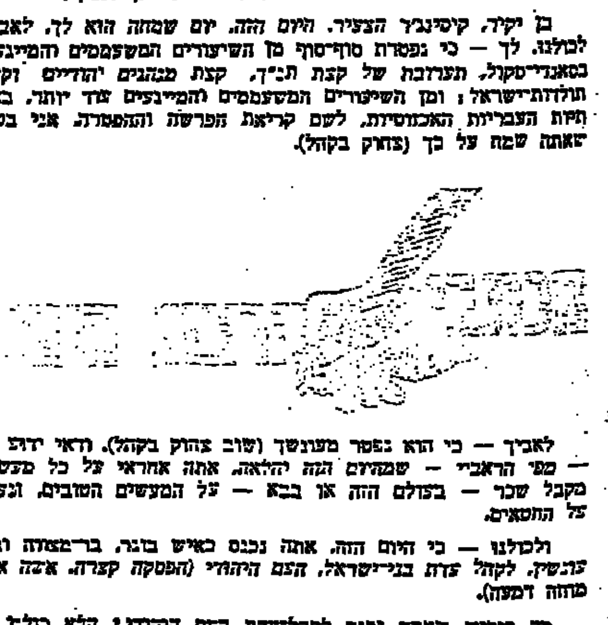

לאביך — כי הוא נפטר מעונשך (שוב צחוק בקהל). ודאי ידוע לך — מפי הראבי — שמהיום הזה והלאה, אתה אחראי על כל מעשיך, מקבל שכר — בעולם הזה או בבא — על המעשים הטובים, ונענש על החטאים.

ולכולנו — כי היום הזה, אתה נכנס כאיש בוגר, בר־מצווה ובר־עונשין, לקהל עדת בני־ישראל, העם היהודי (הפסקה קצרה. אשה אחת מוחה דמעה).

מה פירוש שאתה נכנס לקהל־עדת העם היהודי? הלא כולנו — כל היושבים כאן ומתפללים בלבנו לשלומך, לאורכך, להצלחתך בחיים — יודעים שאינך, ולא תהיה, שומר־מצוות (קריאת־ביניים של הראבי: הוא עלול עוד לשנות את דעתו! וצחוק בקהל). לא תקפיד על מנהגים ומסורת, וגם ציוני אינך. ובכל־זאת, בכל־זאת אני אומר, תמיד, כל ימי חייך, ברצונך או שלא ברצונך, תהיה יהודי ותרגיש עצמך יהודי.

כיצד? — כשתגדל יותר, ותסיים את לימודיך באוניברסיטה, ללא־ספק בהצטיינות, ותישא אשה, יהודיה, או... לא־יהודיה, כמו אביך... (גיחוכים של מבוכה בקהל, הרגשת אי־נוחות ותחושה של חוסר־טעם) — תמצא את עצמך, איכשהו, תמיד בין יהודים. אתה עצמך תתפלא על כך. שהרי אתה, וכולנו, כל המכונסים כאן, חיים בחברה פלוראליסטית, מעורבת, משוחררת מדעות־קדומות, ובין ידידיך, שכולם אנשים אינטליגנטיים ונאורים — אין היום, וגם לא יהיו מחר, אנטישמים. אנו, המאמינים בדמוקראטיה האמריקאית, בטוחים בכך. (קריאות הסכמה מן הקהל).

ובכל־זאת — מה מוזר הדבר! — תמיד תמצא את עצמך בחברה שכולה, או רובה הגדול, יהודית. תגלה — אולי להפתעתך! — שהקאנטרי־קלאב שבו תהיה חבר, רובו יהודים, שהגולף־קלאב — כמעט כולו יהודים, שאגודת־הצדקה שאליה תשתייך — והרי אתה ידוע כבר היום בנדיבות־לבך — יהודית הן. לא רק זה, אלא פתאום תגלה לעצמך — מבלי שהתכוונת לכך כלל! — שאפילו הוילה החדשה והיפה שלך, המוקפת דשאים ועצים, ולה בריכת־שחיה נאה — גם היא איכשהו עומדת בשכונה יהודית! ואתה מבקר, איפוא, במרכז־קהילתי שהוא יהודי, שולח את ילדיך לבית־ספר שרוב תלמידיו יהודים, ולעתים — ביום־כיפור, על־כל־פנים — אתה מחנה את הקאדילאק שלך על־יד בית־הכנסת, ונכנס פנימה לשמוע את התפילה ואת הדרשה (קריאת־ביניים של הראבי: בזה אני בטוח! אין שום צחוק בקהל).

וכך בערבים, כשאתה יוצא עם אשתך למסעדה, או לתיאטרון, או לקונצרט, או לביקורים בבתי ידידים, אתה מסתכל על סביבך — ומתפלא מאוד שכולם... לא, לא כולם, הנה גילית שניים־שלושה, היושב שם מעול על הספה, איננו יהודי. והלז א י נ נ ה יהודיה, ומקרוב־באל ב ו ו ד א י שאיננו יהודי... אבל היתר...

ואז אתה עומד בפני בעיה, אתה שואל את עצמך: אם אני נמצא בחברה יהודית, במסגרת חברתית יהודית, ואני מזוהה בכל מקום ובכל זמן כיהודי — מהי ה מ ש מ ע ו ת של היותי יהודי? המשמעות ה ח י ו ב י ת? איזה ערכים יש בתוכי — רוחניים, פילוסופיים, מוסריים — העושים אותי יהודי?

ואתה מתחיל — שוב: לא כל־כך ברצונך, לא כל־כך בכוונה־תחילה! — לחפש. אתה נמשך איכשהו לקריאת ספרים שיש בהם נגיעה ליהדות, ספרי היסטוריה, פילוסופיה, או רומאנים. אתה מוצא את עצמך, — בשעת קריאת עתון, למשל, — מתעכב על כל ידיעה קטנה שיש לה נגיעה ליהודים.

זה קצת מציק לך, גורם לך איזו הטרדה קלה, לאי־נעימה, שאתה משתדל להדחיק אותה. אבל אתה מודע לקיומה, הייתי אומר. זה מביך אותך במקצת.

אבל המבוכה הזו גדלה ותופחת, כשמתחולל איזה „משבר" — במדינה היהודית הרחוקה שמעבר לאוקינוס, במדינת־ישראל. ו„משברים" כאלה מתחוללים, לדאבוננו, לעתים קרובות למדי (אשה אחת בקהל נאנחת). אתה מגלה לעצמך שיש לך „יחס" לעניין, שאינך אדיש לו. אתה מוצא את עצמך חייב — למורת־רוחך הרבה — לקבוע לעצמך איזו „עמדה".

וכאן מופיעה — כאילו קופצת מן המארב על גבך — בעיית „הנאמנות־הכפולה", זו הבעיה „הקלאסית" של כל היושבים כאן באולם בית־הכנסת המפואר הזה.

ובעניין זה אני מרשה לעצמי לומר לך דבר שוודאי לא יהיה מקובל על הנאספים כאן (דממה מוחלטת בקהל).

אביך הדגול והנערץ על כולנו, פתר „בעיה" זו — בוודאי בגלל מעמדו הרם — בדרך חד־משמעית. הוא הכריע את הכף לצד אחד: לצד האינטרסים האמריקאיים, כפי שהוא רואה אותם. הוא שקל את יחסי־הכוחות במזרח התיכון, את הסיכויים ואת הסיכונים, הגיע למסקנה שכדי להבטיח את חדירת אמריקה למזרח — ואת עצירת החדירה הסובייטית אליו — הכרח הוא למלא את תביעות מדינות־ערב (החזרת כל השטחים, החזרת זכויות הפלשתינאים וכו') וסיפוק משאלותיהן. דבר זה חייב, לדעתו, להיעשות כדי להגשים את ה„פאקס אמריקאנה", שהוא מטרתו. אליה הוא חותר במיטב כוחו וכשרונו. מבחינת המדיניות האמריקאית, חשבון זה אולי נכון (למורת הקצר, צביים), כי ישראל היא החוליה החלשה במזרח התיכון, וברית עם החזקים משתלמת הרבה יותר מאשר ברית עם החלשים.

מבחינה „יהודית", מדיניות זו — שכבר עכשיו גולה זלזול רב כלפי ישראל, התייחסות אליה כאל „קרוב עני" ותלוי בחסדי הפטרון בעל־המאה ובעל־הנשק, כאל צמית — צופנת בתוכה סכנות חמורות מאוד לעצם קיומה של המדינה היהודיה הקטנה והמוקפת אויבים, שמטרתם הסופית היא השמדתה.

אביך הנרי הוא מדינאי גדול, שהטביע את ח ו ת מ ו ה א י ש י על מדיניות־החוץ האמריקאית במידה שלא עשה זאת שום שר־חוץ לפניו. היה בכוחו ובאפשרותו לכוון את צעדיה של מדיניות זו גם לצד אחר, שיהיה בו חיזוק רב לבטחונה ולמשקלה של ישראל במזרח, אבל הוא בחר כפי שבחר. בעצם, כפי שבחרו גם מדינאים יהודים לפניו, במדינות שונות, שהגיעו למעמד רם כשלו. אנו מכירים את התופעה הזו מתולדותינו (קריאה מן הקהל: Shtadlanim!, ואחריה מהומה קלה המושתקת על־ידי הנרי עצמו).

ברצוני להביע בזה משאלה — שאתה, את בעיית „הנאמנות הכפולה" תפתור אחרת. לא ידוע לנו עדיין באיזה מקצוע תבחר — יש לשער, לפי נטיותיך הנוכחיות, שלא בדיפלומטיה, וודאי לא תעמוד באותו מקום בו עומד היום אביך הנכבד — אבל בכל אשר תבחר, אנא זכור:

כשרע ליהודים במקום אחד, רע להם בכל מקום. כשאבר אחד מגופם נחלש, נחלש הגוף כולו. כשסכנה צפויה ל ל ב ו של הגוף, עצם החיים הם בסימן־שאלה. וכשמגיע יום פקודה — אין החרב מפלה בין גדולים וקטנים, בין חלשים וחזקים, הכל נפגעים, מן האזוב אשר בדמשק ועד הארז אשר בבית הלבנון. דבר זה למדנו מתולדותינו.

אם תזכור זאת, תדע בעצמך להסיק את המסקנות הנכונות.

דויד קיסינג'ר היקר. בהיותי בגיל זה, בבוסטון, כחודשיים אחר מלחמת יום־הכיפורים, ניגשה אלי אשה אחת באחת הרצאותי, ומסרה לי שיר שכתב בנה בן השלוש־עשרה. הבית הראשון של השיר היה זה:

„הנני ישראלי בגורלי,
קלוע בתוך מלחמה,
א ח י שם עומדים בתפילות
ומקרה אחד לכולנו..."

כולנו מקווים שכשאתה תגדל, ישרור כבר שלום בארץ ורגשות מורביזיים כאלה לא יפקדו אותך — אבל דבר זה, הרשה־נא לי לומר לך, תלוי במידה מסויימת גם בך.

אנא, קבל את דברי אלה ברוח טובה. כי אני, כמו כל הנוכחים כאן, מאחל לך מקרב לבי חיים של אושר, בכל אשר תלך. תודה.

(שתיקה גמורה באולם. אני ממהר להסתלק. כולם קמים ויוצאים).

אהרן מגד

VOLVO
שוב עושה היסטוריה

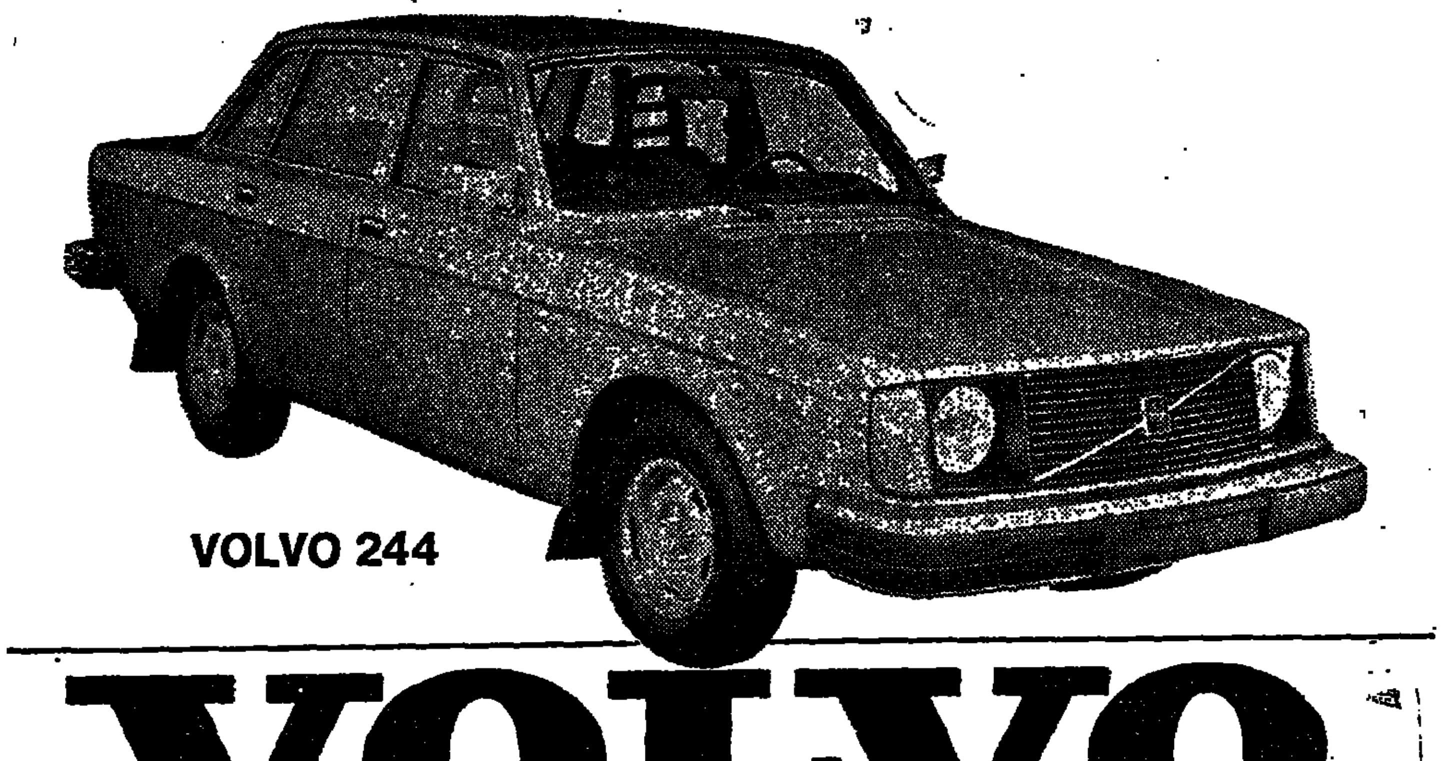

VOLVO
1975

רק כאשר תראה אותה -
תאמין שהיא אפשרית

נמשכת ההרשמה
לדגמי 1975

היבואנים הבלעדיים:
"מאיר" חברה למכוניות ומשאיות בע"מ
בבעלות מאיר קז ובניו תל־אביב, רח' קרליבך 23, טלפון 289191
המפיצים: ירושלים: אוטו רון, המלך דוד 8, טל. 221588. חיפה: אברהם רייף בע"מ, אלנבי 3, טל. 645882. נצרת: סוכנות עפיפי, רח' פאולוס הששי.
באר שבע: צ.מ.ה. בע"מ, נגבה 9, טל. 77230. נתניה: אחים סברדלוב, רח' הרצל.

once volvo always volvo

פרסום ארמון בע"מ

طبق الأصل

שום דבר לא הוכרע עדיין בוואשינגטון

מאת יהושע תדמור

כאשר אתה משוחח בימים אלה עם ישראלים של כל ימות השנה או באוזן לדוברי האופוזיציה ב־כנסת, אינך יכול שלא לחוש בגלישה חדשה למצב־רוח של דאגה ודכדוך. אולי אין פלא בכך. הנה הדיווחים הקודרים מפי כתבים ישראלים בוואשינגטון על קבלת הפנים הנלהבת למלך חוסיין, ל־ראש ממשלתו, לשר החוץ המצרי ולשר החוץ הסורי. מוסיפות עליהם — ההדגשה המשותפת של המלך חוסיין והנשיא פורד המאזכרת את עקרון ההפרדה בניגוד לעמדת ישראל, הידיעות בדבר הסיוע ה־כלכלי הנדיב למצרים בימים ש־ארה"ב חשה בצורך לקצץ באב־זריות בסיוע־החוץ, ובמקביל — גילויים פחות מתושבים בישראל: אם בסגנון ואם בתוכן לדבות, פה ושם, גם בנושא הרכש בין אם בדברים שנשבטו והגיעו ב־משורה ובין אם בפרטים שהממ־של האמריקאי אינו מודרז לייצרם גם מתוך מחשבה תחילה לפגוע כחודש מירוץ זיון בלתי מבוקר בין ישראל למצרים.

לסימנים כדאגים אלה בוואשינג־טון מצטרפים נאומיו האחרונים של סאדאת: אזהרתו שמצרים תת־קוף עמוק בתוך ישראל אם זו תפגע שוב בערי התעלה; דבריו הבוטים שלא יכון השלום אלא אם תיסוג ישראל מכל שעל ב־סיני ומכל השטחים הערביים ו־תסכים לממש את זכויות הפלשתי־נאים; דבריו שלא ייתכן הסדר חלקי נפרד בין מצרים וישראל תוך קריאה לאחדות כל־ערבית שרק בה ערובה להשיג מישראל את כל התביעות הערביות; ולב־סוף איומו של סאדאת שאם לא תחול התקדמות, לא תהיה למצ־רים ברירה אלא לחדש את המל־חמה. אין ספק, כי אלה הם דב־רים ועמדות שאינם מאפשרים לבאודה הרבה תימרונים וגמישות. ואמנם אותם חוגים ישראליים ש־קיוו להגיע לעיסקה נוספת עם מצרים במסגרת הסדר חלקי על יסוד מתן "נתח טריטוריאלי" נו־סף תמורת "נתח של שלום", ב־עיקר בכוונה לצמצם את מידת המוטיבציה המצרית לחידוש ה־הכנות למלחמה ולדחוף את חזית העימות הערבית — נתאכזבו. שוב גבר קולם של רואי השחורות בירושלים המציינים הקשחה בדר־רה בעמדה המצרית הדוחה כל סיכוי לפשרה, וכשהקשחה זו מ־לווה בהגברת ההידברות הערבית־אמריקאית ובציפיות מוואשינגטון לזירוז נסיגת ישראל גם ללא נכונות לפר"מ מעשי בין הצד־דים, לא קשה למצוא כאן עילות לאוירת קדרות.

אין ספק שמאז הסכם הפסקת האש גברה מאוד מידת ההבנה ביחסי מצרים־ארה"ב ושמצרים מ־הווה עתה אבן־הפינה במדיניות האמריקאית החותרת להגברת הש־פעתה של ארה"ב בקרב מדינות ערב. כן ברור, שמצרים מקווה שבעזרת ארצות הברית יוחזרו לה מרבית שטחיה, ואולי כולם, מבלי שתצטרך "להכתים" עצמה בשלום מלא עם ישראל. וואשינגטון אף עודדה תקוות מצריות אלה שאינן חדשות. על אלה מבססים הערבים את מהלכיהם וציפיותיהם. אך יש להבדיל בין רשמים ל־מדיניות.

השאלה העיקרית היא, אם אמ־נם חל לאחרונה מפנה בסיסי ב־עמדותיה העקרוניות של ארה"ב בעקבות ביקורי המדינאים הער־בים. מפנה העלול להתבטא במה־לכים קונקרטיים ללא הידברות עם ישראל וללא הסכמתה.

באורח בסיסי עוד מוקדם לראות בכל אותם גינונים, הצהרות וטקסים, שליוו את האורחים הערביים יותר מאשר מהות של רצון אמ־ריקאי־ערבי להידוק יחסים. הצה־רות וקבלות פנים ואפילו מחוללות בבית הלבן עדיין אינם יוצרים תכנים מדיניים חדשים. אין גם כל אישור לכך שבשלב זה כבר גי־בש לעצמו שר החוץ האמריקאי הנרי קיסינג'ר מהלכים ספציפיים לעתיד: אם לעודד שיחות עם מצרים ראשונה או עם ירדן — ומה יהיה יעדן המעשי של שי־חות אלה. הענין מורכב ורגיש ואין כקיסינג'ר המכיר, שכל מהלך ירוצה בלתי זהירים עשויים לער־ער את כל ריקמת האימון העדינה מאד שנבנתה בינו לבין ישראל. ולא עוד אלא שקיסינג'ר מודע יפה להתחייבות הישראלית הפנ־ימית שכל מהלך לנסיגה בגדה כפי שהובעת ירדן — יחייב בחי־רות בישראל. לפיכך ספק רב אם קיסינג'ר מעוניין דווקא עתה, בערעור מעמדה וסמכותה הגוברת של ממשלת רבין כאשר האלטרנטיבה העלולה לקום ביש־ראל תהיה נוקשה וקיצונית הרבה יותר. ולא האפשר כל התקדמות לקראת הסדר.

עם זאת אין, כמובן, להתפס לאשליות: נאמן למדיניותו ול־אינטרסים האמריקאים באזור, יחתור שר החוץ האמריקאי באיטיות אך בעקביות לקידום הסדר. אלא שהוא מכיר בקשיים ובמגבלות ויודע שאין מקום עתה לתאוצה מוגברת. דווקא משום כך הוא עלול בכל מהיר להמעיד בדרישה עם ה־מדינאים הערביים. הוא מאמין ש־עצם ההידברות יוצרת דינאמיקה ואקלים נוח יותר. מכאן ומתמיד טען קיסינג'ר שללא הידברות ע־לול להיווצר חלל ריק שיגרום להידרדרות עד לעימות בין הצד־דים במזרח התיכון. מכאן הפגי־שות, השיחות, הנוסחאות, וההוד־עות והאופטימיות תוך התירה ל־שלב נוסף בשיחות דיונה במגמה לקדם הסדרים חלקיים חדשים. כי קיסינג'ר עצמו מבין שאין להשיג הסדר כולל ונסיגה רבתי במהלך אחד.

לפי שעה אין יודעים בדייקנות מה רוצה קיסינג'ר באורח ספציפי. אין ספק, כאמור, שהוא מודע למצבה העדין של ממשלת ישראל ולקשייה הפנימיים בכל הנוגע ל־מהלך לעבר ירדן. קרוב לוודאי שאף הוא עצמו טרם גיבש לו סופית את סדר העדיפויות הרצוי בעיניו. יש להניח שהוא ממתין לשמוע מה בפי רבין. מה גם שממשלות ערב עצמן — במיוחד מצרים וירדן — מתלבטות על טיב הצעד הבא. קאהיר חוששת מפני ביקורת חריפה מצד המחנה הערבי הקיצוני השולל בחריפות הסדרים עם ישראל ומאשים אותה עם כל מהלך נוסף ב"בגידה" בבנין הערבי. מצד שני — אין מצרים מוכנה להמתין ארוכות עד להשגת הסדר חלקי, אפילו סמלי, בין ישראל לירדן, אשר יחייב ל־אחר מכן בחירות פנימיות עם ישראלי — עניין ממושך מדי ל־טעמה של קאהיר. נראה שמבחי־נתה של ישראל רצוי תסריט כל הידברות ישראלית־מצרית ו־ישראלית־ירדנית בעת ובעונה א־חת. שיחות מקבילות אלה יהיו מתואמות עם מצרים, ואילו עם ירדן יתנהלו "על אש קטנה" ויסתכמו בהסכמים עקרוניים, מבלי שיחייבו נסיגות ישראליות ובחירות מוקד־מות. ייתכן כי ראש הממשלה יצחק רבין יוכל להביא עמו לוואשינגטון קווי מחשבה קונקרטיים ברוח תס־ריט מעין זה.

אין צורך לומר, כי תנאי לכל מו"מ בעתיד הוא, כי לא ירדו אף לרגע המאמצים להגברת כוחה של ישראל. קיומה של ישראל חזקה הוא ערובה לצינון התלהבותם ו־ציפיותיהם המופרזות של שליטי ערב, אשר טרם התפכחו מאשליית נצחונם.

בסיכום ייאמר, כי אין יסוד לאווירת דכאון לאומי. הערבים עדיין לא השתלטו על ארה"ב על אף ההדים המרובים שהיו לצנין הערבי באמצעי התקשורת עם ההיסטריה שטפחה בדיווחי כתבים ישראליים. דומה ששום דבר ממשי עוד לא הוכרע בוואשינגטון למעשה. אך חשוב שישראל לא תתחפר בעמדות שלליות אלא תגלה יזמות על דרך החיוב: ב־נכונות להידברות, לויתורים ולפ־שרות טריטוריאליים מרחיקי לכת, ובלבד שיהיו מלווים הסדרי בט־חון תואמים: פירוזים, עתוקים, דילול כוחות, סידורי פיקוח אפק־טיביים וערבויות הרמטיות ככל אשר ניתן. באלה יש סיכוי שידחו מלחמה ויסייעו לקידום שלום. אולי גם שלום שיחזיק מעמד. על אף הנאומים הקיצוניים האחרונים מפי סאדאת ואחרים במחנה הערבי.

נהג!
עשה את המינימום למען אלף העושים את המכסימום.
תן טרמפ לחייל!

פרו ורבו — והתפגרו

בבוקרארשט הוחמצה הזדמנות לנסות ולהתמודד עם אחת מבעיות עולם המחר

מאת ישראל נוימן

הנשיא לינדון ג'ונסון אמר פעם, בחוסר טאקט אך לא בלי יסוד, כי חמישה דולאר המוקד־שים לפיקוח על הילודה שקולים כנגד מאה דולאר, המושקעים לסיוע חוץ. מישהו אחר טען באותו נו־שא עצמו, כי חבילת גלולות זולה הרבה יותר מחינוכו ומחזקתו של ילד אחד ויחיד.

התבטאויות כגון אלה לא נשמעו בוועידת בוקארשט לתכנון האוכ־לוסין, המסתיימת היום. אך הן לא נמחקו מזכרונם של נציגי הארצות המתפתחות שנכחו בה. ויתכן, כי הן תרמו תרומתן לכשלונה של הוועידה, שהיתה ב־בחינת נסיון זהיר להתמודד עם בעיית ההתפוצצות הדמוגראפית, המאיימת להפוך, תוך יובל שנים חלקים גדולים של העולם לגיהי־נום שכמותו לא הציג דנטה ב־דמיונו.

הכוונה היתה להימנע בוועידה מהצבעה ולאשר החלטות על־פי קונסנזוס. אך בניגוד לתקוות ה־יוזמים לא נמצאה הסכמה אף לשם אישור ההחלטה האומרת, כי עד 1985 יש להגיע להפצה כל־עולמית של האמצעים למניעת הריון, כך שכל אדם — גבר ו־אשה — יהיה חפשי לנקוט בשי־טת תכנון המשפחה. הארצות ה־מתפתחות, הדוגלות בילודה גבוהה, סירבו להסכים לקביעת מועד ההצעה תוקנה, כך שניטלה ממנה אפילו המשמעות המעשית המצומצמת.

הסיסמה שבצלה כונסה ועידת בוקארשט היתה: "הבעיה איננה הסכנה שבאוכלוסיית העולם כי אם בסכנה הארובה לה עצמה". בזמן המדינות הדוגלות בילודה גבוהה משמעותה, כי בשורת ה־ועידה לעולם המתפתח היא: "פרו ורבו — והתפגרו!"

גם אילו השיגו יוזמי הוועידה את מטרתם לא היה בכך כדי להבטיח עולם טוב יותר — או גרוע פחות — לדורות הבאים. כנס ועידה בין־לאומית אינה מסו־גלת לכפות על האכר של באנגלדש, הרעב ללחם, או על ה־מובטל הרובץ בפחון שבפרוור בומביי לנקוט אמצעים לצימצום מספר צאצאיו. לכל היותר יש באפשרותה להמליץ לפני המדינות החברות בארגון לעשות לכבון הפ־צת ידע על אמצעים למניעת ה־ריון, אשר יעניקו לאזרחיהן אפ־שרות להוליד ילדים על־פי רצונם החפשי, ולא כגזירה פיזיולוגית וביולוגית, שאין מנוס ממנה.

בוועידת בוקארשט, אולי יותר מבכל ועידה בין־לאומית אחרת, הוכיח העולם המודרני את אי־יכולתו לנסות ולהתמודד עם בעיותיו. הוועידה יכלה להיות ל־סמל ראשית תקווה לאנושות של המאה ה־21: יש לחשוש, כי בזמן הדמאגוגים בה פירושו גזר־דין מוות ברעב למאות מיל־יונים ומצוקה קשה למיליארדים, כבר במחצית הראשונה של המאה הבאה.

אנו עומדים כבר מכבון על הבעיות, שהעולם על כחר יתנגה בהן. כבר ביום הזה בעולמנו 400 מיליון בני אדם על סף הרעת רעב קשה ואפילו בצל סכנה מוות ברעב; 400 מיליון נוספים סובלים מחוסר תזונה בבידה רצינית.

תוך עשר שנים תגדל אוכלו־סיית טוקיו מ־15 ל־25 מיליון; זו של קאראצ'י מ־3.5 ל־10 מיל־יון וזו של קאהיר מ־4 ל־10 מיליון נפשות. עם כניסת המאה החדשה תמנה הודו אוכלוסיה של 1.3 מיליארד — יותר מאוכלוסיית ה־עולם כולו בראשית המאה שלנו. וסין תמנה אז כ־1.5 מיליארד נפ־שות.

יוזמי ועידת בוקארשט, שהאמ־ריקאים היו הבולטים בהם, בעצם ביקשו להשיג לא יותר מהודאה מצד מדינות העולם בקיום בעיית הרבייה המופרזת בכמה ארצות העולם השלישי. המצב הינו קטסטרופלי במיוחד בכמה מארצות אסיה: בורמה, אפגניסטן, פאקיס־טן, הודו, ציילון, קאמבודיה ו־באנגלהדש. "תכנית הפעולה" ש־הוצעה בבוקארשט עלידי האמ־ריקאים ביקשה להשיג בשורה צנו־עה: צמצום הילודה בשיעור של עשרה אחוזים בארצות המתפתחות, עד שנת 1985. זאת, כמובן, ללא הזדקקות ללחץ כלשהו או לאמצ־עי כפייה, כי אם בזכות מתן בחירה בידי האבות והאמהות להחליט על גודל המשפחה, הרצוי להם.

התכנית עוררה ביקורת מצד ה־ואתיקן מכאן, והעולם הקומוניסטי — מכאן. הכנסיה הקאתולית כה־נגדה כאן ומתמיד לשימוש באמצ־עי מניעה, מטעמים שהגיונם ד־תי [illegible] לקוחים מן הימים, כ־בהם תמותה התינוקות היתה גבוהה ותוחלת החיים באירופה פחות [illegible], במקרה כ־[illegible]. את עמדתו של ה־עולם הקומוניסטי ביטא, בצורה הקיצונית ביותר, נציג סין, סגן שר הבריאות [illegible]. הוא הוקיע את "מעצמות־העל" המבקשות לעורר בהלה באמצעות [illegible] על התפוצצות דמוגראפית. "הדבר היקר מכל שבעולם הוא האוכלוסיה", טען הנציג הסיני. "ה־אדם הוא בראש וראשונה יוצר — ורק אחר־כך הוא צרכן. אין גבול לכושר היצירה של האדם ואין כל יסוד לפסימיות, שבגלים [illegible] מעצמות־העל. הן הן האחראיות לצעקה ולרעב, הנובעים מניצול, מדיכוי ובצעד אימפריאליסטי מוגבר".

סין בתשובתה, כי אוכלוסייתה גדלה בעשרים השנים האחרונות מ־500 ל־800 מיליון, תוך כדי עלייה ברמת החיים. הצדק ודאי עם הסינים, כשהם טוענים, כי צמצום הילודה אינו עונה על כל הבעיות. אך איש לא טען, כי כך המצב. יוזמי הוועידה אף ביקשו לחוות את הפצת הידע על אמצ־עים למניעת הריון במעגלה לצמ־צום התמותה בקרב התינוקות. כ־[illegible] הם לא הציגו דבר לגבי סוג האמצעים למניעת הריון ולא נקטו עמדה בבעיית ההפלה, שהותרה כבר ב־24 ארצות, או ב־נושא הרגיש של [illegible], המותרת כיום ב־35 ארצות.

אולם כל ההנחות הזהירות המירבית לא מנעה את ההתקפה מצד אותן הארצות, הדוגלות בריבוי הילודה. אחת המנצחות הראשיות על מקהלת הגינויים, שהציג את התכנית כמזימה של ה־ארצות המפותחות המבקשות לנצל באכזריות את העולם השלישי ו־לפגוע במעצמתו, היתה אלג'יריה. [illegible] ארצות כמות, פאקיסטן ובאנגלהדש [illegible], עלידי יוקרו המופרז של הנפט, לא הפריעה לפתח דמאגו־גיה כלפי המערב [illegible]. נציג ארה"ב נמנע ברוב זהירותו מלהצ־ביע על אנוכיותן של הארצות ה־משופעות בנפט, שהכניסה רבות לאוצרותיהן הולכת אך לא עשו כמעט דבר [illegible].

בבוקארשט שוב הוכח, כי ה־מדינות כמדינות היחידים תפנו־לתיים מיידיים, [illegible] עלפני ההתמודדות עם בע־יות לטווח ארוך. [illegible] ניצלו את בימת הוועידה להאשמת העולם המפותח באנוכיות ובניצול ניאו־קולוניאליסטי. אפילו יש בן האמת בהאשמה זו. אין היא מצדי־קה אטימות גדולה בהרבה והת־עלמות מן המציאות, כמות שהיא. אמריקה צפויה של 250 מיליון נפשות, יהיה המשטר בה אשר יהיה, לא תהיה מוכנה להתחלק במאה ה־21 במשאביה עם הודו. סין ובאנגלהדש רעבות, שאוכלוסייתן תעלה על שלושה מיליארד. היא עלולה תהיה לבחור בהסתגרות ובבדלנות קיצונית.

תקוות העולם הקומוניסטי ש־הארצות המתפתחות המשופעות ב־אוכלוסיה ובמצוקה, יבחרו בקומוניזם דווקא, עלולה להתבדות. ה־יאוש והעוני הוליכו לפאשיזם ב־אירופה של שנות העשרים והשלושים. הם עלולים להוליד משטרים דומים באסיה של המאה ה־21. ה־סירוב שהופגן בבוקארשט לעשות יחד לשחרור האדם — כל אדם — מן השילוי העיוור של הצו "פרו ורבו" הוא עדות לקוצר־ראות ו־לגישה סתרנית, שמשמעותה זיל־זול בחירות האדם לחירות. גם בי־המים תינוי זה. המפליא הוא ש־הסירוב נבע בשאיפה לשחרור האדם מכבלי שיעבוד.

התפוצצות האוכלוסיה

מאת דוד הורוביץ

מיליוני שנים עברו וחלפו עד שבשנת 1900 הגיע מספר האנשים על פני כדור הארץ שלנו הנע בחלל אין־סופי למיליארד אחד. מספר זה הוכפל במשך 30 שנה בלבד ובשנת 1974 מתקרב מספר יצורי אנוש על פני התבל ל־4 מיליארד. כלומר ב־74 שנה נוספו על פני כדור הארץ פי שלושה יצורים חיים מאשר בכל ההיסטוריה האנושית. זאת ועוד אחרת: התחזית של האומות המאוחדות היא, שמספר זה יגדל ל־6 וחצי מיליארד בסוף המאה הזאת.

אולם הבעיה אינה כמותית בלבד. אם היום מספר תושבי הארצות המפותחות והמתועשות הוא כשליש האנושות והיחס בין בני הארצות המפותחות והמתפתחות הוא 2:1, הרי בשנת ה־2000 ישתנה יחס זה ל־3:1 ותמורה זו בחלוקת האוכלוסיה ל־סוגיה היא לא פחות מהותית מ־הגידול המסחרר עצמו.

אכן, זוהי בעיית הבעיות של האנושות בזמננו. בעיה דימו־גרפית, כלכלית, מדינית, חבר־תית מוסרית, דתית ואקולוגית בעת ובעונה אחת.

אין פלא איפוא שהאומות המ־אוחדות עורכות זה עתה כנס של כל חברותיהן — 149 במספר — לדון בכובד ראש בשאלה נכ־בדה זו, שהיא בבחינת פצצת־זמן העלולה ברבות הימים ל־מוטט את הבנין המדיני, הכל־כלי וההברתי של משפחת העמים.

בשנים האחרונות מכנס ארגון האומות המאוחדות בתכיפות הו־לכת וגדלה כנסים פונקציונליים המוקדשים לנושאים בעייתיים מיוחדים ולפעמים אף חמורים ל־אנושות כולה. כך נתכנסו בשנ־תיים האחרונות בלבד הוועידה לענייני אקולוגיה בשטוקהולם, הוועידה לבעיית חוק הים ב־קאראקאס, העצרת המיוחדת ה־מוקדשת למשבר האנרגיה וחומרי גלם ועתה הוועידה הדמוגרפית. השנה יתקיים כנס מיוחד המוק־דש לבעיית משבר המזון הקשור אמנם במידת מה גם בבעיית התפוצצות האוכלוסיה. כנסים ועידות אלה מציגים את הבעיות, מתווים דרכי פתרון אך נכשלים בביצוע מדיניות אחידה, כי ה־דיפרנציאציה בינהן והאינטרסים הסותרים לעתים שמים לאל כל פעולה מתואמת ומעשית.

אף על פי כן ממלאים סימ־פוזיונים אלה תפקיד חיובי. הם יוצרים כלים ומנגנונים לפעולה משותפת, גורמים לחילופי דעות פורה ומחדירים את הבעיות ל־תודעת העמים וממשלותיהם.

גידול האוכלוסיה המהיר ביותר הוא בארצות העניות ביותר ש־הכנסתן לנפש נעה בין 100—200 דולר לשנה. בארצות המפותחות באמריקה הצפונית, באירופה ה־מערבית וביאפאן מתקרב הריבוי הטבעי לנקודת האפס שהיא ל־דעת הדימוגרפים והכלכלנים מצב רצוי. כלומר: האוכלוסיה מתחד־שת על ידי איזון וקירוב בין הילודה והתמותה. יאפאן, הארץ שהיתה עוד לפני יובל שנים מקום הריבוי הטבעי המפליג, כלולה בסוג זה של מדינות. מעידה על כך שמצב זה הוא בהישג ידן של האומות בשני דורות בלבד.

לחץ האוכלוסיה הגדלה לוחץ על מקורות מוגבלים בארצות צפופות אוכלוסיה וחסרות מקו־רות טבעיים וכלכליים מלאכו־תיים כגון הון וידע כאחד. באז־רים אלה רמת החיים היא כבר ברמת קיום פיסי בלבד ואין ל־הדירדה עוד בלי לגרום להתנצאות מדיניות, חברתיות וכלכליות ה־רורה.

המצב במישור הדימוגרפי הוא פרדוקסלי: במקביל לפיתוח שי־רותי הבריאות והחיגיינה הולך ומחמיר המצב מבחינה זו. באר־צות הסובלות מהתפוצצות האוכ־לוסיה הגורם העיקרי בתהליך זה אינו כרוך בעליית שיעור הי־לודה אלא בירידת שיעור התמותה. בכמה ארצות מתפתחות ירד שיעור התמותה ב־30—60 אחוז בעשור אחד. בכמה מ־ארצות אלו שיעור הריבוי הטבעי הוא הגבוה ביותר בתולדות ה־אדם עלי אדמות כשאוכלוסייתן מכפילה את עצמה כל 20—25 שנה. הרפואה המונעת, שיטות היגיינה משופרות, ושימוש הולך ורב בחיסון, אנטיביוטיקה והפצת ד.ד.ט. המונע את הפצת המלריה ומוריד באופן מרשים את שיעור התמותה ביחוד בין ילדים נותנים את אותותיהם ב־גידול האוכלוסיה המהיר. אכן שיעור התמותה יורד במהירות ושיעור הילודה נשאר ברמתו ה־גבוהה או יורד באיטיות.

ריבוי טבעי זה של מדינות תת־מפותחות מתגשם למרות עוני מגוון ורמת חיים ירודות המ־תקפים בארץ כמו הודו בתוחלת החיים של 40—50 שנה לעומת 65—75 בארצות המפותחות של אירופה ואמריקה. בארצות בהן יורד שיעור התמותה בהדרגה, חלה בדרך כלל באותו זמן תמו־רה גם בגישות נפשיות, תרבו־תיות ובהשקפות עולם שמותנות את אותותיהן בשיעור הילודה. לא כן בארצות תת־מפותחות. ב־ארצות בהן ירידת שיעור הת־מותה [illegible] היא מהירה ביותר, השיפור [illegible].

(סוף בעמוד 24)

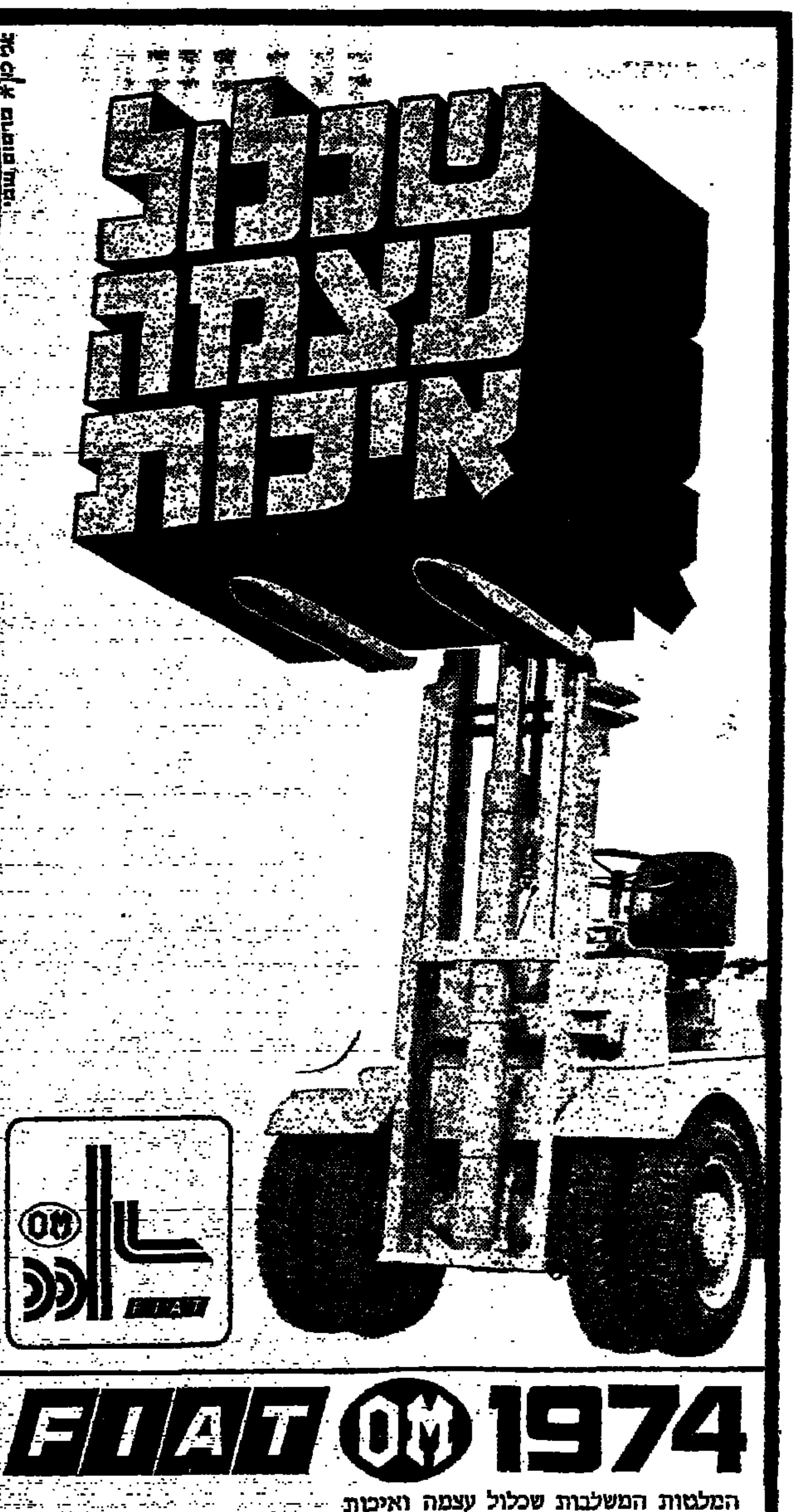

FIAT OM 1974

המלגזות המשלבות שכלול עצמה ואיכות

לרשותך מבחר מלגזות בכושר הרמה מ־600 ק"ג ועד 12 טון. מנוע דיזל, גז או מנוע חשמל. הגה כוח, רדיוס סיבוב מינימלי, מתקנים מיוחדים להרמת מטענים ספציפיים. שירות וחלפים בכל רחבי הארץ.

הסוכנים לישראל:

נ. פלדמן ובנו בע"מ

חיפה דרך יפו 137 טל: 528257

ת.א. דרך גבורי ישראל 71/73, טל. 259177/8

הלוח החודש דבר

דיירי עמידר

25 שנה מלאו לחברת עמידר,
חברת השיכון הלאומית ששיכנה מאות אלפי
דיירים בכל רחבי הארץ.

לרגל מחצית היובל לקיומה,
תעניק החברה לדייריה הקלות
בסילוק חובות שכר דירה
והנחות בתשלומים השוטפים.

* לדיירים שישלמו את חוב שכר הדירה
במשך החודשים אוגוסט, ספטמבר,
תבוטל כל רבית הפיגורים שהוטלה על החוב.

דייר עמידר! אם ברצונך לחסוך הוצאה מיותרת של ריבית פיגורים, כפי שמופיעה בהודעת "מצב החשבון" שנשלחה לך, פנה בהקדם למשרדינו והסדר התשלומים.

עמידר AMIDAR
החברה הלאומית לשיכון עולים בישראל בע"מ

קיסינג'ר, דיניץ והרכבת האווירית

מאמר ב„קומנטרי" טוען ששר החוץ האמריקאי הוליך שולל את שגריר ישראל

מאת נחום ברנע, סופר „דבר" בוואשינגטון

שני חוקרים בעלי רקע ישראלי יוצאים במאמר העומד להופיע בגי־ליון הקרוב של הירחון היהודי־אמריקאי „קומנטארי", בהתקפה חריפה על חלקו של קיסינג'ר בעיכוב הרכבת האווירית לישראל בזמן המלחמה, ועל הדרך שבה ניהל שגריר ישראל בוואשינגטון שמחה דיניץ את המאבק הישראלי בממ־של. החוקרים, ההיסטוריון ואלטר (זאב) לקויר והמומחה להיסטוריה צבאית אדוארד לוטבק, מנתחים במאמרם את שתי הגירסאות שהו־פיעו עד עתה בפרסומים אמריק־איים על מאורעות השבוע השני של אוקטובר 1973. גירסה אחת היא זו שפורסמה בספרם של האחים מארווין וברנארד קאלב „קיסינג'ר" שהופיע באחרונה. כידוע, שוחחו האחים בעת הכנת הספר עם קי־סינג'ר ועם דיניץ. לקויר ולוטבק מכנים את הסיפור, כפי שהוא מובא בספר „גירסת דיניץ—קי־סינג'ר". הפרסום השני הוא מאמר שנכתב על ידי העתונאי טד שולץ והפתק שלו אף הופיע ב„דבר ה־שבוע". המחברים מרחיבים את ה־גירסה המובאת במאמר זה ומו־סיפים עליה פרטים והערכות שלא פורסמו עד עתה.

בסקרם את מאורעות הימים שבין ה־6 ל־13 באוקטובר טוענים המ־חברים ששמחה דיניץ, „לאחר שקי־בל הבטחות חוזרות (מקיסינג'ר), המשיך להישאר נאמן לטקטיקת הש־תיקה שלו עם קיסינג'ר, ולא עשה דבר כדי לצדד את כוחות הפרו־ישראליים בקונגרס, אשר התעמולה שלהם יכלה להביך במידה רצינית את מזכיר המדינה".

קיסינג'ר הרדים את דיניץ

השניים טוענים עוד שהופעתו של סגן שר ההגנה ויליאם קלמנטס, כ„אנן הרשעי" על שר ההגנה שלי־זינגר, גם היא מהווה חלק במבצע שבו הוליך קיסינג'ר שולל את די־ניץ. בספרם של האחים קאלב נט־ען, שקלמנטס היה המכשול בפני הפעלת הרכבת האווירית ביום ה־שישי, 11 באוקטובר. לדברי המ־חברים, הרי במשטר הדיכוטי של תקופת ניקסון לא יכול היה סגן שר להתנגד למדיניות שעוצבה על ידי הנשיא. הוא היה, לדבריהם, מ־שסר תוך שעות ספורות. הם גם טוענים, כי ההנחה ששר ההגנה היה שבוי בידי סגנו - מנוגדת ל־אופיים של השניים.

„דעת הקהל, העתונות והקונגרס תמכו בבירור בישראל", אומרים לקויר ולוטבק. „אך שגריר ישראל לא עשה שום מאמץ אמיתי לארגן לחץ על הממשל. רק ביום שישי, 12 באוקטובר, היום השביעי ל־מלחמה — 3 ימים לאחר שהמחסור באספקה הפך לאקוטי, ב־11 בלי־לה, איים לבסוף דיניץ לבקש תמי־כה מן הציבור והקונגרס". בנתחם את גירסת האחים קאלב טוענים השניים, שאיום זה פעל מיד: בו בלילה הורה ניקסון לשגר את הרכבת האווירית.

בנתחם את הגירסה האנטי־קיסינ־ג'רית של טד שולץ, טוענים המ־חברים שדיניץ סייע לבעשה לקי־סינג'ר להחליש את ההספקה היש־ראלית בנקודה מכרעת במהלך ה־מלחמה. „הצעדים הרוסיים החלישו במידה ניכרת את עמדתו של קי־סינג'ר והקשו עוד יותר על הממשל להתנגד ללחץ כבד ידידי ישראל בקונגרס ובציבור. בנקודה זו הפך דיניץ לדמות מפתח בשביל קי־סינג'ר. אם ניתן היה לשכנע את דיניץ שהעניינים האלה מוטב שיי־דונו בדיפלומטיה „שקטה", הוא יירתע משימוש בתמיכת ידידי יש־ראל על גבעת הקפיטול. הידידים, מאחר שלא יקבלו בקשות מהשג־רירות, ינהגו באופן טבעי שהכל בסדר ביחסי ישראל—ארה"ב. במ־לים אחרות, דיניץ יכול היה לסייע לעכב לחצים ציבוריים למען עזרה לישראל שהממשל לא היה מסוגל להתנגד להם בכל דרך אחרת".

תרגיל מרשים

המחברים טוענים, מתוך ניתוח גירסת שולץ, שהדרך בה טיפל קי־סינג'ר בדיניץ היא תרגיל מרשים בטכניקה דיפלומטית. „היה, קודם כל, אלמנט אישי טהור. לאורך ה־משבר הטה קיסינג'ר כל הזמן אוזן אוהדת לבקשות ישראל. נראה היה, כי יהיו המכשולים בדרכה של ה־עזרה האמריקאית לישראל אשר יהיו, מזכיר המדינה לא עמד מא־חוריהם. שנית, קיסינג'ר הזכיר בקי־ביעות לדיניץ בדרכו המפולחת, ש־הם אינם רק בעלי־ברית אלא גם צמיתים, שחיים במובן מסוים. שיטה זו יצרה תמריץ מחוזק לש־מור על העניינים ב„רמה דיפלומ־טית גבוהה ביותר", במקום לחפש עזרה במסדרונות הקונגרס, בקק אנשים ונסיבות נראים פחות מכו־בדים. בנקודה חשובה, כאשר הראה דיניץ סימנים של פקפוק, הורה קיסינג'ר להתקין במשרדו של די־ניץ בשגרירות ישראל טלפון ישיר מיוחד — „קו חם". לדברי לקויר הטכניקה השלישית שהשתמש בה קיסינג'ר כלפי דיניץ היתה הרבה יותר משוכללת, אף כי לא מקורית. זוהי טכניקה הלקוחה משיטות הח־קירה של המשטרה. הטכניקה נוע־דה להרגיע את הקרבן על ידי יצי־רת הרגשה כוזבת של סולידריות. שוטר אחד הוא ידידותי ומאוד אוהד, השני, עוין, אפילו ברוטלי. הנחקר מודרך לראות בשוטר הידי־דותי בעל־ברית, עד לנקודה בה הוא מתחדה. השוטר הידידותי מב־לה לנחקר, כי הוא עושה את הכל כדי לעזור לו נגד השוטר הברו־טלי.

לפי לוטבק ולקויר שיחק קיסינג'ר את השוטר הידידותי ושלזינגר את השוטר האכזר. קלמנטס הוסיף „בבבי" לבצע ההטעיה.

לדברי המחברים, שלזינגר לא סש לשתף פעולה במשחק. לכן הוסבאה ב־10 באוקטובר הבנית ה־אספקה הראשונה — התכנית לצ־בור מטוסים אזרחיים לצורך הר־כבה האווירית. לדבריהם היו להב־נית זו שתי מטרות: אם תיתה ניתנת לביצוע, הרי ההגבלות המב־ניות של המטוסים וההכן הנדרש לארגון התוכנית היו דוחים ומב־בילים את מבדי הזרימה הנשק. הדבר ידחיה גם את ישראל בהפ־ספקה שלה בסיני. יותר מ־זה: ארה"ב תוכל לשמור „פרו־פיל נמוך" בסכסוך. אם — כפי שחייבים היו לחשוד — התכנית לא היתה ניתנת לביצוע, היה בה כדי להרגיע את דיניץ ולבגוע מ־כגן לצאת אל דעת הקהל לפחות ליום או יומיים. מטרה דומה היתה להכניתו השניה של קיסינג'ר לס־פק את הנשק בנמל תעופה באיים האזוריים. ומשם להעבירו באמצ־עות מטוסי „אל־על". לדעת המחב־רים התכנית השניה הרתיעה את דיניץ מלאיים על קיסינג'ר בפנייה לקונגרס.

שלזינגר והרכבת האווירית

בסכמם את שתי הגירסאות קוב־עים לוטבק ולקויר שבזמן המלחמה היתה לקיסינג'ר שליטה במדיניות החוץ האמריקאית. לדעתם הסכנה ששלזינגר הציגה באותו זמן למ־גע את הגשמת רצונו של קיסינ־ג'ר אינה משכנעת. במיוחד כאי־שר לפי גירסה קיסינג'ר תמך בו ניקסון. המחברים טוענים שאין שום הוכחה הכבבייה בבירור על התנג־דות של שר ההגנה לדרישת קיסינ־ג'ר לספק לישראל רכבת אווירית. הם מביאים במאמרם דוגמא בכיוון ההפוך: ביום רביעי, 10 באוקטובר, כאשר המלאי במחסני צה"ל היה נושא לדיון רציני בוואשינגטון אמר מאיור־גנרל סאמנר מהפנטגון ב־עקבות הוראות שקיבל משר ההגנה למוטה גור, אז הנספח הצבאי, שאל לישראלים לקצץ את מבצעי־הם משום חשש למחסור בציוד. ל־דבריהם מבצע תוכן גישה זו על כוונותיו האמיתיות של שלזינגר לשלוח לישראל את הרכבת האווי־רית. המחברים טוענים, שהמפסה החליט קיסינג'ר רק ב־12 באוק־טובר, שעל ארה"ב לעזור לישראל. חמישה ימים אחרי שאמר זאת לדי־ניץ. „המכשול העיקרי לזרימה מ־הירה של ציוד צבאי לישראל לא היה שלזינגר. כל שכן קלמנטס. זה היה יכול להיות רק קיסינג'ר", הם טוענים. להלן שואלים לקויר ולוט־בק, מדוע נהג קיסינג'ר כפי שהוא נהג. הם כותבים: קיסינג'ר קיווה לשיתוף פעולה סובייטי בניהול ה־משבר. הוא גם חשב שמדיניות של „פרופיל נמוך" תגביל את הנזק ליחסים של ארה"ב עם מדינות הנפט הערביות.

לא תכנית אלא ניצול מצב

לדעתם, סבר קיסינג'ר באוקטובר 1973, שאם רוצה מדיניות החוץ האמריקאית להשיג משהו במזרח התיכון, צריך הקפאון בין ישראל ומצרים להישבר. האמריקאים הי־דיבו בתחילת המלחמה שתוך חמי־שה ימים ישיג צה"ל נצחון מוחץ. הם סברו, שתבוסה ערבית רק תקשה על פתרון מדיני לאחר ה־מלחמה. „לכן רצה, לדבריהם, קיסינ־ג'ר לבצע פעולות שיחזקו את העמידה הערבית. כאשר הלכו והה־בירו בקשות ישראל לנשק, תפס קיסינג'ר שבפתוח הזדמנויות חד־שות. ישראל תקבל רק סיוע מוגבל ולכן תוכרח להסכים להפסקת אש שתשאיר את מצרים בגדה המזר־חית של התעלה. ישראל תוכרח לעשות ויתורים טריטוריאליים. ל־דבריהם. היקף הצרכים הישראליים וסוגיהם, לרבות תחמושת ושמיכות, חיזק את הרגשת קיסינג'ר שישראל תלויה בתמיכה האמריקאית. כפתה יכול היה קיסינג'ר לשלוט בפעילות צה"ל בשטח.

„לא היתה לקיסינג'ר תכנית מקי־בליסטית", טוענים המחברים. „מ־דיניות החוץ האמריקאית היבנה, פשוט, על המאורעות כאשר קרו. קיסינג'ר לא רצה, כמובן, שהיש־ראלים יובסו. אבל מצד שני נצחון ישראלי טוטאלי נראה לו מאוד בלתי רצוי. הוא תמך באספקה נשק לישראל, אבל בניגוד לפנטגון חשב שניתן להשיג זאת בהנפת שרביט קסם ובלי משלוח רכבת אווירית. לכן היה צריך לעכב את הלחצים של דעת הקהל בקונגרס וניתן היה להגיע לכך רק על ידי ניטרול הלחצים במקום, בתל־אביב, ב־אמצעות השגרירות בוואשינגטון".

בסיכום טוענים המחברים שהי־שגי הדיפלומטיה האמריקאית בעק־בות המלחמה מפוקפקים. „בעורה החליפה ההספקה האמריקאית את הסובייטית במצרים. המחברים קוב־

(סוף בעמוד 16)

מאיר זרמי, מזכ"ל מפלגת העבודה, בראיון ל„דבר":

אפעל ליצירת מערכת סולידריות

ראיין דן פתיר

אינני פוסל התארגנות חוגים רעיוניים ● אם צמחו – ראיה שיש צורך בהם ● על הפרק: חיפוש דרכים גמישות לגבי המבנה היעיל במפלגה ● מדאיגה תדמית המפלגה בעתונות ● בעיית החטיבות במפלגה פלוראליסטית היא מורכבת ביותר ● התרשמתי שגולדה רוצה לפעול במפלגה במערכת הבלתי־פורמלית ● מדוע הצגתי את מועמדותי

היום מסתיים שבועו הראשון של המזכ"ל החדש של מפלגת העבודה. לפני שבוע, כאשר מרכז מפלגת העבודה בחר בו נשתחרר מאיר זרמי בהסכמת קיבוצו מעבודתו בנוסף של מעיין־צבי שעל רכסי הכרמל, ונרתם לאחת הכהונות החשו־בות והקשות ביותר.

ביומו הראשון לעבודתו ב־לשכת המזכיר הכללי של מפ־לגת העבודה ברחוב הירקון 110 בתל־אביב, השיב מאיר זרמי לשאלות סופר „דבר":

היום נכנסים לבית מפלגת העבודה ורואים כי מסיידים אותו מבחוץ. האם זה רק סיוד חיצוני או סימן לבדק־בית פנימי?

זרמי: השאלה היא באמת שא־לה קשה. ביקרתי את כל המחל־קות, הכרתי את האנשים במראה ראשון. קיבלתי אינפורמציה על התפקידים שהם ממלאים. לאחר־מכן צריך להתחיל לדון בנושאים של אירגון הבית. קיבלתי אינ־פורמציה, כי קודמי לתפקיד, אהר־רן ידלין כבר החל בדיון על רה־אורגניזציה של בית־המפלגה. הוא הפסיק את הדיון הזה כדי לתת את המימצאים הראשונים.

על הפרק עומדים כמה וכמה דברים, כיצד לארגן את מחלקת הארגון במפלגה. כיצד לארגן את מחלקת ההסברה, בעיית הצירו־פים; בחיפוש המבנה היעיל ב־התאם למיבנה הנוכחי, מיבנה ש־יהיה גמיש ויוכל גם לענות ל־בעיות עתידיות. במפלגה כיום יש צירופים שונים. יש סניפים. יש מחוזות. יש חוגים רעיוניים, החוגים במחוזות על בסיס טרי־טוריאלי; חלק מהחוגים הרעיו־ניים על בסיס ארצי. יש במפ־לגה גם מחוזות שהם על בסיס ארצי, כמו כל מחוזות ההתיש־בות. זה מחייב חיפוש דרכים ש־תהיינה גמישות ושתוכלנה לענות לכל מיבנה אפשרי המסתמן מתוך תצלום המציאות. אינני פוסל הת־ארגנות של חוגים רעיוניים — לא על בסיס טריטוריאלי ולא על בסיס ארצי. אם הם צמחו — הרי זו הראיה שיש בהם צורך, צורך נפשי לא רק של יחיד זה או אחר, אלא של קבוצות שרוצות לשוחח בינן לבין עצמן על בסיס של היכרות הדדית בעבר, על בסיס של הנחה שיש להן מחשבות מקו־רבות, וכדי־הלאה. זה מחייב ל־מוד הנושא. לכן אינני יכול לומר, שהטיפוח הוא רק מבחוץ. החלו גם בבדק־בית מבפנים. אני צריך, לאחר לימוד הנושא, ל־ממש את ההתחלות שנפסקו עם הידיעה שהנה מתחלף מזכ"ל ה־מפלגה. זה המצב הפועל.

האם האינפורמציה שקי־בלת מעודדת אותך?

זרמי: הראה, יש כה שנקרא תחום האינפורמציה המעודדת. ל־משל השירותים הניתנים למזכיר הכללי מבחינת קיטלוג, סדרים של חומר. הוא לא צריך לרכז אותם, אלא הוא דורש ותוך דקות הוא מקבל את כל החומר. אין בעיה. כלומר, פה לפני מחלקה יעילה מאוד.

למשל, נפגשתי עם המחלקה הערבית, עוד לפני היבחרי. הת־ברר לי שיש לה מגעים בשטח. מהי מידת היעילות — אינני יודע. אני עוד לא יודע בדיוק מהו, למשל, המצב התקציבי של המפלגה. על־כך יהיו לי פגישות קרובות. נתקלתי בדברים המע־ידים על מחשבה וראייה גם של צעד אחד קדימה.

נצעד צעד אחד קצת אחו־רנית, לפני בחירתך לתפ־קיד. ייתכן לך לבטים ל־גבי הצגת המועמדות. במה בעצם ההלבטה?

זרמי: ההתלבטות שלי היתה פשוטה. אני הקדשתי את הד־למה שנקרא הנסיון הקיבוצי, נס־יון אנושי שמאוד מעניין אותי — איך בונים חברה ללא תגמולים חמריים. את כל מרצי עד עתה הקדשתי לנושא הזה. הקשרים שלי עם התחום הפוליטי היו אך ורק במשברים יסודיים בתוך המערכת הפוליטית: אם אדבר על התקופה הראשונה, כאשר היה הפילוג בתנועה, אחר־כך הפילוג בקיבוץ־המאוחד, לאחר־מכן הפי־לוג במפא"י ההיסטורית — רפ"י ומפא"י; אם אני מדבר על איחוד הקבוצות והקיבוצים — שאפתי למצוא את הגשר ושיתוף הפעולה הפורה בתוך איחוד הקבוצות ו־הקיבוצים בין רפ"י למפא"י ל־שעבר, לריפוי הפצע שנוצר. כלו־מר, עסקתי בעבודה הזאת שב־תחום הפוליטי. אבל עסקתי בה בתחומים התנועתיים ובמישור ה־פוליטי הכללי. לא עסקתי בנושא של יחסים עם מרכזי־כוח, הקי־מים אובייקטיבית — ממשלה, הס־תדרות, הסוכנות, התאחדויות עו־לים, ארצות מוצא. זהו נושא ש־בו אני חדש.

כמו שעולם הספרות מעניין את הסופר, כך עניינה אותי המער־כת הקיבוצית. באיחוד הקבוצות והקיבוצים, כשעבדתי כמזכיר ה־איחוד — זה ניתק אותי מהנסיון היומיומי בשטח. הנסיון היומיומי בשטח חושף את הבעיתיות. והב־עיתיות הזאת מעניינת אותי. ב־סופו־של־דבר רציתי לחזור לקיבוצי ו־להמשיך לעסוק באותה נקודה בה הפסקתי. נכנעתי מטעמים פשו־טים למדי: דברי חברים שעבדו אתי בהסתדרות הנוער העובד ו־הלומד; הפנייה של מועמדים ש־דיברו בשמם ואמרו שאם אציג את מועמדותי — הם יסירו את מועמדותם. ארבעה מהם אמרו לי זאת. כאשר יש לך יחס אינטימי למפלגה — לא נעים שלא להבי־א את העובדה הזאת בחשבון. לבסוף, העובדה שאני הצגתי את ראש־הממשלה יצחק רבין במרכז המפלגה והמלצתי על בחירתו, — הסירוב כאילו יוצר אי־אימון. לכן אמרתי: טוב, אני מעמיד את עצמי לנושא הזה. פניתי אל ה־קיבוץ אם הוא מוכן לשחרר או־תי. אינני מתעלם גם מהתביעה של איחוד הקבוצות והקיבוצים, שהיא היתה חריפה וחזקה, ש־אתפנה לנושא הזה בנסיבות ה־נוכחיות. לאחר שהתברר להם שהיתה פנייה של מועמדים, וכד־הלאה, הבינו שאינני יכול, כאדם, להתחמק מהאחריות שהוטלה עלי, ואסור להתעלם ממנה. כך הגע־תי למערכת הבחירות, אמנם ב־מאוחר.

כשהיית בחוץ, אני מתבונן מחוץ לבית הזה, בין אם זה בקיבוץ או באיחוד ה־קבוצות והקיבוצים — מה הדאיג אותך במפלגת ה־עבודה?

זרמי: אם אדבר גלויות, הד־איג אותי במפלגת העבודה ה־תצלום שלה בעתונות, של ריבוי המלחמות בין מרכזי־כוח שונים וחוסר ההידברות הפנימית. מב־חינה אישית, אני יודע, כי ב־מחוז שאני שייך לו אישית, הת־קיימו בירורים די רבים. לא תמיד הייתי שבע־רצון מהבי־רורים הללו, אבל לא יכולתי ל־האשים את המבנה כמפלגה, אלא זה היה שייך למחוז עצמו. אינני יודע מה היה במחוזות אחרים. אבל העובדה שהמפלגה מיוצרת בבעיותיה המרכזיות והחיוניות, בתחומים הפוליטיים, הכלכליים, החברתיים, המוניציפליים הכבי־דה עלי כמסתכל מבחוץ.

מהו סדר העדיפויות שלך?

זרמי: אני רוצה להקדיש שבו־עיים ימים ללימוד המצב. אבל כבר נקבע אצלי סדר־עדיפות ראש־ון. הוא — בניית הוועדות ה־מרכזיות. לכך אני כבר מקדיש את המאמצים, משוחח עם האנ־שים העוסקים בנושא הזה, — אם זו ועדה פוליטית, ועדה כלכ־לית, או תיאום המערך. גם למדתי מתוך העתונות, גם למדתי כמזכיר איחוד הקבוצות והקיבו־צים לשעבר, שיש טענה למפ"ם, שהתיאום הוא אינו תיאום מסו־דר. הדבר הזה פוגע בה פנימה. מכביד עליה. אינני סבור, שאם ישנו מערך, אנחנו לא צריכים לנהוג כהלכה בנושא הזה ולפ־גוע בשותפה, אלא יש למצוא את סדר־הפעולה התקין, כדי שהמערך יפעל כהלכה.

הדבר השלישי המתחיל להעסיק אותי היא העובדה שצריכה להת־קיים ועידה. לפי החוקה למדתי שיש לכנסה בדצמבר. אינני יודע אם הזמן יספיק עד דצמבר, אבל אני מבין שלא יכול להיות אי־חור גדול. יסלחו לי ודאי, אם יהיה איחור קטן. יבינו שנכנסתי במאוחר, אבל איחור גדול לא יסלחו לי.

אני יודע שהיום מדברים הרבה על נושא החטיבות. אינני מאמין בויכוח מעל גבי העתונות, ה־מפורר בריזות. אני מאמין בשי־חות עניינית, שתגלינה מכנה משותף רחב מאוד בנושא הזה.

עובדה היא שאנשים מר־כזיים, בכוח שנקרא חטיבת מפא"י לשעבר, בעצם הצי־גו עמדה לפיה — או ש־מבטלים את החטיבות לאל־תר וקמים יוזמה בעשייה, או שמקימים את המשטר הדמוקרטי. אם כך הדבר — מהו בעשוה־ההיבדלות הנ־ראה בעיניך?

זרמי: הבעיה היא מורכבת. בה פירוק, מכבדים את משטר החטיבות? אני יודע, שהיו בי־טויים בעתונים של חברי מפלגה, שהציגו את השאלה, כי אם יש חטיבות לשעבר, יכולה לקום חטי־בה בלתי־מודרנית. אינני רואה ב־נושא הזה רק שתי אפשרויות קי־צוניות. שלל האפשרויות הוא רב יותר. יכול להיות כי הכרזות ש־הוכרזו הן השקפות כנות של חברים מרכזיים — ואין לזלזל בדבר הזה. אך אני מאמין ש־הבעיה היא מורכבת יותר. אני משוכנע בזה, אם רוצים לבנות מפלגה שיש בה מיגוון רחב של דעות, שהרי זו מפלגה פלורליסטית למדי במרחב ההשקפה של ה־ציונות הסוציאליסטית. שיש בה התארגנויות על רקע אזורי, על רקע התיישבותי: יש בה עליות, ויש בה כל מיני התארגנויות. אם לתבוע, נניח, מהפועלים החד־שים הבאים היום להתחלק על רקע הקיבוצי, הם יאמרו: לא! אז אם ההתחלקות יכולה להיות על רקע אידיאי, לתקופה זו או אחרת, — זה אפשרי. אבל ה־בעיה היא מורכבת ביותר. משום כך צריך לדון לגופם של עניינים, ולבחון בדיוק מה עושים, וכיצד עושים.

ייתכן שאי־אפשר לקבוע איזו קונסטיטוציה לאורך־זמן למפלגה, אבל אפשר לקבוע נהלים לקראת הבחירות הללו, בידיעה שאלה נהלים לקראת הועידה; נהלים שמתקנים אותם מדי פעם בפעם. הנה, התברר שצריך לתקן את הנהלים של בחירת המזכיר ה־כללי. החיים בדרך־כלל מתקד־מים יותר מאשר כל חוק, תמיד החוק מפגר אחר החיים. כאשר נתקלים בעובדה הזאת, משתדלים לתקן את החוק בהתאם למצי־אות ההווייה של אותה חברה. כך צריך לנהוג בכל מקרה ו־מקרה. כך נהג החוק במדינה; כך צריך לנהוג לגבי חוק של מפלגה פלוראליסטית ופתוחה. לכן הבעיה מורכבת.

אמרתי קודם שאני לא מאמין בויכוח של הצהרות מעל־גבי העתונות, למרות שאני רואה בעי־תונות כלי חיובי למתן אינפור־מציה. כשדנים בסוגיה אמיתית, צריך להיות דיון מסודר.

באשר לוועידה: אם ועי־דה — פירושו של דבר, בחירות. אם בחירות — אי־לו בחירות? ולפי איזו חו־קה?

זרמי: נכון. זוהי בעיה מור־כבת. צריך ללמוד את חוקת ה־בחירות הקודמת, צריך לראות איזה שינויים חייבים לבוא בחוקת הבחירות הנוכחית; מהו המכנה המשותף שיכול לענות לקראת הבחירות הבאות. וכל זאת, ב־אלטרנטיבות שונות, צריך לעי־בור את אישור המוסדות הנב־חרים כיום. זאת אומרת, המרכז הנוכחי. ולפעול בהתאם. כשנלאל את התומר — אפשר יהיה לקבוע לוח־זמנים משופר לנושא הזה.

דוברי שוועדת החוקה הת־חילה לעבוד בנושא.

זרמי: כבר קיבלתי הזמנה לשו־חח עם ועדת החוקה על־יסוד ה־הערה של יו"ר ועדת החוקה, ברוך אזניה, בנושא הזה. אבל ועדת החוקה איננה פועלת בחלל ריק. היא יכולה לתרגם את החוקה, כאשר היא מקבלת הנחיות לגבי המגמה. נניח שהיא מקבלת הנ־חיות על בסיס של ביטול החטי־בות, או על בסיס של בחירות טריטוריאליות, או ארציות, בנוסח של זרמים רעיוניים וחוגים רעיו־ניים, זרמים קיבוציים; או בנוסח של בחירה שאדם יכול לבחור בהתאם לרצונו, או באיזור ה־טריטוריאלי, או בחוג רעיוני אר־צי — אבל הוא יכול לבחור רק במקום אחד כי לא ייתכן שלאדם אחד תהיה זכות לבחירה כפולה. פה ישנן סוגיות מסוגיות שונות. הן צריכות להיות נדונות לגופן תוך מתן הנחיות לוועדת החו־קה. ועדת החוקה יכולה לנסח אפשרויות שונות. המרכז יבחר. יכול להיות שהמרכז יצביע אפילו על אפשרויות נוספות.

בדבריך במרכז אמרת, שצריך למצוא את האיזון בין הצרכים הרעיוניים לבין המציאות הפוליטית. יש לך נוסחאות מוצעות בעניין?

זרמי: כן. אם אתה קובע נוהל ציבורי תקין ודואג לכך שתהיה איזו תכנית עבודה תקופתית, ה־מקבלת אישור ראשוני על־ידי ה־לשכה והוא מתפרסם בסניפים. לאחר־מכן צריך הדבר לעבור ל־אישור המרכז. דיון במרכז יכול להיערך בצורה של קריאות. ב־דיון ראשון מלבנים את הבעיה. הסניפים דנים. חוזרים למרכז ל־סיכום. בצורה כזאת אנחנו כבר יוצרים את האפשרות של דיון רציני בתוך הסניפים ובירורים רעיוניים לגופם. הדבר הזה יכול להיות, נניח, אם תקום ועדה פו־ליטית. הנה, ישנם הרהורים — כך פורסם בעתונות — על בעיית הרחבת הקואליציה, פורסם ש־היו מיפגשים בנושא זה. אפשר לקיים דיונים שבהם יהיה בירור רעיוני — ותחילה בוועדה מדי־נית — על עקרונות להרחבת ה־קואליציה. הדברים יובאו לסניפים, יקבלו אישור. נניח, בגופים ה־נבחרים; ואם נפעל בזריזות ו־נקים מהר ועדה פוליטית, — וע־דה זו תציע מסקנות. בהסכם הקו־אליציוני הנוכחי נאמר, שהנו־שא הזה צריך להיות נדון בין 3 ל־6 חודשים, — אני בדעה שזה נושא המעניין את כל חברי המפלגה. אם לא תקום ועדה פו־ליטית, אפשר לאסוף את החומר עם כל האפשרויות הנוכחיות ו־אפשר להתחיל בהפעלת הסניפים בנושא הזה. כל הדברים האלה צריכים להיעשות בזריזות. ל־מרבה צערי, אני פשוט נבחרתי בתקופה לא נוחה: בעוד חודש החגים. החודש הזה הוא חודש של הפסקות, של היעדרות, אנשים מרכזיים נמצאים בחו"ל. ישנו להי־ארגן במוסדות רבים. משום־כך עלול להיווצר פיגור. אבל צריך יהיה להשיג מהר מאוד את הפיגור לאחר החגים.

האם הכוונה להחיות את הועדה המדינית הקיימת ש־אינה פועלת כבר זמן ממו־שך, או להקים אותה במת־כונת אחרת, בהרכב רחב, ועם תחום סמכויות אחר?

זרמי: מה שהוקם לפני כמה שנים מחייב בדיקה היום. היו חילופים בכל המוסדות המרכזיים — בהסתדרות, בממשלה, בסוכ־נות היהודית. הדבר הזה מחייב ששליחי המפלגה בכל המוסדות הללו יהיו במערכת הזאת הפעילה. כיום. כמו כן ישנם אישים שמן ההכרח לשתף אותם בדיונים אלה, ויהיה זה מישגה אם לא נביא ב־חשבון את שיתופם בכל המוסדות.

יכול להיות שיש כאן מעשה־מרכבה שצריך לעשותו בחסיפה. להביא אותו לאישור של המוסדות הנבחרים בזריזות. יכול להיות שתחילה נביא זאת לאישור הלש־כה. גם את הלשכה, למשל, — צריך לבחון מחדש.

כל שרי חטיבה במאש לשעבר עדיין חברי הלשכה.

זרמי: נכון. אתה מעלה את כל המוקשים הרדומים במעשה המרכבה הזאת. אבל זה מחייב שיחה, פשוטו כמשמעו. כלומר, פה יש, מה שנקרא, בירורים רצי־ניים עם כל הגורמים. איך לב־נות את מעשה המרכבה במהי־רות רבה, וכיצד לפעול ולהפעיל את המפלגה.

האם שוחחת עם גולדה מאיר לפני בחירתך? האם התרשמת שהיא מתכוונת ל־המשיך בפעילותה במפלגה ובמוסדותיה המרכזיים?

זרמי: כן, נפגשתי עם גולדה ושוחחתי אתה. אני התרשמתי ש־גולדה רוצה לפעול במפלגה, אבל לא במערכת הפורמלית אלא ב־מערכת הבלתי־פורמלית. כלומר, במגע עם המוני החברים, מגע עם סניפים, מסע הרצאות, פגישות עם נוער. היא רמזה לי בבירור, שיש לה היום הסתייגות מפעילות במערכת הפורמאלית, המוסדית.

אני לא מתעלם מהרמז הברור הזה. אבל אני צריך לוודא בשי־חה שניה אתה מה הם הגבולות שברצונה לפעול בהם. התרומה של גולדה מאיר יכולה להיות תרומה חשובה מאוד. הייתי מעוניין ל־קבל את כל הסיוע שהיא יכולה לתת למפלגה כמפלגה בתוקף נס־יונה, שכלה הבהיר, כושר העבודה שלה. זה נכס שאי־אפשר להת־עלם ממנו.

המפלגה הואשמה, גם ב־פנים וגם כלפי חוץ, בזמן האחרון, שהיא אינה מדברת בקול אחד. הביקורת מפנה לא אחת, שמרכזי־הכוח של מפלגת העבודה היו מחוץ למרכז מפלגת העבודה. ב־איזו מידה אתה רוצה לפ־עול להאחדת הקול המייצג והמשפיע ולהבטיח שמרכזי־הכוח של מפלגת העבודה יהיו בתוכה ולא בשוליים. האם ניתן לעשות זאת?

זרמי: אני מאמין שאם נבנה בתבונה את הוועדות המרכזיות של המפלגה ונדאג לכך, שבתוך הוועדות המרכזיות של המפלגה יהיו כל מרכזי־הכוח, — ואינני מתעלם אפילו מהעובדה שיש אי־שים שהם מרכזי־כוח בפני עצמם — ונדאג לכך שהמפלגה תהיה להם במה, והם יוכלו להביע את עמדותיהם בתוך המפלגה, יוכלו להיאבק על דעותיהם, — אז כל הניואנסים יהיו ידועים לציבור. בכך אין שום אסון. דיונים, חילו־קי־הדעות — כל זה טוב. אבל ברגע שתיפול הכרעה, ואם כל מרכיבי מרכזי־הכוח יהיו שות־פים לנושא, אני מאמין שכולם יראו לעצמם חובה לפעול בהתאם לסיכומים.

כמובן, אנחנו חיים בתקופה די־נאמית מאוד. יכול להיות כי יוב־רר שסיכום שהוא טוב לתקופה נתונה יחייב בירור מחודש בתקופה שניה, הן מבחינה מדינית והן מבחינה כלכלית. אנחנו ניצבים בפני תקופה המחייבת דיונים מהי־רים, כדי שנוכל לענות על בעי־יות אקטואליות. אם נבנה מוס־דות כאלה, אני מאמין שנתגבר על כך.

תרשה לי ענין ספציפי. במשך השבועיים־שלושה ה־אחרונים קיימה הלשכה ב־פורום מורחב דיונים בנו־שא הכלכלי. אבל עובדה היא שהדיונים האלה התקיימו ל־אחר שהיה עימות ציבורי חריף למדי בין שליחי ה־מפלגה בראשות ההסתדרות ובין שליחי המפלגה בממש־לה, במקרה זה האוצר. ב־איזו מידה אפשר להפוך את סדר הפעילות הזאת? ועני־יין שני: מקובל היה לראות בראש־הממשלה, שליח ה־מפלגה, גם כראש המפל־גה, החבר הבכיר ביותר ב־שורותיה. באיזו מידה אתה רואה שימשך המצב הזה?

זרמי: יש דברים שהם מכרי־חים להיות נדונים. אך נניח, ל־משל, פיחות, נושא הפיחות אי־נו יכול להיות נדון אלא ב־משרד האוצר, וההכרעה על פיחות יכולה להיות נתונה רק בידי אדם אחד, הקובע את המועד. ולא רק פיחות. למשל, היטלים על יבוא. זוהי אינפורמציה שאם היא יוד־עה מראש — היא מיד יוצרת מערכת של ספסרויות, שלא ניתן לשלוט עליהן. ואיש אינו מעונ־יין בזה. אני חושב שבהסתדרות לא יהיה שום טיעון נגד הדבר ה־זה. אבל ישנם עקרונות שיש צו־רך לדון בהם מראש. לשליחי מפ־לגה זה צריך להיות ברור. ל־משל, הנושא של אינדקס יוקר־המחיה והצמידות שלו לתוספת־היוקר. ברגע שקובעים את העק־רון, שר־האוצר מעבד תכניות ומביא את העקרון הזה בחשבון. אם יש אלטרנטיבות, נניח, לנושא הזה של אינדקס יוקר המחיה ו־תוספת־היוקר הצמודה — בבקשה, נדון, נבדוק, נראה, נגיע למסקנה. ואז שר־האוצר יכול לתכנן תכ־ניות כלכליות, ולא יהיה עימות, ויודעת ההסתדרות שבנושאים אלה האלה לא יהיה עימות. ואז אין מנצחים ומנוצחים, וכולם שליחים של אותו גרם. אפשר ב־עקרון, למשל, לדון מראש ב־בעיה של טכניקת המיסוי, ואז אין צורך בעימות. אני יודע ש־מתקיים דיון בנושא של מס־ערך מוסף. הוועדה הכלכלית של ה־מפלגה יכולה לדון בנושא הזה, לבדוק את האפשרויות של מס־ערך־מוסף, קובעים את העקרונות כיצד ואיך; ובהתאם לעקרונות פועל שר־האוצר; ובהתאם לעק־רונות הללו נערכת ההסתדרות. ולא ייווצר עימות מבחינה עק־רונית. אני נותן לך דוגמאות ממשיות.

ואשר לראש הממשלה. הוא כ־דור ההמשך. אני, כמזכיר כללי מדור ההמשך, סבור שאני צריך לדאוג לכך שסמכותו של ראש־הממשלה תגבר. ראש־הממשלה צריך לדאוג לכך שסמכותי־אני תהיה סמכות של המפלגה. אני סבור, שאם נפעל כך — גם סמ־כות המפלגה תגבר, גם סמכות ראש־הממשלה תגבר, וניצור סג־נון של עבודה ושיתוף־פעולה. אני חי בעולם שבו אני מחפש יצירת סולידאריות בעבודה, אחריות ב־עבודה. טכניקת העבודה צריכה להיות של קבלת הכרעות קו־לקטיביות, שכלפיהן כל אחד מכופף עצמו. ואז אנחנו יוצרים לעם קטן כמו שלנו מערכת סולי־דאריות ואחריות. קבעתי לעצמי את הכלל: אני פועל ליצירת ה־סולידאריות הזאת.

אם כך הדבר, איך אתה רואה את שיתוף־הפעולה ה־הדדי בינך לבין ראש־הממ־שלה בפעילות המחודשת ו־המעשית של המפלגה?

זרמי: פשוט, מערכה קבועה של הידברות. למשל, אני יודע שעניינו של ראש־הממשלה בכך שהקופה רצויה מרכזית. אני יודע שעניינו של ראש־הממשלה, שהסטטוס של המפלגה יעלה. ה־סיבה היא פשוטה: בכוח הפולי־טי יש תלות ברורה מאוד בחי־זוק פני המפלגה ובקביעת מער־כת סולידאריות במפלגה. אין זה סוד, שמפלגת העבודה איבדה בשתי מערכות בחירות מספר צי־רים ניכר מאוד בכנסת. אם אנחנו רוצים לשנות את פני הדברים, אנחנו חייבים לפעול כהלכה ב־מערכת המפלגתית־פוליטית. זה הרגה. לכן אני חושב שפה יש אינטרס אמיתי לכל הגורמים לפ־עול בצורה הזאת.

אתה המזכ"ל השני בר־ציפות שבא ממגזר הקי־בוץ. אם אין בכך מקרה — על מה זה מעיד?

זרמי: אני חושב שזה מעיד על רצון ליצור מערכת יותר סולידא־רית במפלגה. אני, כחבר קיבוץ, אין לי שום תלות אישית אף ב־אחד מן הגורמים הפעילים במפ־לגה. ישנה ציפיה גדולה, שחבר קיבוץ ינסה לבנות את המערכת הסולידארית. במצב הנוכחי אינני יודע אם הציפיות האלה יכולות להתממש, אבל אני מבין את ה־רמז, שאני צריך לחתור לכך. זה תלוי, כמובן, בכישורים האישיים שלי. ייתכן שבתנועה הקיבוצית יש רבים מוכשרים ממני שיכלו למלא את התפקיד ולממש את ה־ציפיות. את הרמז הזה אני מפרש כך — לדאוג לכך שתהיה מערכת המבוררת בתוכה בצורה רצינית ו־חברית את כל הבעיות, ואפילו יה־יו ויכוחים נוקבים לגופם במער־כת שיש בה מקום לכל הדעות.

איך אתה נערך, אישית, למלא את התפקיד החדש?

זרמי: בימים שאני מקדיש ל־פעילות, אני יושב הרבה שעות כאן, במרכז המפלגה. כמו־כן אני מתכונן ימים שלמים לסייר בשטח, להכיר את כל הפעילים. מאחר שאינני חבר־כנסת, הרי פרט ל־ישיבות המיפגש עם חברי הכנסת, שיגזלו ממני בסך־הכל יום ב־שבוע, — אני מתכונן לחלק את זמני בין המרכז לבין סיורים ב־שטח. יכול להיות שבתקופה ה־ראשונה תפליגה בעיות שאצטרך לשוחח עליהן עם כל אלה ש־נשאו בתפקידים בתקופה האח־רונה. אבל לאחר־מכן תהיה חלו־קה הערכה שלי בין שעות רצי־פות כאן לבין סיורים בשטח. כך גם עבודתי באיחוד הקבוצות וה־קיבוצים. בליתי הרבה מאוד בתוך בית איחוד הקבוצות והקיבוצים. דאגתי לכך שאפילו אם אני יחיד בבית — שיהיה טלפון ישיר ש־אפשר להשיג אותי, אם רוצים לשאול שאלה. ישבתי עם החומר כאן, ציינתי, קראתי. אני עובד במה שנקרא, שיטת הפתקאות. או הכרטיסים. עד שהעניין לא מוס־דר — הכרטיס נמצא במגירה של העניינים הלא־מסודרים. ברגע ש־העניין מוסדר אני קורע את ה־כרטיס. ידך השיל, כך ששום דבר לא יילך לאיבוד. אני מקווה ש־השיטה הזאת תעמוד לי גם כאן בפתרון סדרי העבודה. אני עוד לא למדתי את כל בעיות התק־ציב של המפלגה. אני צריך ב־תקופה הקרובה גם לבדוק איך פועלים את המוסדות התקציבי, לראות במה אפשר לחסוך, במה אפשר לייעל, במה אפשר על־ידי עצם עבודתי וטכניקת העבודה ליצור מגע עם הסניפים ועל־ידי כך להחיות את הסניפים. אני אצא לסייר בסניפים למיפגשים עם הפעילים, אם כל סניף או כל מחוז יחליט שאחת לחודש, או חודש־וחצי, אני יושב עם צוות הפעילים שלו שם, אפשר יהיה לבנות טכניקה של עבודה, להפנות לתשומת־לבי בעיות — בעיות אזוריות שמחייבות פתרון באמ־צעות המרכז וכך־הלאה. אני מק־ווה, שעל־ידי עצם שיטת העבודה, נחפש יחד את הדרך שתשפר את ה־מגע ואת העבודה גם במרכז וגם בשטח.

היום, בהכנסי לתפקידי, אני מודע לבעיות. צריך לפתור אותן מהר ככל־האפשר, כדי שהעבודה תתנהל כסדרה.

הסגנון החדיש לחדר האמבטיה

אביזרי עזר מהודרים ושימושיים שיוסיפו טעם והידור לחדר האמבטיה שלך.
עיצוב חדיש ומקורי.
סדרות של צבעים עליזים בגוונים שקופים ואטומים.
קל להרכבה עצמית.
עמידים בפני חום, קור, רטיבות, אבק ולכלוך.

פרסום אבנת אריאל

○ להשיג אך ורק בחנויות המובחרות לאביזרי אמבטיה
○ קטלוג צבעוני מהודר יישלח חינם לכל דורש ●

אליברט — לשיפור איכות החיים

ALLIBERT®
סוכנים בלעדיים בישראל: ת.מ. קולסון בע"מ - סוכנויות ושיווק
שביל המפעל 3 - קרית המלאכה - ת"א, טל. 821211, 875484

هكذا من الاصل

העיסוקים הלא־דתיים של ראשי הכנסיה היוונית־קתולית

מאת יואל דר

כעצרו של הבישוף הילריון קפוצ'י גרם לחידוד היחסים בין ראש הכנסיה היוונית־קתולית בישראל הארכיבישוף יוסף ראיה ובין הפטריארך מאקסימוס החמישי, הממונה עליו והיושב בביירות זה שש שנים. האמת היא שבני הכהונים לא שידרו על גל אחד גם בפרשות אחרות, כגון מכירת קרקעות הכנסיה למוסלמים בכפר דבוריה שלרגלי הר תבור והשיפוט בפרשת איקרית ובירעם. הארכיבישוף ראיה הוא אולי הבישוף הקתולי היחיד במזרח התיכון המעז להביע דעה שונה מזו של הממונה עליו ולעיתים אף לבקר אותו. בניגוד לחכים, שהיה למקסימוס החמישי, הוא יליד מצרים או ליתר דיוק בן העיר טנטא. הוא רכש השכלתו במצרים, והגיע לארץ־ישראל בגיל צעיר. כאן מילא תפקידים כנסייתיים בעלי חשיבות משנית, אך כבר בשנת 1945, כאשר נהרג הבישוף חייגאר ראש הכנסיה היוונית קתולית בארץ־ישראל, בתאונת־דרכים, חכים, הבישוף חיפה ירש את מקומו, ועמד בראש הכנסיה היוונית־קתולית כשלושים שנה.

הבישוף חכים לא אהד את התנועה הציונית אם לנקוט לשון המעטה. בימי מלחמת העצמאות ברח לצרפת, אך לאחר קום המדינה היה מי שסבר שחכים בצרפת מסוכן לישראל יותר מאשר חכים בחיפה. אלה שצידדו בהחזרתו לישראל הכירו כמה מחולשותיו וסברו כנראה שיוכלו להיעזר בהן. בשנת 1949 היה חכים אזרח ישראל. ומאז עמד בראש הכנסיה היוונית־קתולית בישראל. עד שנת 1967. הבישוף יוסף ראיה נולד בלבנון רכש את השכלתו במערב ושהה בארצות־הברית קרוב לעשרים שנה. הוא עמד שם בראש קהילה ערבית נוצרית אך היה בקרוב לחוגים פוליטיים שאהדו את מאבקם של הכושים, ולא התעניין בסכסוך היהודי־ערבי. וכאשר נתבקש מי שנתבקש לחוות דעה עליו כתב כי הוא עשוי להיות בישוף אידיאלי גם לבני עדתו. רבים חולקים עתה על הערכה זו.

חכים בעל החוש המסחרי המפולפל הגדיל את רכושה של הכנסיה והרבה את רכושו ואת השפעתו. הוא מכר בתי־עלמין והיה שותף בבית־קולנוע עם בעל הון יהודי. בשנות ה־50 הועלה נגדו החשד, שהוא עוסק גם בהברחות מטבע זר.

ראיה אינו עוסק במסחר ויש פיקוח על כל אגורה שהוא מוציא. הוא מתעניין בעיקר בטיפוח היחסים עם צאן מרעיתו, ואף קשר קשרים עם גופים שמאלניים.

חכים הצליח כל הזמן להתהלך בין טיפות הגשם של המימסד ולהיות המנהיג הערבי הראשון בארץ, בשעה שראיה התנגש מפעם לפעם עם השלטון הישראלי. גם היחסים בין ראיה ובין קפוצ'י גרמו לחידוד היחסים בינו לבין הפטריארך הממונה עליו. לא פעם סיפרו השמועות על קרע בין ראיה ובין חכים. ראיה אמר לי כי חילוקי הדעה בינו ובין הפטריארך הם מחלוקת לשם שמים. אנשים הבקיאים בנעשה בכנסיה אינם מסכימים להגדרה הזאת. לפי השמועות מתכונן הפטריארך מקסימוס החמישי להעביר את הבישוף ראיה ממקום כהונתו. לכאורה עשויה הצהרתו האחרונה של ראיה להגדיל את הקרע. כזכור, אמר הפטריארך מקסימוס החמישי שקפוצ'י הוא שליח לפנאזי, בשעה שהבישוף ראיה אמר כי הוא מאמין שישראל עצרה בישוף ללא סיבה מספקת. אף־על־פי־כן, לא יעז הפטריארך מקסימוס לסלק את ראיה ולהשאיר את שלוש רבבות בני עדתו ללא רועה רוחני. אם יוחלט על שינויים בסולם ההיירארכיה הכנסייתית בארץ־הקודש יהיה מי שידרוש להפסיק את יבוא הבישופים וכוהני הדת מלבנון ומארצות אחרות ולמנות בישופים מקומיים. ישראל לא היתה המדינה הראשונה המסרבת להרשות לכוהני דת זרים לשרת בתחומי שלה. ג.ת.

המוטראן הילריון קאפוצ'י

הפטריארך מאקסימוס ה־5

הבישוף יוסף רייא

תחזוקה חסרת־אחריות

מאת חיים ליפשיץ

שביתת־האזהרה של עובדי התחזוקה ב"אל־על", שירדה עלינו השבוע במפתיע וללא כל עילה ממשית, מלמדת כי הגיעה השעה להביא פתרון דחוף ויסודי לסכסוכי העבודה, המשובשים בשירות כה חיוני למדינה.

הצורה שבה נפתחה השביתה וקלות־הדעת שבהכרזה עליה מלמדים, כי לפנינו קומץ של חברי ועד חסרי־אחריות. הללו חשים עצמם בעמדת־כוח בלתי רגילה, מכיון שבלי חתימת עובדי התחזוקה על כשירות המטוס אין הוא יכול להמריא.

השביתה זו גדשה את הסאה במעשה של חברי הוועד שהתרגלו לתבוע בתקיפות כל מה שעולה על דעתם.

ביום ב' בבוקר הם הגבלו דיון בקשר עם ההנהלה על הביקורת עד שעה 12 בצהריים. אך כשנתברר להם שיש פניה להחזרת בשעה 2 אחה"צ הם "נעלמו" ובשעה 12 בצהריים פתחו בשביתת־אזהרה. כי כמעט אחד, שכבר היו בו נוסעים ושהתכוננו להמריא, נאלצו הנוסעים לרדת ואין צורך לדמיין את התלאות שנגרמו להם.

כדי להבטיח במידת האפשר את שלום־בית ב"אל־על" עברו הנהלת החברה וההסתדרות באמצעים ללכת לקראת ועד עובדי התחזוקה בדרכי נועם, אך דבר ביחוד זה הושג כנראה התוצאה ההפוכה: הוא הגביר את תוקפנותם ושחצנותם של ראשי ועד התחזוקה, הגוררים אחריהם את כל עובדי התחזוקה.

ראשי הוועד התרגלו להתעלם מצווי בית הדין לעבודה. מיד לאחר שהם מכריזים על שביתה הם "נעלמים" כדי שהצו לא ישיגם בהקדם ואין שום סנקציה הפוגעת אותם. להיפך: הם למדו מן הנסיון, כי כל סכסוך שהם יוזמים אך מביא להם טובות, ועל כסים של הוצאת אבטיבים — הצלאות כבר השבוה אחרות — הם מסוגלים ליהנות מהמבוכה כל העובדים.

הסכסוך הנוכחי פרץ ללא הודעה מוקדמת, כפי שמחייב החוק — וזאת מתוך מגמה לאלץ את הנהלת החברה לנהל איתם מו"מ על הסכם שיכיל הטבות עבר מעבר לזה שאושר במדיניות המקצועית של ההסתדרות.

המעוד מכל נתברר, כאשר ועד התחזוקה הפר בקלות־דעת הסכמי־ביניים שהוא חתם עליו ב־17.6.74 לאחר שהצדדים לא הצליחו להגיע להסכם שכר באפריל 1974. בהסכם זה בין נציגי הנהלת החברה, ההסתדרות, וועד העובדים נקבע, כי הואיל והצדדים מעוניינים שהדיונים על הסכם העבודה יתנהלו "ברוח טובה וללא לחץ כלשהו" יינתנו לעובדי התחזוקה מקדמות. ואמנם שולמו לכל עובד קבוע מקדמות בסכומים הנעים בין 1000 ל"י ל־2000 ל"י ויותר, בהתאם לתפקידו ולדירוגו.

בסעיף אחר הוסכם שאם הדיונים על חוזה העבודה לא יסתיימו עד נובמבר 1974, יידונו הצדדים באפשרות של תשלום מקדמה נוספת.

לאור ההתחייבות מפורשות זאת ברור לחלוטין, כי שביתת האזהרה היא הפרה גסה של הסכם המקדמות וזה סותר את המגמה לדון על הסכם העבודה "ברוח טובה וללא לחץ כלשהו".

יתר מכך: בתמורה להסכם זה קיבלו עובדי התחזוקה מקדמות הגדולה, לבטעה, על מה שאושר בהדיניות המקצועית לכל מאות אלפי העובדים בישראל, דהיינו: תוספת של 50—80 ל"י בחודש. אך עדיין אין חברי ועד התחזוקה שמחים בחלקם הם מבקשים להיות "חריגים" כלפי מעלה.

כדי להבהיר נקודה זו בחרו אנשי הועד להשבית את עבודת החברה בימים הרווחיים ביותר, כאשר גוברת תנועת התיירים החוזרים לארצותיהם, ותנועת הישראלים השבים ארצה לקראת חידוש שנת הלימודים. אנשי הועד אינם רוצים להבין, כנראה, שבל הרגנות גם לתביעות צודקות שלהם ביתגית ברווחיות של החברה, שאותה הם מבוססים בדי צעם, בש"בתהסק להב".

אני סבור, כיש בידי הממשלה וחברת "אל־על" דרכים אפקטיביות כדי לרסן את התהוללותם של קומץ בראשי ועד העובדים ולמנוע בכך פגיעה הרסנית בתדמיתה ורווחיותה של החברה.

כצעד ראשון על הנהלת החברה לתבוע מכל אחד משובתי התחזוקה ששבתו השבוע לשלם דמי נזיקין על המפסדים שנגרמו ל"אל־על", משום שהשביתה היתה הפרת הסכם גלויה ומפורשת וכן משום שהשביתה לא קיבלה את אישור ההסתדרות כארגון היציג של העובדים בישראל.

ראוי עוד להדגיש, כי עובדי התחזוקה הם הציבור הראשון מקרב העובדים בישראל, שגילו חוסר התחשבות ורגישות מהיים במצבה של מדינת ישראל — החיוני והפגיע גם יחד — לאחר מלחמת יום הכיפורים.

ללמוד בחופשה

„נופש ועיון" – מבצע חשוב של המרכז לתרבות

מאת יוסי ביילין

אנשים רבים היוצאים לחופשה מבקשים לשכוח לשבוע או לשבועיים את טרדות יומם, להשתטח לפני הבריכה, להתפנק על כסא־הנוח ולהפר את עצמותיהם בשיבה לילדותם. בכרבים הם רואים כרם. בבקרים בורחים ויקרים או כבלים במשחק קלפים עם חברים לשכה. יש בו חבבי הכרע והחליטו שלא די בכך שיכיד לבלות את החופשה בקצה תורה בסביבה לקנות. בעולם הגדול בהברבים על גרבה הפנאי. הונגה היא לוכן הפנאי אחרי העבודה, בסוף השבוע ובסוף השנה: אצלנו הפנאי מצומצם: אחרי העבודה צריכים "השלמה", סף הכבים קבר המבילויים בו בסבסה, רק בקיץ — אם לא יוצאים לביזואים — אפשר לשהם באגה. על כן, מבקשים לבלא את חופשת הקיץ בתורה.

ספרו של משה אילון, מראשי המרכז לתרבות וחינוך בהסתדרות, "נושאים בתרבות הפנאי" עוסק בהתפתחות המחקר המדעי על הפנאי ובדיבווכו של מחקר זה בישראל. הוא מספר כי ממקריה של ברוגי פרידמן, אדגר מורן, גלפר דימזהדיה, וה' הודינגה על הפנאי וכל בסקנתם כאבבצע התקשורת ההמוניים בפריקים לשיתוף מפויפל היחיד בחברה. בשעה שהאוטומציה הגוברת על העבודה מחייבת לבלא את צורך הפיניה של היחיד בשעות הפנאי. הפנאי שיתעדו גדלים בגבעה, ואיש לבישל והיר ואינטנסיבי כדי שאפשר יהיה לבצוה את אפשרויותיו בבידור ושיפות תחביבים ועד לבמסבר על ליכוד מהבידו.

אילון מכיר בהבדל שבין ישראל והמדינות המערביות בתחום הפנאי, אך הוא אומר שגם אצלנו יגדלו שיעורי הפנאי, וקשה שלא יתאפיין לציפיה זו. הוא מספר כי בשנים האחרונות מבלים כ־200.000 איש בשנה בבתי ההבראה המורבים על קופת חולים, על הבעקים ושל צה"ל, וכי המרכז להרבות להזיחם רוצה להחליף את הבידור הקלוקל ואת ביבחר הקלפים הנעניים בבוכוות אלה בהרצאה, ובפעילות אבטחיה; סוג אחד הוא סדרת הרצאה בי־ככך שבוע. הרצאה לייה. סוג אחר היא הכניה הרצאות וסיורים הכלאות כמצב את כל היום. לסוג זה קוראים "נופש ועיון". הוא כרוך בשיבה בחזרים בבתים כל קיץ. זה כהים עשרה שנים. על פי רוב באוניברסיטה העברית בירושלים. הנופשים בהחורים בחדרי הסטודנטים, אוכלים בבני זה, ויעבים הרצאה בחדרי ההרצאה ובסיורים בסביבות ירושלים. תנאי הנופש "בנופש ועיון" לא היו אידיאליים. ועד הבנים האחרונות לא היו אפילו כשאותים, אולם רוב הנופשים היו מרוצים וחלק מהם חזר ובא מדי שנה. בגלל הביקוש הרב הוחלט להגדיל את מספר המשתתפים ב"נופש ועיון" מ־500 ל־1250 והשתתפם בבניינים אוניברסיטאיים נוספים. אולם המלחמה הביטה את התכניות. באוניברסיטאות מתקיים עתה סמסטר קיץ. על כן הוחלט לקיים ארבעה מחזורים בבית המלון "מלך שאול" באשקלון. המחזורים מתקיימים בחודש זה, ומשתתפים בהם 500 איש. על אף המחיר הגבוה נאלץ המרכז להרבות חינוך להרבות האיר־איש שביקשו להירשם מאוחר מדי.

הנופשים כותב אילון, — באים מסביבות שונות, הם בני גילים שונים ובעלי רמת השכלה שונה, רבל המרצים רובם אנשי סגל האוניברסיטה. להשתתל שהבדיהם יהיו מובנים לכל אך לא כשטחיים. האוירה במחזורים היתה טובה מאד, בעיקר רבה בזכותם של חברי הקיבוצים הרבים במחזורים. בשנים 1972—1973 היה מספר חברי הקיבוצים בקרב הנופשים גדול פי עשרה מאשר באוכלוסיה הכללית. ומספר חברי מושבים גדול פי שלושה מאשר באוכלוסיה הכללית. רוב הנופשים משכילים יותר מהרגיל באוכלוסיה הכללית. כלום כה לא צנה אילון גם השוואה גלויה.

בביתות השאלונים שניתנו לנופשים בסוף כל מחזור מסיק אילון שהם מרוצים מאוד מהפעילות התרבותית. "רוב הנופשים קיבלו באהבה תנאים חמריים לקויים כמחיר שבאותו לשלם על הסיפוק שניתן להם בשימוד הרוחני". כמה עמודים, מיותרים לדעתי, מוקדשים לציטוטים מתוך התשובות על השאלונים, כגון למשל: "ב.פ.: פעילות התרבות נהדרת. הסיורים מצויינים. הבידור טוב מאוד", או "ג.ד.: פעולת התרבות על רמה גבוהה. הסיורים מצויינים. הבידור יוצא מן הכלל. מורגשת תשומת לב לאיכות". אילון כותב: לקראת כל סיום מחזור היו כתבים רבים מן הנופשים, כאשר החיוך על שפתותיהם, מרוצים, נרגשים, שביעות רצון זו באה לידי ביטוי לא רק במסיבות הסיום על ידי המברכים בקרב הנופשים. עשרות רבות של נופשים ניגשו אלי בסוף השבוע, פנו אלי בחירות, וביקשו כמגני למסור למרכז לתרבות ולחינוך את הערכתם ואת הכרת תודתם על מפעל מבורך זה, שעלה בידו לספק בצורה תרבותית כבושא הנופש ולשוות לו מעלות ורמה ראויות. ערב אחד, האחרון למחזור, הישפח אותי בעצה כאוהרת חברת קיבוץ אחד (אם זכרוני אינו מטעה אותי, מעין־חרוד) ואמרה לי, כי היא חשה צורך נפשי וחובה מצפונית לתת ביטוי להודיה ולהערכתה למפעל זה של המרכז לתרבות. לא יכולתי לגסוף מכאן מבלי לתת ביטוי להכרתי זו ולרגשותי אלה. אברהה לי'. אין להטיל ספק באמיתות אך קשה לבצוא בזיוק להבאתם בספרה. קטעים ירהמאיליים אלה כאפיילים על החלק הראשון הטוב של הספר. העוסק בצד התיאורטי של הבעיה.

כדי לראות את הדברים מקרוב הצטרפתי לימים אחדים אל משתתפי "נופש ועיון" באשקלון. אילון אמר לי כי השנה התנאים טובים יותר מדי. בסל הנוחות הרבה, הבריכה הקרובה פועלת הלילה וכו', אך המשתתפים שבידים באתגר, בגיעים לכל ההרצאות ואינם מתשפפים לרדת באויר חיו האחרים של בית המלון. גם ביצוע חברי הקיבוצים השנה לא השפיע לרעה על הליכוד הפנימי וכבבהירה. תוך שביב אהודה אפשר יהיה לשתף רבבות ב"נופש ועיון". ההסתדרות הבטיחה למלון לבלא כתצית בהדיון כל החודש אוגוסט וקיבלה הנחה ניכרת. המשתתפים בהים בבנה. ומשלמים רק 61 ל"י ליום במקום כ־90 ל"י. סכום זה גבוה רק ב־8 ל"י מהתשלום בבית הבראה של קופת חולים. את הפעילות החברתית — והרצאה הבידור — מממנת ההסתדרות מתקציבה.

נראה לי שאנשי המרכז לתרבות הכונהלים את הנופש שלהם כהן לישראל עדה, עושים עבודת ארגון מצויינת. ביום החופשה הראשון קיבל כל נופש תיק ובו מדריך מירבי (היכן בריכה הקיוה, היכן אפשר להשיג עיתון וכיוצא באלה). בית המלון סיבשאפי לבדי (אם כי קשה לומר שההנואים בו טובים יותר מדי). והרצאות היו על רמה גבוהה. בנושאים השונים וכפי ברכים בבירים. בתכניתו של אחד המחזורים ראיתי הרצאה של ד"ר פירון מדוגי על מדיניות החוץ של ישראל. הרצאה של פרופ' יהודה סלוצקי על ההסתדרות בחברה הישראלית. פרב רציונות וראיונות עם יעקב בן הרצל. הרצאה על יהודות כל מדינת ישראל מאת ד"ר ביבאל רוזנהק. הרצאה על הכיזיונות בחברה הישראלית מאת פרופ' רבקה בריינסק, סיורים מודרכים ורדכים הכנסקות של הנופשים בהרצאות אינה סוברת את הגבול. התכנית היומית היא בת חמש שעות בממוצע ומותירה זמן לעיסוקים פרטיים.

האזנתי לאחת ההרצאות, על הגורם הפלשתינאי, מאת אליעזר בר־משה. התרשמתי מן ההשתתפות הרבה של המאזינים ומההרצאה שהיתה מותאמת לרמת השכלה שונות. לשומת זאת במסיבת הסיום של שבוע הנופש נראו לי הברכות וההודות כפי שבי בצד גי הנופשים ביותרות והכירו לי את מסיבית ביה הספר היסודי. הזומרת שרה ביר אתאיבת את עצבה לאוירה והגישה הבנית מספר לה, אך אלכסנדר יהלומי לא הבבנר אם כי בדיאהיל הדרגה — רק בגלל אפיו המיוחד כל הקהל נתקבל בהיוכים.

רעיון הנופש והעיון הוא יפה ואם נכוביב דברי אילון כאגו חלוצים בכך בעולם היא יפה שבעתיים. גם הביצוע מוצלח מאוד אבל המשתתפים אינם בעדים כבו שנראה אולי בספרו של אילון. רובם כבולים קיבוצים ואף יהודיים. מבוזך לדבר על אתגר של מיעזון לילה ושל בריכה לבני רוד בם ובכמעט טבעי שהם באים להרצאות. הרי אלה הם "המהבוירים" הכוכנים לשמוע הרצאה בלילות שבת בבית בתר ובהוגים אחרים מטעם ההסתדרות. בצייה הפנאי שלהם ליהדות כבגם שרובם פנסיונרים. הבבלים כאן הכעצה בחופשה ולא הפשה מבבהה. נדבה לי שבאנשים באלה אפשר לדרוש מבים גבוה יותר. כדי שההסתדרות לא הבבן את הפעילות התרבותית של אוכלוסיה באינגה זקוקה לשיכנסיה.

"נופש ועיון" הוא מבצע הטוב שיש להרחיב בו גם אם אוכלוסיה לא תשתנה, אך יש לשנות הכל כדי שגם אנשים צעירים יצטרפו אליה. אילון מספר כי השנה קיבלו המשתתפים רשות להביא את ילדיהם למחזורים בתקווה שיבואו משפחות צעירות. אך לם רק מעטים "נתפתו". רוצה לי כדי להביא צעירים למסגרת זו יש להרחיב את מיגוון ההרצאה (בעיות מין, חינוך הילדים, תרבות הידור וכו') ולהציג להם ספרות ספורט, ולוּ גם על חשבון שעות הרצאה, וכן להרחיב את ההיצע הבידורי ולהצעיר את בבצוע ואולי להפעיל חלק מן התכניה בהורת, כדי שהבריכה לא תהיה בפעילויות התרבותיות והבהיר יהיה על יותר.

קיסינג'ר דיניץ והרכבת האוירית

(המשך מעמוד 15)

צים שבאבת גולדה הפשבה בריה המוצבות בצבים הערבי. אך מסדיים אין ספק בכך שלאמריקה יש השפעה מבעית על הצבים. בצבים כדבנה להפשבה, כל עוד מדובר בהבישה בכבדי ובהחזרת שטחים המוחזקים על ידי ישראל. לדבריהם מוסכם על כל אלה שדיברו עם סאדאת ביש הגזמה רבה בתיאור השפעת קיסינג'ר במצרים. אכר לי באר העולם הערבי. הכבלק האמריקאי בבסיון להוריד את מחירי הנפט בכויה, לדבריהם, עד כמה מושפת ההשפעה. לבני ישראל נוד בני באוקטובר 1973 הבלה שנקבע במלחמה הקודמת. בחון נזקקו הערבים לכהונת היוצוניים כדי להחדיר ממשהמעדוטקה שביקשו לכבוש במלחמה. הסיבה לכך היתה הבוחרדלים של ישראל, הפיגנים באווירה הבינלאומית. כאיפטרו את השיבוש בבוק הנפט. ושגיעות החרף האמריקאית.

עד כאן מאמרם של ואלטר לקויר ואדוארד לוטבק. המאמר עתיד לעורר סערה בישראל לא כל כך בגלל ההאשמות כלפי קיסינג'ר כמו בשל תיאור תפקידו של דיניץ במאבק על הרכבת האוירית. למעשה מוצגים המחברים, שדיניץ הולך שולל על ידי קיסינג'ר ונמנע מלהפעיל לאורך המאבק את תומכי ישראל להלחצים על הממשלה. הם גם טוענים, כי הציפות שנקט קיסינג'ר נגדו לתת לדיניץ הרגשה כנובת של קרבה וידידות.

נוכח ידיעות אלה יכול דיניץ לטעון שהטאקטיקה הישראלית לאורך המאבק היתה "להחזיק את האקדח טעון", כלומר שההגבבה בתומכי ישראל כבאיום התלוי מעל ראשו של הממשל ולא להיכנס למאבק גלוי ובסוכן עם הממשלה. כן יכול דיניץ לטעון, שעצם התיאור של תפקיד קיסינג'ר במאבק הוא מסולף וגירסת האחים קאלב, שלפיה שר החוץ הוא שדחף להחיש אספקת חירום היא הנכונה. נוסף לכך היו בשלבים שונים לחצים השאיים של גורמים בקונגרס ובנוהבים יהודיים, על הממשלה שבהבוי האמפר מתעלמים מהם.

הבעיה היא שיש משום מאוד הזבר אמון על הכברית ההוא ובד־בד יכול להסתמך רק על כה שלמצב או על שהעבירו לו. פרשת הרכבת האוירית העובה ביותר לישראל, ולהו משום שגיבדיה במדסיבים לנהק תפקידי כפתח ביחסי ישראל ארה"ב ובמדינה הנרבוני. לכן הצער כל כך שאי אפשר לדעת היום יותר. שאלה אחרת היא, אם לבדו בישראל כל הקיכב המדיניים — להבדיל מהצבאיים — מפרשה זו.

נחום ברנע

מחרתיים נפתחת שנת הלימודים

והקטנים בני השש צועדים את צעדיהם הראשונים לכתה א'. צעדים ראשונים לעולם חדש ומרגש.

אולי גם בנך, או בתך, יהיו בין אלפי התלמידים שינהרו ללמוד בבתי ספר מרווחים ונוחים; בתי ספר שנבנו, הורחבו או שופצו בעזרת הכספים אשר מזרים מפעל הפיס לשטח חיוני זה, לעיצוב דור המחר.

מפעל הפיס
לשיפור
איכות החיים

הפצת ספרי עזר

המילון העברי המרובז
אבן שושן
בכרך אחד
מחיר 74 ל"י

אטלס כרטא
4 ספרים בכרך אחד
(מהדורה שניה חדשה ומעודכנת)
מחיר 92.50 ל"י

מילון עברי־אנגלי
ר. אלקלעי
מחיר 46 ל"י

לכבוד
ספרית „דבר", ת.ד. 199 ת"א

תאריך ____

אבקש לשלוח לביתי את ספר העזר ____
רצ"ב שיק / המחאת דאר ע"ס ____
שם ____ כתובת ____ חתימה ____

שי באה. ספר מספרית דבר

בקרב 200.000 קוראי דבר
אתה עשוי למצוא את האנשים
ה־דרושים לך.

חולין בפסטיבאל

מוסיקה

באלט מהאמבורו

"רומיאו ויוליה" בביצוע להקת הבאלט של האמבורג

מחול

ללא כוונות אמנותיות

מאת ניצה פלקסר

תערוכות

ביטויים איתניים

אל"ף — הוצאת ספרים בע"מ, תל-אביב, רחוב... ת.ד. 612003

יהודה גוטהלף

לאומיות ובין-לאומיות

380 עמודים

הוצאת דביר

ספרי לימוד לשנת תשל"ה

לבתי ספר יסודיים

חשבון חדש

מאת: משה הרשקו

חשבון חדש לכיתה א'
ציוד עזר אישי לתלמיד (קופסה)
רצועת 100
חשבון חדש לכיתה ב'
חשבון חדש לכיתה ג'
חוברת לחישובים בעל-פה לכיתה ג'
חשבון חדש לכיתה ד'
אמצעי עזר ללימוד שברים לכיתה ד'
חשבון חדש לכיתה ה'
חשבון חדש לכיתה ו'
מדריכים למורה לכיתות א'—ו'
חוברות לתופש לכיתות א'—ו'

ישראל והעמים

מאת: י. כץ ומ. הרשקו

ספר לימוד תהיסטוריה היהודית לכיתות ו'-ז'-ח'
חלק א' — מגלות בבל עד חתימת התלמוד
חלק ב' — מצמיחת האיסלם עד שבתאי צבי
חלק ג' — מהמהפכה הצרפתית עד הקמת המדינה

לבתי ספר תיכוניים

ספרית דביר לעם

מיטב יצירותיהם של הקלסיקנים העבריים והלועזיים מותאמים לבתי ספר תיכוניים:

אחד העם	— על פרשת דרכים א"ב
ח. נ. ביאליק	— שירים
ח. נ. ביאליק	— ספורים
ח. נ. ביאליק	— דברי ספרות
ח. נ. ביאליק	— ויהי היום
ש. טשרניחובסקי	— מבחר שירים ואידיליות
מנדלי מו"ס	— בעמק הבכא
מנדלי מו"ס	— ספר הקבצנים
מנדלי מו"ס	— מסעות בנימין השלישי
מ. ז. פיירברג	— כתבים נבחרים
ח. הזז	— ספורים נבחרים
י. ל. פרץ	— מפי העם
י. ל. פרץ	— חסידות
י. ל. פרץ	— מסיפורי העם
י. ד. ברקוביץ	— ספורים נבחרים
שלום עליכם	— טוביה החולב
שלום עליכם	— ימים טובים
שלום עליכם	— מוטיל בן-פיסי החזן
מיכ"ל	— שירים
מ. י. ברדיצבסקי	— סיפורים נבחרים
אשר ברש	— סיפורים נבחרים
דוד פרישמן	— מבחר כתבים
ז. שניאור	— שירים א—ב
ז. שניאור	— פנדרי הגיבור א—ב
הומרוס	— איליאדה ואודיסיה
סרוונטס	— דון קישוט (תרגום ח.נ. ביאליק)
פ. שילר	— וילהלם טל (תרגום ח.נ. ביאליק)
ה. איבסן	— פר גינט (תרגום ל. גולדברג)
סופוקלס, אוריפידס	— טרגדיות נבחרות א—ב
סופוקלס	— אנטיגונה (תרגום ט. כרמי)
סנקא	— כתבים נבחרים

ספר האגדה

מאת: ביאליק ורבניצקי (חוברות)

א. מעשה בראשית
ב. מעשה חכמים
ג. ישראל ואומות העולם
ד. אדם וצרכיו

אלו מציאות (תלמוד מבואר)

מאת: א. מ. נפתל

טריגונומטריה

מאת: א. ברוך

(מהדורה מחודשת בידי ח. הררי)

מלווה מצפון — רכוש מלווה מלחמה מרצון

משא

לספרות, אמנות ועיון

ראיון עם ישראל זמורה

לכתו אחריה...!

מאת ש. שפרה

בחיפוש אחר טעם החיים

מאת חנה הרציג

חבורת סופרים, בסוף שנות השלושים. משמאל לימין: א"ד שפיר, ישראל זמורה, אבות יישורון, נתן אלתרמן, אליהו טסלר

משא, גליון מס' 35 (142), מוסף ל"דבר" יום ו', י"ב באלול, 30 באוגוסט 1974

עורכים: אברהם שאנן, יצחק בצלאל

ליכטנברג ואני

מאת יורם ברונובסקי

פתח החלב

סיפור מאת

ורדה רזיאל (ז'ולטיר)

גיאורג קריסטוף ליכטנברג

עשרים מבחנים נבחרים

* היומנים שלנו הן אגודות הזמן.
* אני האידיאל הבלתי־מושג של עצמי.
* כלום סבורים אתם שאלוהים הוא קאתולי?
* אנשים שפניהם אינן סימטריות הם לעתים קרובות בעלי השכל החריף ביותר.
* קיימים בני־אדם הנולדים עם מצפון לא־נקי.
* אילו היו מקבלים בני־אדם בבית־משכון — מעניין כמה היו נותנים בשבילי?
* הוא נראה עצוב כמו מקור של ציפור קטנה, מתה.
* איגרותיו של אדם חכם משקפות את אופי הנמענים.
* הקצינים הנמוכים ביותר הם גם הגאים ביותר.
* מן המפורסמות הוא, שזה כחמש מאות שנה לא מת איש בארץ מרוב שמחה.
* דג שטבע באוויר.
* מדי ערב מילא את חובתו כבעל: התפאר באוזני אשתו. ניסה להסביר לה שהוא האיש החשוב ביותר בעיר (ואפילו במדינה כולה). אשתו חייבת היתה למלא מדי ערב את חובתה כרעיה: להאזין להתפארויותיו.
* רגישות יתרה, שבה רבים מתפארים בה, היא על־פי־רוב תוצאה של רפיסות השכל.
* כבר בשנת 1764 ידעתי שאי־אפשר לשכנע את בעלי־דבבנו בעזרת טיעונים המופיעים בדפוס.
* האנגלים האנגלים מקדמים את האומנה, הגרמנים הולכים בעקבותיה.
* למכות שתפלא באשתו היה אופי ברור של סיפוק חדוק המגיני.
* כל הפילוסופיה שלנו תכליתה שיפור הלשון.

רישום צבעוני

משיח וגאולה

מאת יעקב גורן

דב חומסקי

חלום יעקב

חֲלוֹם־יַעֲקֹב אֵינוֹ
נֶחֱלָם עוֹד. הַסֻּלָּם נָמוֹט
וַחֲוָקָיו שָׁמְטוּ, וְאֵין עוֹלֶה
וְאֵין יוֹרֵד מִקְּהַל הַמַּלְאָכִים —
בִּתְחִילוּ לְהַשִּׁיק רָקִיעַ מִתְפַּחֵל
בְּאֶבֶן מְפַלֶּלֶת בִּצְנִעוּת,
כְּאִלּוּ מְרוֹמִים וּתְהוֹם
הָיוּ לְשִׁיר אֶחָד.

גַּם לוֹ הָיָה מָצָב כְּבַיָּמִים
הָהֵם. כְּמִין שָׂרִיד עַתִּיק,
הָיָה וַדַּאי עוֹטֶה אֵזוֹב
וַחֲלוּדָה.

לֵילוֹת הַרְבֵּה נִכְסְפוּ מֵאָז
וְדֶרֶךְ־הַמְּנֻסָּה
נוֹדַעַת וּשְׁגוּרָה
בְּכָל אָתָר.

חֲלוֹם אֵינוֹ
נֶחֱלָם פַּעֲמַיִם, כַּנִּרְאֶה.

פסח מילין

אתה עוזבת את הרוחות ואת הים

אַתָּה עוֹזֶבֶת אֶת הָרוּחוֹת
וְאֶת הַיָּם
וַאֲנִי עָלִיתִי עֲנָק מִמַּעֲמַקִּים
קָשַׁרְתְּ לִי צַמּוֹת הַזְּמַן
אַךְ אֲנִי אֵינֶנִּי אָסוּר
בַּנְּחֻשְׁתַּיִם
אַתָּה עוֹזֶבֶת אֶת הָרוּחוֹת
וְאֶת הַיָּם
וַאֲנִי חָפְשִׁי לָרוּחוֹת
וְלַשָּׁמַיִם

אתה נתת לי את הים

אַתָּה נָתַתְּ לִי אֶת הַיָּם
וַאֲנִי לָךְ אֶת הַגַּלִּים
אַל תֵּלְכִי אֶל הַיָּם
כִּי אֲנִי גַּלִּים
אַתָּה נָתַתְּ לִי אֶת הַיָּם
וַאֲנִי לָךְ אֶת הַגֶּשֶׁם וְהָרוּחוֹת
אַל תֵּלְכִי אֶל הַיָּם
כִּי אֲנִי גֶּשֶׁם
אַתָּה נָתַתְּ לִי אֶת הַיָּם
אַל תֵּלְכִי אֶל הַיָּם
וַאֲנִי יָם

ואני רוח גלים גלים

אַתָּה יָצַרְתְּ לִי אֶת הַיָּם
אַךְ אֵינֵךְ רוֹאָה חַלּוֹנוֹת בּוֹ
אֲנִי שׁוֹחֶה גַּלִּים מִבַּעַד עֵינַיִךְ
גַּלִּים גַּלִּים
שֶׁל רוּחַ אַתָּה מַשְׁלִיךְ
עַל הַיָּם
וַאֲנִי מֵשִׁיב רוּחַ בָּאֹפֶק
אַתָּה יָצַרְתְּ לִי אֶת הַיָּם
וַאֲנִי רוּחַ
גַּלִּים גַּלִּים
קוֹבֵעַ חַלּוֹנוֹת בַּיָּם.

מכתבים ותגובות

מי חיבר את „שאו ציונה נס ודגל"?

ב„משא" מיום 23 באוגוסט 1974 נתפרסם מכתבו של צבי קווק...

פוקחי עיניים

ספרים לילדים ולנוער

מאת אוריאל אופק

נעלים מארץ ישראל

הקיץ הארוך ביותר

מוקדש לזכר נשיא אגודת הסופרים בישראל הסופר הדגול חיים הזז ז"ל

לכי הרב עדין היקר. זו נותנה יקרה לכלל ישראל ודבר בעתו לדור אחרון זה שאינו במשנה ובגמרא להבין דבר לא־שורו. תתברך מן השמים ותזכה לעבור בשלום את ים התלמוד כולו מנקודה ועד סופו.

המכון הישראלי לפרסומים תלמודיים ירושלים

תלמוד בבלי

מנוקד מבואר ומתורגם

ע"י הרב עדין שטיינזלץ

הופיעה

מסכת סנהדרין — כרך ח'

עד עתה יצאו לאור:

מסכת ברכות — כרך א

שבת חלק א' — כרך ב'

שבת חלק ב' — כרך ג'

עירובין חלק א' — כרך ד'

עירובין חלק ב' — כרך ה'

פסחים חלק א' — כרך ו'

פסחים חלק ב' — כרך ז'

ספרי לימוד לקראת שנת הלימודים תשל"ה

י. אורנשטיין, הוצאת „יבנה" בע"מ

רח' רמב"ם 26, תל־אביב, טל. 611856

ספרי לימוד לשנת הלימודים תשל"ה:

לבתי־ספר תיכוניים

ארץ־ישראל — גיאוגרפיה של הארץ ואזוריה
מאת פרופ' יהודה קרמון

גיאוגרפיה של המזרח התיכון ומדינותיו
מאת ד"ר י. פאפוריש

מפת־קיר אירופה בעריכת פרופ' משה ברוור
קנה המידה 1:3.000.000. מודבקת על בד ועיצוי.

פרקים בתולדות העמים בדורנו 1945—1970
מאת ד"ר מיכאל זיו, ד"ר יעקב מ. לנדאו

פיסיקה מודרנית — מבוא יסודות ועקרונות
מאת ד"ר ארתור בייזר, תרגם וערך אינג' ד. יצחקי

עקרונות הכימיה הכללית למתחילים
מאת גדליהו מרמור, מיכאל קאיס

ספר דברים מאת מנשה דובשני
מהדורה ספרותית עם ראשי פרקים ושאלות.
נמצאים למכירה: ספרי בראשית; שמות־ויקרא; במדבר.

לשון חיה חלק א' מאת אברהם צלמון
ספר להוראת לשון בכיתות ז—ח—ט. מהדורה מתוקנת.
נמצא למכירה: לשון חיה חלק ב'

לשון עברית — תורת השם מאת ברוך ששון
מהדורה שניה מתוקנת ומורחבת.

ערבית לשנה א' ב' מאת מיכאל דנה
מותאם לתכנית הלימודים לערבית בחטיבת הביניים.

צפורי ארץ־ישראל חלק ראשון
מאת ראובן ענבר
צפורי ארץ־ישראל חלק ב' — תחת מכבש הדפוס

לבתי־ספר יסודיים

תולדות ישראל מאת ב. אביבי, נ. פרסקי
חלק ב' — לכיתה ו'
יוון העתיקה, תקופת בית שני — מרד החשמונאים ועצמאות יהודה. בהתאם לתכנית הלימודים החדשה.

תורה לילד ב' ג' לכיתה ג'
שמות־ויקרא; במדבר־דברים
נסדרה על־ידי נ. גבריאלי, ב. אביבי
בהשתתפות פרופ' א. מינקוביץ
נמצא למכירה: תורה לילד א' — ספר בראשית
בצרוף חוברות לעבודה עצמית

ארץ־ישראל מאת ד"ר י. פאפוריש
ספר ללימוד ידיעת הארץ.

EASY ENGLISH I-IV
BY PEARL GORDON

פסיעות חדשות לכיתות ג', ז' —
מהדורה מחודשת
מאת מ.צ. אפרתי, נ. מלומד
פסיעות לכתה ו' — תחת מכבש הדפוס

לגן הילדים ולכיתות א'

אני ואתה מאת ניצה נפתלי, גליה רבינוביץ
ציורים מאת איה שמואלי

חגי ישראל מאת ד"ר נחמה ניר־יניב
מדריך למחנכת בגיל הרך

משחקי קריאה חוברות 4, 3, 2, 1
מאת שרה בורק

משחקים מתמטיים לפיתוח החשיבה
מאת שרה בורק, חוברות 6—5

סדר וקרא חוברות ה־ו מאת שרה בורק
סדר וקרא ז־ח — תחת מכבש הדפוס

יופיעו בקרוב

מפת־קיר אסיה
מפת־קיר כדור הארץ
בעריכת פרופ' משה ברוור

אטלס המזרח התיכון — מהדורה מחודשת
בעריכת פרופ' משה ברוור, פרופ' יהודה קרמון

כך אנו גדלים
מאת ניצה נפתלי, ד"ר נחמה ניר־יניב
ציורים שלמה לוי
ספר לילד, לאם ולמחנכת בגיל הרך

חיות בבית מאת ניצה נפתלי, י. נפתלי
ציורים ה. הכטקופף

הספר שלי מאת צביה וילנסקי, נתן פרסקי
ציורים ה. הכטקופף
ספר הבית של ילדי כיתה א'

משחקים לוגיים חוברות 4, 3, 2, 1
מאת שרה בורק
חוברות לפיתוח החשיבה

להשיג אצל מוכרי הספרים בארץ.

הוצאת ספרים אחיאסף בע"מ

תל־אביב, רח' יוסף נשיא 13, טל. 283339

ספרי־לימוד ועזר
לשנת הלימודים תשל"ה

פיסיקה א—ה / לינדמן — ליפשיץ
חוזק חומרים ופרקי מכונות /
נחמיאס — קגנוביץ
הגיאוגרפיה של ארצנו / ארני — אפרת
אלף מילים המחודש א—ב /
בן־שפר — רוזן
צעדים בדקדוק אנגלי א—ב /
בלומנטל — שכטר
תלכ:ים (מקראה) א—ד / ע. בן־ישי
למרחבים (מקראה) א—ג / א. סימונזון
ידיעת העם והמדינה / י. צ. כנר
מילון עברי שימושי מא—ת / מ. מדן
מילון חדש עברי־צרפתי / מ. כהן
מילון חדש צרפתי־עברי / מ. כהן
מילון עברי־ספרדי / קומיי — ירדן
מילון ספרדי־עברי / א. קומיי
אטלס תנ"כי וערים במקרא /
לוריא — בנבנשתי
אלה מועדי ישראל / יו"ט לוינסקי
הסיפורת העברית בשנות המדינה /
אדיר כהן
ארצות תבל / י. לבנון

הוצאת ספרים קרית ספר בע"מ

ירושלים, רח' ארלוזורוב 15, טל. 521141, 60000
תל־אביב, רחוב אלנבי 66, טל. 621954

לקראת שנת הלמודים החדשה הננו מתכבדים להציע לחבר המורים והמנהלים ספרי למוד אשר הופיעו בהוצאתנו

לכתות א' של בתי־ספר יסודיים

אני קורא כבר — ח. אסיאו — ד. פייטלסון — ח. צ'רנוב
גם אני קורא — ח. אסיאו — ד. פייטלסון — ח. המאירי
ניצנים — א. תאודור
7 חוברות לעבודה עצמית — א. תאודור
מדריך לחוברות לעבודה עצמית — א. תאודור
לוטו בשבעה לוחות ותמונות — א. תאודור
אנו לומדים לקרא — ש. קניאל
הבה נקרא — א. בינג
חברי — א. אשמן — י. פלר
ראה, שמע וקרא — א. דהן
הידד, אני קורא — בלהה יפה
ספר הדידקטיקה — ר. צברי — ד"ר ב. ברור
משחקים לימודיים — בלהה יפה — שר בן־ירקן
נושאים בציור לכתה א' — י. פישר

לכתות ד'—ה'

ישראל א' — ד. בנבנשתי
ישראל ב' — "
הרי יהודה — "
ארץ ישראל: מפות עבודה — ד. בנבנשתי
מפת א"י לתלמיד והעיפה — ד. בנבנשתי — ב"צ לוריא
מפת א"י לנוער ולעם " "
מפת א"י בתקופת התנ"ך " "
מפת א"י בתקופת בית שני,
המשנה והתלמוד " "
מפת קיר של א"י " "
מפת קיר של א"י בתקופת התנ"ך " "
מפת קיר תבל מדינית " "
מפת קיר של יוון העתיקה " "
מפת קיר של יוון העתיקה בתקופת אלכסנדר מוקדון — ב"צ לוריא
מפת קיר של אמריקה הצפונית " "
מפת קיר של אמריקה הדרומית " "
מפת קיר של המזרח הקרוב " "
מפת קיר של סוריה זה עתה הופיעה
מפת קיר משקעים (גשמים) " "
תורה עם רש"י, מנוקד ומבואר ע"י א. אבן־שושן — א. ביליק
שערים לתורה ורש"י, חוברות לע"ע — מ.צ. אפרתי, א. ביליק
חומש דלהיים.

לכתות ח'

מעלות — י. פוזנר — י. רינג
דברי ימי הציונות — ל. חזן — י. פלר
האזרח בישראל — ד. ש. קודש
תורת הנקוד — ת. ילון
פרק הניקוד מאת ע. צ. מלמד
תקציר הדקדוק — א. אבן־שושן
הדקדוק העברי המעשי — י. צדקה
לוח הפעלים — י. צדקה
ניב שפתיים — ניר — שוחט

לבתי־ספר תיכוניים

תולדות היהודים — ד"ר מ. קטן
ימי הבינים והעת החדשה — י. טורי
מקורות לתולדות המהפכה הצרפתית " "
קצור תולדות המהפכה הצרפתית " "
ספר יהושע — מבואר ע"י פרופ' י. קופמן
ספר שופטים — מבואר ע"י פרופ' י. קופמן
ספרי שמואל — פרופ' מ. צ. סגל
מבוא המקרא " " "
פרשנות המקרא " " "
פשוטו של מקרא — פרופ' נ. ה. טור־סיני
חגי, זכריה ומלאכי — פרופ' מ. זר־כבוד
ספר עובדיה — ב"צ לוריא
שאול ובנימין — ב"צ לוריא
אור חדש על ירמיהו — ב. הראובני
אשנב התלמוד — ע. צ. מלמד
מבוא לספרות התלמוד — ע. צ. מלמד
מלון כיס — א. אבן־שושן, ד. ירדן
מלון עממי — א. אבן־שושן, ד. ירדן
שרשים — מ. קמרט, א. סמואל
מכלל הלשון — שכטר — חכם
עברית טובה — פרופ' ח. רוזן
מלים ותולדותיהן — פרופ' י. קוטשר
דרכי הסלנג מאת ר. ספן
סוב ללמוד עברית בשפה האנגלית, הצרפתית והספרדית — ד"ר ר. סיוון
אני לומד עברית (לדוברי אידיש) — י. אבניר
הלשון הערבית המעשית — א. בוראק, י. בלאו
הדקדוק הערבי המעשי — א. בוראק
לוח הפועל הערבי — י. יהושע, פ. שוסר
החי בעונתו: צפרים — א. פישמן — זהרוני
החי בעונתו: החלזון " "
פרחי העונה: " "
שכנינו הקרובים והרחוקים: אפריקה — א. פישמן, זהרוני
בריטניה " "
המזרח התיכון " "
גיאומורפולוגיה כללית — פרופ' י. שטנר
יסודות תורת החיידקים —
פרופ' א. ל. אוליצקי — פרופ' נ. גרוסוביץ
אנטומולוגיה כללית — פרופ' ש. בודנהיימר
זואולוגיה כללית — פרופ' ש. בודנהיימר
גופנו — צ. לב
מקורות לתולדות הביאולוגיה — פרופ' ש. בודנהיימר
פרשת המדע — ז. דיץ
תולדות המדע — פרופ' מ. ימר
תולדות הרעיון המדיני — ד"ר ת. אורמיאן
קורות היהודים בספרד המוסלמית — פרופ' א. אשתור
תולדות הספרות הערבית —
פרופ' מקולסון, תרגם פרופ' י. י. ריבלין
אוצר לשון ביאליק — א. אבן־שושן, י. סגל
הלביא המסתתר — פרופ' עדי צמח
מחקרים במשפט הפרטי — פרופ' נ. סדסקי
אחריות שילוחית בדיני טיקין — פרופ' א. ברק
אחריותו הפלילית של הלקוי בנפשו — פרופ' י. בזק
השופט בדין העברי — פרופ' י. בזק
חוק ומדינות — א. גורלי

מישלב בית ספר בוקר
לאקסטרנים

תל־אביב
בפקוח משרד החינוך והתרבות
נמשכת ההרשמה
לשנת הלימודים תשל"ה
לכיתות י"א - י"ב
שכר־לימוד מודרג

סניף חיפה
נמשכת ההרשמה
לכיתות י"א - י"ב

תל־אביב: ויצמן 53, טל. 263185, 9.00—13.00, 17.00—19.00.
חיפה: שבתאי לוי 26, טל. 520797, 8.00—11.00, 16.00—19.00.

הוצאת הקיבוץ המאוחד

רח' נהרדעה 15, טל' 225222, ת"א

ספרי לימוד ועזר
לשנת הלימודים תשל"ה

מדע, טבע וחקלאות
עקרונות האלגברה א', ב', ג' / ז. נצר
כימיה כללית א', ב' / ז. נצר
זואולוגיה א', ב' / י. מרגולין
פרקים בביולוגיה של התא / צ. דורמן
זוחלים / אל. ברש; י. ח. הופיין
אנטומיה של הצמח / א. פאהו
שיעורים בתורת הקרקע / י. נוי
מבוא לתולדות היחסים האגראריים
במזרח התיכון / ג. בר
החקלאות בישראל / ש. פוהורילס
שבעים ושבע שיחות על טבע א', ב' / ע. אלון

קורות ישראל וידיעת הארץ
מחקרים בתולדות ישראל א', ב' / ג. אלון
תולדות היהודים בא"י בתקופת המשנה והתלמוד א', ב' / ג. אלון
הציונות — מאסף לתולדות התנועה הציונית והישוב היהודי בא"י א', ב', ג'
התעודות למרד החשמונאים / מ. שטרן
שבילים במדבר / ע. אלון
ישובי המיעוטים בישראל / ע. הראובני
הישובים בישראל ואתרי עתיקותיהם /
ע. הראובני

היסטוריה כללית
דברי ימי רוסיה א', ב', ג' / ו. א. קליוצ'בסקי
המהפכה הצרפתית / א. סובול
פשוטי העם ברומי / צ. יעבץ
המאבק על השלטון באירופה / א. י. פ. טיילור
ערביי המזרח התיכון / ג. בר
תולדות המחשבה הכלכלית / אריך רול
תורת התפתחות הקאפיטאליזם / מ. פ. סוויזי
מארסיליוס איש פאדובה / מ. דורמן

ספרות
עידן החשד / נ. סארוט
יסודות הטרגדיה / ד. קרוק
שמואל הנגיד / י. לוין
אברהם אבן־עזרא / י. לוין
על מות / י. לוין
על ש"י עגנון / ד. סדן
שקספיר עולמו ויצירתו /
א. א. מנדילוב; א. שלוי
דוסטוייבסקי, קאפקא, בקט / מ. מגד
ללא מוצא / נ. שקד
ארבעה סיפורים / ס. יזהר
שמחת עניים / נ. אלתרמן
השיר על הרבי מראדזין / י. קצנלסון
השיר על העם היהודי שנהרג / י. קצנלסון
ילקוט לבית הספר (מבחר) / י. ח. ברנר
אנשים אחרים (מבחר) / ע. עוז
עיר שאין בה מסתור (מבחר) / י. אורפז
אנג'יוקסיל תרופה נדירה (מבחר) / ב. תמוז
חצות היום (מבחר) / א. מגד
אחות רחוקה (מבחר) / ח. ברטוב
השואה בשירה העברית (אנתולוגיה)

ספרים של המחלקה לספרות תורנית — משרד החינוך
הרמ"א / ד"ר הורוביץ
דמויות בתרבות ישראל בימי הביניים /
א. שטאל
בין אדם לחברו / א. שטאל
שירת ישראל בספרד / א. שטאל

מחזות
יוליוס קיסר / שקספיר
הקמצן: החולה המדומה; דון ז'ואן / מולייר
כנרת, כנרת; משפט פיתגורס; אסתר המלכה;
פונדק הרוחות / נ. אלתרמן

לשון עברית
ודייק / י. בהט, מ. רון
שער לעברית א', ב', ג' / מ. רון
תורת ההגה והצורות / י. בלאו
הצירוף הפועלי / א. רובינשטיין
התגבשות הדקדוק הנורמטיבי / מ. בן־אשר
עיונים בתחביר העברית החדשה / מ. בן־אשר

מרכז ההסברה

שירות הפרסומים
ישראל
שנתון הממשלה - תשל"ג/ד
בעברית

בתוכן:
* העליה: מספרים ותבונות
* רווחה חברתית בישראל
* המדע בישראל
* איכות הסביבה בישראל
* התפתחות המירקם היישובי בישראל
* כלכלת ישראל: צמיחתו של המשק; חקלאות; תעשייה; בנייה; תחבורה ותקשורת; תיירות
* מיעוטים
* יחסי החוץ של ישראל
* הארץ שבה אנו יושבים
* הארכיאולוגיה בישראל
* הבחירות לכנסת
* שמות בעברית ובאנגלית של חברי הכנסת, חברי הממשלה, עובדי מדינה בכירים, קציני צה"ל, נציגויות דיפלומטיות.
* כ־400 עמודים
המחיר: 8 ל"י

להשיג בכל חנויות הספרים
להזמנה מרוכזות יש לפנות אל שירותי ההפצה של פרסומי הממשלה, רח' ב' בית 29, הקריה תל־אביב טל' 255286—03 (נא לצרף 1 ל"י דמי משלוח לכל ספר).

להורים ולמורי בתי־הספר היסודיים והעל־יסודיים!

ספרי לימוד בהוצאת עם עובד

לבתי־הספר היסודיים

נקרא ונכתוב (חלק א') — ב. רכבי ומ. כוכבא — לכיתה א'	7.— ל"י
נקרא ונכתוב (חלק א') — ב. רכבי ומ. כוכבא — לכיתה א' (כריכה רכה)	5.70 ל"י
נקרא ונכתוב (חלק ב') — ב. רכבי ומ. כוכבא — לכיתה א' (מקראה)	8.40 ל"י
סיפורי־התורה — בראשית לילד — ב. ומ. רכבי ומ. כוכבי — לכיתה ב'	10.10 ל"י
ספר בראשית עם פירוש רש"י — מ. צנת וח. קלכר — לכיתות ב'־ג'	5.30 ל"י
ספר שמות עם פירוש רש"י — מ. צנת וח. קלכר — לכיתה ג'	5.20 ל"י
מיכור החוף התיכון והדרומי — ר. הברון — לכיתות ד'—ה'	12.— ל"י
קורות עמנו — מ. שמואלי — לכיתה ו' („תרבות וחינוך")	8.— ל"י
קורות עמנו — מ. שמואלי — לכיתה ז' („תרבות וחינוך")	9.20 ל"י

לחטיבת הביניים

אלגברה לכיתה ז' — מ. מטלר	10.70 ל"י
אלגברה לכיתה ח' — מ. מטלר	11.15 ל"י
אלגברה לכיתה ט' — מ. מטלר	15.— ל"י

לבתי־הספר התיכוניים

מבחר תשובות לבחינות בגרות בספרות (חלקים א'—ב') — ב. גרנות	כ"א 11.40 ל"י
גיאוגרפיה פיסית כללית — מ. הראל	11.15 ל"י
גיאוגרפיה של ארץ־ישראל — מ. הראל וד. ניר	13.30 ל"י
פרקים בכלכלה — ש. יובל (חלקים א'—ב')	כ"א 19.— ל"י
תרגילים בכלכלה — ש. יובל	8.— ל"י
השוכר את האומנין — ב. מורן („תרבות וחינוך")	4.60 ל"י
מבחר הסיפורים — חיים הזז	7.— ל"י
חסרי חוליות — ד. רימון („השדה")	14.50 ל"י
בעלי חוליות — ד. רימון („השדה")	16.— ל"י
חיי הצומח — ד. רימון („השדה")	16.— ל"י
הטרקטור, אחזקתו ותיקונו — א. אבלס („השדה")	17.50 ל"י
גידולי שדה (חלק א') — י. ארנון („השדה")	17.— ל"י
גידולי שדה (חלק ב') — י. ארנון („השדה")	23.— ל"י
גידולי ירקות (חלק א') — י. בארי וב. כפולר („השדה")	17.50 ל"י
גידולי ירקות (חלק ב') — י. בארי וב. כפולר („השדה")	21.— ל"י
יסודות עבודת האדמה — ש. הורביץ וי. אשל („השדה")	14.— ל"י

הופיעו זה עתה:

שירה הדסה וצעירה — קובץ לחטיבת הביניים	2.75 ל"י
סיפורי אשר ברש — לכיתה ט' — בעריכת משה גרנות	4.80 ל"י

יופיעו בקרוב:

הומור וסאטירה — לכיתה ט' — בעריכת משה גרנות
פרקי תלמוד — לכיתה ט' — ב. בן־יהודה ומ. מירה
שירים לשלמה אבן־גבירול ויהודה הלוי — עריכה, פירוש ומבואות בידי י. רצהבי

כל הספרים הם על־פי תוכנית הלימודים החדשה של משרד החינוך.

בהזמנות נא לפנות להוצאת עם עובד, רח' מזא"ה 22, ת.ד. 470, תל־אביב, טל. 611526.

הופיעה המהדורה החדשה

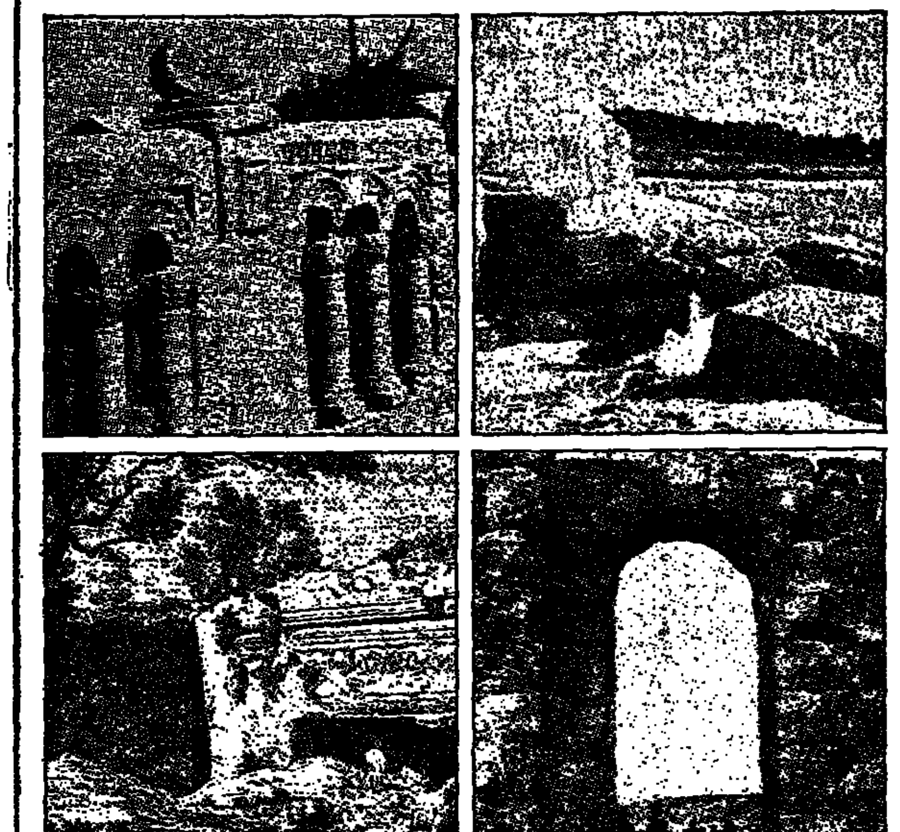

נופים ואתרים

הספר הממצה והמעודכן ביותר, שנושאו אתרים בארץ ישראל, מקומם הגיאוגרפי, עברם ועולם החי והצומח בסביבתם

בספר 320 עמודים, מהם 32 עמודי צבע, שפע צילומים ומפות והצעות לטיולים. בפורמט מהודר, נייר משובח. הפצה על ידי ספרית "דבר". המחיר בחנויות הספרים 44.50 ל"י.

לכבוד
ספריית „דבר", ת.ד. 199 ת"א
אבקש לשלוח לביתי את הספר „נופים ואתרים"
רצ"ב שיק / המחאת דואר על סך .... תאריך ....
שם ....
כתובת .... חתימה ....

ספרית דבר

הכא من الاصل

هكذا من الأصل

ספרי לימוד לקראת שנת הלימודים תשל"ה

עליה מתמדת של תלמידים ביישובי השרון והשומרון מקליטת עליה וגידול פנימי

מאת ע. פרי־פז

בישובי השרון והשומרון יש גידול מתמיד במספר תלמידי הגנים ובתי־הספר. בייחוד בישובים הקולטים עולים ובבני־הילדים הקולטים את ילידי 1968—1969, הילדים שנולדו אחרי מלחמת ששת הימים. מציינים ש־אחרי כל מלחמה יש גידול במספר הלידות בישראל.

מחסור בכיתות בנתניה כיתה ראשונה בארץ בה לומדים ליטוש יהלומים

בנתניה יש פיגור בבניית חדרי־הכיתות לעומת הגידול במספר התלמידים. השנה יורגש מחסור בכיתות לימוד. מנהל מחלקת החינוך בעיריית נתניה צבי נדיבי אומר כי יינקטו פתרונות זמניים ולא תהיה משמרת שניה. על אף המחסור בכתות. בשנים האחרונות התעכבה בניית חדרי־הכיתות בבתי־הספר היסודיים בגלל ההנהגה שילדי כיתות ז—ח יעברו לחטיבות־הביניים. אך בניית בתי־הספר של הרפורמה נדחתה בגלל הקפאת הבניה. עתה עושה העיריה מאמצים להתגבר על המחסור בכתות בהקמת מיבנים טרומיים. בניית כיתות חדשות. ניצול חדרים בבתי־הספר, הסעת תלמידים מבית־ספר לבית־ספר וכן לבית הנוער. שמשרדיו ייהפכו לכיתות לימוד זמנית. נמצאים בבניה חדרי־כיתות נוספים ובתי־ספר שבנייתם החלה לפני ההקפאה. לגני־ילדים שכרה העיריה דירות. נוסף על בניית גנים. בגני ילדים בנתניה לומדים כ־3000 בני גילי חובה ובני 4 שנים, ובשכונה אחת גם גילאי 3. בסה"כ יש כ־100 כיתות בגני ילדים לעומת 90 כיתות אשתקד. הביקוש לגני־ילדים עירוניים גדול בגלל המחירים הגבוהים בגנים הפרטיים.

בבתי־הספר היסודיים לומדים כ־11,000 תלמידים, מהם כ־4000 בבתי ספר ממלכתיים־דתיים ובזרם העצמאי. קיימים גם בתי־ספר לילדים מפגרים, וכן מרכז נוער להכשרה מקצועית מטעם עליית־הנוער בשיתוף עם העיריה. זה בית־ספר ראשון בארץ שלומדים בו ליטוש יהלומים.

היזום היה היהלומן בנימין שביט. איגוד היהלומנים רכש את מכונות הליטוש ושלח לביה"ס מדריך מקצועי על־חשבונו.

גדל מספר התלמידים בתיכון מקצועי

בששה בתי־ספר תיכוניים בנתניה לומדים כ־3300 תלמידים: „שרניחובסקי" ו„שרת" — ממלכתיים, „בר־אילן" — ממלכתי־דתי.

„ספיר" — בית־ספר מקצועי דתי ו„אורט" — שלומדים בו כ־1400 תלמידים. מזה כ־300 הבאים מחוץ לנתניה.

בי"ס „אורט" בנתניה הוא מהגדולים בארץ. ויש בו גם כיתות לימוד על־יסודי, מכללה המכשירה הנדסאים וטכנאים. ראש עיריית נתניה ד"ר א. בר־מנחם אמר כי בתכנית להקים בנתניה בית־ספר על־תיכוני שיכשיר מורים למוסיקה. ציור, מלאכה וכו'. 90 אחוז מבתי־הספר בנתניה מגודרים. מקלטים חסרים, במיוחד בבי"ס „אורט".

בחדרה הוכפל מספר התלמידים בשיכון עולים

מנהל מחלקת החינוך בעיריית חדרה יצחק רום באה על קצב קליטת־העליה בעירו ועל הגידול במספר התלמידים.

בביה"ס „צפרירים" שבשכונת־העולים „ברנדייס" הוכפל מספר התלמידים. 1570 ילדים מבקרים השנה ב־45 גני־ילדים, לעומת 1050 תלמידי גנים בתשל"ג. בבתי־הספר היסודיים לומדים 5276 תלמידים לעומת 4845 בתשל"ג. 16 מתוך 28 בתי־הספר הם ממלכתיים דתיים ואחד מהזרם העצמאי. בבית־הספר התיכון ציוני בחדרה, שהוא בבעלות אגודה, לומדים כ־600 תלמידים. בתיכון ממלכתי דתי „תחכמוני" במגמה עיונית ומקצועית לומדים 350 תלמידים.

בבית־הספר התיכון המקצועי „עמל", המשותף עם העיריה הוכפל מספר התלמידים בשלוש שנים, ועתה הוא 440. בולטים בעלות מועצת הפועלות בית־הספר התיכון החקלאי „עירוני", עם 350 תלמידים. ובית־ספר מקצועי לבנות עם 100 תלמידות הלומדות תפירה וספרות. חלק מהמכללה של המועצה האזורית מנשה נמצאת בחסות האוניברסיטה העברית. יש בחדרה מוסדות לילדים מפגרים: גני־ילדים „מפתח", „מעשי" שהועבר מ„אקים" לעיריה ומפגן לילדים אפילפטיים.

תיכון אזורי בעמק חפר

ברוב ישובי המועצה האזורית עמק חפר, בקיבוצים ובמושבים מוחזקים הגנים ובתי־הספר היסודיים בידי הוועדים המקומיים. בתי־ספר אזוריים קיימים בבורגתא ובכפר־ויתקין. ראש המועצה האזורית ה. בן־צבי מציין את הצלחת בית־הספר התיכון האזורי של עמק־חפר ואת רמתו הגבוהה. לומדים בו בעיקר בני המושבים שבאיזור ותלמידים מאיזור תל־מונד. בית־הספר נוסד ב־1951.

איגוד ערים לחינוך באיזור השומרון יחיד במינו בארץ

באזור מושבות השומרון היא על בתי־הספר האזוריים־תיכוניים לרבות חטיבות הביניים. במסגרת איגוד ערים לחינוך משותף למושבות זכרון־יעקב, גבעת־עדה, בנימינה ופרדס־חנה — כרכור. כל בתי הספר התיכוניים משותפים למושבות והתלמידים מוסעים אליהם באוטובוסים. האיגוד, היחיד במינו בארץ, זכה להצלחה רבה. בתי הספר הם: תיכון אזורי עיוני בפרדס־חנה כרכור, „אלישבע" — מקצועי דתי לבנות וחטיבת ביניים ובו 450 תלמידות. בי"ס לחטיבת ביניים כללית — 920 תלמידים. עם מגמה לכלכלת בית ולתיכון חקלאי בשיתוף עם ביה"ס החקלאי בפרדס־חנה. בי"ס מקצועי דתי וחטיבת ביניים לבנים בבנימינה — 200 תלמידים. ובי"ס מקצועי כללי „אורט" בבנימינה — 150 תלמידים. חווה חקלאית „ערוגות" בזכרון־יעקב ללימודי החקלאות והטבע.

תקציב האיגוד, לרבות פיתוח, יותר מ־10 מיליון ל"י לשנה. מזה מכוסה סכום של 2.5 מיליון על־ידי הרשויות המקומיות והשאר מהממשלה ומשכר לימוד.

במסגרת החינוך החברתי בתי־קיימים חוגים בשעות אחה"צ, ביניהם תזמורת. יו"ר האיגוד א. שץ (ראש המועצה המקומית פרדס־חנה—כרכור) ומזכיר האיגוד יצחק לוי אומרים כי האיגוד הוא דוגמה לשיתוף אזורי מוניציפלי. ההוא. זכה להערכה מיוחדת מצד השלטון המקומי.

המועצה האזורית השרון הצפוני מעודדת לימודים על־תיכוניים

א. כוכבי, ראש המועצה האזורית השרון הצפוני, מציין את הקמת בתי־הספר האזוריים. הממלכתיים בצור־משה והממלכתי־דתי במושב תנובות. לאחר שנסגרו כמה בתי־ספר, שמספר הילדים בהם היה מצומצם, במושבים שכנים.

ילדי ניצני־עוז לומדים בבית־הספר האזורי בורגתא הכייך למועצה האזורית עמק־חפר. כל תלמיד בית־ספר על־יסודי מקבל מהמועצה מענק של 300 ל"י או הלוואה ללא ריבית של 1000 ל"י. מענקים גדולים יותר ניתנים לסטודנטים. שמספרם גדל מדי שנה.

המועצה דואגת להסעת ילדים קשי־חינוך לבתי־הספר המיוחדים שבאיזור.

כפר סבא — מרכז אזורי ללימודים

בחינוך העל־יסודי משמשת כפר סבא כמרכז לאיזור. כ־1700 תלמידים ילמדו השנה בתיכון עירוני, בתיכון דתי ובשני בתי־ספר של אורט. בבתי הספר התיכוניים בעיר מהווים בני כפר סבא „מיעוט" של 47% לעומת 53% ילדים מאיזור החוף. בבתי ספר אלה מבחר מגוון של מגמות עיוניות ומקצועיות. בכפר סבא גם מספר מוסדות ארציים: הפנימיה למחוננים מאכלסת תלמידים מכל קצות הארץ, והם לומדים בביה"ס העיוני „כצנלסון"; הפנימיה „נר עם" לחינוך דתי, שבה כיתות ז', ח'; הפנימיה לחינוך תיכוני „אמנה" לבנות; הפנימיה לתלמידי כיתות יסוד בבעלות משען — עלומים; הפנימיה לחינוך מקצועי טרום צבאי „אונים".

השנה ייפתח ליד „אורט—ספיר". ביה"ס העל־תיכוני הדו־שנתי לטכנאים והנדסאים. שבו מגמות לאלקטרוניקה ואיכות הסביבה ומגמות ערב לאלקטרוניקה בלבד.

בשיתוף עם משרד החינוך מקיימת עיריית כפר סבא חוגי השתלמות ל־50 ילדים מחוננים. לחוגים אלה מתקבלים ילדים בעלי רמת משכל מסוימת. מספר התלמידים בכפר־סבא — מהגן ועד על־תיכוני — הוא כ־8000. ב־53 כיתות גן יבקרו 700 ילדי גן חובה ו־1300 ילדי טרום־חובה. המחזיים את שנהון גילאי 4 ומחצית שנהון גילאי 3.

ב־8 בתי־ספר יסודיים (5 ממלכתיים ו־3 ממלכתיים דתיים) כ־4500 תלמידים.

עם גידול אוכלוסיית התלמידים אושרה בניית בי"ס יסודי חדש על שם זלמן ארן ז"ל. כמרכז מקום בבניין להטיבת־הביניים, שי־תופעל בתשל"ה. בבתי־הספר בכפר סבא הונהגו גם שיטות הוראה חדישות במסגרת ניסויית. לי התפתחות ניכרה זכה גם החינוך המיוחד, המותר בעיות ילדים שלא נקלטו בבתי־ספר אחרים.

שיטות הוראה חדישות בהרצליה

מחלקת החינוך בעיריית הרצליה מקדישה השומת־לב מיוחדת לניסויים של שיטות הוראה חדישות בבתי־ספר יסודיים לטעוני טיפוח. ישעיהו קשתן, מנהל מחלקת החינוך והתרבות בעיריה, מסר על מספר ניסויים בבתי ספר שונים בכיתות שונות. כל הניסויים בתיאום ובשיתוף עם משרד החינוך וההסתדרות המורים. המורים מקבלים הכשרה מיוחדת. אחד הניסויים היא הוראה אינדיווידואלית באמצעים טכנולוגיים, בבית תוך עם המכון הטכנולוגי. בבתות א' מנסים להחדיר חשיבה יצירתית ופיתוח חשיבה דמיונית בעזרת כלים שונים. השנה ימשיכו להפעיל „בית ספר על גלגלים" לכיתות ד', בו יוצאים כל שבוע לסיורים מודרכים מחוץ לבתי־הספר במסגרת המקצועות גיאוגרפיה, טבע, היסטוריה ותנ"ך. בבי"ס „ברנדייס" יתחילו בכיתות ד' הוראה אמנות בדרך חדשה, לאהבת האמנות. כן קיימים ניסויים נוספים בשיטות שונות של הוראה חדישה. בסה"כ ילמדו השנה בהרצליה כ־10.000 תלמידים, ההל בגן יצר סמינר למורים לציור ולאמנות. 2.100 מהם בגני ילדים, מתחילתם בגן חובה ומתחילתם בגן טרום־חובה; למעלה מ־6.200 תלמידים ילמדו ב־17 בתי־ספר יסודיים; וכ־1.500 — בבתי־ספר תיכוניים עיוניים ומקצועיים.

ב„הדסים" חוגים שונים

בכפר הילדים והנוער „הדסים" מתחנכים בתנאי פנימיה תלמידים מכל הגילים. תשומת־לב מיוחדת מוקדשת לבית־הספר התיכוני עיוני. המוכר על ידי משרד החינוך. במוסד שלוש מגמות: הומניסטית־ספרותית, ביולוגית ומגמה מתימטית־פיזיקלית. לפי דרישת משרד החינוך קיימים חוגים שונים מחוץ למערכת הרגילה, כגון: פילוסופיה, מוסיקה, קרמיקה, סייף, דרמה, מחול, ציור, הסרטה, כתחום ר' כדור. כן קיימת פעילות ספורטיבית מגוונת בבריכת שחיה ובמגרשי ספורט. לרשות התלמידים מעבדות ומכונים שונים. במוסד ספריה עשירה, ומועצת הנוער מקיימת פעילות חברתית ענפה. ב„הדסים" שלוש מקהלות. להקות קצב ומקיימים קונצרטים שונים. כמרכן על התלמידים מוטלת חובת עבודה בענפי המשק והשירותים מסיבות חינוכיות.

ביה"ס הימי „מבואות־ים" גאה על חניכיו

מנהל ביה"ס הימי „מבואות־ים" בעמק חפר, א. פיאנס, גאה על בוגרי בית־הספר המשרתים כרב־חובלים, כקציני־ראשונים ובדרגות שונות בחיל־הים, ובאותן דרגות בצי המסחרי ובדייג ברחוקים. אשתקד נחנך בביה"ס בית „יד־לבנים", בשיתוף משרד החינוך, לזכר בוגרי „מבואות־ים" שנפלו במערכות ישראל. התנאים של שירות ועבודה בים לא מרתיעים צעירים ללמוד בביה"ס. מספרם גדל. השנה לא יכלו לקלוט את כל הפונים לביה"ס. מצפים לגמר בית חדש לפנימיה להרחבת ביה"ס. השנה כל 560 התלמידים בפנימיה, בה מתקיימים חיים חברתיים מגוונים. המגמות בביה"ס הן: סיפון ומכונאות. בשנה הבאה ייפתחו מגמות לחשמל, לאלקטרוניקה, למיכשור ולבקרה. השנה קלט ביה"ס כ־30 תלמידים עולים מברה"מ, שהוריהם היו ימאים בצי הסובייטי. ב„מבואות־ים" קיים גם מרכז ימי לחטיבות ביניים. מאות תלמידים באים להצי יום מבתי־הספר בנתניה ובחדרה. כן מרכן באים להכשרה בתנאי ימית ב„מבואות־ים" תלמידים מבי"ס „אורט" בנתניה. גם תלמידי הקורס הכיתור למדריכים לימאות ב„רינג־ים" באים להכשרה ב„מבואות־ים".

המעגן של „מבואות־ים" עומד לרשות כל תלמידי החוף, הבאים להכשרה. במוסד מפותח גם הספורט הימי — שחיה, וסירות מפרש.

בשנת הלימודים האחרונה סיימו 80 בוגרים, שהתגייסו לחיל־הים. בוגרי המגמה והארבע־שנתית עם בגרות ביקשו להתנות קצונה לפני שהתגייסו לחיל־הים.

50 בוגרי „מבואות ים", שסיימו שלוש שנות לימודים, עלו להכשרה נוספת על אניות הצי המסחרי. כמדי שנה יצאו גם הבוגרים עם ספינת הלימודים „מבואות־ים", המפליגה כל שנה לקפריסין ולאיי יוון. השנה עלתה „מבואות־ים" לחדשות בתקופת המלחמה בקפריסין כשבחורי הספינה הצילו ימאים תורכים מטביעה. אך אנשי „מבואות־ים" לא ששים לפרסומת. הם נהנים מהחדשות השגרתית, ובוגרי ביה"ס לימאות יודעים בי אהבתם לימאות ולמולדת. והם מהווים חוליה חשובה בחיל־הים ובצי ישראל.

ברמת השרון תופעל הרפורמה בתשל"ד

גם אריאל אילת, מנהל מחלקת החינוך ברמת־השרון מציין את הגידול במספר התלמידים. השנה יש 38 גני ילדים (ביניהם שני ממלכתיים־דתיים) לעומת 32 אשתקד. בשכונת מורשה נקלטו כל הילדים בגיל 3 בגנים, וכל ילדי גיל 4 במושבה לומדים בגני רשות. מספר התלמידים ב־10 בתי־הספר היסודיים הוא 3700 — ב־300 יותר מאשר אשתקד. בבתי־הספר התיכוניים, העיוניים והמקצועיים, לומדים 1050 תלמידים לעומת 940 אשתקד.

חטיבת הביניים תופעל בתשל"ה, כיתות ז', ח', ט' בבי"ס התיכון העירוני וכיתות י', י"א וי"ב בביה"ס התיכון המקצועי. בביה"ס המקצועי לומדים גם אלקטרוניקה והכנות ותפירת אופנה.

ברעננה נקלטו רוב גילאי 3 בגנים

ברעננה ייפתחו השנה 29 גני־ילדים לעומת 23 אשתקד, ובכל גן כ־35 ילדים. הגנים קלטו את כל הילדים בני ה־4, ואת רוב הילדים בני ה־3. יוסף דיאמנט, יו"ר ועדת החינוך וממלא־מקום ראש המועצה, אומר שרעננה קולטת עולים וזוגות צעירים ומכאן הגידול במספר התלמידים. ב־19 בתי־הספר היסודיים לומדים כ־2400 ילדים, מהם שישה בתי־ספר יסודיים כלליים, שניים ממלכתיים־דתיים ו־1 מהזרם העצמאי. בתיכנון בניית בי"ס יסודי חדש.

לראשונה בארץ ובעולם

הופיע

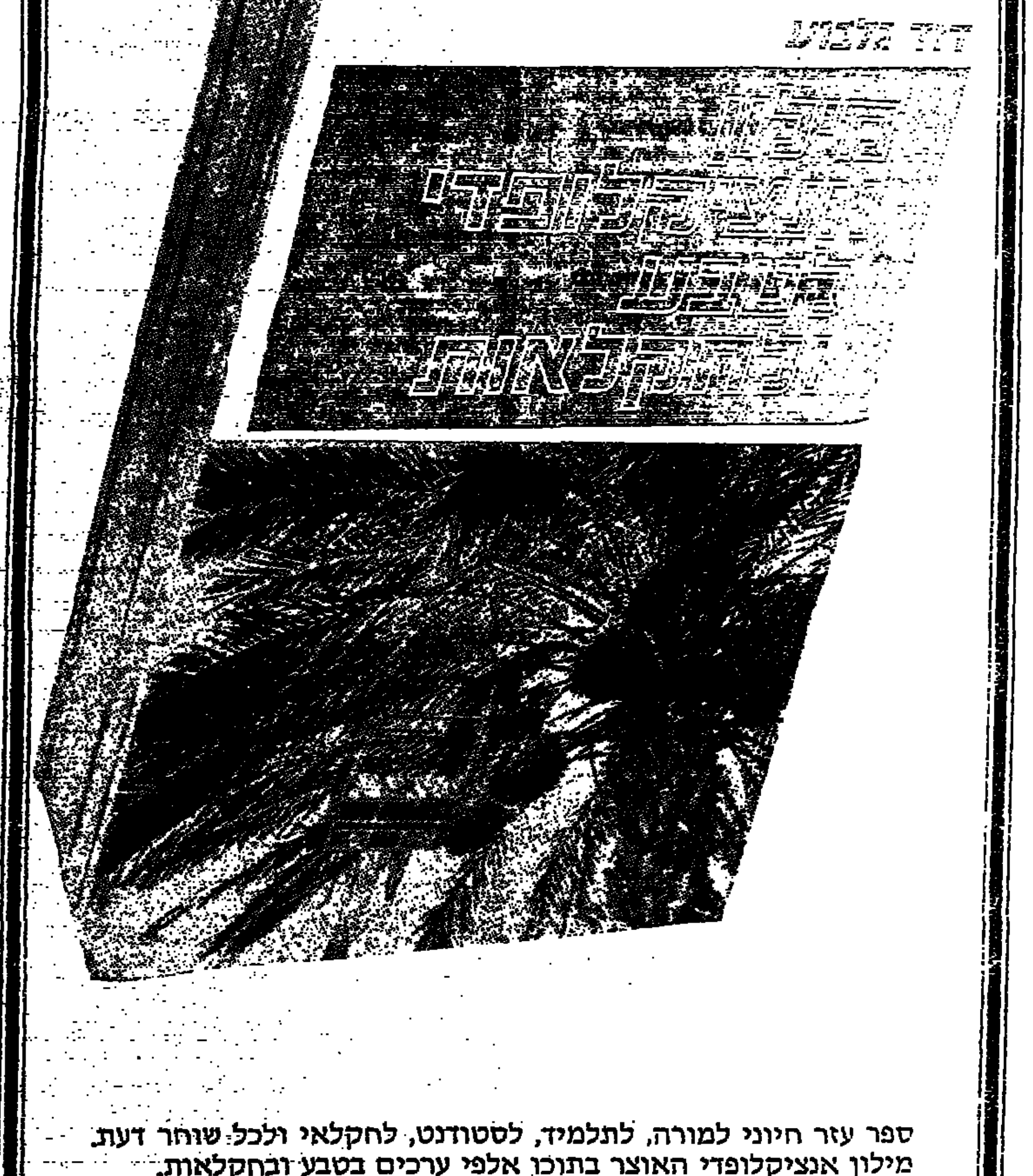

ספר עזר חיוני למורה, לתלמיד, לסטודנט, לחקלאי ולכל שוחר דעת.
מילון אנציקלופדי האוצר בתוכו אלפי ערכים בטבע ובחקלאות.

מילון אנציקלופדי המלווה במאות רבות של איורים מרהיבי־עין ובעלי רמה מקצועית גבוהה.

הערכים במילון מופיעים לפי סדר אלפא־ביתי. שמות הערכים ניתנים בעברית ובלטינית. ההגדרות מדעיות, אך פשוטות ומובנות לכל אחד, תוך שימת הדגש על ערכים המלווים את האדם בחיי יום יום.

בסוף הספר מובא אינדקס מורחב באנגלית ובלטינית.

מרכז המערכת ומנהל ביצוע: חיים מסינג.

ספרית מעריב — בשיתוף עם — ספרית

המחיר 41.— ל"י

ההפצה במוסדות, מפעלים, ועדי עובדים קיבוצים ומושבים ע"י „ספרית דבר".

להשיג בחנויות הספרים או ישירות באמצעות תלוש זה.

לכבוד ספרית „דבר", ת.ד. 199, ת"א
א. נ.,
נא לשלוח אלי את המילון האנציקלופדי לטבע ולחקלאות. מצ"ב המחאה ע"ס 41.— ל"י
מס' ______ משוכה על בנק ______
שם ______ ת. ז. ______
כתובת ______
תאריך ______ חתימה ______

הוצאת ראובן מס, ירושלים

רשימה מלאה של כל ספרי־הלימוד של הוצאתנו, בשלחת לכל דורש.

נא לפנות אל ההוצאה:
ירושלים, ת.ד. 990

„עמיחי" הוצאת ספרים בע"מ
תל־אביב, רח' יוסף הנשיא 5, טל. 284990

מציעה בחודש ספטמבר 1974

שי לחגים תשל"ה

מפעל ה־10 — ממיטב הספרים של ההוצאה

בהנחה של 25% - 36%!

		מחיר המוזל	מחיר הקטלוג
1.	**מלון לועזי עברי המורחב** / דן וק. פינס, 2 כרכים	71.25	—.95
2.	**אנציקלופדיה של תולדות גדולי העולם** / מ. מרגולין, 6 כרכים	—.39	—.60
3.	**אנציקלופדיה היסטורית של מדינות העולם** / ח. מסינג	31.50	—.45
4.	**אלבום „שלום ואש" כ' שנים למדינת ישראל** בעברית ואנגלית. בכריכת קטיפה	—.25	—.39
5.	**אלבום „המיפנה"**, ישראל במחצית יובלה בעברית, **אנגלית וצרפתית**	—.25	—.39
6.	**„מרגליות"**, אנציקלופדיה לילדים, בעריכת י. ספרא, 6 כרכים	—.63	—.90
7.	**„פניני דעת"**, אנציקלופדיה לילדים, בעריכת י. ספרא, 4 כרכים	—.42	—.60
8.	**מה אספר לילד**, למורים, לגננות ולהורים / י. גורביץ וש. נבון, 4 כרכים	49.50	—.66
9.	**המשפחה מספרת**, אמא, אבא, סבתא וסבא מספרים לגילאי 6 עד 13. שפע ציורים, 6 כרכים	52.50	—.72
10.	**תולדות ישראל לילד** / ש. גפני, 6 ספרים מנוקדים מלווים ציורים רבים	—.30	—.45

לקניות מרוכזות — הנחה מיוחדת נוספת

נא מלא תלוש זה. גזור ושלח:
אל „עמיחי", הוצאת ספרים.
נא לשלוח לי את הספרים המסומנים במספרים ______ לפי הכתובת: ______
______
מצ"ב שיק / המחאת דואר ע"ס ______ ל"י חתימה ______

כמו כן אפשר לפנות בהזמנות אל חנויות הספרים.
„עמיחי", הוצאת ספרים בע"מ

ספריית פועלים בע"מ
תל־אביב, רחוב אלנבי 73, טל. 611431

ספרי לימוד, עיון וספרי עזר לקראת שנת הלימודים תשל"ד:

קרסל ג. / לכסיקון הספרות העברית א. ב
דוד כנעני (עריכה) / אנציקלופדיה למדעי החברה (5 כרכים)

פסיכולוגיה וחינוך:

הרצברג א. סטון א. / בית הספר לילדים נועז
הלוי ד. / בעקבות בעלי חיים
רוג'רס ק. / חופש ללמוד
גרין ח. / מעולם לא הבטחתי לך גן של ורדים
בנימין א. / הראיון המסייע
דויטש ה. / בעיות נבחרות בגיל ההתבגרות
לם צ. / ההגיונות הסותרים בהוראה
שרן שלמה ויעל / ליקויי למידה ותיקונם
שרן יעל / מבחן לאיתור קשיים תפיסתיים בקריאה (למורה ולתלמיד)
אקסליין ו. / דיבס — הילד המחפש את זהותו
גרסון מ. / חינוך ומשפחה במציאות הקיבוץ
סוסדורף א. / על המין — מה תספר לילדיך?
פיאז'ה ז'. / תפיסת העולם של הילד
פיאז'ה ז'. / 6 מסות על ההתפתחות הנפשית
פרייברג ס. ה. / השנים המופלאות
בר־ישראל נ. / למכתבים למחונכת
בר־ישראל נ. / מכתבים לאם
בר־ישראל נ. / ילדי הנבחר
ריבל מ. ס. / אישיותו של הילד הקטן
אריקסון א. א. / ילדות וחברה
הרטלי, פרנק, גולדנסון / פסיכולוגיה של משחקי ילדים
גולן ש. / סוגיות הקיבוץ
אלהרמן — להב ל. / מסדנת החינוך המשותף
צוליגר ה. / ילדים מקשים
דויטש הלנה / פסיכולוגיה של האמהות
יעקב קסה / חינוך ריתמי
זהר צבי / בעיני מחנך
יפה ב. / מן הכור המצרף לכור האטומי

סידרת ספרים בביולוגיה חדישה: 9 ספרים

סידרת ספרים בכימיה חדישה:

אותן ק. / מהירויות של תגובה ושווי משקל
ברדפורד ד. / חומצות ובסיסיות
סילק ס. / אלקטרוכימיה
רוברס מ. / אנרגיה בכימיה
מילן ג. / מולקולות גדולות

ויגצ'סר א. מ. / יסודות הגנטיקה
הוגבן / מתימטיקה למליון
יפה ב. / עולם הכימיה ב'
ליאון, בקמן, ברידי / תורת הקרקע
תורן א. / החיים במים מתוקים (למורה ולתלמיד)

ספרות וביקורת הספרות:

גולדברג ש. / הדראמה של התודעה (דוסטוייבסקי)
יפה א. ב. / מקבילות בסיפור המודרני
שוחט־מאירי א. / הצחוק בספרות העברית
שקד ג. / אמנות הסיפור של עגנון
צמח ע. / כשורש עץ.
רינג ישראל / דרכים להבנת השירה
הלוי בנימין / כחותם על לבך (אנתולוגיה ספרותית על אהבה ומשפחה)
גולדברג לאה / אמנות הסיפור
גולדברג לאה / הספרות הרוסית במאה ה־19
בן־נחום ד. / רשות הזעקה (חזרה לברנר)
ברזל א. / השיחה הגדולה
שקד ג. / גל חדש בסיפורת העברית (מהדורה מורחבת)
שביד א. / הערגה למלאות ההוויה בשירת ח. נ. ביאליק וש. טשרניחובסקי
צינברג א. / תולדות לספרות ישראל (7 כרכים)

היסטוריה ומדעי החברה:

רוטנשטרייך נ. / זמן ומשמעות
רוטנשטרייך נ. / על הקיום היהודי בזמן הזה
מילר י. / משנתו של פוריה
שטראוס ק.ל. / החשיבה הפראית
ויטגנשטיין ל. / טראקטאט לוגי־פילוסופי
הורוביץ ד. / חידת הצמיחה הכלכלית
רפ א. / סוציולוגיה ותיאטרון
סארטר ז'. פ. / פילוסופיה, אסתטיקה, פסיכולוגיה, חברה (2 כרכים)
הרינגטון נ. / סוציאליזם
שור ש. / קומוניקציה תברתית
מאהלר ר. / דברי ימי ישראל (5 כרכים)
טובין י. / לשאלת היהודים על סף שנות ה־70
טובין י. / האנטישמיות, צורותיה וגורמיה
מרחב פ. / תולדות תנועת הפועלים בא"י
בארי א. / הקצונה והשלטון בעולם הערבי
רזין, בגדור / מוצא המלוכה בישראל (ביקורת המקרא)
אבינרי ש. / רשות הרבים
אבינרי ש. / פרקי חברה

מקראות:

כהן א. (עריכה) / שכנינו הערבים
מהדורה לבי"ס של יצירות שקספיר
המלט, המלך ליר, אותלו חלום ליל קיץ

ספרי לימוד אנגלית
לחנויות ולבתי ספר
סטימצקי

מחלקה הסיטונית
תל־אביב: בית הדר, דרך פתח־תקוה 19 טל. 622537
ירושלים: יעבץ 5 טל. 223956
חיפה: אבן סינא 26 טל. 67284.

40 שנה לחברה הקואופרטיבית החקלאית „חריש"

דרכם של חברי „חריש"

מאת שמואל נפתלי

המכנה המשותף המאפיין את חברי ההנהלה של חברת „חריש" הוא — ניסיונם וביותם בנושא „גלגול עפר". אנשים אלה צמחו וגדלו ביחד עם השינויים וההתקדמות שחלו בשיטות העבודה, ביחד עם התמורות וההתפתחויות שחלו בתחום הציוד לעבודות עפר שהובילו במידה גדולה ובעקבותיה יכולת הביצוע בתחומים מרשימים בתחום.

בקוצר היריעה, מנינו לשרטט דיוקנם של אחדים בלבד מבין חברי הנהלת „חריש" שהיה למעשה את החברה כבראשיתה.

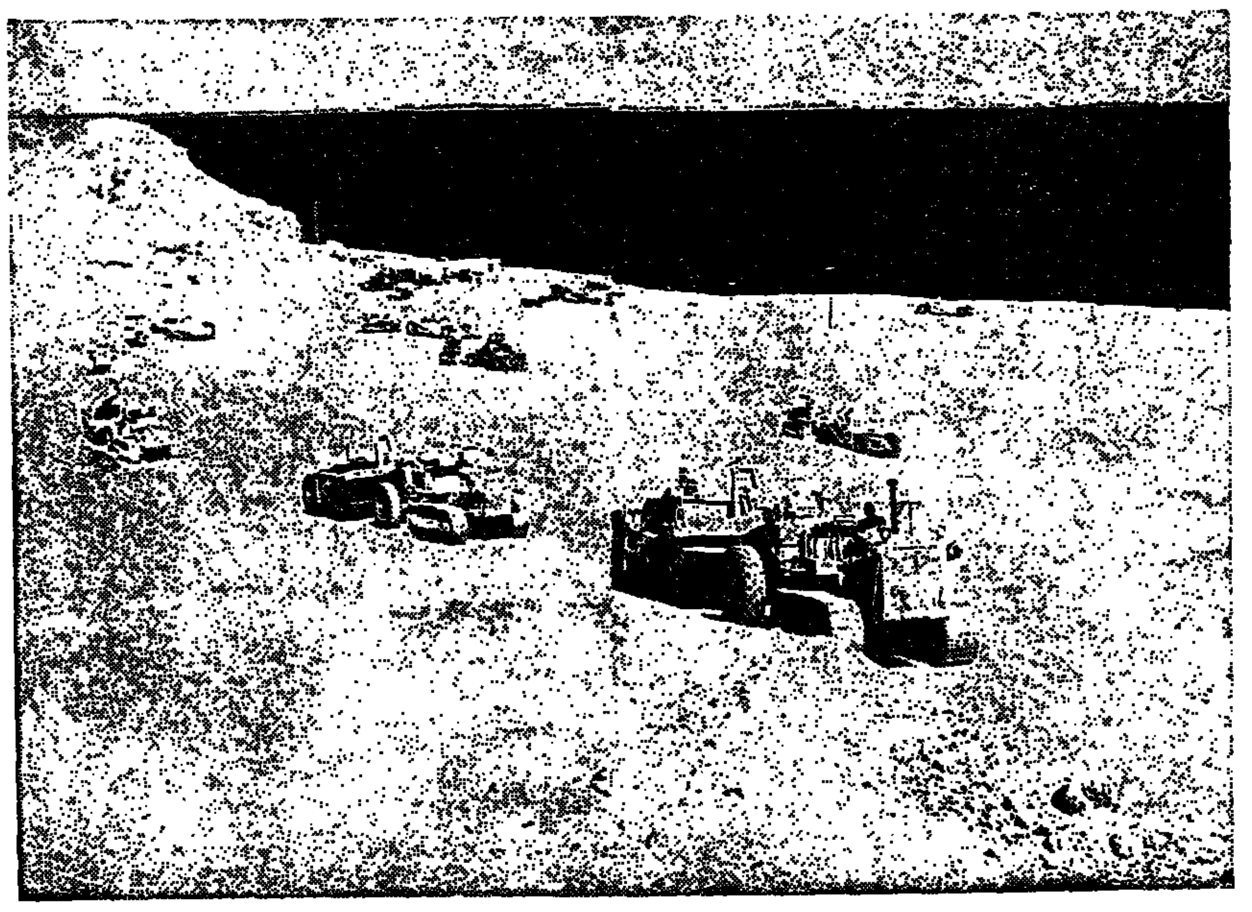
מעשה בראשית — צי כלי החפירה של „חריש" בעת הכשרת הקרקע להקמתה של העיר אילת

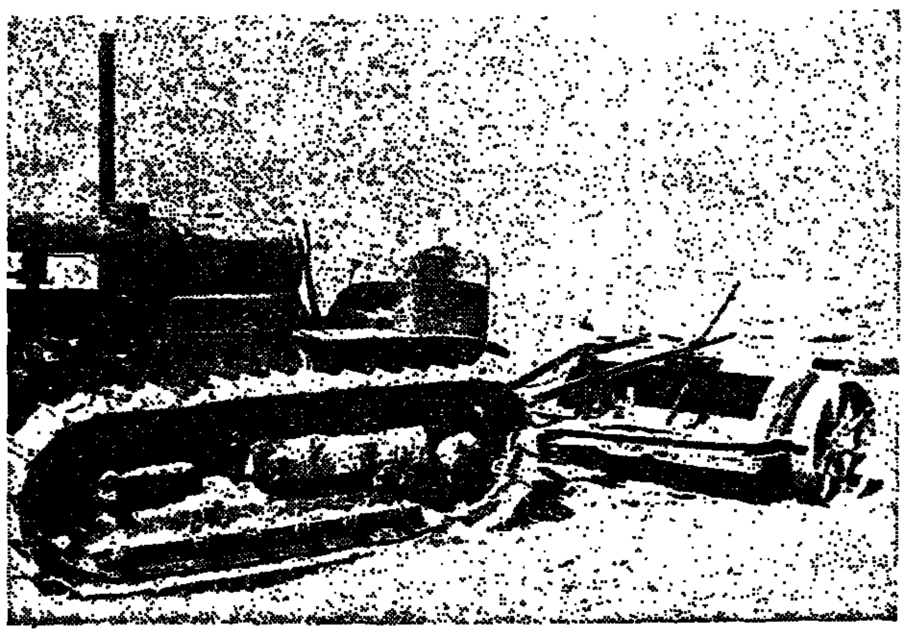
אחד מהטרקטורים וכלי החפירה — הראשונים שהיו בשימוש חב' „חריש" בשנות השלושים

שיחה עם אריה שלמוביץ מנכ"ל החברה היוצא

אריה שלמוביץ בן השבעים, כיהן כמנכ"ל החברה מאז שנת 1946. ארבעים שנה חבר ב„חריש" ואחד ממייסדיה ומעצבי דרכה ואופיה המיוחדים של חברה זו.

אריה שלמוביץ הגיע ארצה מפולין. דרכו כחלוץ כאילו ושבגת מאליה. בתחילה עבר בייבוש הביצות בבנימינה. לאחר מכן היה עובד „פיקאי" בפרדס חנה. מאוחר יותר

אריה שלמוביץ
מנכ"ל „חריש" היוצא

עבר כחקלאי במושבות השומרון וב־1932 רכש בסכום של 50 לא"י את הטרקטור הראשון שלו. מה היא הרגשתו של אדם כאריה שלמוביץ לאחר שנים כה רבות של פעילות, על סף הפרישה לגימלאות? שאלנו את המנכ"ל והתשובה „לא" אחרת לבוא.

ב־1932 — חברה „פרועה"

מובן, הרגשה שלי כיום היא טובה אומר א. שלמוביץ, וזאת כאשר אני יודע שהצלחנו. אם נחזור אחורה ונשחזר את אופן ההתפתחות של „חריש" החל מ־1932, הייתי מגדיר זאת כך: החברה בראשיתה היתה חברה „פרועה". למעשה, החברה אז היתה מורכבת ממגוון רב של חברים, היו בה בני איכרים, בעלי מלאכה, בעלי ציוד וכיו"ב. לאט לאט נכנסנו למסגרת מסודרת, הרכב תקנון וזה היה תקנון הסתדרותי יחידי של בעלי ציוד. בתקנון זה נקבע כי כל חבר בהסתדרות בעל ציוד לעבודות עפר, חייב היה להיות חבר בארגון „חריש". אז הפכנו למעשה לחברה גדולה לעבודות עפר. כבישים וציוד מיכני משוכלל. כיום, המצב שונה קצת כי נמצאים כבר חברי הסתדרות אשר יש בידם ציוד לעבודות עפר ואינם חברים ב„חריש" אך אין הדבר משפיע על החברה כפי שזה השפיע בזמנו. הן בינתיים השתנו דברים מעולם, לא כן?

המגמה — הרחבת העבודה ורכישת ציוד חדיש ומודרני יותר

איש שיחנו ממשיך ואומר: „במשך כל הזמן השתדלנו להתקדם, היינו חלוצים בשיכלול העבודה ובהבאת ציוד חדש לביצוע חסכוני ויעיל של עבודות העפר. ב־1934 הבאנו את המרשש (המפלה) והיינו הראשונים בארץ שהפעילו סוג זה של ציוד. רכישתו של הכלי הזה באה בעקבות הקשיים שהיו לנו בעת הכשרת גבעות רמבים בהן נתקלנו בשכבות כורכר שכידוע אלה אדמות קשות כסלע, רק באמצעות „המרשש" הצלחנו להתגבר על הבעיה.

במלחמת העולמית השניה ב־1943־1944 היינו היחידים במזרח התיכון שהיה ברשותם הציוד המכני הכבד. 130—140 יחידות ציוד נמצאו אז ברשות חברת „חריש". צי של ציוד כבד זה היה בעל חשיבות רבה בעת מלחמה. ואמנם הבריטים ניצלו את הציוד שברשותנו והטילו עלינו משימות שונות.

באותה תקופה נזכר שלמוביץ, נתקלנו בבעיה קשה נוספת — בעיית העברת הכפר לכרוהקים. אז היינו מעבירים את האדמות בעגורים, דבר שלא היה יעיל, עד אשר נודע לנו תוך כדי קריאה בספרות מקצועית על „הסקרייפרים" ובסיוע הצבא הבריטי הצלחנו להביא ולרכוש ארבע יחידות של סקרייפרים שהם למעשה היו הראשונים בארץ בסוגם. החידושים העיקריים שבשעו לאחר מכן היו בתחום מהירות הנסיעה של הסקרייפרים, המסוגלים לנוע במהירות רבה ולהעביר את העפר הנחפר למרחקים במינימום זמן בהשוואה למה שהיה קודם לכן. כן הוחלפו את הציוד מטרקטורים זחליים לציוד אופני בעל המסה עצמית והעמסה על ידי דחיפה. ב־1946 הכנסנו לעבודה את הבולדוזר (דחפור) הראשון בארץ. כיום נמצאות ברשות החברה כ־110 יחידות ציוד.

דור המשך

המנכ"ל היוצא אינו פוסח על הנושאים המשמעותיים כגון: הגורם האנושי — דור ההמשך. כידוע, חברות ב„חריש" מוענקת לאיש מכוח היותו בעל ציוד או שותף עם אחרים. התהליך לקבלת חברות נעשה באופן כזה: האיש מבקש להתקבל כמועמד ואם האסיפה הכללית מאשרת את בקשתו, הוא מתקבל כמועמד. כעבור שנה רשאי המועמד לפנות שנית לאסיפה הכללית ולהתבקש להתקבל כחבר מלא. לעתים האסיפה הכללית מחליטה להמשיך את מועמדותו של המבקש לשנה נוספת, או אפילו לשלול את בקשת האיש להתקבל כחבר. המניעים לכך הם חברתיים, משפט — התאמתו האישית של המועמד למסגרת ועמידה בקריטריונים המקובלים של החברה.

עידוד מפעילי הציוד

הנהלת החברה, אומר איש שיחנו, מעודדת בכל הדרכים את המפעילים השכירים ואלה המתאימים לכך, לרכוש חלק מהציוד אותו הם מפעילים, ואז כשותפים בבעלות על הציוד לקבלם כחברים בחברה.

בדרך זו מוזרם כח אדם חדש וצעיר לחברה, שהוא גם בעל נסיון מעשי רב במקצוע זה. נוסף לזאת, המפעיל חדל להיות שכיר הופך לשותף מלא עם כל המשתמע מכך. הן מתוך אינטרס אישי כשותף והן מבחינת מעמדו כבעל ציוד.

בסקירה לאחור, על פני ארבעים שנה, מסכם את דבריו המנכ"ל, אני נזכר מנה ואיך התחלנו ועל היש כיום, אני מלא סיפוק.

א· שלמוביץ מנכ"ל „חריש" (עומד מאחורי כלי החפירה) בעת עבודת חריש בשנות השלושים

מרשש ראשון של תחילת עבודות העפר בשנות השלושים

שיחה עם א. מנדלר מנכ"ל החברה הנכנס

אריה שלמוביץ מנכ"ל „חריש" היוצא לגימלאות, מעביר את התפקיד לידיו של אברהם מנדלר. ב־1934, שנה לאחר עלייתו של היטלר לשלטון, הגיע אברהם ארצה במסגרת עלית הנוער לקיבוץ שריד. כבר בראשית דרכו בקיבוץ שריד, עבד א. מנדלר כטרקטוריסט. חבר ותיק ב„חריש" וכאיש קיבוץ שריד, עבר את הארץ כמפעיל טרקטור לאורכה ולרוחבה.

ב־1942 התגייס מנדלר לצבא הבריטי ושירת ביחידת ציוד מכני שבחיל ההנדסה הבריטי. במסגרת זו עשה היכרות עם נושאים שונים בתחום העבודה, ששנים לאחר מכן יהוו לתחום פעילותו כגון: תעלות אנטי־טנקיות, סוללות, עמדות מגן, דרכי גישה, כבישים במדבר. יחידתו של אברהם מנדלר לקחה חלק בביצוע עבודות אלה. היה זה בעת מלחמת העולם השניה במדבר סיני בגזרה המערבית של תעלת סואץ. הרהור קל חלף על פניו של מנדלר אשר הפסיק קמצא את השיחה, וכנזכר המשיך — בעת ההיא, לא העליתי על דעתי שלאחר כשלושים שנה אשוב ואפעל באותם אזורים. יתכן שרק אישי זה מסביר את הקשר והגישה המיוחדים שיש ל־א. מנדלר לנושא עבודות עפר לצרכי בטחון. ובמבט שמן של גאווה נסתרת, ממשיך ואומר מנדלר: „צפון, עסקה חברת „חריש" בפריצת דרכים הקמת ביצורים לאורך הגבולות עם סוריה ולבנון. פעמים רבות בצענו את העבודה שכם אחד עם

אברהם מנדלר
מנכ"ל „חריש" הנכנס

כוחות צה"ל, תוך כדי פעולות איבה של הסורים. פעמים רבות נפגע הציוד שלנו בהפגזות וממוקשים. לקשיי הבטחון נוספו קשיי השטח, חלק מהעבודות בוצעו בהררים שאפילו ברגל קשים היו למעבר. רק בעזרת כמות גדולות של חומרי נפץ נחצבו הסלעים, נפרצו הדרכים והוקמו מערכות בטחון משולבות. כל זאת ניתן היה לעשות מכיון שמאחורי הטרקטורים הכבדים, עמדו המפעילים, מנהלי העבודה המהודים.

אומר לך ללא כל הגזמה אומר המנכ"ל החדש — בשום מצב לא נרתעו האנשים מביצוע העבודה. לא פלא איפוא, שבאחד הימים הקשים אמר אחד הקצינים הבכירים של מטה פיקוד הצפון „חריש היא הקומנדו של גבול הצפון".

חלקה של „חריש" בתחום פיתוח מאגרי המים

את הצפון „הישן" ואת הצפון „החדש", מכיר אברהם מנדלר כאת כף ידו. שנים רבות שימש כרכז אזור הצפון של „חריש". כאיש עמק יזרעאל, ניכר היה שיש לו יחס מיוחד לנושא חפירת מאגרי מים. למען הדיוק, היו אלה אנשי משרד החקלאות, נציבות המים ורשות הניקוז של העמק, החלוצים תחום המים. מוסדות אלה הם הם בתחום החיוני למדינת ישראל — אשר העלו נושא חשוב זה על פסים רחבים ביותר. עוד בתחילתו של התהליך, קיים קשר הדוק בין אנשי המוסדות החקלאיים במקום, לבין חברת „חריש". ציודה, נסיונה ויחסה המיוחד של חברה זו, אשר יצרו את האגד: „מאגרי מים — חריש". מסכם אברהם מנדלר פרשה זו.

בשלוש השנים האחרונות התרחב המבצע להקמת מאגרים מקומיים, לניצול מי שפכים להשקיה של כל חלקי הארץ — ברמת־הגולן, בעמק־יזרעאל, בגליל־המערבי בדרום ובנגב — הציוד של „חריש" פעל ביעילות מירבית בחפירת המאגרים.

יש לציין במיוחד שבשנתיים האחרונות, חפרנו בעמק־יזרעאל בלבד 15 מאגרים. ברמת־הגולן חפרנו את מאגר „רמת מגשימים" וזה היה בתנאים מקומיים מיוחדים.

מנדלר הוא בוגר הקורס לכלכלה ומשק של המדרשה החקלאית רופין. הידע והנסיון המעשי הרב שהוסיף לצבור כטרקטוריסט, כמנהל עבודה, כרכז אזורי יסייעו לו כמנכ"ל החברה בהתמודדות היום־יומית עם בעיות שוטפות ובעיות שהזמן גרמן.

חלקה של „חריש" במלחמת יום הכיפורים והקמה בתחום עבודות העפר

מלחמת יום הכיפורים, ממשיך בדבריו המנכ"ל החדש, פגעה קשה ב„חריש". מרביתו של הציוד היה מעורב במלחמה. בפרוץ המלחמה היו לנו ברמת־הגולן שתי תחנות. שתי התחנות היו בצירי ההתקדמות של השריון הסורי. מובן שלאחר שוך הקרבות הוצא משם הציוד כשהוא מרוסק. בנימה של עצב עצור, ממשיך אברהם מנדלר את דבריו בנושא זה. „גם אנחנו משתדלים ללמוד את לקחי המלחמה בתחום עיסוקנו. התברר לנו כי בעת פורענות, אנחנו והציוד שלנו — חלק חיוני במערכה. התברר לנו, שכלים רבים ששווי כל אחד מהם כעת הוא בקרוב למיליון ל"י — ניזוק קשות בעת שהיה מגוייס ובגלל ההפעלה הלא נכונה בידי אנשים שלא אומנו במיוחד להפעלת כלים מורכבים אלה".

בשיחות עם מוסדות הבטחון, קציני חיל ההנדסה ובפגישה עם הרמטכ"ל, העלינו תכנית מפורטת המעוגנת בעיקרון — שהציוד ומפעילו יהיו בחינת יחידה אחת לצרכי גיוס ומשימות שהמערכה מציבה. התגברנו על חלק מהבעיות שהן תוצאות המלחמה. חלק מהציוד שנפגע שופץ ואף ערכנו הזמנה של ציוד חדש בסדר גדול של 15—20 מיליון ל"י. האוצר מסייע לנו במימוש ההזמנה הזאת, אך הקושי העיקרי נובע ממועדי האספקה של היצרן שאינם תואמים למועד המוסכם עליו בגלל קשיי החברה בארה"ב לספק את הציוד כתוצאה מלחץ של הזמנות אחרות. אשר לחברי „חריש", ניתן לאמר כי כלל חברי „חריש" נשתלבו מהר במלוא היכולת במערכת העבודות הבטחוניות והאזרחיות כאחד. בנוסף לעבודה השוטפת, זוהי אחת המשימות העיקריות העומדות בפני מנהלה החדש של חברת „חריש".

דוד טוביהו מספר על „חריש"

כאשר אנו עושים השוואה על דרכה של „חריש" בימים ההם לאלה של היום, נמצא כי במקרים רבים ההיסטוריה חוזרת על עצמה. כשם שאברהם מנדלר מנכ"ל „חריש" שיקף את עבודת החברה בצפון בתנאי מלחמה ובעיות שונות ומשונות, כך מצאנו דברים על פעולותיה של „חריש" בתקופת של מלחמת העצמאות. דוד טוביהו מספר על שדה תעופה נוסף שאנשי „חריש" סללו באותם ימים — ליד שכונת ברנדיס שבחדרה. שדה שהוצא משימוש כעבור תקופה קצרה, אך בעזרתו שימש לנחיתת מטוסים, בתקופה הקשה של מלחמת העצמאות.

בשלהי מלחמת העולם נוספו ל„חריש" חידושים בציוד — הגיעו ארצה בולדוזרים וטרקטורים וסקרייפרים מכניים, בעלי גלגלי גומי פנאומטיים. וזו היתה התחזקות נוספת לקראת מלחמת העצמאות, ההולכת וקרבה. מן השנים שבין מלחמה למלחמה: הנחת קו המים לישובים, שהוקמו בנגב ב„ליל 11 הנקודות" וכיו"ב. מכאן אנו למדים כי „חריש" בכל התקופות חזרה וחזרה על פעולות ומבצעים שכל כולם היוו פעולה להאדרת כוחה של המדינה ולביצור מעמדה הבטחוני הכלכלי כאחד.

שיחה עם מאיר אורקין גזבר החברה

בעיני רוחנו הצטיירה דמותו של גזבר המגלגל מיליונים והנאבק בחוסר היציבות „הקדחתנית" של המערכת הכלכלית והכספית הכללית, כאיש חמור סבר, נוקשה.
תרת, ממשיך ואומר מנדלר: „בצפון,

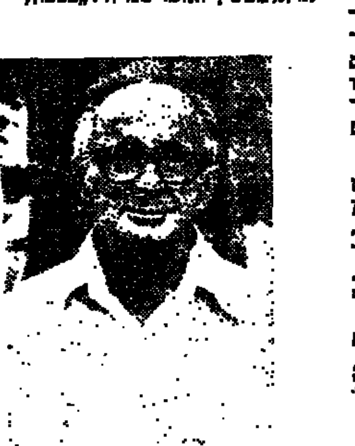
מאיר אורקין
גזבר „חריש"

אין בהן משום „גילגול כספים". בשום פה השגנו בהפגישה עם מאיר אורקין גזבר החברה. להפתעתנו, פגשנו באדם מסביר פנים, הברי ורגיש לדקויות המילה הנאמרת והנכתבת.

מאיר אורקין הוא חבר קיבוץ עברון מיום היווסדו. עלה ארצה מהציר ביאליסטוק שבפולין בשנת 1936. את עבודת הטרקטור למד במשק שריד בהיותו חבר גרעין קיבוצו. ב־1941, בעתות מצוקה כלכלית בקיבוצו, עבר בינתיים לנהריה — הלך לעבוד כטרקטוריסט שכיר אצל משפחת קוקוי הידועה כמשפחה בעלת הטרקטורים בארץ. עבודתו הראשונה כטרקטוריסט שכיר, היתה, חפירת תעלה אנטי־טנקית בשביל הצבא הבריטי בביבל פיק שבסוריה (ההיסטוריה חוזרת...). בהמשך, יסד וניהל במשך שנים את אגודת „יוגבי הגליל" — האגודה האזורית לאחזקה ולהפעלה של ציוד עפר החקלאות של משקי הגליל המערבי.

מ. אורקין, בהיותו פעיל ותוסס בתחומי עבודתו, חיפש דרכים ליעול ושיפור תנאי העבודה. חיפש, חיפש ולבסוף אף מצא בתחומי הגליל המערבי מקורות של חומר לשימוש בדרכים חקלאיות. למילוי וכיו"ב. ארגן וניהל מחפרות ומחצבות כורכר. בשלוש השנים האחרונות מכהן בתפקיד גזבר החברה. אומר אורקין: „מחוץ לשיגרה הכלכלית כספית, יש בתפקיד הגזבר של חברה כחברת „חריש" משהו מיוחד. אם אינני טועה מכנים גזבר בערבית כפרית בשם „אמין אל סנדוק", מקמע הנאמן על הארגז (הקופה). במידה מסוימת, גזבר „חריש" הוא נאמנם של החברים. ללא ספק יש בתפקיד זה אחריות המחייבת הרבה.

ב„חריש" חברים כ־120, אולם, כל חבר הוא יחידה אנושית ומשקית מיוחדת בפני עצמה מציין בפנינו אורקין. בחייו של בעל ציוד לעבודות עפר החי על תפוקת המכונה שברשותו — וכזה הוא בעבודם ובמיטם של חברי „חריש", משמשים הם בערבוביה עונות של עבודה מלאה, עונות של מיתון, עונות של חוסר עבודה, מהומות, תקלות מיכניות שאינן צפויות מראש. בניגוד לדיעה הרווחת בשכבות של הציבור הישראלי, אני רשאי לאמר בפה מלא, „גלגול עפר" זהו מקצוע קשה ביותר מבחינה אנושית ומלא סיכונים מהבחינה הכלכלית.

תפיף מבט בפניהם של ותיקי „חריש" אמר אורקין, התבונן היסב בהם ותקשיב לסיפור חייהם ועבודתם במשך שלושים וארבעים שנה, תבקש מכלכלנים בעלי החרשה והרגש אנושים שייערכו מאזן כולל של יחידה אנושית בשקית שנקרא לה „חבר חריש" ותווכח עד מהרה שסיכומו של מאזן זה הוא עסל המאסטר חיים בכבוד, לא מעבר לזה!

כאיר אורקין שאחריות כבדה רובצת עליו בהיותו „שומר הארגז" של חברת „חריש", היה נרגש קמצא. הרגשנו וחשנו את דאגתו לפרט ולכלל, כי בדבריו טמונים בעיותיו של כל חבר וחבר ב„חריש" כפרט ובעיותיה של החברה ככלל.

כאיש קיבוץ האמון על השיטה הכלכלית השיתופית, שאלנו אותו, מה המיוחד שאותו מוצא בחברת „חריש"? השיב הגזבר — „ודאי ש„חריש" אינה משק שיתופי לדעתי זוהי צורה מתקדמת מהבחינה הארגונית, המבצעית ובעיקר האנושית, וזה בהחלט לא מעט, אני ממליץ כי תקרא בחוברת שהוצאנו לרגל מלאת 40 שנה ל„חריש" את הפרק „בזכות הציוד, הידע והנסיון", בפרק זה ניתן ללמוד על „חריש" הרבה יותר מכל מה שאספר לך. ואמנם, קבלנו את הצעתו ואף הבאנו חלק מאותו פרק לדפוס. להלן הקטע:

„בזכות הציוד, הידע והנסיון

...40 שנה חלפו מאז נוסדה „חריש", וכיום מאגדת החברה כמאה חברים, מהסקטור הפרטי ומהסקטור הקיבוצי, ולה עשרות רבות של טרקטורים וכלים אחרים לעבודות עפר. כוח הביצוע של החברה, בעבודות שנעשו בשנת 1971־72, הגיע ל־20 מיליון מ"ק של עפר ואבן שנעקרו, נחפרו והועברו למרחקים של מאות מטרים.

הכלים השתכללו, היקף העבודות גדל — אולם העקרונות הקואופרטיביים שהדריכו את מיסדי „חריש" נשארו בעינם, לאחר שהוכיחו את עצמם במשך 40 השנים. מסכם מאיר אורקין: „חריש" מקיימת דורקים סביל — המתחייב מהמציאות והנסיון שנרכש ונלמד במשך עשרות בשנים — בין מספר מסויים של עקרונות כלכליים וחברתיים שכוד כהצבתם בשיטה הקולקטיבית ציבורית, לבין יסודות הבעלות הפרטית עליהם בנוית „חריש" עקרונית ומשפטית.

הבעלות על הכלים אינה אנונימית, של חברה או אגודה, אלא של חבר בודד או אחד מהמפעי־

(סוף בעמוד 23)

לידידינו אנשי "חריש"
מיטב הברכות
והאיחולים
סונול
שכביץ בע"מ
סוכנות „סונול" לאזורי הדרום
המרכז: באר־שבע, דרך חברון
טלפונים: 3—2—(057)79911

לחברת „חריש"
במלאת 40 שנה לקיומה
שפע ברכות
לשגשוג קידום ופיתוח
המלטש בע"מ
יצור, חדוש והרכבת מצמדים ובלמים
לכל סוגי הרכב, ציוד כבד ותעשיה
תל־אביב, רח' הרצל 99, ת.ד. 5061
טלפון 822437, 822363

לקואופרטיב „חריש"
על פעלכם בכיבוש השממה
ופיתוח הארץ
ב־40 שנות קיום חברתכם
עלו והצליחו
מסעוד עמר
טבריה
קבלן גשרים
טבריה, רח' שמעון דהן (בית פרטי)
טל. 21723—067

לבית „חריש" ולחברים
ברכת כה־לחי!
המפלס הממונע
חברה לעבודות עפר בע"מ
משרד להשכרת מפלסות
ת"א, רח' הנגב 8
טל. 35956, 30556

החברה הישראלית לטרקטורים וציוד בע"מ
מפיצי
CATERPILLAR
בישראל
ל־"חריש"
חברה קואופרטיבית חקלאית
ברכות
במלאת 40 שנה

להנהלת „חריש"
לחברים, למפעילים
ולמשפחות
ברכה נאמנה
„תעבורה"
ההנהלה והעובדים

هكذا من الأصل

40 שנה לחברה הקואופרטיבית החקלאית „חריש"

דרכה של „חריש" ב־40 שנות עבודה ויצירה

מאת ש. אבי־ענת

על דרכה ונתיב פעילותיה של חברת „חריש" במשך ארבעים שנות קיומה השזורים והקשורים בהיסטוריה הקצרה, יחסית, של מדינה בהתהוותה ובהתגבשותה, ניתן ללמוד מסיפוריהם של ראשוני וותיקי חברה קואופרטיבית זו, ואשר חלק מהדברים הועלו בחוברת המיוחדת שהוצאה לרגל אירוע חגיגי זה.

והנה, לאחר ארבעים שנות עבודה ויצירה בתחום כיבוש האדמה והכשרתה ליעודה, לאחר עמידה במצבים קשים, מסובכים ומסוכנים לפני קום המדינה ולאחריה ועד עצם היום הזה, אין משום הפרזה בציון הישגיה של חברת „חריש", ואמנם, עשתה חברה זו חריש עמוק שהטביע את חותמו — ההתם כיבוש האדמה והכשרת אדמות הלאום במשך השנים, אתרים רבים הפזורים בכל רחבי ישראל והמשמשים עדות נאמנה הם הסיפור האמיתי של „חריש", באתרים רבים אלה מתגלמת „חריש" בכל כוחה ובכלל פעולותיה.

המעניין הוא שאיש מבין ותיקי ה־חברה אינו יכול להצביע בוודאות על תאריך יסודה של החברה במדוייק. נראה שזה היה בשנת 1928 או 1929, השנים בהן נראו ראשוני הטרקטורים בארץ ישראל. אך ברור לנו כי תאריך מדוייק לא נקבע. דבר המעיד על אופן צמיחתה של „חריש". סכמן מבצי וספונטני המאפיין את תחילת העבודה העברית וכיבושה בבלי שייקבעו נוהלים ופרוצדורות. חברה שעלתה וצמחה יפור מהעם. מהעובד העמל והאי־כר, ורק שנים אחדות לאחר מכן ב־10 בדצמבר 1932 גיבשו כל אר־תם הראשונים את החברה ויסודה רשמית כאשר אברהם דיקנשטיין נתמנה כ„נאמן" החברה.

צעדיה הראשונים של חברת „חריש"

כפי שציינו, חריש נולדה רשמית ב־10 בדצמבר 1932 ואברהם דיקנ־שטיין אמור להיות „נאמן" החברה, כך מסופר בחוברת שהופיעה מטעם חברת „חריש" לציון מלאת 40 שנה לחברה. נזכר חנוך קרשון, מותיקי „חריש" איך א. דיקנשטיין ידע בתקופה ההיא להחזיק את החברה בתקציב חודשי ולא בתק־ציב שנתי כמקובל וזאת עשה מ־כיון שחשב — „מי יודע מה יהיה בחודש הבא. „הפראים" האלה לא יחזיקו מעמד יותר". די בקו מחשבה זה כדי ללמדנו ולהמחיש לנו על איזה בסיס קמה „חריש". אריה יהודה שלמוביץ מספר באותה חוב־רת — הישוב בא"י שמנה אז כמאתיים אלף איש עם התפתחות טכנולוגית דלה ומצומצמת. ללא בתי מלאכה מתקדמים ובמידה מס־פקת. ללא הכשרה וידע מתאימים. ללא בעלי מקצוע היה על אנשי „חריש" ללמוד הכל מהנסיון. ול־היות בעל טרקטור באותם הימים. היה בכך משום הצזה וחלוציות כ־אחד. בכל הארץ היו אז כשמונים טרקטורים וכמעט את כולם ריכזה חברת „חריש". שנים אחדות לא־חר יסוד החברה. החלה העליה הג־דולה בגרמניה ועמה גם רכישת קרקעות והכשרתם. בחריש עמוק. לנטיעת פרדסים. הפריצה הראשונה היתה רתימתם של זוג טרקטורים לחריש עמוק והפריצה השניה הי־תה, הפעלתם של המיישרים הסק־רייפרים, מיוחדים לטרקטורים. הטרקטורים שהחליפו את הבהמות יכלו כבר ליישר את השטחים המ־יועדים לפרדסים ועד מהרה נוכחו לדעת כי הסקרייפרים יפה כוחם לא רק בפרדסים אלא גם לכל אותן עבודות עפר שעד אז היו נח־לתם הבלעדית של המעדר והסל. אז החלה גם תקופת יסודן של השכונות החדשות. והטרקטורים של „חריש" יישרו שטחים לסלילה ולבנין.

עבודת הביכורים הראשונה על הסקרייפרים

אהרן זולק חבר רמת הכובש מספר על ביצוע העבודות הראשו־נות באמצעות הסקרייפרים הקט־נים הפרימיטיביים בהקמת השכו־נות מהן צמחו הערים.

מובן שעם הופעת הטרקטורים היתה תחרות עם העגלונים בעלי הסוסים אשר התחילו לבסוף להת־ארגן ולהחליף את סוסיהם בטרק־טורים. גם בטרקטורים חלה מה־פכה ומדי פעם השתכללו הכלים והותאמו יותר לביצוע עבודות מורכבות וגדולות.

ברור, למרות המיכון, מחוסר נסיון מספיק נתקלו אנשי „חריש" בבעיות שדרשו את פתרונן. ה־עוסקים במלאכת יישור הגבעות לא ידעו איך להתגבר על האבן שהפריעה את מלאכת היישור של הקרקע. בתחילה ניסו לעבוד באו־פן רגיל. אך בכל מספר מטרים של ייכוד המחרשה היתה מתפרקת. ה־פתרון לבעיה זהו הגיע עם הבאת ה„ריפר" על ידי חברת „קטרפי־לר" שהוא למעשה סקרייפר בעל ציניים ובכך נפתרה הבעיה וניתן היה לבצע את עבודת יישור הגבעות ללא הפרעה. כלי חדש זה הופעל לראשונה בגבעת רמבים על מנת להתגבר על הכורכר. מאו־חר יותר התפתח מזה המפזק, ה־רוטר, המשמש כיום לעקירת סל־עים.

„חריש" בשרות האפנדים הערבים

יעקב מישל מספר על החריש ש־נעשה עבור קרקעות ערביות, בע־זה ומחוזה. הסיפור הראשי שיז־כר. התחלתי לחרוש אצל הערבים ביבנה. מספר יעקב מישל בחוב־רת. בשנת 1930 עבדתי במשק הפרדסים עיינות ונודע לנו שבכפר הערבי יבנה, הסמוך לעיינות, נמ־צא ערבי המעוניין לחרוש חריש עמוק, במחרשה של שלושה ראשים. היה זה המוכתר של יבנה. חרשתי אצלו ומאוחר יותר גם בכפרים רבים נוספים בסביבה. יום אחד הופיע אפנדי מעזה, עלמי שמו, שהיו לו קרקעות ליד חאן יונס. התחלתי לחרוש את האדמות שלו. וכך נכנסתי לתוך העולם המיוחד הזה — חריש אצל הערבים בחאן יוניס ורפיח. בשנות החריש, ניתן היה לראות שיירה מרוחה בצה דרו־מה — טרקטור גורר מחרשה, ואל המחרשה רתומה עגלה. העגלה היתה בקום המגורים של הטרק־טוריסט — היו בה העציו. מצרכי מזון, והמהדרים הוסיפו מיטת שדה ואף אוהל. עם החריש העמוק נדדו חברי „חריש" לרפיח, לשייך זוייד ואף לאל עריש, בסיני גופא. בו בזמן הגיעו גם צפונה.

לחיפה דרך טול כרם וג'ניין

אפרים פוסטלניק מספר על העי־בודה בצפון. בצפון, באזור חיפה, לא ידעו על עבודת יישור בסקריי־פרים עד שנת 1934. באותה שנה הציע, המשרד לעבודות ציבוריות שלאחר מכן הפך ל„סולל בונה" לחברת „חריש" לבצע עבודה של 28 אלף מ"ק.. מנג האוויר הגרוע שהיה באותה תקופה באיזור הד־תיע את המשלחת מטעם חריש ורק לאחר מספר ביקורים במקום קבלנו את העבודה. באפריל 1934. יום לפני פורים, לקחנו את הטרקטורים ונסענו לחיפה דרך טול כרם וג'י־נין. תוך שבועיים שלושה באו מ־מפעלים רבים לראות את הפלא הגדול, את המכונות שמבצעות את העבודה. זו היתה תחילתה של הע־בודה בצפון, ועד לחג השבועות כבר עבדו שם 18 טרקטורים. בסוף 1935 היתה הקופה מלאה ב־עבודה. פועלים ערבים, רובם חו־ראנים, היו מעבירים אדמה בסלים, במחיר של 3 גרוש למ"ק — ואילו לפי התשבונות של „חריש", היה עליה לקחת סכום של 4—5 גרוש לפחות, כדי להגיע למחיר ס־ביר של שעת עבודה לטרקטור. התיפוש אחר עבודה הביא את אנשי „חריש" לידי התקשרויות עם ערבים לעבודת סלילת כבישים ו־גם כאן לא חסרו בעיות.

הכנופיה חיפשה את הטרקטורים

כאמור, „חריש" ליוותה את התפתחות הישוב והמדינה והיתה שותפה פעילה בכל מערכת פיתוח כלי החפירה, הטרקטורים למיניהם היו בעיני האוייב מכשול לא מבו־טל בדרכם כנגד הישוב ולכן שמו להם למטרה לפגוע ולחבל בכלים אלה ומאידך גם בעבודה. כאשר פרצו המאורעות ב־19 באפריל 1936 תמשכו, בהפסקות, עד לפ־רוץ מלחמת העולם השניה, ריכת הציוד המכני שהיה בידי „חריש" בשנה שלפני פרוץ המאורעות, כא־מור. הגיע לכ־80 יחידות. ציוד זה הביא תועלת רבה לישוב, ואיפשר ביצוע מהיר של דרכי תחבורה. בין השאר, נסלל בתקופת המאור־עות כביש תל־אביב—חיפה. הש־מותו של כביש זה היתה בכך שהנוסעים היהודים לא היו צרי־כים לעבור בלב אזור ערבי פרוע כפי שזה היה לפני סלילתו של הכביש החדש. הכביש, הנקרא כיום „כביש חיפה הישן", העובר דרך פתח תקוה לחיפה דרך בית ליד וחדרה שנסלל סמוך לתחילת המ־אורעות, היווה לא רק קיצור דרך, אלא גם איפשר נסיעה דרך שטח יהודי כמעט רצוף. לא מקרה הוא, שכעבור עשר שנים היה כביש זה לעמוד השדרה של מדינת ישראל. הציוד המרוכז ב„חריש". ומה ש־יותר חשוב — ריכוז הידע. המ־סירות הנכונות — איפשרו סלי־לה מהירה של דרכי גישה לישובים החדשים, שהוקמו בשנות המאור־עות. הכשרה מהירה של שטחים לישובים עצמם.

בתחילת המאורעות נשקפה סכנה חמורה לאנשים ולציוד בשדה הת־עופה לוד. שם עסקה חברת „חריש" בעבודה. כספר דוד יער: בפרוץ המאורעות. הייתי צריך לנסוע ללוד. להחליף את השותף שלי לעבודה. היינו נוסעים בדרך כלל באוטובוס ערבי מיפו ללוד. ומשם בטריילר לשדה הת־עופה. נסעתי עם חברי ליפו. באו־טובוס מס' 3 של ה„מעביר". על יד הדואר ביפו הרגשנו ביהוד. ערבים רצו ברחובה בצע־קה, אטבח אל יהוד! האוטובוס בו נסענו כבר עזב, לא היתה לנו ברירה — עלינו לאוטובוס ל־לוד. למזלנו, הבין הנהג הערבי את המצב לא היכה ונסע כ־יד. א. שלמוביץ מוסיף: „כך המ־שכנו לעבוד בלוד עד מספר שבו־עות. כשהנשק שלנו — מספר אק־דחים וריבולברי יד. כאשר המצב החמיר, החלטנו להוציא את הציוד מלוד. הקצין היהודי שיף שבא עם מספר שוטרים סייע לנו להו־ציא מלוד את 21 הטרקטורים שהיו בשדה התעופה. באותו לילה אמ־נם הקפה כנופיה ערבית את שדה התעופה והשמידה ציוד יקר שהב־ריטים הביאו למקום. כנופיה זו חיפשה גם את הטרקטורים שלנו. שנה לאחר מכן הופיע ב„חריש" בחור תמהוני בשם פיטקין שסיפר לנו שהוא בא מים המלח וכי בי־דו הצעה לעבודה של מאות אלפי מ"ק עפר — לבנות סוללות בד־רום ים המלח, בסדום. בגלל המ־צוקה הרבה בעבודה, קבלנו את ההצעה. עבדנו בסדום כשנה אחת בתנאים של ריחוק וניתוק והיינו יוצאים הביתה אחת לחודש.

גשר על נהר פרת — „חריש" מתגייסת

בפרוץ מלחמת העולם השניה — „חריש" מתגייסת למאמץ המלחמ־תי. חזית המזרח התיכון היה עדיין בבחינת אזור בלתי מפותח מב־חינה טכנולוגית, ובפרט שהצבא הבריטי נזקק לכח אדם מאומן ו־ציוד כבד לביצוע עבודות שונות. כבאו הבריטים את הישוב היהודי כמתאים ביותר לקבלת שירותים ש־היו מודרניים בהשוואה למה ש־היה מצוי במזרח התיכון וכך ביצענו עבודות במהירות על פי בקשת הצבא הבריטי בייסוד שד־

(סוף בעמוד 23)

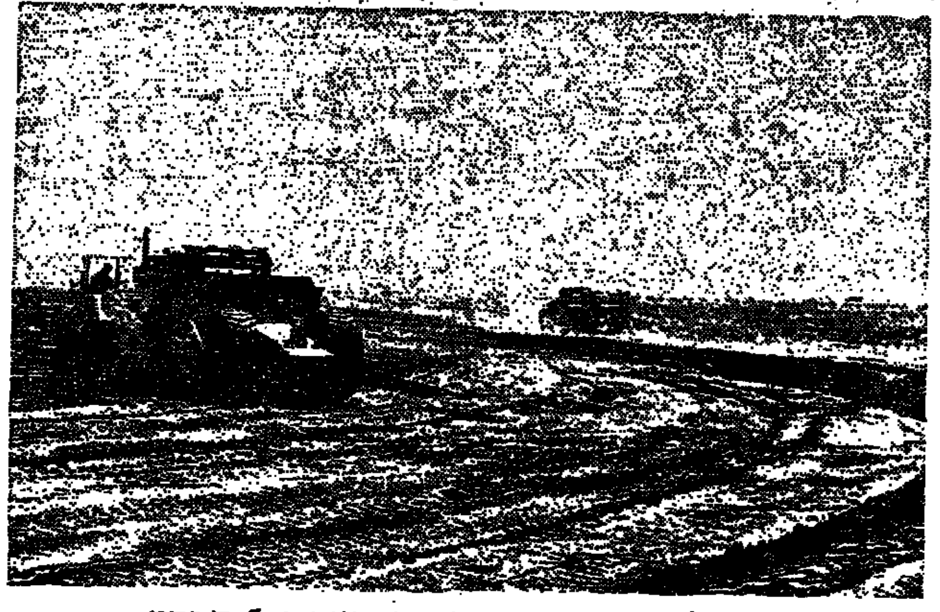

חברת „חריש" הזרוע המבצעת של חברת „ראם" ו„פלגי־מים" בבניית מאגרי מים

בשנתיים האחרונות נחפרו בשטחן של חמש המועצות האזוריות: מגידו, קישון, יזרעאל, גלבוע וגליל תחתון למעלה מ־30 מאגרי־מים. קיבולת מאגרים אלה היא כ־12 מיליון ממ"ע מים, אשר לולא היו אוגרים אותם היו זורמים לים.

בבניית המאגרים משמשת חברת „ראם" כזרוע הביצועית הקבלן הראשי של חב' „פלגי־מים". חב' „חריש" ביצעה את עבודות העפר במאגרים. בעזרת הציוד הכבד שברשותה (הגיונסונים) ויעילותה הרבה תרמה רבות לביצוע המהיר והיעיל של מאגרי המים וזאת הוך חסכון בהוצאות. „חריש" לא ראתה בעבודתה זו רק את הצד הכלכלי אלא גם תרומה חשובה לפיתוח המדינה ולניצול נוסף של מקורות המים.

ועל כך מברכות חב' „פלגי־מים" וחב' „ראם" את „חריש" בחג ה־40 ליסודה.

ארוחה חגיגית לרגל גמר סלילת כביש יפו—חיפה בחורשת חדרה ב־26 בספטמבר 1937

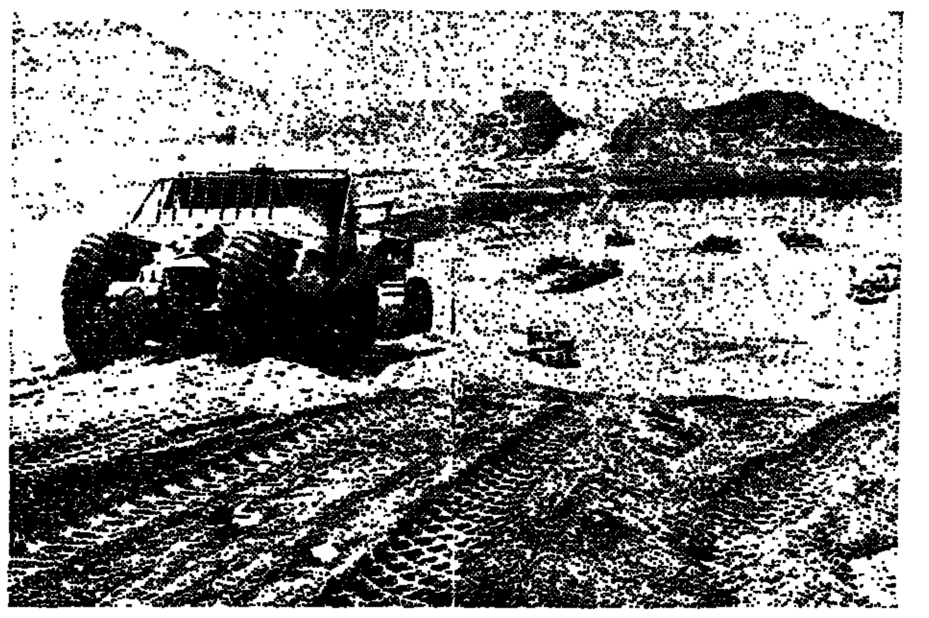

צי כלי החפירה של „חריש" כיום — עוצמה אדירה ומרשימה

לחברת „חריש"
חבריה והנהלתה
ביום חגכם
שאו ברכה חמה
מלון גני שמשון בע"מ
אשקלון אפרידר

Mack TRUCKS
לחברת חריש
לחג ה־40 ליסודכם
ברכת
האחים אלקון בע"מ
רח' המשביר 7 תל־אביב,
טלפון 826314, 822149
המפיצים הראשיים של:
* מאק מכוניות משא
* פיירסטון צמיגים וכל תוצרת גומי
* טימקן מסבים וראשי קידוח
* פפניר בע"מ מסבים למכוניות, טרקטורים
* אמריקן בוש משאבות דלק לדיזלים

לקואופרטיב „חריש"
תלווה ברכתנו אתכם
בחג ה־40 ליסודכם
אל"צ
אגודה שיתופית לציוד חקלאי
באזור הגלבוע בע"מ
טל. 065—81955

לחברת „חריש"
הנהלתה וחבריה
במלאת 40 שנה לפעלה
בפיתוח הארץ
צרור ברכות ואיחולים
„סחף"
חברה ישראלית לעבודות פתוח בע"מ
אזור התעשיה מפרץ חיפה
ת.ד. 10079 טל. 04—723494

ברכותינו ואיחולינו
לחברת „חריש"
במלאות לה 40 שנות
פעילות ומעש
שרבים
ביטוחים בע"מ

לקואופרטיב „חריש"
להנהלה ולחברים
קבלו ברכותינו מעומק הלב
בחג ה־40 ליסודכב
יוסף שורצברג בע"מ
עסקי בטוח
ת"א, רח' בובליק 9
טל. 457363

לקואופרטיב „חריש"
להנהלה ולחברים
ב־40 שנות קיום חברתכם
שלוחה
ברכתנו הנאמנה
להמשך עבודתכם הברוכה
קואופרטיב להובלת משאות
הנמל החדש בע"מ
מובילי מטענים כלליים, מטענים בצובר (יבוא ויצוא), מכולות והובלת ציוד כבד.
משרד ראשי:
חיפה, רח' הנמל 45
טל. 04—667771-2-3-4-5
גזברות, רח' הנמל 53
ת.ד. 1221 טל. 04—666958
אשדוד: בנמל אשדוד ביתן 12
טל. 055—21483

איחולינו וברכותינו
ל„חריש"
בחג ה־40 להיווסדה
תהא ההצלחה שורה במעשיכם
„מוטורגריידר" בע"מ
רח' הנגב 4, ת"א
טל. 39258, 32497

בחג ה־40
לחברת „חריש"
קבלו ברכותינו
להצלחה ולשגשוג
חרושת כבלים מסילות בע"מ
המפעל — ד.נ. גלבוע טל. 065-88188
משרד ומחסן בת"א — קרית המלאכה
רח' שביל המפעל 4
טל. 03—823043

איחולים וברכות חמות
לחברת „חריש"
לרגל 40 שנות קיומה
המשיכו בעבודתכם הפוריה
בהצלחה
אחים רויכמן (שומרון) בע"מ
חברה קבלנית לכבישים ועבודות צבוריות
חדרה, רח' ירושלים 26

לקואופרטיב „חריש"
להנהלתו ולחבריו
במלאת 40 שנה לחברתכם
קבלו נא זו ברכות
להב
להב בע"מ
חמרי נפץ, ציוד למחצבות, למכרות ולעבודות עפר
ת"א, טל. 36423-4

לקואופרטיב „חריש"
רב הפעלים והמעש
ברכת הצלחה ושגשוג
בחג ה־40 ליסודכם
סלוה
חרושת מבנית בע"מ
רח' הצפירה 23, ת"א
טל. 33236

לחברת „חריש"
פורצת הדרכים ומכשירת הקרקע
במלאת 40 שנות עבודה פוריה
ברכת כה־לחי!
י.נ.ב.
יועצי נהול בצוע בע"מ
שד' גורי 34, קרית שלום ת"א

לחברי „חריש"
ולהנהלתה
במלאת 40 שנה
בשרות העם והמדינה
ברכותינו להמשך
פיתוח, שגשוג, ועבודה פוריה
נפתלי גולומב ושות'
סוכנות לבטוח בע"מ
דרך פ"ת 44, ת"א
טל. 37560, 39204, 30604

ל חברת חריש לשנת ה־40
שאו ברכה
חברת נילית בע"מ
סיבים סינטטיים

40 שנה לחברה הקואופרטיבית החקלאית „חריש"

דרכה של „חריש"

(המשך מעמוד 22)
חים ובניית עשרות שדות תעופה, שחלקם קיימים עד היום. בנינו כבישים אסטרטגיים כמו הכביש של החוף הדרומי, כביש גבהה—עזה וכביש עזה—באר־שבע. בעבודותינו הגענו עד לסיני, גם שם בנינו שדות תעופה. בצפון חפרנו קו אנטי טנקי. בנינו שדות תעופה בעבר הירדן, במפרק ובמקומות אחרים. לאחר שהצבא הבריטי כבש את סוריה, ביצענו עבודות גם שם. הגענו עד לנהר פרת, עליו בנינו גשר.

המהנדס ישראל סיפורובסקי מספר על בניית כביש גולים—עזה, עבודה שנחשבה כגדולה ובעלת ממדים רציניים באותה תקופה, כאשר עסקו בה כ־25—30 כלים.

המטוסים המריאו ממסלול הריצה

במלחמת העצמאות, ולמעשה כבר בכמה חדשי ההכנה שקדמו למלחמה, התעמד כל הפוטנציאל שנצבר ב„חריש" לרשות משימות הבטחון. אחת העבודות הראשונות היתה הכשרת שדות נחיתה קיציים למטוסים, ששימשו כבר בזמן הבריטים את שירות האוויר של ה„הגנה". ממשיך בדבריו המהנדס ספורובסקי: „עבדנו בהכנת שדה־התעופה ליד הרצליה — המצאה, אגב, בשימוש עד היום, למטוסים קלים ומטוסי ריסוס. היינו כמעט בגמר העבודה, כאשר הופיעה מכונית צבאית — של הצבא הבריטי, כמובן — ובה קציני צבא ובמשטרה, שביקשו הסברים על העבודה. אנחנו מכשירים מגרש ספורט, אמרתי להם. מגרש לכדורגל — ולמה הוא כל כך ארוך? הוסיפו לשאול — בשביל ריצות ענינו. וכך הם נרגעו ואפשרו לנו להמשיך את העבודה.

„חריש" עשתה מאז עבודות לאין ספור בתחום פיתוח שדות התעופה למיניהם במדינה. המשיכה להיות כוח עבודה מבצעי הן בשרות האזרחי לקליטת העלים הרבים שבאו ארצה. הכשירה אדמות עליהן קמו ערים ועיירות, כבישי גישה וכבישים ראשיים שקישרו בין ישוב לישוב. ואילו זרועות הבטחון נעזרו על ידי „חריש" אשר ביצעה עבודות רבות. ולמעשה האנשים, הכלים, הידע והנסיון המצטבר, כל אלה עמדו ועומדים עד היום לרשות מערכת הבטחון שלנו בה שניתן לכנות — „חריש" מגוייסת.

עם תום מלחמת העצמאות נתפנה כושר הביצוע של „חריש" לעבודות הפיתוח הגדולות — כבישים, שיכונים, מפעלי מים ועוד. במרוצת תשע עשרה השנה עד למלחמת ששת הימים פעלו חברי „חריש" בכל חלקי הארץ. בין המפעלים החשובים נבנים: כביש הגבורה, שהעבודה בו החלה תוך הקרבות של מלחמת העצמאות. כביש תל־ירוחם — כורנוב — סדום. כביש סדום — אילת. פריצת הדרך למצפה רמון וכביש באר־שבע — אילת. עבודות בהסדרת ערוץ הירדן. בניית סוללה למסילת הברזל — חדרה ותל־אביב — באר־שבע. יישור שטחים לבניה בכל הארץ. יישוד המטה ומילוי העומר בהקמת נמל אילת. כרייה פתוחה במפעלי ההעשת בתמנע. הקמת מאגרי מים וסכרים לתחיל ולמשקים. סלילת דרכים בהתנחלויות בכל הארץ. למעשה, הרשימה הזו מוכיחה כי „חריש" עשתה בתחום עבודות העפר עבודה רצינית והיה לה חלק מרכזי בביצוע העבודות השונות. כפי שכבר נאמר, „חריש" עשתה חריש עמוק בפיתוחה ובבניינה של הארץ.

המשך השיחה עם אורקין

(המשך מעמוד 21)
לים. כשיטתם מפעילים עבירים, לרוב הם גם שותפים בכלים. בעשרות אחוזים, ומקבלים את חלקם כשותפים נוסף לשכרם. חברים הפכו למנהלי עבודה מתוך נסיון שצברו בעבודה במשך שנים, ובזכות זאת הם היום מנהלי עבודה ברמה מקצועית גבוהה. כאשר פרצלת קבוצת־עבודה, ההסדר הוא בדרך כלל כזה, שהטרקטור של מנהל העבודה כלול בתוך הקבוצה — כך נוצר אינטרס אישי בהצלחת העבודה הקבלנית. כך נוצרת צורה של התארגנות, שהיא ברמה גבוהה יותר מאשר בעלות פרטית מותלטת, המבוססת בדרך כלל על הפסקת מפעילים כשכירים גרידא. „חריש" נוסדה כדי להבטיח חלוקת עבודה תוך צדק יחסי — ועיקרון זה נשמר עד היום. בזמנים של מצוקה וחוסר עבודה, מנסה להבר המינימום הדרוש לקיום משפחתו. עקרון הערכות הדדית הנשען על גבה הרחב של החברה, על העורף הכספי שלה והדמיתה המסקית הסולידית, מסייע להחברים לרכוש ציוד חדש — וכל דור של ציוד לעבודות עפר הוא מתוחכם ויקר יותר מקודמו — וכך להתקדם עם הזמן ותביעותיו...

לחברת חריש

ל־40 שנות קיומה

ברכות

ואיחולי הצלחה

קבוץ שריד

לקואופרטיב „חריש"

ברכת ידידים

ואיחולים לבביים

בחג ה־40 לפעילותכם

בבנין ויצירה בארצנו

קבוץ עברון

לחברת „חריש"
הנהלתה וחבריה

ברכת ידידים חמה ולבבית
לחג ה־40 ליסודכם

איחולי שגשוג והצלחה

קאיד בע"מ
חברה לעבודות עפר וכבישים
מכבשי הדרום בע"מ
החברות בהנהלת: קאיד אבו־עמר

לחברת „חריש"
חבריה והנהלתה

ברכות חמות
ואיחולים לבביים

בחג ה־40 לקיומכם

הסולל בע"מ
חברה לבצוע עבודות עפר ופיתוח

„חריש" בדיאגרמות ובמספרים

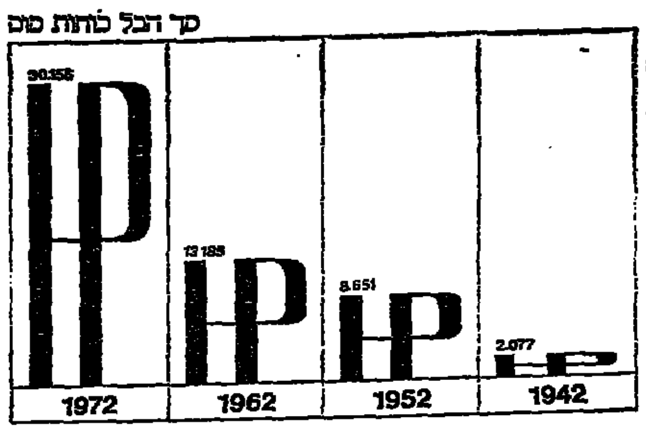

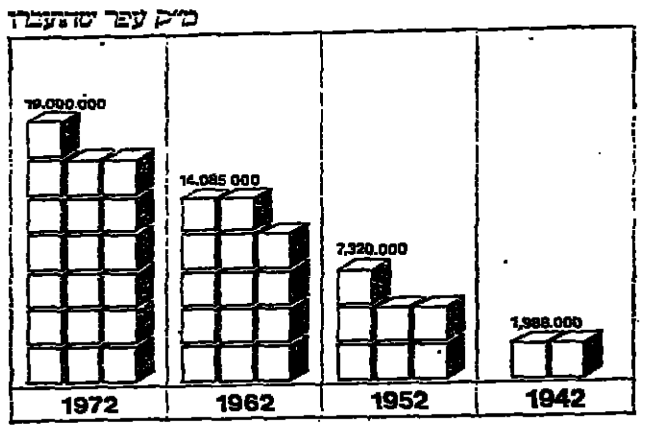

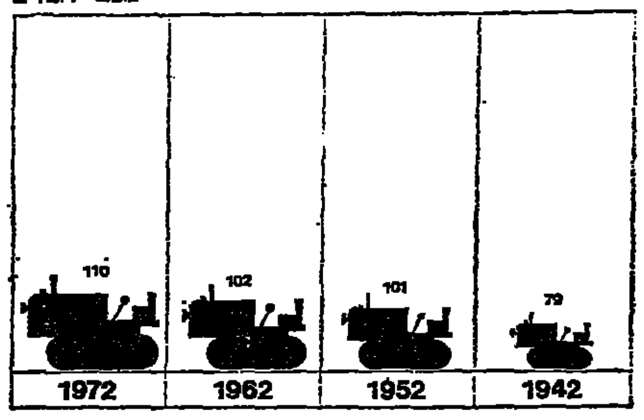

רשות ניקוז הגליל העליון

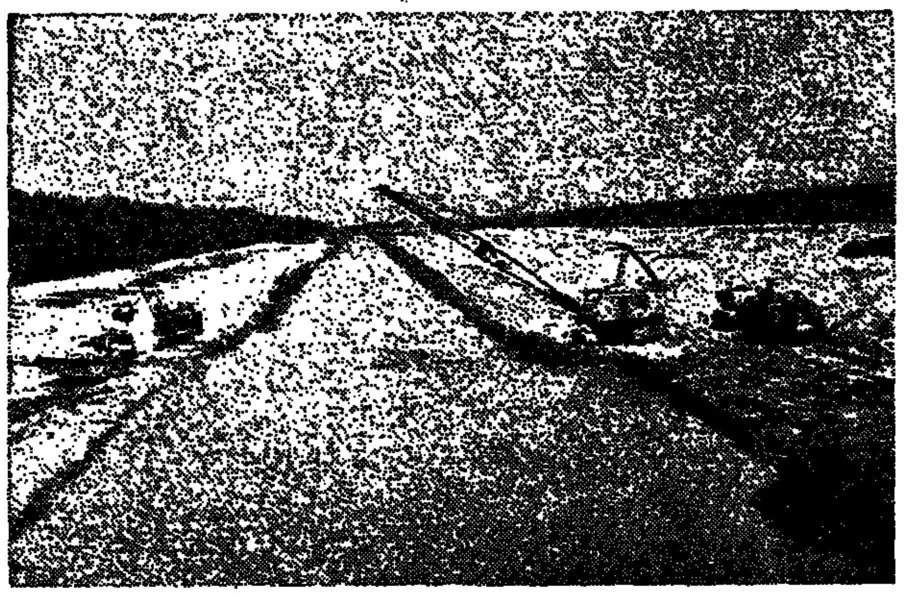

בתמונה: קטע הירדן באיזור המיובש של החולה בעת ביצוע חפירות להעמקתו ולהרחבתו של האפיק עם הציוד המכני של חב' „חריש".

לאחר השטפון שפקד בחורף שנת 1963 את ישובי החולה ביצעה חב' „חריש" לפי הזמנת רשות ניקוז הגליל העליון את העבודות להסדרת אפיק הירדן בהיקף של מאות אלפי ממ"ע עפר. בהמשך לכך השתתפו הנהלת „חריש" ועובדיה במשך עשרת השנים האחרונות בעבודות הגדולות והחשובות של המפעל למניעת שטפונות בחולה וניקוז אדמות הגליל העליון ורמת־הגולן. לביצוע העבודות הפעילו אנשי „חריש" במסירות ובידע מקצועי רב ציוד מיכאני כבד בתנאים של אדמה טובענית וביצות.

רשות ניקוז הגליל העליון שמחה לצרף את ברכותיה החמות לחב' „חריש" בחגה ה־40.

לחברת „חריש"

שאו
ברכה

כנען
שרותי הנדסה לקבלן בע"מ
טל. 04-255720

לחברת „חריש"

במלאת 40 שנה לפעלכם

שאו
ברכה
חמה

טמ־אל בע"מ
עבודות הנדסיות
פרדס־חנה, טל. 063-77151

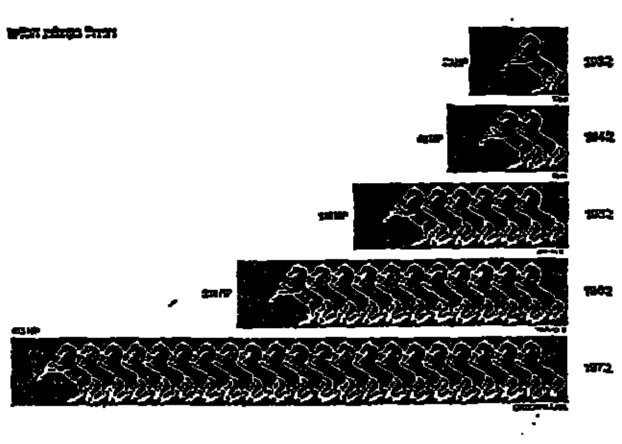

ברשות „חריש" כיום — כוח־סוס רב עוצמה

במלאת 40 שנה
לקואופרטיב „חריש"
קבלו איחולינו וברכותינו הכנות
הנהלת מלון ערבה
(אידה ומנדל בוקסבאום)
רח' ההסתדרות 37, באר־שבע
טל. 057—78792

ל־40 שנות „חריש"
שפע ברכות ואיחולים

פרנק־סייץ
חנות כלי עבודה וברגים
רח' דרך פתח־תקוה 11, תל־אביב

ברכותינו ואיחולינו

לחברת „חריש"

במלאת 40 שנה
לפעילות בונה ויוצרת

עלו והצליחו!

ארזים בע"מ
חברה לעבודות עפר ופיתוח
תל־אביב, דרך פ"ת 44

ל„חריש"

במלאת 40 שנה
ליסודכם

שאו ברכות
ואיחולים לבביים

חברת קו צינור
אילת - אשקלון

לקואופרטיב "חריש"
להנהלה
ולחברים

במלאת 40 שנה לחברתכם
שפע ברכות ואיחולים
להמשך עבודתכם הפוריה
והמועילה

מקורות בינוי ופיתוח בע"מ
ת"א, רח' לינקולן 9, ת.ד. 20128
טל. 285111

ל„חריש"
הנהלתה וחבריה

שלוחה ברכתנו הנאמנה

להמשך עבודתכם הברוכה

„הגליל־העליון"
אגודה חקלאית שיתופית
להובלה בע"מ

לחברי קואופרטיב „חריש"
ולהנהלתה
במלאת 40 שנה להווסד חברתכם
שפע ברכות ואיחולים
להמשך עבודתכם הפוריה

חיים נגסין
חשבונאי מוסמך ויועץ מסים
שד' רוטשילד 136, ת"א
טל. 245630

ל„חריש"

לרגל 40 שנה
ליסוד מפעלכם
מיטב הברכות

מאחלת חברת
„צמד"
חברה להספקת ציוד הנדסי בע"מ
מבחר של חלקי חילוף לטרקטורים „קטרפילר" אוריגינליים ותחליפים ומייצגים בלעדיים לשרשרות ורולקים מתוצרת „ברקו" איטליה.

לחברת „חריש"

במלאת 40 שנה לקיומה

ברכותינו החמות
ואיחולינו להצלחתכם

יוגבי הגליל
אגודה חקלאית ע"י מועצות אזוריות
סולם—צור וגעתון

לחריש
חברה קואופרטיבית חקלאית

ברכת **בה לחי!**

במלאת 40 שנה לקיומכם ופעילותכם

חירם לנדאו וצוות עובדיו

מברכים את

חברת „חריש"

במלאות לה 40 שנה
של פעילות ברוכה
בפיתוח הארץ

י. לנדאו

לחברת „חריש"

במלאת 40 שנה לקיומכם

המשיכו בפעילותכם הברוכה
בבנין הארץ

כה־לחיו

אחים לוינסון מהנדסים בע"מ
מובילים - וויים וקומינס בע"מ

לקואופרטיב „חריש"
ברכותינו המאליפות בחגו

יצחק פריד
חלפיטרק
חלקי חלוף חדשים ומשומשים
לטרקטורים קטרפילר
מפרץ חיפה, שד. ההסתדרות ע"י
תחנת הקמח (כביש עכו)
טל. 04—726845

דברים

ירושלים והנשיא פורד

רק מי שאופטימיזם קיצוני ניתק אותו מן המציאות, האמין שעלייתו של ג'רלד פורד על כסא הנשיאות תביא להעברת השגרירות של ארצות־הברית לירושלים. מכאן ועד הדיבורים על „לא הופתענו" מדברי הנשיא פורד בנושא זה יש מרחק לא קטן. כלל לא מקובל בין מדינאים ופוליטיקאים לחזור בהם בפירוש בצורה חד־משמעית מדברים שאמרו בעבר. בדרך כלל עושים זאת לאט, בדברים כלליים, דו־משמעיים. נראה שנשיא ארה"ב לא רק שינה את עמדתו בנושא רגיש זה, אלא חשוב היה בעיניו להפגין את השינוי. בדבור על ירושלים היו עיניו מופנות לא לירושלים אלא לקאהיר, לא לירושלים אלא למכה.

בוואשינגטון מתפתחת בקצב מהיר ההשקפה של יחסית עם ארצות ערב ומה שחשוב יותר — מתפתחת נטיה לשפר את היחסים עם הערבים תוך פגיעות גוברות באינטרסים חיוניים של ישראל.

לכן עלינו להתייחס בחומרה מיוחדת להנמקה של הנשיא פורד. אילו הסתפק ב„נסיבות הקיימות" לשינוי עמדתו היה זה פחות חמור. זהו הירוץ מדיני מקובל. הנשיא הוסיף שלמען השלום שאליו אנו חותרים, יש להימנע מהעברת השגרירות של ארצו לירושלים.

בזאת יש חומרה רבה. ידוע לנו שהאמריקאים מאמינים שישראל והיה גמישה מאוד במשא ומתן עם הערבים. הם מאמינים שנהיה גמישים מאוד גם בוויתורים על שטחים שהם בידינו וגם בוויתורים בהסדרי שלום עם הערבים — הם מאמינים שנהיה מוכנים לתת הרבה מאוד שטחים תמורת מעט מאוד שלום.

התבטאויות פומביות על ירושלים שונים מביאות כל משקיף מבחוץ להאמין בזאת. מהר למדו שהאמריקאים לא הבחינו בכך שגם גדולי הוותרנים בישראל אינם מוכנים לוותר על ירושלים כבירת ישראל.

אילו הבחינו בזאת — ההחזקו באמונתם שאפשר להביא את ישראל לוותר על שטחים רבים תמורת כמעט לא כלום — היו פועלים אצל הערבים, שיסכימו לירושלים מאוחדת בשלטון ישראל.

הם יכולים להעביר את השגרירות שלהם לירושלים, או לא להעביר. אבל עליהם להבין שהעברת השגרירות אינה יכולה לפגוע בסיכויי השלום.

כשיהיה שלום תהיה שגרירות מצרית שתשב בירושלים, בירת ישראל.

מאיר בראלי

סדרי התחבורה בירושלים

זאת הודעות נדירה, לשבת מעשה משותף של עיריית ירושלים, המשטרה ומשרד התחבורה, על השינויים שנעשו בסדרי התנועה במרכז העיר. ברוב הרחובות הצרים והצפופים זורמת עתה התנועה בנהירות רבה יותר, ביתר נוחיות ובפחות פקקים התנועתיים. מובן שבשעות הלחץ עדיין יש קשיים, בעיקר ברחוב יפו ובפניה שמאלה מרחוב בן־יהודה לרחוב יפו. ועדיין יש לבדוק את פרקי הזמן של הפעלת הרמזורים. אבל אלה הן הערות טכניות, ועקרונית היה השינוי לטובה ולברכה. שוטרי ירושלים תרמו בסבלנותם ובאדיבותם להכוונת הנהגים בימים הראשונים של הסדרים החדשים. יש לקוות שזה צעד ראשון לקראת שיפורים נוספים, כמו סגירת רחוב בן־יהודה בפני כלי־רכב, כדי שיהיה רחוב להולכי־רגל בלבד. ההדרת התחבורה ציבורית בחלק מרחוב יפו הכנסת שמוריתניה נוסיפים סכנה למרכז העיר. כל זה מחייב שיפור בשירותי „אגד" בעיר שלים שלא השתפרו מאז האיחוד עם „המקשר".

דני בלוך

הספר העברי - זול

האמרת המחירים הכללית — שאינה מלווה העלאת ההכנסה הממשית לרוב האוכלוסיה — מכה את שיטת הלב אל זולתו היחסית של הספר. אמנם, הספרים החדשים מושפעים מן ההתייקרות הכללית, כשם שממנה מושפע גם מחיר העתון. אך מי אומר שעלינו לרכוש דווקא את הספר החדש שאנו רואים חובה לרכשו לעצמנו או למתנה, רק משום שהוא חדש! הרי יש ספרים טובים רבים מאוד — בספרות יפה ובכל ענפי המדע וההגות — שערכם עומד ומחירם בדיין של ביותר. אף אלבומים מפוארים שיצאו לפני שנה־שנתיים נראו יקרים לרבים — בר־אים כיום זולים כל עוד לא הופלה מחירם המקורי.

אכן, במצב היום מן הראוי להחזיר את עטרת הספר ליושנה — גם להעשרת הספריה בביתך וגם למתן שי לחגים ולאירועים משפחתיים ואחרים. יהיה זה מועיל מבחינת החסכון הלאומי המלחמה באינפלציה, אבל גם טוב להעלאת תרבותנו ולהעמקת זיקתנו לערכי רוח.

ר. צבי

חבר'ה! הגיע הנשק החדש

כאשר רבין רצה להיות מהנדס־מים

מאת א. סדומי

„כאשר סיימתי את בית־הספר החקלאי כדורי חשבתי להמשיך בלימודים כדי להיות מהנדס־מים. אולם בינתיים תבעו צרכי הזמן ההוא שאתגייס לפלמ"ח ואהיה חייל. אילו הייתי היום מהנדס מים, אולי הייתי יכול יותר לעזור לכם" — אמר ראש־הממשלה יצחק רבין בסעודה החגיגית שנערכה לו בשבוע שעבר ב„ה" הפם של מושב גילת בנגב בתום יום סיורים ארוך ביישובי המרצבות האזוריות „אשכול" ו„מרחבים", בלוויית שר־החקלאות אהרן אוזן ופעילי משרד־החקלאות והסוכנות בנגב ובתיכנון המשק ההתיישבותי.

ואכן, אחת הבעיות המרכזיות שהציגו המתיישבים לפני ראש־הממשלה במהלך סיור זה היתה מצוקת המים. אך ספק רב אם מהנדס־מים, ואפילו מהסוג המעולה כפי שהוכיח עצמו רבין כחייל־מפקד וכשגריר ישראל בארה"ב, יכול לעזור כאן. כי מתיישבי הנגב אינם תובעים מהממשלה „להכות בסלע ולהוציא להם מים"... הם יודעים את מצוקת המים של ישראל ושל האיזור שבחרו לעצמם (או אחרים בחרו בשבילם) להתיישבות. כל שהם דורשים הוא, כי חלוקת המים הקיימת בישראל תיעשה במאזני צדק וכי מטעיהם ושאר גידולי השלחין שלהם לא יסבלו מיובש, לא בגלל חוסר מים אלא בגלל חוסר צינור מוביל למים שישנם. אין זה סוד, כי מרבית ישובי הנגב מקבלים רק עד כ־70 אחוז מכמות המים המגיעה להם לפי התכנון הרצוי. אך בגלל חוסר קו מוביל שני, לא תמיד מגיעה אליהם גם כמות זאת. וכשישנה תקלה בקו המים היחיד הם נשארים לפעמים כמה ימים ללא מים כלל, כפי שהיה מכבר. התכנית להנחת קו־מים מקביל — קו זוהר—באלים — „מתגלגלת" במוסדות המים ובמשרד החקלאות זה שנים, ועד היום לא הגיעה למימושה. לא מהנדס מים נחוץ כאן, אלא פשוט תקציב ביצוע.

ואשר לכמויות מים נוספות, להרחבת הבסיס ההתיישבותי של איזור הנגב כדי לאפשר קליטת בני הדור הצעיר של מתיישבי שנות ה־50 באיזור זה (זהו הבעיה השנייה בחשיבותה שהועמדה לפני ראש הממשלה בסיור זה), הרי גם כאן תלוי הדבר לא במהנדסים־מים אלא בסדר עדיפויות שתקבע הממשלה בהקצאת המשאבים להמשך הפיתוח. המדובר הוא בחפירת אגמים לאגירת מי־הגרף, בביצוע תכניות קיימות להפיסת מי שטפונות המפוקדים את הנגב כל שנה; בביצוע קידוחים נוספים במקומות שונים ובניצול כמויות גדולות של מים מליחים והכשרתם לשימוש בחקלאות; ואחרון־אחרון, בראשית הכניסה ברצינות לעידן המתקת מי הים והפיכתם למים חיים. כדי לעשות את אלה יש לישראל מהנדסים־מים ומתכננים טובים. אך דרוש ראש ממשלה, חניך הפלמ"ח ובית־הספר החקלאי כדורי, שיחד עם עמיתו שר־החקלאות א. אוזן, שהוא מותיקי המתיישבים בנגב, יקדמו את הנושא ויפעלו בממשלה כדי לתת לו את העדיפות שהוא ראוי לה. אגב, לכך דרושים לא רק משאבים כספיים, אלא לא פחות מזה גם מעשי אמונה וחזון.

סיורו של ראש הממשלה בישובי הנגב השבוע הפך יום חג למתיישבים בכל מקום בו ביקר. אך היה זה לא פחות יום חג הנאה לו עצמו, כאשר התכהרר ליום אחד מבירוקרטיה הצומתים והלך להיפגש עם העם. הנסיעה לאורך „כביש הרצבי" של שנות ה־40, כשמסביב ישובים פורחים ומשגשגים; הפגישה הבלתי־אמצעית עם ותיקי הנגב והדור השני שלו, ולצידם עם אנשי ישובי העולים זה מקרוב באו, אם מארה"ב ואם מצרפת. כל אלה הטביעו רישומם החזק על יצחק רבין, אשר כפי שהסתבר לא שכח עדיין „גירסא דכדורי", ידע בכל מקום להציג את השאלות הנכונות ורצה לקבל תשובות עניניות ומפוצות, ללא התחמקות.

את הרגשתו ביום זה ביטא רבין בנאום „מלב אל לב", שנשא בסיום הארוחה במושב גילת, ובו העלה על נס את הפיכת „כביש הרצבי" לכביש של יצירה, כביש של פיתוח וקידמה, של תמורה גדולה בחיי אנשים, ישובים והעם כולו. „אין דבר המבטא טוב יותר את מדינת ישראל במה שארע במשך השנים לאורך כביש זה" — אמר רבין בהזכירו את המאבק המשולש, שבו היו צריכים לעמוד המתיישבים, עד הגיעם הלום: מאבק קשה עם צבא, מאבק עם האדמה הקשה והצחיחה ומאבק במסתננים והתנכלויות מתמידות מצד הערבים, ובסיימו: „אתם יכולים להיות גאים על מה שקרה בשנים אלו לאורך „כביש הרצבי" ואין ציבור בארץ שעשה יותר מכם. לא צריך, כמובן, להסתפק בקיים. צריך תמיד לשאוף ליותר. אבל סך־הכל הוא לא רע. יש להפסיק את הגישה המקובלת בארץ, בה רואים האנשים רק את רבע הכוס הריקה ומתעלמים משלושת רבעי הכוס המלאה"...

ראש הממשלה ראה ביום סיורו בנגב את ישראל האחרת. לא זו, שבה מסיימים פקידי הממשלה את עבודתם בשעה שתיים. לא זו של השביתות והסנקציות. אלא זו העובדת קשה ויוצרת את המזונות לאוכלוסיה הגדולה בארץ ולייצוא לחו"ל. הוא ראה כי יש חדש בנגב. ישובים חדשים קמים ומתפתחים, עולים חדשים באים ונקלטים מארה"ב, מברית־המועצות, מצרפת... צומחים ענפים חדשים ומבטיחים, כמו מטעי מנגו וכפר שלם של חממות וכוכית לגידול צנוניות לייצוא ולמרבה הפלא אפילו עומד לקום, באיזור הצחיח הזה, פארק גדול לנופש ולהרגעה, שיתפרש על 3500 דונם ויהווה „פנינת נוף" בלבו של הנגב. לא היום ולא מחר נוכל לנסוע לשם ל„סאפארי". אבל ראשיתו של הפארק כבר נראתה לנו. ראשוני העצים ודשא ירוק ומרהיב שממטרות מסתובבות בו (ומשקות אותו במים מליחים המכילים 1300 מיליגרם כלור לליטר), ובעלי דמיון כמו אלה שתיכננו פארק זה כבר יכולים לראות את ההמשך. כאשר נפרדו מתיישבי הנגב מראש הממשלה עם תום הסיור, איחלו לו כולם הצלחה במסע העומד לפניו והעשוי לקבוע לא במעט את המחר ואת המהרתחים של כולנו. אין לנו ספק, כי בסיור זה של יום ברחבי הנגב בחברת מתיישביו, לוחמיו ועמליו מילא ראש הממשלה את תיק המסע שלו לארה"ב בצידה חשובה ביותר, כי שליחו של עם עובד ועם לוחם, ובכל עת שישא שם דברים ויעסוק בסו"ם על שטחים וגבולות, הוא יראה לפניו את מתיישבי הנגב והגולן, בית עציון והערבה.

החריגים בחיינו

(המשך מעמוד 13)

בעניין: קביעת מסקנות מראש, באורח חד־צדדי וסלקטיבי, ופרסום סלקטיבי של דיוני הוועדה לא הוסיפו לאמון לא בבנק ישראל ולא בוועדת הכספים. התנהגותו של יו"ר ועדת הכספים רק מחזקת את דעתי שיש להגביל כהונתם של אנשי ציבור בתפקיד אחד לשתי קאדנציות לכל היותר.

כל הארועים שנתפרסמו לאחרונה יש בהם אלמנט מסוים אחד, והוא קיומה של רגישות ציבורית בתחום החברתי־מוסרי. הכנסת וועדותיה, הממשלה, הצבא, הנהלת הסוכנות, מוסדות ההסתדרות ושאר גופים ציבוריים חייבים לגלות זהירות מוגברת במספר תחומים. בראש ובראשונה יש לקבוע כללים מחייבים של מותר ואסור לגבי רכוש ציבורי וכספי ציבור. ייתכן כי מותר לקצין לקבל סיוע מהצבא בשיפוץ ביתו. ייתכן כי יש מקרים חריגים המצדיקים שימוש ישראלים במפעל עולים אך לשם כך יש לקבוע כללים ברורים וגלויים, ונוהל לגבי אישור החריגים והשימושים המיוחדים. יחד עם קביעת כללי התנהגות גלויים, מציאותיים וגמישים, לא של חברה פוריטאנית וצדקנית, אלא של חברה ישראלית על כל גווניה ובעיותיה, יש לשכלל את כלי הביקורת. לדרוש מביקורת המדינה ושאר מוסדות הציבור להיות אינטנסיבית יותר ופחות צמודנית. יש לי דעה, כי העתונות ודעת הקהל מודעות יותר לבעיות של אתיקה והגיינה ציבוריות וכי הדרך הטובה ביותר להגיב על כל גילוי היא בדיקה מהירה ופרסום גלוי וכנה של כל ממצא, ללא חשש, ללא התחמקות וללא הסתייגות. רק כך נגביר את המוראל הציבורי, נחדש את אמון הצבור בבחוריו ובפקידיו — משרתי הציבור ונבקה את הממסד הישראלי מעשבים שוטים וקוצים שצמחו בו ללא השגחה.

דניאל בהון

סרט באורך מלא על חייו של יאנוש קורצ'אק

לונדון, (עטפ"א). — סרט באורך מלא על החודשים האחרונים בחייו של יאנוש קורצ'ק, אשר היה ממונה על בית היתומים בגיטו וארשה והלך למות עם הילדים שהיו באחריותו — נמצא עתה בשלבי הפקתו האחרונים.

הסרט מופק על־ידי יעקב אלקוב, המתגורר עתה בישראל, יחד עם ארתור בראונר, בשביל חברת סרטים ברלינית.

אלקוב אמר, כי הסרט יהיה מוכן באוקטובר והצגת הבכורה שלו תיערך בישראל. הסרט נמכר כבר עתה למפיץ גרמני בסכום כסף גבוה.

את התפקיד הראשי בסרט ממלא ליאו גין, שחקן קולנוע בריטי־יהודי המפורסם. גין, אשר שירת כקולונל בצבא הבריטי במלחמת העולם השניה היה, אגב, אחד התובעים במשפטי בלזן.

מכתבים למערכת

הנגיד הקודם על האשמות נגדו

במכתב למערכת („דבר" 28.8.74) מייחס לי ח"כ ש. ארליך אשמה בקשר לפרשת בנק איי־בריטניה. אני מניח שח"כ ארליך לא קרא את מכתבו של המפקח על הבנקים שהתפרסם ב„ג'רוזלם פוסט", ולכן אביא לידיעתו ולידיעת אחרים שהרהרו בעניין את הנוסח העברי של המכתב בתרגום המחבר:

„בהקשר לידיעה אשר פורסמה בעתונכם בהתבסס על הראיון אתי בטלויזיה, ברצוני להעיד:

1. בציינת העובדה שהייתי בדעה כי היה מקום לתפוס את הבנק עוד בשנת 1970, אולם לא הובאו בפירוט מספיק השיקולים שהניעו את הנגיד שלא לקבל את דעתי אז.

2. שיקולי הנגיד, מר ד. הורוביץ, להסכים להסדר שאיפשר המשך קיומו של הבנק היו כדלקמן: א. בעלי המניות של הבנק הציעו לשעבד להבטחת חובותיהם לבנק 49% מנכסיהם באנגליה, נכסים שערכם עלה בשיעור ניכר על הפער שהיה קיים בין סכומי התביעות לבטחונות שהוחזקו על־ידי הבנק. ב. לא היתה אפשרות להעריך במדויק מה יהיה ההפסד הצפוי אם יתפס הבנק ויפורק על־ידי בנק ישראל. הנגיד היה סבור כי בשים לב לבטחונות שנתקבלו, כדאי למנוע זעזוע למערכת הבנקאות, ולאפשר לבעלי המניות של הבנק להוכיח את רצונם לפתוח „דף חדש" ביחסיהם עם בנק ישראל.

3. בעלי המניות של הבנק עמדו, בדרך כלל, בהתחייבותם לפרוע לבנק את הסכומים שהיה עליהם לסלק על־פי ההסכמים שנחתמו בשנת 1970, ומצב הפסקים הישראליים של הבנק שופר במידה ניכרת כאן ועד ראשית 1974, בניגוד למצב עסקי מטבע חוץ שלו.

בכבוד רב,
(—)
מאיר הת
המפקח על הבנקים"

על דברי ד"ר הת עלי להוסיף:

א) הח"כ ארליך טועה בהביזו כבטחונות שקיבל בנק ישראל היו כלליים, על נכסים שערכם לא היה ידוע. הבטחונות היו ספציפיים ועליהם קבל בנק ישראל אומדנים מוסמכים מאנגליה. הבטחונות היו הרבה מעל ומעבר להתחייבויות של בנק איי—בריטניה הנדונות.

ב) בנק איי־בריטניה עמד כדברי המפקח על הבנקים בהתחייבויותיו.

עם כל הכבוד, מעניין היה לדעת מה היה הח"כ ארליך אומר לו תפסנו אז את הבנק וזעזענו את מערכת הבנקאות, למרות שהבנק הנדון סיפק בטחונות מעל ומעבר להתחייבויותיו והבטיח לתקן את הליקויים בפעולותיו.

אשר לבנק פוכסטונגר, איני סבור שיש היום, לאחר שבע שנים, מקום תועלת בחידוש הרכות, בייחוד שהפרשה נידונה בבית המשפט והוא פסק את אשר פסק. לכן, אזכיר רק עובדות מעטות, הנוסכות אור על הפרשה.

עצם העובדה ששני מנהליו הראשיים של בנק פוכסטונגר נדונו לתקופות ארוכות (כמה שנים) של מאסר, מעידה שהיה כאן מעשה פלילי, וכידוע, נגד מעשה פלילי אין הגנה יעילה. טענתו של הח"כ ארליך דומה להאשמת המשטרה שיש בכלל מעשים פליליים, אף כי אין מקום בעולם שהצליחו לבערם כליל.

אכן, ראשי בנקים ממלכתיים בארצות מפותחות רובם ככולם הם כאן בבחינת אשמים, היות וקשה למצוא ארץ שבה לא קרו פשיטות רגל של בנקים, האם אלו מלווה במעשים פליליים. הרי האשמה של הרשות המפקחת, כלומר הבנק המרכזי, היא אמנם בקורית ישראלית בלבד.

לפי הגיון זה, צריך למנות לנגידי בנקים מרכזיים לא אנשים הבקיאים במדיניות המוניטרית, אלא בלשים מדרג גבוה.

כדי להמחיש באופן מיוחד את הענין כפי שהשתקף בכשלון בנק פוכסטונגר, אצטט את פסק הדין של בית הדין המחוזי שדן בנדון:

„...אין ספק על כן כי אם אם נתייחס לעדותו של שמעוני (המפקח על הבנקים דאז — ד.ה.), הנני מקבלה, כאמור, ללא הסתייגות, הרי כי על־ידי הזדקקה לערבויות הפיקטיביות של בנק קושלנר אנד פטר, הציגו הנאשמים על־ידי מעשה המרמה שהוא השגת הערבויות והכנסתן במחזור, את עצם המשך פעולתו של הבנק בהנהלתם כאשר הבנק הוא בלתי סולבנטי. יש לקבל את דברי מר שמעוני כי לו ידע שהבנק היה בלתי סולבנטי היה נוקט עוד אז לשלילת רשיונו של הבנק — מה גם כאשר לעצם היותו של הבנק בלתי סולבנטי גם השתמשו בערבויות פיקטיביות, הדברים הרי מובנים..

בסיכומם באמצעי המירמה לא רק את נגיד בנק ישראל ולא רק את רואה־החשבון הוליכו שולל בהסתירם מהם מצב האי־סולבנטיות על־ידי אמצעי מירמה, אך גם בכך כי עקב השימוש באמצעי מירמה המשיכו לנהל את הבנק, יצרו בזה משום סכנה לציבור הרחב. ועל כן הנני מרשיע את הנאשמים יוסף אפשטיין וריצנן אמיר, בעבירות מירמה בנסיבות מחמירות בניגוד לס' 2 לחוק תיקוני דיני העונשין (עבירות מירמה, סחיטה ועשק), תשכ"ג—1963."

דברי השופט מדברים בעד עצמם. במובן שאין כל אפשרות לעקוב אחרי מאות ואולי אלפי עבירות העברות בין הבנקים ולגלות ערבות פיקטיבית הבאה מבנק מכובד בשוויצריה.

עלי לחזור על דברי ד"ר ארנסט להמן, מומחה פיננסי מדרג גבוה, שנאמרו זה עתה בראיון עתונאי על פרשה זו: „שום פיקוח בעולם אינו יעיל נגד זיופים. ואם נעשים זיופים בדרג העליון — הסיכויים להצלחת הפיקוח אפסיים ממש".

אינני מגלה סוד היות הדבר ידוע לכל מי שמטפל בעניני פיננסים, שאין קושי רב בהשגת ערבות פיקטיבית על־ידי ערבות נגדית ובתחבולות אחרות, ועד לא הומצאה שיטה של פיקוח על אלפי טרנסאקציות בלי לשתק את כל החיים הכלכליים.

דוד הורוביץ

שעון הקיץ והחגים

לקראת הימים הנוראים הבאים עלינו לטובה יש לבטל את שעון הקיץ. שעון הקיץ ישבש את זמני התפילה והצום של יום הכיפורים יוארך בשעתיים. רצוי איפוא לבטל את שעון הקיץ החל ביום א'.

ח. ד. ערמון
תל־אביב

*

שעון הקיץ, אם יש בצידו תועלת כלכלית של ממש זוהי שאלה. אך אין כל ספק, שהארכת שעות החום הלוהט כרוכה בנזק לבריאות הרבים. לפחות מתבקש ביטולו לפני יום הכיפורים כדי למנוע שעה נוספת של חום וצימאון ברבבות הצמים שביניהם חולים ותשושים. אחרי־הכל, הקיצור המוצע אינו גדול.

ד"ר נ. בן־טוביה
רחובות

התפוצצות האוכלוסיה

(המשך מעמוד 14)

הנפשי והתרבותי אינו יכול לדביק אותו, וירידת שיעור הילודה מפגרת אחרי ירידת שיעור התמותה. הציבור במקומות אלו אינו יכול להדביק את גידול האוכלוסיה ולכן רמת החיים אינה עולה כלל. יותר על כן, שינויים בשיעור הילודה על ידי תכנון משפחה מודע הוא פרי של מהפכה תרבותית ונפשית, של דעיונים בעיצור הדתי והחברתי ולחצים אלו הם מטבעם נוקשים ושמרניים.

אפילו בארץ כמו ישראל אנו עדים לשקלא וטריא חריפה בעניין חוק ההפלות המלאכותיות ובוויכוח זה מתערבבים שיקולים דתיים, לאומיים עם כלכליים והרגשיים.

כשם שבטיפת מים משתקף העולם כולו במהותו היסודית, כך בארץ קטנה כמו ישראל משתקפים תהליכים עולמיים. מעקב אחרי ההתפתחויות ותהליכים דימוגרפיים בישוב העברי והערבי מראים כיצד בישוב מפותח יותר, כלומר היהודי, ירידת שיעור הילודה היא מהירה יחסית לעליה בגידול של אפס על־ידי ריבוי טבעי (מחוץ לעליה). בקרב האוכלוסיה המפותחת תהליך זה מוחש על ידי הסתגלות עדות המזרח בדור השני והשלישי לנוסח החיים של האשכנזים והמערב.

בישוב הערבי מתרחש אותו התהליך. אך ירידת שיעור התמותה היא מהירה יותר לרגל פעולה. העזרים שהורידו בעזרת הרפואה וההיגיינה ועליית רמת החיים, בעוד שירידת שיעורי הילודה מתגשמת אמנם גם היא, אך בקצב איטי יותר, כי הדומיננטיות התרבותיות, הנפשיות והחברתיות מפגרות אחרי הבירוץ המסחרר של המדע הרפואי: מכאן הריבוי המהיר של הישוב הערבי לרמות ירידה איטית של שיעור הילודה. ההליך זה חוזר על עצמו גם בשטחים המוחזקים. יוג'ין בלאק, מי שהיה נשיא הבנק העולמי, מזהיר שכל מאמצי המדינות המתפתחות יפשו לאל אם אוכלוסית הארצות העניות תמשיך להתרבות בשיעור העולה על 3.5 אחוזים בשנה. „אנו נכרים למצב", מדגיש בלאק, „מה האדם הסביר מאפשר לקיים רמת חיים קיימת ייחשב לאופטימיסטי". מדובר ברמת חיים על גבול הקיום הפיסי בלבד.

מעגל הקסמים של רעב בלתי ברותו על אוכלוסיה ורמת חיים יורדת הולך ומתגבר. בתנאים אלה ארצות בעלות אוכלוסיה מרובה בצפיפות ומשאבים מוגבלים מקדמות בברכה כל תכנית של הגבלת הילודה. הן מוכנות לנקוט במדיניות של הגבלת הילודה כדי לגבש מצב בשכבות רחבות כל ישיבה ואשכלה המוניות.

רפיחה מדרג הגבוה ביותר, שהגישה על ידי הבנק העולמי למדה את בעיות הודו ופאקיסטאן, מסכמת את המצב כך:

„כבר שממשלות שונות אימצו לעצמן תכניות של חינוך לתכנון משפחה, אולם התוצאות לא ניתנו אנה עוד במשך זמן ניכר... אין לחזות מתי תתגבש ירידה ניכרת בשיעור הילודה ובינתיים שתי הממשלות מתמודדות עם המשבר לספק מזון נוסף ומצרכים אחרים המתחייבים מריבוי האוכלוסיה בשיעור של 18—20 אחוז בעשור הקרוב, בו בזמן שהן מאבקות עם הבעיה להגדיל את ההכנסה לנפש".

רמת חיים נמוכה וכשלון כמה מאמצי מדיניות כלכלית כפו אפילו על המשטר הקומוניסטי של סין, הדוגמטי ביותר, לשנות את השקפותיו ולאמץ לעצמו מדיניות דימוגרפית גמישה יותר. העמדה החדשה לגבי הגבלת הילודה היא נסיגה אופיינית מהשמרנות הדוגמה האדוקה הנוקשה והשיבותה עצמה לאור התנאים הדימוגרפים והכלכליים של סין.

בכמה ארצות קאתוליות, ובייחוד באמריקה הדרומית, נתקל תכנון המשפחה במחסומים דתיים כי הדת הקאתולית מתנגדת להגבלת הילודה, אם כי גם בתוך הכנסיה נטושה עתה מערכה רצינית לליברליזציה בהשקפות אלה בניגוד לדעתו של האפיפיור עצמו.

באסיה הארץ היחידה שהצליחה לבאיט את התפשטות האוכלוסיה וריבויה המהיר מדי היא יאפאן. היא נקטה את כל האמצעים האפשריים, כהגבלת הילודה ועד הפלות. והצליחה להקטין את שיעור הילודה שלה למימדים דומים לאלו באירופה המערבית ואמריקה הצפונית. בתקופה בין 1945—1949 עד 1963 היא הקטינה את שיעור הילודה ב־43 אחוז. יאפאן, שהיא מבחינת החינוך המתקדמת ביותר באסיה, פתרה לעצמה את בעיית התפוצצות האוכלוסיה — סימן לבאות, אם תודעת תכנון המשפחה תחדור גם לארצות תת־מפותחות אחרות.

מכאן חשיבותו של כינוס ועידת התכנון הדימוגרפי של האומות המאוחדות.

האמצעי היעיל ביותר נגד הכרסום המחריד ברמות החיים השכבות העניות העוטפות מכבר הוא המגונה התהליך הדימוגרפי עצמו על־ידי הגבלת הילודה ותכנון המשפחה.

אכן, רצון האדם מתערב טוב באותן התופעות המדברבות של חיי היחיד והחברה ומכוון אותם כרצונו. תכנון משפחה אינו אלא התערבות בתהליך הטבעי. יתכן שתהיה לו ההשפעה העמוקה והאדירה ביותר על גורל האנושות. הרעיון שאולי השקפת בהגבלת הריבוי הטבעי היא טובה ויעילה יותר מעידודו על ידי הגדלת אספקה אמצעי הייצור והציוד, מתפשט והולך בארצות התת־מפותחות.

דוד הורוביץ

שיכון עובדים

שיכון עובדים מציעה דירות בתל אביב והסביבה

פרטים והרשמה:
רחוב לה גרדיה 58
טלפון 30721 תל אביב

אפקה
רחוב האוניברסיטה
4 חדרים
מעל 100 מ"ר

רמת גן
רחוב אנה פרנק
4 חדרים
96 מ"ר

יפו
שדרות ירושלים
3½ חדרים
96 מ"ר

חולון
מה רמז
3½ חדרים
83 מ"ר

גבעתיים
רחוב הגבורה
3 חדרים 78 מ"ר
4 חדרים 93 מ"ר

חני לבינשטיין אילון משה גורן